

Ex Libris Ioannis Nencini
1870

ΟΜΗΡΟΣ
IO. ALBERTI
FABRICII
BIBLIOTHECA
GRÆCA.

JO. ALBERTI FABRICII,
SS. THEOL. D. ET PROF. PUBL.

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ

VOLUMEN DECIMUM QUARTUM ULTIMUMQUE,

QUO CONTINENTUR
PARALIPOMENA QUÆDAM, ET DE SCRIPTIS
PSEUDONYMIS ATQUE SUPPOSITITIIS DIATRIBA,
POSTREMO AD
UNIVERSA QUATUORDECIM
VOLUMINA
INDEX GENERALIS.

ACCEDUNT PRÆTER ALIA,
GEMISTI PLETHONIS COMPENDIUM ZOROASTREORUM ET PLATONICORUM DOGMATUM, GRÆCE AC LATINE, ET GENUINI *BEROSI* CHALDÆI FRAGMENTA, NEC NON EPISTOLÆ QUÆ FERUNTUR SUB FALSO *DIODORI SICULI* NOMINE.

HAMBURGI,
SUMTU VIDUÆ FELGINERIÆ, MDCCXXVIII.

MAXIME REVERENDO ATQUE ERUDITISSIMO

VIRO, NICOLAO STAPHORST,

PASTORI AD S. JOANNIS ÆDEM MERITISSIMO

S. D.

JO ALBERTUS FABRICIUS.

Verebar merito ne præfanda mihi esset venia pluribus verbis, quod non potuerim mihi imperare, quin tenuis munusculi loco Tibi, VIR VENERANDE, præsens volumen consecrarem: tamen satis mihi constabat & placere Tibi argumentum, atque inprimis oblectari Te bonorum notitia scriptorum, sicut omni solidiore doctrina; nec minus promebari Tibi pro Tua in me benevolentia medio-

diocre ſtudium quod in Græcis auctoribus recenſendis hac in Bibliotheca poſui.

Cum itaque in votis meis hoc fuerit jam dudum, ut publico aliquo documento demonſtrarem meam in Te obſervantiam, atque monumentum, tranſiturum fortaſſe etiam ad poſteros, ſtatuerem amicitiæ, quam per annos amplius triginta coluimus invicem mutuo nec interrupto affectu: ſpero & confido etiam illud eodem animo à Te exceptum iri, quo à me Tibi cum maxime offertur ac dedicatur, ſereno candidoque.

Accipe igitur illud a me pignus & hunc prædem amoris, & favori me Tuo commendatum porro habe, impleque ſpes noſtras & vota nuncupata toties coram, ut quemadmodum mihi nunc Divino beneficio licuit Bibliothecæ meæ Græcæ colophonem imponere, ita etiam à ſalvo Te ac ſoſpite habeat Patria abſolutam & ad noſtra usque deductam tempora integram Hiſtoriam Eccleſiaſticam Hambur-

bur-

burgenſem: cujus qui adhuc reſtant edendi tomi complures, quorum materiam ſollerti felicitate atque incredibili ſtudio Tuo collectam & parte magna jam elaboratam apud Te ſæpenumero vidi, tanto magis flagitant & exſpectant omnes rerum Patriæ haud incurioſi, quo magis fidem, induſtriam ac ſagacitatem tuam non noſtris ſolum ſed exteris quoque probaſti vulgato præclaro primorum voluminum ternione, quo hiſtoria Eccleſiæ hujus urbis, & vicinarum ſeptentrionalium quoque non modo ab ipſis originibus ſuis & Caroli M. ætate exponitur illuſtraturque egregie ad annum usque CHRISTI milleſimum ac quadringenteſimum, verum etiam quam plurima alia ex ineditis panduntur monumentis, quæ lectores fugiebant, & quæ tamen cognoſcere utile ducimus & jucundum.

Ita DEUS Opt. Max. firmet Tibi valetudinem, & ita addat, ut majorum tuorum deceſſorumque velut hereditario ju-

re mactus longævitate, & illud quod dixi Historiæ corpus, & cætera feliciter perficere possis atque perpolire, quæ affecta habes in scriniis, diplomatum usque quaque sparsorum cœptam digeri chronologico ordine notitiam, compendia scripturæ sive abbreviaturas Latinas ex Codicibus MStis collectas & litterarum ordine expositas, stemmata gentium Hamburgensium insigniorum à ducentis amplius repetita annis, & in præsens tempus per cognationes & affinitates accurate descripta, aliaque digna studio tuo, digna studiosorum exspectatione. Inprimis servet Te, precor, Vitæ arbiter nostræ & Dux, ut & sacrum quod geris munus diu ornare magno cum fructu, & ex benedicta sobole atque lætis Amandi Tui incrementis amplam per multos annos & constantem gaudii materiam capere Tibi liceat. Hamb. VII. Id. April. Anni Christiani cIↄ Iↄ cc xxviii.

AD

AD LECTOREM.

Me quoque juvat, velut perfunctum longo labore, ad finem hujus operis pervenisse. Nam licet varietas mira & plerorumque præstantia atque utilitas scriptorum Græcorum, vix permittit evolventi illa, aut recensenti tædium ingens obrepere: Tamen vel ipsum annorum XXV. spatium, quanta pars vitæ humanæ, quod inter hanc Bibliothecam adornandam elapsum mihi esse sentio, satietatem quandam afferre possit etiam ei, cujus animus inquies studio & labore pascitur. Sed longe magis reverendum mihi videtur tuum, lector benevole, fastidium, atque fatigatio tua fugienda. Igitur ad finem quem mihi proposui accessisse aliquando, & colophonem me jam imponere posse voluminoso operi gaudeo, neque ullas magnas satis gratias perhibere posse me profiteor Optimo Numini, qui per totum illud tempus vitam mihi ac valetudinem viresque, rebus publice ac privatim quietis ac prosperis suppeditavit benignissime. Verum Tibi quoque, humane & erudite Lector, non levi me vinculo sentio teneri obstrictum, quod studium meum qualecunque non es aspernatus, sed benevole excipiendo ita aluisti, ut licet conscio tenuitatis meæ, tamen animum ad continuandam industriam non excusseris aut deminueris, sed addideris accenderisque.

Constitueram totum opus retractando omissa à me vel perperam posita annotare: Sed copia obstitit, atque singulari hoc supplementorum Volumini reservare coëgit. Quod dum differo, dum dies diem docet, etiam melius perfectiusque spero daturum me esse, simulque tecum communicaturum quæ monuerunt amici, ex quibus honoris causa nomino egregium Virum JOANNEM GRAMMIUM, ex cujus humanissimis eruditissimique litteris & observationibus multa didici, quæ jucundum erit proferre, & quæ me antea fugiebant.

Interim dum præsens Volumen excuditur, allata ad nos sunt XENOPHONTIS junioris, Patria Ephesii Ephesiaca, *sive de Abrocomi & Anthiæ amoribus libri quinque, de quibus, tanquam ineditis, brevem mentionem feceram Vol. VI. p.* 823. (807.) *Hunc altero antiquiore Xenophonte Atheniensi non insuaviorem dixerat Politianus, locum ex libro primo Latine à se redditum referens cap.* 51. *Miscellaneorum. Et est sane suavis lectu ac delectabilis hic scriptor, dictio pura, elegans, candida, facilis: Narratio pressa, aperta, mirabilis, amœna. Neque eum si legisset, velut in exemplum* λόγυ σαπρῦ *citaturus fuisset magnus Grotius ad Ephes. IV.* 29. λό-

γος

γος σαπρὸς, ſermo putridus, id eſt obſcœnus, qualia multa, credo, haberemus, ſi exiſterent Epheſiaca Xenophontis. *Certe multa obſcœna in Xenophonte hoc neutiquam offendas, qui quando ſcripſerit diſtincte nec verbulo prodit, perinde ut nec Suidas, in cujus Codicibus libri decem ἐΦεσιακῶν numerantur, ſive librarii errore ſive Suidæ, nam quinque tantum libri ſunt, & abſolutum eſt narrationis filum. Scripſiſſe ante Heliodorum facile mihi perſuaſerim. Ut eum in lucem protraheret, memini ante aliquot annos operam dediſſe illuſtrem virum Gisbertum Cuperum, ſicut ex ejus litteris ad me datis didici. Idem in Epiſtola* a) *ad V.C. Zachariam Gœtzium, Rectorem Oſnabrugenſem data* 16. *Maj.* 1710. Significo me id agere per amicos, quos Romæ habeo ampliſſimæ & reverendiſſimæ dignitatis, ut Xenophontis Epheſiaca typis deſcribantur, quæ in Bibliotheca quadam Florentiæ ſervari certior factus ſum: ſpero me tam felicem fore ut illa impetrem. *Bibliotheca illa eſt Monachorum Caſſinenſium in monaſterio S. Virginis in quo Epheſiaca illa exſtare notaverat Celeberr. Montfauconus itineris Italici p.* 365. *Ex illa Codicem Græcum nactus vir conſpicuus doctrina & ingenio, atque Florentiæ ſuæ decus ingens & lumen* Antonius Maria Salvinus, *qui tot alios ſcriptores Græcos eleganti veſte Florentina induit, & eadem lingua CHARITONIS Aphrodiſienſis octo libros de amoribus Chæreæ & Callirrhoës proxime* b) *eſt daturus, etiam Xenophontis Epheſiaca* Italice *in lucem protraxit primus,* degli amori d' Abrocomo & d' Anthia, *Florentiæ* 1723. 12. *nondum anno interjecto recuſa curante Petro Antonio Rolli,* c) *Londini* 1723. 12. *Latinam quoque laudati Salvini verſionem* d) *& Græca ab eodem recenſita exſpectare jubebamur: Sed interim Xenophon emendate ac nitidis typis* Græce *excuſus prodiit Londini, ſubjuncta ad calcem voluminis perſpicua Latina verſione præclari viri* Antonii Cocchii, *Florentini,* 1726. 4. e) *cum qua Græcis ſtatim ad latus poſita recudendum brevi accepi in Belgio typis Leidenſibus: Sed &* Anglicanam N. Roockii *interpretationem* f) *typis exſcriptam eodem Anno* 1726. *Argumentum totius narrationis lingua Gallica exhibuit ſollers Pariſienſium eruditorum in diario nupero* g) *induſtria, addidit-*

a) In Fpiſtolis de re numiſmatica ad Zach. Goetzium, editis Witeb. 1716. 8. p. 20.
b) Giornale de' letterati d' Italia T. XXXVI. p. 331.
c) Id. p. 131.
d) Ibid.
e) Bibl. ancienne & moderne T. XXVI. p. 435. Journal des Sav. A. 1726. Dec. p. 550. A. 1728. Fevr. p. 154. Act. Er. 1727. p. 191.
f) Journal des Sav. 1727. Juin p. 280.
g) Id. 1728. Fevr. p. 158. 173. edit. Amſt.

ditque censuram ac judicium, doctrina & ingenio ipsorum dignissimum.

Quæ in hoc postremo jam Volumine Tibi à me exhibentur, Capite *XI. sunt* 1.) *Index scriptorum magnam partem adhuc ineditorum, quæ in decem συμμίκτων voluminibus publici juris facere voluit* Leo Allatius. *Hunc rarius obvium, mecum communicavit laudatus vir eruditissimus, Jo. Grammius. Quæ post Allatium autem interjecto tempore ab aliis sunt viris doctis in lucem protracta, illa a me in adjunctis notulis demonstrata sunt.*

2.) Constantini Lascaris *de scriptoribus Græcis Calabris p.* 22. & *Siculis p.* 27. *Gesta SS. Apostolorum Petri & Pauli, Græce cum ejusdem Lascaris interpretatione. p.* 36. *Hæc tria depromsi ex splendido thesauro Antiquitatum Siciliæ, quem dives Belgarum sollertia nobis nuper aperuit.*

3.) *Antiochenorum Episcoporum & Patriarcharum Notitia ordine Chronologico p.* 38. & *alphabetico, p.* 47. *excerpta ex ampla atque erudita diatriba Petri Boschii, S. I. quæ in magno Actor. Sanctorum Opere Tome IV. Julii occurrit.*

4.) *SIMEONIS Thessalonicensis Archiepiscopi Opus Ecclesiasticum contra hæreses & de sacra liturgia, accuratius descriptum, & singulorum capitum argumenta, Græce & Latine p.* 49.

5.) *Index scriptorum laudatorum in speculo Naturali Vincentii Bellovacensis. p.* 107.

Capite XII. de scriptis Græcis pseudonymis ac suppositis p. 125. *Officia Critices. p.* 126. *vetus cacoëthes scripta aliena magnis nominibus supponendi p.* 127. *causæ p.* 131. *Criteria dijudicandi genuina à spuriis ac supposititiis. p.* 133. *Elenchus scriptorum de arte Critica p.* 134.

GEMISTI PLETHONIS Zoroastreorum & Platonicorum dogmatum compendium, Græce & Latine p. 137.

De Orofonte *Chronico scriptore commentitio p.* 145.

Pseudo Callisthenis *de Vita Alexandri Magni exordiuum, Græce p.* 148.

Index Capitum Codicis pseudepigraphi Scriptorum Veteris Testamenti, cum nonnullis supplementis p. 150.

PSALMUS centesimus quinquagesimus primus cum veteri versione & notis p. 160.

Fragmenta BEROSI Chaldæi ex scriptis ejus genuinis p. 175.

De pseudo Beroso & aliis scriptis à Joanne Annio *editis p.* 211.

Academiæ Regiæ Historicæ Ulyssiponensis nobile decretum, quo Academici Annianorum & aliorum suppositorum scriptorum auctoritate uti prohibentur, ex Actis illius Academiæ, Lusitanice & Latine. p 219.

Epistolæ venditatæ sub nomine Diodori Siculi, *interprete V. C. Abrahami Preigero, ex laudato thesauro scriptorum & Antiquitatum Siciliæ p.* 229.

*Supplementa quædam ad Codicem Apocryphum Novi Testamenti. p.*270. *Epistola S. PAULO Apostolo tributa ad Corinthios, & Corinthioad Paulum, ex Armenico Latine versæ a viro eruditiss. M. V. la Crose p.* 272.

Elenchus scriptorum de Epistola quam S. MARIA ad Messanenses scripsisse traditur. p. 276.

Volumen clauditur indice generali *scriptorum per universum opus tractatorum, in quo concinnando fateor me labore ingenti sed utili & necessario sublevavit amicus & collega meus honoratissimus conjunctissimusque JO. CHRISTIANUS WOLFIUS, Physices ac Poëseos in Gymnasio hujus Urbis Professor, meritissimus de studiosa juventute, nec minus præclara & magna pro ingenii & doctrinæ opibus spondens Orbi erudito, si quæ per fausta Venerandi eruditissimique Fratris incedens vestigia jampridam magno studio parat ac molitur, ea in lucem feliciter quod spero optoque absoluta identidem protulerit. Ei pro insigni hocce quod mihi præstitit beneficio, & longa ac difficili opera quam pro sua in me benevolentia insumsit sponte, & tædium illud omne mea causa devoravit, gratias dignas quibus verbis agam non reperio, cupio tamen confidoque esse persuasum memori hoc eum tribuisse, gratamque illius æstimationem animo meo nullo tempore elapsuram. Cæterum uno omnia indice comprehendi satius esse duxi, quam diversi generis & diversorum sacrorum vel etiam idiomatam scriptores sub diversis indicibus inquirendos offerre, quia nolui committere scilicet, ut evolvere aliquid gestientibus etiam indice novo ad indices opus esset. Vale*

BIBLI-

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ
VOLUMEN DECIMUM QUARTUM ULTIMUMQUE.

LIBRI VI. PARS QUARTA.

CAPUT XI.
Paralipomena quædam ad ſuperiores libros complectens.

I. Leonis Allatii Συμμίκτων ſive opuſculorum Græcorum & Latinorum Vetuſtiorum ac Recentiorum libri X. Indiculus editus Romæ apud Succeſſorem Maſcardi A.1668. 4.

Illuſtrisſimo Domino D. ANFRANO MATTHIÆ FRANSONO, Domino ſuo Colendiſſ. S.

VIDE, quam improbus ſim, quamque audax. Furtum jacto; nec communis ideo; nec Spartanæ legis pœnas reformido, quarum altera in facientes clemmata, altera in minus provide celitantes animadvertunt. Quidnam eſt? Proferam. Cum diebus pro-

A xime

xime elapſis apud Leonem Allatium, quocum mihi hoſpitalis teſſera eſt, uti ſoleo, diverſarer; inobſervatus Diatribam intravi. En fatum! Abacus illic erat, libris confarcinatim poſitis (in eo enim locupletisſimus, & celeberrimus hujus ſæculi Scriptor ſuas perficit lucubrationes) ad fatietatem onuſtus. Accedo: & quorundam ejus operum, quæ nondum excuſa ſunt, indicem aſpicio; nec aſpicio modo, verum etiam, Catulliano Aſinio dextrior, aſpectum ſurripio. Mox, diſcedendi opportunitatem nactus, hilaris, ac feſtinabundus è ſcalis delabor potius, quam deſcendo. Theſaurum a me ſubductum crederes: & quid ni? Theſaurus eſt, & quocunque Regio ditior, atque optabilior: Hinc, ſed vide rurſus, quam probus ſim, quamque prodigus: ne ſolus invento, aut, ſi mavis, ſublato fruerer, publici juris facere illico decrevi. Et quia plurimum tibi debeo, tibi talium divitiarum avido, tranſmitto. Queretur Allatius, Nil moror; & ſi repetundarum me poſtulaverit, libentiſſime reſtituam, & ejus compendio. Nam quæ exarata manu erant, typis edita, & tuo nomine decorata recipiet. Sed interim caueat, ne ſcrinia, quæ ſimilibus gazis crepant, evacuem, compilem. O quantum de Orbe literario bene meriturum me crederem, ſi rapinas haſce continuarem! Nec deſpero: eoque alacrius hoc, ſi qua potero, aggrediar, quo doctos, illuſtresque homines; & te potisſimum doctrinæ, & generis nobilitate conſpicuum, ſuſſuranti, ſed non plagiario, patrocinaturos confido. Vale mi Anfrane, & qua ſoles, ſenio inter adverſa confectum, animi benignitate, eum amplexari ne deſinas; qui jamdiu eſt, eritque dum vivet,

Dom. Tuæ Illuſtr.
obſerv.

Andreas Peſchiullius.

Romæ Kal. April. 1668.

LEO-

LEONIS ALLATII ΣΥΜΜΙΚΤΩΝ,

five

Opufculorum Græcorum, & Latinorum Vetuftiorum, ac Recentiorum,

(*Adhuc ineditis præfixus Afterifcus.*)

LIBER PRIMUS.

In quo continentur:

LIBER SECUNDUS.

Hi duo priores Symmictorum Libri a) *editi sunt Coloniæ Agrippinæ apud Jodocum Kalcovium* 1653.8. *Nunc eduntur auctiores & correctiores.*

LIBER TERTIUS.

24. *Agathemeri* Orthonis filii Geographica hypotyposis. b) P. Ἀναξίμανδρος ὁ Μιλήσιος, ἀκουστὴς Θάλεω πρῶτος ἐτόλμησε τὴν οἰκουμένην. Leone Allatio interprete.

25. Monumentum Adulitanum c) *Ptolemæi* Evergetæ. P. Βασιλεὺς μέγας Πτολεμαῖος καὶ βασιλέως Πτολεμαίου. cum Interpretatione, & Notis Allatii.

26. * *Nicephori Blemmidæ* d) Geographia Compendiaria. P. Βουλόμενος δὲ ὡς ἐν συντόμῳ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ζωγραφῆσαι. Allatio interprete.

27. * Ejusd. alia de terra historia compendiosa. P. Ἡ γῆ τὴν μέσην τοῦ παντὸς ἔλαχε χώραν. Eodem interprete.

28. * Anonymi Geographica hypotyposis. P. Ἡ τῆς ὅλης γῆς περίμετρος σταδίων κέ μυριάδων καὶ β, παραδέδοται. Allatio interprete.

29. * *Georgii Gemisti*, e) in Strabonis Geographica. P. Οὔτε τὴν θάλατταν τὴν Κασπίαν ὀρθῶς οἴεται Στράβων. Allatio Interprete.

30. * Ejusd. de Figura terræ habitatæ. P. Τὸ τῆς γῆς τῆς οἰκουμένης σχῆμα. Allatio interprete.

31. * Ejusd. Chorographia Thessaliæ Græcolatina. P. Ἡ χώρα πλὴν ὅσον ποταμόκλυστος ἐστίν. Eodem interprete.

32. Ano-

a) Hæc duo συμμίκτων Allatianorum volumina vulgata a Bartholdo Nihusio, recensui Volum. VI. hujus Bibl. p. 407. sq. (689.) Quæ autem hoc loco promittitur editio auctior & correctior, nunquam lucem vidit, quod sciam.

b) *Agathemerem* ab eo tempore juris publici fecit *Samuel Tennulius*, ut dixi lib. IV. c. 2. §. 10. Latine verterat etiam *Petrus Morellus*, cujus pars versionis manu exarata Lugduni Batavorum occurrit inter Libros Isaaci Vossii.

c) Hoc monumentum *Adulitcum* Græce & Latine primus ex Cosma Indopleuste ediderat Allatius Rom. 1631. 4. recusum Lugd. Bat. 1674. 8. Extat etiam in Jacobi Sponii Miscellaneis p. 358. addita Allatii versione. Cum celeberr. Montfauconi interpretatione idem dedi lib. 3. c. 34.

d) *Nicephori* hujus *Blemmidæ* paraphrasin periegeseos Dionysianæ indignam editione habuit V. C. Jo. Hudsonus, ut dixi Vol. XIII. p. 813. Ejus Geographia συνοπτικὴ citatur à Salmasio p. 276. seq. Epist. exstat etiam MS. in Coisliniana Bibl. teste laudato Montfaucono p. 598. & in Taurinensi, ut didici ex illustris Scipionis Maffei Epistola ad Apostolum Zenum T. VI. Diarii eruditorum Italiæ p. 478. De Blemmida hoc dixi Volum. VI. p. 341. sq.

e) De hisce ineditis Gemisti scriptis Volum. X. p. 745.

32. * Anonymi de Istro Fluvio. Gr. L. P. ὅτι ὁ Ἴστρος ὁ ποταμὸς ὁ λεγόμενος Φισών. Eodem interprete.

33. *Philonis* Byzantii f) de Septem Orbis Miraculis. Gr. L. Allatio Interpr. P. τῶν ἑπτὰ θεαμάτων ἕκαστον φήμη μὲν γινώσκεται πᾶσιν.

34. * Anonymi de iisdem g) cum Notis Græce, & Latine. P. ξένον θέαμα τῶν πάλαι πυραμίδων. Allatio interprete.

35. *Nili Doxapatrii* h) de Thronis Patriarchalibus ad Regem Rogerium. Gr. L. Πανευγενέστατε αὐθέντα μου περὶ ἧς μοι ἔγραψας ὑποθέσεως. Eodem interprete.

36. * Ordo Episcoporum, & Metropolitarum sub Patriarchis Antiocheno, & Hierosolymitano Gr. L. P. ὁ Καθολικὸς Ῥωμαγύρεως, ἤτοι Περσίας. Allatio interprete.

37. * Romanæ ædificationes curatæ à Lælio Biscia ex Clerico Camerali Sacræ Romanæ Ecclesiæ *Cardinali*, ab Allatio conscriptæ Latine.

38. De Constantinopoli Vaticinia i) varia carmina.

39. * *Danielis* k) Monachi Vaticinia varia de Constantinopoli, & aliis.

40. * Theophili Romani l) Vaticinium in Græcam Linguam versum à *Joanne Rizeno*.

 41. Maffæi

f) Hic *Philonis* liber ab Allatio ex MS. Vaticano cum versione & notis editus Romæ 1640. 8. sæpe deinde prodiit ut dixi lib. 3. c. 24 §. 4. p. 590. Auctor fortasse *Philo Heracleotes* de quo lib. 1. c. 22. §. 4. Allatium in Philonis versione non raro a sensu scriptoris aberrare notat & uno alteroque exemplo demonstrat V. C. Jo. Henricus Majus filius, libro secundo Observationum sacratum p. 14. sq. Etiam *Dionysius Salvagnius Boëssius* qui eundem librum cum versione sua ex eodem Vaticano Codice vulgavit in suis Miscellaneis Lugd. 1661. 8. quædam rectius legit ut in limine statim, καὶ τοῖς Ἠλείοις τῆς Ἑλλάδος ἐπιδημῆσαι, pro καὶ τοῖς καλοῖς.

g) Ex hoc incerto MS. de spectaculis quædam affert Allatius ad Philonem, p. 22. 37. Sicut ex Niceta de septem Orbis θεάμασι locum Græce è MS. Bibl. Augustanæ vulgavit Hœschelius ad calcem Philonis de Septenario p. 42. 43. Ex Anonymi Scholiis Græcis in Carmina de Septem Orbis spectaculis Allatius diatriba de Nilis p. 7.

h) Hoc *Nili* scriptum editum ab Allatio lib. 1. de consensu utriusque Ecclesiæ c. 24. à Stephano le Moyne in Variis sacris T. 1. p. 211 -- 267. & Eman. Schelstrateno appendice ad T. 2. antiquitatis Ecclesf. illustratæ, Rom. 1697. fol. Vide quæ notavi ad Allatium de Nilis p. 53. Tomo V. hujus Bibl.

i) De Vaticiniis hisce dictum Volum. VI. hujus Bibl. p. 364. sq. Nonnulla habes etiam Græce ac Latine apud V. C. Anselmum Bandurium libro septimo antiquitatum C Pol.

k) De Danielis ὁράσεσι sive ὀπτασίαις in quibus scriptum quot annos Imperator quisque CPoli esset victurus, vide si placet quæ è Luitprando & aliis notavi in Codice pseudepigrapho Veteris Test. p. 1136.

l) Theophili presbyteri & clerici Romani, Vide Lambecium lib. V. p. 15. seq.

41. * Maffæi Vegii m) Laudensis de rebus antiquis memorabilibus Basilicæ Divi Petri Romæ. P. *Magnam cepi semper animi recreationem.*

42. * *Joannis Canabutii* n) de Insula Samothracia, & Diis Troicis Gr. L. ad Æni, & Samothraciæ Principem. P. τῆς δυλικῆς ταύτης καὶ τολμηρᾶς ἀναφορᾶς πρὸς τὴν αὐθεντίαν σήν. Allatio interprete.

43. * Leonis Allatii Imago Ilii, Græce. P. ἰλίου κρήδεμνα ταῦτα ὦ παῖ.

44. * *Leonardi Aretini* o) de Repub. Florentinorum Gr. L. P. Ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖς εἰδέναι τὴν πολιτείαν τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὁποία τίς ἐστιν. Allatio interprete.

45. *Joannis Antiocheni* p) Archæologia, in qua multa fabulose exponuntur. Gr. L. Allatio Interprete.

46. * Ex *Joanne Philadelphiensi* q) excerpta. Gr. L. P. ὀρθῶς ἄρα οἱ τὰ μυθικὰ τὸν Κρόνον τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας. Allatio Interprete.

LIBER QVARTUS.

47. *Oppiani* Ixeutica, r) prosa oratione expressa Gr. L. P. Οἱ ἀετοὶ πλεῖστον ὑπερτερῶσιν τῶν ὀρνέων. Interprete Allatio.

49. *Bry-*

m) Defuncti A. C. 1458.

n) Ἰωάννου Καναβούτζου τοῦ Μαγίστρου πρὸς τὸν αὐθέντην Αἴνου καὶ Σαμοθράκης. Hoc scriptum memorans Petrus Morinus p. 406. Epist. *ibi*, inquit, *maxime placuit, ubi refellit Dionysii Halicarnassei errorem ex illis Hellenismi tenebris ortum quas Lux Evangelica discussit.*

o) Licet sæpius lucem viderint Leonhardi Aretini libri XII, historiæ Florentinæ scripti latina lingua & in Italicam quoque versi a Donato Acciajolo, tamen hoc ejusdem Aretini opusculum Græce compositum cui titulus: πολιτεία Φλωρεντίνων, adhuc latet in Bibliothecis, ut Regia Parif. Bavarica & Upsaliensi, ut Bibliothecas Italiæ & Angliæ jam non memorem.

p) *Joannis Malalæ*, quem habemus editum cum notis Edmundi Chilmeadi, Oxon. 1691. 8. vide Volum. VI. p. 138. & de altero Joanne Antiocheno p. 492.

q) De hoc *Joanne Lydo* dixi Volum. III. p. 512. sq. Vide præterea Salmasium ad Simplicium p. 255. Cangii Glossarium Latinum voce *silentium*, & Jo. Boivini notas ad Niceph. Gregoram p. 786. Raphael Fabrettus ad columnam Trajanam p. 153. testatur Johannem Philadelphiensem (eadem ni fallor quæ Allatius edere voluit excerpta) Latio donatum ab eruditissimo amico *Josepho de Juliis*, & jamjam è MS. apud ipsum, mutilo quamvis, publicam lucem inspecturum. Sed hoc cum Fabrettus scriberet jam A. 1683. Lydus necdum lucem vidit.

r) Prosariæ hujus Ixeuticon paraphraseos auctor *Eutecnius* Sophista, quam Græce & Latine edidit V. C. *Erasmus Vindingius*. Hafniæ 1702. 8. Vide lib. 4. hujus Bibl. c. 20. §. 4. Quibusdam illius editionis exemplis præfixus Annus 1715.

48.* *Brysonis* Philosophi de extremis diebus Carmen Jambicum Græce. P. Ἀρχὴ κακῶνγε προσδραμεῖται τῇ χθονί.

49.* *Theodosii* Diaconi de excidio Cretensi ad Imperatorem Romanum s) Gr. L. P. Ῥώμη παλαιὰ μὴ φθόνει τὸν δεσπότην. Allatio Interprete.

50. * Leodrisii Cribelli de Expeditione Pii Pontif. adversus Turcas. P. *Persvasus sum multis, ut cœptam adversus impios Christianæ Religionis hostes.*

51.* Bartholomæi Gryphii de Expeditione Classis Turcicæ; & Melitæ obsidione. P. *Tantus semper fuit honos historiæ, Illustrissime Princeps.*

52.* Nicolai Fulginatis de expugnatione Constantinopolitana. P. *Gothos evertisse Romam, & insævisse adversus cives.*

53.* Bessarionis Cardinalis Epistola ad Venetos de Expugnatione Constantinopolitana. P. *Distuli ante hanc infelicem, & calamitosam.*

54.* Lauri Quirini Epistola de Expugnatione Constantinopolis ad Nicolaum V. P. *Quanquam ingenium meum par materiæ non sit.*

55.* Georgii Merulæ Alexandrini Bellum Scodrense ad Jacobum Merulam, & Franciscum Gambarinum. P. *Existimo vos in magna expectatione eorum esse.*

56.* Petri Acciaioli descriptio pugnæ Ariminensis. P. *Difficile admodum in primis videtur sententia sapientissimorum hominum, &c.*

57.* Blasii Liscii Vollaterrani de direptione suæ Patriæ ad Federicum Comitem Montis Feretri. P. *Magno & excelso ingenio Viri.*

58.* Chronicon secundum traditionem Septuaginta Interpretum, & aliorum Expositorum Gr. L. P. Ἀδὰμ πρῶτος ἄνθρωπος γενόμενος. Allatio Interprete.

LIBER QVINTUS.

59.* Anonymi Compendiosa traditio Artis Rhetoricæ Gr. L. P. Οἱ τῆς ῥητορικῆς τέχνης ἐξηγηταὶ πρίν. Allatio Interprete.

60. Anonymi Prolegomena t) in Artem Rhetoricam. Gr. L. P. Τὰ προλεγόμενα τῆς ῥητορικῆς τέχνης εἰς δέκα κεφάλαια διαιροῦνται. Allatio Interprete.

62. Ano-

s) Nicephorum Phocam A. C. 962.

t) Parum diversa hæc ab illis quæ cum versione eruditiss. Montfauconi dedi Volum. IX. p. 586.

61. * Anonymi in Rhetoricam Prolegomena Gr. L. P. Οἱ τὴν ἡμετέραν τέχνην διακοσμήσαντες ῥήτορες.

62. * *Tryphonis* Sophistæ Prolegomena in Artem Rhetoricam Gr. L. P. Ἐπειδὴ τέτλαρές εἰσιν αἱ ἀνωτάτω ζητήσεις. Φημὶ δὴ τὸ εἰ ἐστιν. Allatio Interprete.

63. * *Joannis Doxapatrii* Prolegomena in Artem Rhetoricam. P. πᾶσα ζήτησις εἰς ταῦτα καὶ μένει. Ex Cod. Vat. mſ. Gr. 106. p. 1.

64. * *Joannis Itali* methodus Rhetoricæ per Synopsim expoſita. P. Ἡ ῥητορικὴ μέθοδός ἐστιν ἐξ ἐνδόξων. Ex Vat. Cod. mſ. Gr. 316. pag. 141.

65. * *Maximi Planudis* Prolegomena in Artem Rhetoricam. P. Τὴν ῥητορικὴν διαφόρως τινὲς ὁρίζουσι. Ex Cod. mſ. Vat. Gr. 1466. pag. 1.

66. * Expoſitionum in Artem Rhetoricam, cum a Chriſtianis tum ab Ethnicis traditarum. Gr. L. P. περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκθέσεως τῶν χριστιανῶν μέρος ὀφειλόντων ἐν τῷ παρόντι θεωρηθῆναι πονήματι. Allatio Interprete.

67. * *Matthæi Camariotæ* Compendium u) in Rhetoricas Exercitationes Gr. L. P. ὅρος προγυμνάσματος. Προγύμνασμά ἐστι, Allatio Interprete.

68. *Longini* Philoſophi Prolegomena w) in Ephæſtionis Enchiridion Gr. L. P. Ἀλλ' ἔτι νέα τῶν μέτρων θεωρία. Allatio Interprete.

69. * *Troili* Sophiſtæ in Artem Rhetoricam Hermogenis Gr. L. P. Ἐπειδὴ σὺν Θεῷ τῆς ῥητορικῆς ἀρχόμεθα τέχνης. Interprete Allatio.

70. Anonymi Rhetorica Problemata x) εἰς τὰς στάσεις Gr. L. P. Νέμος ἐκέλευε, τὴν ὀρφανὴν, μήτε τὸν ἐπίτροπον αὐτῆς. Allatio Interprete.

71. * *Georgii Pachymeræ* de Probationibus Gr. L. P. Πᾶν κεφάλαιον κατασκευάζεται. Allatio Interprete.

72. * *Romani* Sophiſtæ περὶ ἀνειμένου κανόνες Gr. L. P. Οὐκ ἀγνοῶ μὲν ὡς πλημμερὸς καὶ περίεργος εἶναι δόξω. Allatio Interprete.

73. Les-

u) Hoc Compendium quod MS. etiam exſtat in Bibl. Bodlejana, longe diverſum eſt a Compendio Rhetorices, quod ſub *Matthæi Camariotæ* nomine edidit David Hœſchelius, incipitque: ῥητορικοῦ λόγου τρία καθέστηκεν εἴδη, & ab altero quod MS. in Bibl. Vindobonenſi memorat Lambecius Lib. V. p. 182. cujus eſt initium: ῥητορική ἐστι δύναμις τεχνική.

w) Edidit Græce & Latine eruditiſſ. vir & cum magna harumce litterarum jactura anno ſuperiore 1726. denatus *Joannes Boivinus*, in operibus Nicolai Boilavii Deſpræi, Pariſ. 1712. 4. p. 737.

x) Hæc problemata Græce ex MS. vulgaverat *Joannes Huswedelius* ὁ μακαρίτης cum Latina verſione, Hamburg 1612. 8.

73. * *Lesbonactis* sive *Libonactis* Ethnicodialecti. Gr. P. Σχῆμά ἐστι λόγου πλοκὴ τῶν τοῦ λόγου μερῶν κατά τινα διάλεκτον.

74. * Synopsis figurarum, quarum Hermogenes meminit in libris de inventione, & de Ideis: Gr. L. P. Στρογγύλον σχῆμα ἐστὶ τόδε. Allatio Interprete.

75. *Tiberii* Sophistæ de Figuris apud Demosthenem xx) Gr. L. P. Μέλλοντι τὴν τῶν σχημάτων θεωρίαν τὴν παρὰ Δημοσθένει κατανοεῖν. Allatio Interprete.

76. * *Herodiani* de Figuris. Gr. L. P. σχῆμά ἐστιν ἐξάλλαξις φράσεως ἀπὸ τοῦ κατάλληλου ἐπὶ τὸ κρεῖττον, cum Interpretatione & Notis Allatii.

77. *Georgii Chœrobosci* de Tragicis Rhetoricis y) Gr. L. P. Πάσης παλαιᾶς, καὶ νέας γραφῆς ποιητικοὶ τρόποι εἰσίν. Interprete Allatio.

78. * *Michaëlis Apostolii* Byzantii de Figuris Poëticis Gr. L. P. φράσις ἐστὶ λόγος ἐγκατάσκευος, ἢ λόγος. Allatio Interprete.

79. * Leonis Allatii de Sophocle, & Euripide judicium, & amborum comparatio.

80. * *Michaelis Pselli*, quæ sit Historiarum differentia, quarum alteri Chariclea, z) alteri Leucippe, a) argumento sunt. Gr. L. P. Πολλοὺς οἶδα καὶ τῶν ἄγαν πεπαιδευμένων. b) Allatio Interprete.

81. * *Dionis* Sophistæ Epistolæ c) P. Συνίστημί σοι τὸν φέροντα τὴν ἐπιστολὴν ἄνδρα. Allatio Interprete.

82. * Incerti de componendis Cifris. P. *Ii, qui maximis rebus agendis præsunt.*

83. * Leonis Allatii de Cryptographia Græcorum recentiorum Epistola ad Carolum Moronum, Eminentissimi Cardinalis Barberini Bibliothecarium.

B LIBER

xx) Edidit Græce & Lat. V. C. Thomas Galeus. Vide T. IV. hujus Bibl. c. 31. p. 474.

y) Ediderat Græce præmissa versione sua Federicus Morellus Paris. 1615. 12. *Georgii Chœrobosci* de figuris poëticis oratoriis & Theologicis liber, Græce inscribitur περὶ τρόπων κατὰ τὴν ποιητικὴν τε καὶ θεολογικὴν χρῆσιν.

z) Heliodorus de amoribus Theagenis & Charicleæ.

a) Achillis Tatii de amoribus Clitophontis & Leucippes.

b) Eandem puto Anonymi Græci dissertationem de Achille Tatio & Heliodoro, uter alteri præferendus, quæ MS. exstat Lugduni Batavor. inter libros Vossianos.

c) Epistolæ quinque recurrunt infra, libro horum συμμίκτων septimo num. 126.

LIBER SEXTUS.

84.* *Diadochi* Episcopi Photicæ Epiri in Ascensionem D. N. JEsu Christi Oratio. Gr. L. P. φέρε μοι νῦν τοὺς Ἰουδαϊκοὺς ἱερεῖς, ὥρα γὰρ ἐπινικίων λόγων.

85.* *Georgii* Hagiopolitæ Oratio de Angelis Gr. L. P. Καὶ πάλαι τῷ θείῳ Δαυὶδ περὶ ἡμῶν πάντως περικελάδησαν τὸ πνεῦμα. Allatio Interprete.

86.* *Leonis* Centuripini Oratio in S. Jacobum d) Apostolum Gr. L. P. Ὑλικὴ μὲν αἴσθησις ἥδεται τοῖς ὧν ἀντιλαμβάνεσθαι πέφυκεν. Allatio Interprete.

87.* *Leonis* e) Siculi Grammatici Laudatio in S. Nectarium Patriarcham Constantinop. Gr. L. P. Ἀρετὴν ἐπαινεῖν αἱρετόν. Allatio Interprete.

88.* *Nicolai Pepagomeni* Laudatio in S. Isidorum Martyrem f) Gr. L. P. Ἰσίδωρον τὸν γενναῖον λέγοις ἐγκωμιάσαι τῶν καθάπαξ ἂν εἴη. Allatio Interprete.

89.* *Basilii* Seleuciensis Oratio in S. Pentecostem Gr. L. P. Πυκνὰ μὲν, ἀλλ' ἐπωφελῆ τῆς ἐκκλησίας τὰ πνευματικά. Allatio Interprete.

90.* Ejusdem in B. Jobum Oratio Gr. L. P. Ὥσπερ οἱ κατὰ γῆν βασιλεύοντες τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἐν παρατάξεσιν ἀριστεύσαντες. Allatio Interprete.

91. *Ioannis* Damasceni Oratio g) in ficum exsiccatam, & Parabolam vineæ Gr. L. P. Κινεῖ με πρὸς τὸ λέγειν ὁ ἐνυπόστατος τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς λόγος. Allatio Interprete.

92.* Ejusdem Oratio in Hypapantem Domini Nostri JEsu Christi Gr. L. P. Εἶχε μὲν ἡ τῶν γενεθλίων πανήγυρις. Allatio Interprete.

93. Ejusd. Oratio in Dominæ nostræ Deiparæ diem Natalem h) Gr. L. P. Λαμπρῶς πανηγυρίζει ἡ κτίσις. Allatio Interprete.

94. Ejusd. Oratio in Dormitionem Deiparæ i) Gr. L. P. Ἔθος ἐστὶ τοῖς ἐρωτικῶς πρός τι διακειμένοις. Allatio Interprete.

95. Ejusd.

d) Jacobum Majorem, Zebedæi F.

e) Emendandus Possevinus ubi S. Nectarii encomium auctore *Jonio* Siculo Grammatico memorat MS. in Bibl. Salvatoris, Messanæ. Legendum enim *Leone*. Nectarius Patriarcha CPol. ab A. C. 381. ad 400.

f) In insula Chio A. C 251.

g) Exstat Græce & Lat. cum versione editoris in nova editione Damasceni T. 2. curante V. C. Michale le Quien p. 804.

h) Exstat in eadem editione T. 2. p. 849. addita Allatii versione.

i) In eadem editione T. 2. p. 882. Versionem Allatii dederat etiam Combefisius in Bibl. Concionatoria tomo septimo.

95. Ejusd. Oratio in S. Barbaram Martyrem k) Gr. L. P. Ὑπέρκειται μὲν ὁμολογεμένως, ἅπασαν ἐγκωμίων σύνθεσιν. Allatio Interprete.

96. * Ejusdem sive potius *Joannis Euboensis* Episcopi Oratio in diem Natalem Domini Gr. L. P. Ὁπόταν τὸ ἔαρ ἐπέλθῃ τὰ τῶν σωμάτων στοιχεῖα. Allatio Interprete.

97. * *Nili* Chii, Metropolitæ Rhodi Laudatio in Sanctam Matronam l) Chiam Gr. L. P. Οὐ ξένα τὰ τῆς παρέσης ἡμῶν πανηγύρεως. Allatio Interprete.

98. * *S. Isidori* Martyrium m) Gr. L. P. Κατὰ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Allatio Interprete.

99. * Vita S. *Cosmæ* Melodi n) Gr. L. Allatio Interprete.

100. * *Nicephori Blemmidæ* Monachi de Vita, & rebus gestis S. P. N. Pauli Latrensis Gr. L. P. Μάτην οἱ πολλοὶ τὸν χρόνον αἴτιον ἀξιοῦσιν εἶναι τοῦ περὶ τὰ καλὰ ζήλου. Allatio Interprete.

101. Georgii Trapezuntii de Andrea o) Chio:

102. * *Ioannis Stauracii* Chartophylacis Thessalonicensis Oratio in Miracula Myrorrhoæ Magni Demetrii Gr. L. P. Ὁ λόγος τῷ μυροῤῥόα Δημητρίῳ τὰ θαύματα. Πῶς γὰρ δίκαιον τὴν τοσούτων θαυμάτων. Allatio Interprete.

103. * *Georgii* Grammatici Laudatio in S. Barbaram Gr. L. P. Ἔστι μὲν τοῖς οὐκ ἀξίοις ἐπισφαλὲς τῶν ὑπὲρ ἀξίαν ἐφάπτεσθαι. Allatio Interprete.

104. *Evodii* Martyrium Quadraginta duorum Martyrum p) Gr. L. P. Φαιδρὰ μὲν παρέσης πανηγύρεως ἡ ὑπόθεσις. Allatio Interprete.

k) T. 2. laudatæ editionis p. 886. cum versione laudati Michaelis le Quien.

l) Loca ex hac laudatione affert Allatius de Nilis p. 79. (Vol. V. hujus Bibl.) & de purgatorio p. 762.

m) Idem nisi fallor quod Græce MS. in Bibl. Cæsarea memorat Lambecius VIII. p. 81. & Latine exstat apud Surium 5. Febr. ubi Simeoni Metaphrastæ auctori tribuitur.

n) Incip. τιμᾶν ἐστιν ἄξιον τοὺς ἐφευρηκότας τὰ κάλλιστα.

o) Andreæ hujus Martyrium CPoli à Turcis A. 1465. peremti descriptum a Georgio Trapezuntio Latine exstat apud Surium 29. Maji & in Actis Sanctorum T. 7. Maji 29. p. 185. Apud Surium male 1365. pro 1465. legitur idem error Volum. IX. hujus Bibl. p. 55. emendandus.

p) Hic Evodii Sermo de XLII. Martyribus Amoriensibus qui medio sæculo nono mortem obiere, prodiit in Actis Sanctorum T. 1. Martii, Græce quidem è MS. Vaticano p. 887. — 893. cum notis Hugonis Bollii, Carthusiani, & Latine p. 460.

105. *Theodori* Studitæ vita, & laudatio Magni Arſenii q) Gr. L. P. Ἀστὴρ ἀειφανὴς ἡμῖν οὐκ ἐν τῷ ζωδιακῷ κύκλῳ. Allatio Interprete.

106. * Theodori Studitæ laudatio in S. Bartholomæum r) Apoſtolum Gr. L. P. Μέγιστος ἀγὼν, προσθήσω δέ τι, καὶ κλέος. Allatio Interprete.

107. *Procopii* Diaconi, & Chartophylacis laudatio s) in S. Apoſtolum, & Evangeliſtam Marcum Gr. L. P. Πάλιν Ἀποστολικὴ καταστράπτει πανήγυρις, καὶ πάλιν ἐγὼ τοῖς θιασώταις. Allatio Interprete.

108. * *Arſenii* Archiepiſcopi Corcyrenſis laudatio in S. Andream Apoſtolum Gr. L. P. Ζωγράφοι μὲν, καὶ λογογράφοι τὴν ἴσχυν τοῖς ἐντυγχάνουσιν προξενοῦσιν ὠφέλειαν. Allatio Interprete.

109. * *Photii* Patriarchæ Conſtantinopolitani Epiſtola ad Nicolaum Papam Gr. L. P. Ὅτε τῆς ἱεραρχίας κατὰ νῦν τὸ μέγεθος ἀναλήψομαι. Interprete Allatio.

110. * *Michaëlis Glycæ* de Pœnitentia Salomonis Gr. L. P. Εἰ δέ τις ἐστὶ περὶ τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος μαθεῖν βούλεται. Allatio Interprete.

111. * Ejusdem de Aſſumptione B. M. Virginis Gr. L. P. Περὶ δὲ τῶν συμβεβηκότων τῇ ἀειπαρθένῳ τοῦ Κυρίου Μητρί. Allatio Interprete.

112. * *Ioannis Phurnæ* ad Gregorium Antigonitem de Miſſa Præſanctificatorum t) Gr. L. P. Ἐμοὶ δοκεῖ, Πάτερ ἅγιε, μὴ δεῖν ὅλως ἐν ταῖς ἁγίαις Τεσσαρακοσταῖς. Allatio Interprete.

113. * Leonis Allatii de fine vitæ Joannis Evangeliſtæ Commentarius.

114. Ni-

q) Etiam hæc lucem vidit Græce cum verſione Johannis Pinii, S. I. in Actis Sanctorum T. 4. Julii 19. p. 617. --- 631. Arſenius ille in monte Scethy Libyæ inter anachoretas enituit circa A. C. 455.

r) Græce hæc etiam in Codice Colbertino 340. obvia nec dum juris publici facta eſt quod ſciam. Latina verſio vetus, Anaſtaſii fortaſſe Bibl. Romani, vulgata à Luca Dacherio T. 3. ſpicilegii p. 13. (T. 2. edit. novæ p. 123.) & à Combefiſio T. 7. Bibl. Concionatoriæ p. 755. Incip. *Maximus quidem labor, & ut addam gloria eſt, Sactorum laudes contexere.*

s) Hæc Latine jam prodierat apud Surium 25. April. & in Bibl Concionatoria Combefiſii Tomo VI. Græce autem lucem vidit cum nova verſione *Joannis Franciſci Albani*, Urbinatis, poſtea CLEMENTIS XI. Pontificis maximi à 23. Nov. 1700. ad 19. Marr. 1721. (tunc viginti quatuor nati annos) ante Catenam Patrum Græcorum in Marcum vulgatam à Petro Poſſino S. I. Rom. 1673. fol. & in Actis Sanctor. T. 3. Aprilis Latine p. 350. & Græce ad Voluminis calcem.

t) Alia hujus Phurnæ memoravi Volum. X. p. 521.

114. Nicolai V. Vita per Jannettum Manettum u) P. *Vetus quædam peritiorum Auctorum.*
115. Francifcus Philelphus in Vitam Nicolai Papæ V.

LIBER SEPTIMUS.

116. *Himerii* Sophiftæ Oratio Epithalamica x) in Severum cum præmeditatione Gr. L. P. Ἀπόλλωνά φασι μετὰ τὰς μεγάλας νίκας. Allatio Interprete.
117. Ejusdem Polemarchicus Gr. L. P. Οὐ τοῖς ψέγουσι τὸν νόμον ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐγνωκότων λέγειν. Allatio Interprete.
118. Ejusdem in Imperatorem Panathenaicus y) ineunte vere Gr. L. P. Χαῖρε φίλον φάος, χαρίεντι μειδιόων προσώπῳ. Leone Allatio Interprete.
119. *Choricii* Sophiftæ oratio in Procopium z) Sophiftam Gazæum Gr. L. P. Ἴσως μὲν ἄλογόν τι δόξω ποιεῖν. Allatio Interprete.
120. Ejusdem Oratio in fummum a) Copiarum ducem Gr. L. P. Ἄτοπον μὲν ἴσως ἐγχείρημα δόξει, καὶ θράσους μεστόν. Allatio Interprete.
121.* Libanii Declamationes b) nondum editæ.

u) Hic Jannotius Manettus Florentinus obiit Neapoli 1457. die 27. Sept. de cujus fcriptis Julius Niger in hiftoria fcriptorum Florentinorum p. 234. fq. & V. C. Petrus Burmannus præf. ad Tom. IX. thefauri Italiæ & qui in tomo illo occurrit Naldus Naldius in Manetti vita.

x) Græce & Latine hanc & duas proximas *Himerii* λαλιὰς edidit vir eruditiff. *Jo. Henricus Majus* F. in Catalogo MSS. Bibl. inftructiffimæ Uffenbachianæ p. 591. 606. 631. Ha æ Sax. 1720. fol. Cæterum viginti Himerii declamationes antea non vulgatas in lucem prolaturum fe promiferat Allatius p. 177. Apium Urbanarum.

y) Hunc Græce dedi Volum. IX. hujus Bibl. p. 426. Græce etiam feparatim eodem Ao 1719. Gieffæ in 8. laudatus Majus cum quibusdam ex Anthologia inedita Græcis Epigrammatibus. Sed Græce & latine, ut dixi in Catalogo MSS. Bibl. nobilisfimi Zachariæ Conradi ab Uffenbach p. 631. --- 656.

z) Hæc Oratio *Procopii* vulgata a me eft Volum. VIII. p. 481. cum verfione Clarisfimi conjunctisfimiq; Collegæ mei *Jo. Chriftiani Wolfii*, Phyficæ & Poëtices in Gymnafio hujus Urbis Profefforis digniffimi.

a) Εἰς Σούμμον, στρατηλάτην. Etiam hanc dare me memini Volum. VIII. p. 863. cum verfione defideratisfimi Viri *Guilelmi de Hertoge*, Hamburgenfis, J. U. L. quem acerbum fatum A. 1725. d. 15. Jun. in flore ætatis, patriæ quæ præclara quæque ab eo fibi promittebat, eripuit.

b) alia Libanii ediderat Allatius in excerptis Rhetorum, Rom. 1641. 8.

122. * *Michaelis Pfelli* in Pulicem Oratio Gr. L. P. Τὸν κώνωπά φασιν ὡς ἐλέφαντα, καὶ ἴναγε καθ' εἰρμὸν ὁ λόγος προΐοι. Allatio Interprete.

123. * Ejusdem, pediculi Laudatio Gr. L. P. Ἀλλ' ὁ φθεὶρ ἴσως τῇ ψύλλῃ τῆς εὐφημίας ἐπιβασκήνειεν. Allatio Interprete.

124. * *Michaelis Apoftolii* Oratio Funebris in Beffarionem Cardinalem Gr. L. P. Ἔμελλον ἄρα μετὰ τὰ πολλὰ ἐκεῖνα δεινὰ, καὶ τῆς ἱερᾶς, καὶ φίλης μου πατρίδος. Allatio Interprete.

125. * Ejusd. Προσφώνημα in Beffarionem Cardinalem. P. Τἀγαθὰ τῶν ἔργων θειότατε Καρδινάλιων. Allatio Interprete.

126. *[*Dionis* Sophiftæ Epiftolæ V. c) Gr. L. P. Συνίσημί σοι τὸν φέροντα τὴν ἐπιστολὴν, ἄνδρα. Allatio Interprete.

127. Vita Julii Cæfaris Lagallæ d) fcriptore Leone Allatio.

128. * *Conftantini* difcipuli Leonis Philofophi carmina Elegiaca ad eundem. P. Μυρία μὲν δεδάηκας ὅσα προγενέστεροι ἄνδρες.

129. * *Leonis* Philofophi ad Carmina Conftantini Refponfio, & alia ejusdem, varii argumenti. P. Πολλοί με τωθάζουσι γλώσσῃ κερτόμῳ.

130. *Noffidis*, e) *Myrus*, & *Anytæ* Epigrammata Græca nondum edita. P. Εἰς ἔρωτα. Ἅδιον οὐδὲν ἔρωτος, τὰ δ' ὄλβια δεύτερα πάντα.

131. Carmina de Herbis. P. Τοὺς πυρέττοντας τὸ χαμαίμηλον. ee)

132. * *Philippi* Theffalonicenfis Poëtæ antiqui Carmina non edita. P. Ἀνάθημα τῷ Ποσειδῶνι παρὰ Χαρικλέους. Ἄγκυραν ἐμβρυοῦχον ἐρυσινηΐδα.

133. * *Leonidis* Tarentini, five alterius Poëtæ antiqui Epigrammata non edita. P. Εἰς Μηλὼ, καὶ Σατύρην τὰς αὐλητρίδας. P. Μηλὼ, καὶ Σατύρη τανυήλικες ἀντιγενείδεω.

134. * Ano-

c) hæ jam memoratæ fupra n. 81.

d) Vita Lagallæ fæpius excufa, ut dixi Vol. X. p. 413.

e) Hæc jam omnia typis exfcripta puto exftare, nam *Noffidis* Locrenfis (quæ Dorice fcripfit) quatuor Epigrammata ex inedita Agathiæ Anthologia publicavit V. C. Rich. Bentlejus in libro Anglice vulgato pro Epiftolis Phalaridis p. 355. feq. Lond. 1699. 8. & alia quinque defideratiffimus nofter D. Godfridus Olearius diff. de poëtriis Græcis, Lipf. 1708. 4. §. LIII. in quibus etiam illud quod incipit: ἅδιον οὐδὲν ἔρωτος. Decimum habet Kufterus ad Svidam T. 1. p. 514. *Myrus* five *Mœronis* Byzantiæ unicum ex eadem Anthologia inedita dedit laudatus Olearius §. XLIX. & *Anytæ* Mytilenenfis epigrammata quatuor §. VI. quintum Holftenius ad Stephanum Byz. in τεγέα, fextum Kufterus ad Svidam T. 3. p. 229. feq.

ee) Dedi hæc libro III. hujus Bibl. cap. 26. p. 630. feq.

134. * Anonymi Carmina nonnulla. P. Τοσῦτ⊚ ὁ πλοῦς καὶ μάτην καὶ π ὰ πλέω.

135. * *Constantini* Rhodii Jambi in Leonem Choerosphactem, Græce. P. Ἀλλ' ὡς μάγειρος καὶ σφαγεὺς χοίρων πέλων.

136. * Ejusdem Scoptici Jambi in Theodorum Eunuchum. P. Σοφὸς μὲν οὐδεὶς εὑρεθήσεται ὡς θέμις.

137. * *Theodori* Paphlagonis responsa, Jambis. P. Ἀπαυγεῖς εἰσι τῶν φρενῶν ἠπημένοι.

138. * Leonis Allatii de Mandragora liber.

139. * *Michaelis Pselli* Opusculum f) de admirabilibus Lectionibus, cum Interpretatione, & Notis Leonis Allatii. Gr. L. P. Μηδὲ καινῶν ἀναγνωσμάτων εἴης ἀνήκο⊚. Allatio Interprete.

140. * *Zosimi* in Demosthenem g) Oratio Gr. L. P. Δευτέρῳ μοι λοιπὸς ἐπιβῆναι τῷ παιανιεῖ καιρός. Allatio Interprete.

141. * *Diogenis* Cynici Epistolæ ineditæ Gr. L. P. Διογένης Ἀπολλήξιδι χαίρειν. Θηβαῖε Μεγάλθενες ἀπεδήμην τὰ πολλά. Interprete Allatio.

142. * *Cratetis* Epistolæ ineditæ. P. τοῖς ἑταίροις. φεύγετε μὴ μόνον τὰ πλὴν τῶν κακῶν.

143. * *Dosiadis* Ara cum Scholiis. h) P. Ὅλ⊚ ὁ μελιβρὸς ἱρῶν.

144. * *Gregorii Cyprii* Patriarchæ Constantinopolitani de sui ipsius Vita ita disposita, ut ab alio narrari videatur Gr. L. P. Πατρὶς μὲν τῷ συντεταχότι τὸ βιβλίον Κύπρ⊚ ἡ νῆσ⊚. Allatio Interprete.

145. * Leonis Allatii in Emin. Card. Barberinum Oratio Græca, cum Collegium Græcorum reviseret. P. Μέμνων ὁ παῖς ὁ τῆς ἠοῦς ἐπ' ἀώρῳ τῷ πτώματι.

146. * *Me-*

f) Hunc libellum Pselli, dicatum Michaeli Cerulario, Patriarchæ CPol. servat MS. Bibliotheca Cæsarea, atque editione dignissimum pronunciat Lambecius Lib. VII. p. 221. seq.

g) Vir eruditissimus Franciscus Salmonius præfectus Bibl. Sorbonicæ Parisiensis in litteris ad illustrem Menckenium datis Cal. Dec. 1726. testatus est se MS. habere hanc *Zosimi* Ascalonitæ lucubrationem εἰς τὸν βίον τοῦ Δημοσθένους, cui subjecta erat altera vita Demosthenis, incipiens his verbis: περὶ Δημοσθένους τοῦ ῥήτορος ἀναγκαῖον ἐστὶ τοῖς ἐπὶ ῥητορικὴν ἀσκοῦσιν.

h) *Dosiadæ* ara sæpius prodiit ut dixi lib. 3. hujus Bibl. c. 17. §. 15 sq. sed Scholia Græca *Manuelis Holeboli* Rhetoris quæ simul publici juris facere Allatius voluit, adhuc in Bibliothecis latent, lecta pridem Salmasio, & Is. Vossio ad Melæ II, 7. p. 214. laudata.

146. * *Methodii* Patriarchæ Constantinopolitani Vita Gr. L. P. Allatio Interprete.

LIBER OCTAVUS.

147. * *Anastasii* Antiocheni Patriarchæ de coacta in Perside Orientalium Episcoporum Synodo i) Gr. L. P. Βασιλεύοντος Ἀρρενάτου τῆς Περσικῆς χώρας. Allatio Interprete.

148. * Synodus sub Emmanuele Comneno k) Imperatore Byzantino contra Soterichum, & socios Gr. L. P. Ἐπειδὴ ὁ μακρὸς χρόνος καινά ἀεί τι προσέχεται. Allatio Interprete.

149. * Joannis de Ragusio, Oratoris Concilii Basiliensis missi ad Græciam, de iis, quæ Constantinopoli peracta sunt, Relatio. P. *Reverendissimi in Christo Patres, & Domini.*

150. * Tomus Synodicus contra Ancyranum Gr. L. P. Ἡ μὲν ἐν τῷ ὅρῳ τῶν χρηματισάντων τούτων Ἀγκύρας τι. Allatio Interprete.

151. * *Nicetæ* Chartophylacis Thessalonicensis de Dissidiis inter Græcos & Latinos, alio atque alio tempore exortis. P. Ἐπὶ Γρατιανοῦ διὰ Παυλῖνον τὸν τῶν Εὐσταθιανῶν ἀρχηγόν. Allatio Interprete.

152. *Photii* Patriarchæ de nova Manichæorum l) hæresi & ortu. P. Πολλοῖς ἐρῶντες ἀγνοούμενον, ὅθεν δὴ τὴν ἐπωνυμίαν τὸ βδέλυκτον τοῦτο. Allatio Interprete.

153. * *Methodii* Patarensis de Libero Arbitrio m) Fragmentum Gr. L. P. Ὁ μὲν Ἰθακήσιος γέρων κατὰ τὸν τῶν Ἑλλήνων μῦθον. Allatio Interprete.

154. *Georgii Gemisti* de Fato n) Gr. L. P. Πότερα δὲ ὥρισται, καὶ εἵμαρται ἅπαντα τὰ μέλλοντα. Allatio Interprete.

155. * Leonis Allatii Epistola ad Laurentium Forerum. Quid sentiant Græci de Ubiquetariis.

156. * *Joan-*

i) Vide Volum. IX. hujus Bibl. p. 335. seq.

k) A. C. 1154. Vide Allatii vindicias Synodi Ephesinæ p. 582. sq.

l) Photii libros IV. contra Manichæos primus vulgavit Rev. noster Wolfius Tom. 1. & 2. anecdotorum Græcorum, ut dixi Volum. XIII. p. 783. Librum primum quem solum videtur etiam Allatius publicare voluisse, luce donavit celeberrimus Montfauconus. Vide Volum. IX. p. 556.

m) Vide Volum. V. p. 256.

n) Hunc Libellum Gemisti Plethonis Græce & Latine vulgatum debent studiosi clarissimo Viro Hermanno Samueli Reimaro, Hamburgensi, Lycei Wismariensis Rectori meritissimo. Edidit autem illum cum Plethonis & Bessarionis epistolis amœbæis de eodem argumento, & Matthæi Camariotæ duabus dissertationibus quibus Gemisti de Fato sententiam oppugnat ac confutat. Lugd. Bat. 1722. 8.

156. * *Joannis Damasceni* Libellus rectæ Fidei o) Gr. L. P. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν Πατέρα παντοκράτορα. Allatio Interprete.
157. * Ejusdem de Virtutibus & Vitiis Gr. L. P. Ἰστέον ὅτι ἁπλῶς ὢν ὁ ἄνθρωπος. Allatio interprete.
158. Ejusdem Congressus cum Saraceno p) Gr. L. P. Εἰπέ μοι ὦ Ἐπίσκοπε. Eodem Allatio Interprete.
159. * *Georgii Trapezuntii* de Recta Christianorum Fide ad Ameram, cum capta esset Constantinopolis Gr. L. P. Πολλά ἐστι τὰ παραχινήσαντα, καὶ πείσαντά με τολμῆσαι. Allatio Interprete.
160. * *Joannis Matthæi Caryophili* r) de Primatu Papæ contra Barlaamum Monachum Gr. L. P. Καὶ ταύτῃ μὲν ἀπεσκυβαλίσθω Νεῖλος, κὶ ὅσοι κατ' ἐκεῖνον περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα. Eodem Caryophilo Interprete.
161. Julii Cæsaris Lagallæ Disputatio de Sympathia & Antipathia rerum. P. *Dictionis de Sympathia & Antipathia, quid horum utroque nomine significetur.*
162. * *Nicephorii Blemmidæ* de Officio Imperatoris Gr. L. P. Παλαιός τις νόμος ἐπεκράτησε τοῖς πράγμασι συμφωνῶν. Allatio Interprete.
163. * Anonymi in Cantica Canticorum expositio Gr. L. P. Πολλοὶ τῶν παρ' Ἕλλησι σοφῶν περὶ ἔρωτος λόγου τὴν ψυχὴν ἐπ' αὐτὴν τὴν οὐρανίαν ἁψῖδα. Allatio interprete.
164. * Leonis Allatii de Præputio Domini nostri JEsu Christi Diatriba.
165. * Ejusdem in Hymnum Aristotelis, Hermiæ dictum Commentarius.
166. * *Agathonis* Diaconi, & Chartophylacis, Bardanæ Tyranni contra Synodum Sextam attentata Gr. L. P. Ὁ ἁμαρτωλὸς ἐγώ. Cod. Gr. L. Ms. Vat. 853. p. 231. Cod. 834. p. 218.
167. *Hippolyti* Martyris expositio in Danielem s) Gr. L. Interprete Allatio.

C 168. * Julii

o) Vide Allatii diatribam de Damasceni scriptis §. 68. & Oudini commentarios de scriptoribus Ecclesiasticis T. I. p. 1756.
p) Exstat in Lequiniana Damasceni editione T. I. p. 470.
q) περὶ τῆς ἀληθείας τῆς τῶν χριστιανῶν πίστεως. Meminit Allatius de Georgiis p. 734. Volum. X. hujus Bibl. Vide & Diarium eruditorum Italiæ T. XVI. p. 435.
r) De aliis hujus Caryophili scriptis dixi Volum. X. p. 415.
s) Nescio an plura Hippolyti in Danielem habuerit Allatius, quam dare mihi licuit T. I. Operum sancti illius Martyris p. 272. --- 279. quibus T. I. p. 32. additus locus ex Eustratio presb. CPol. adversus Psychopannychitas c. 19.

146.* *Methodii* Patriarchæ Constantinopolitani Vita Gr. L. P. Allatio Interprete.

LIBER OCTAVUS.

147.* *Anastasii* Antiocheni Patriarchæ de coacta in Perside Orientalium Episcoporum Synodo i) Gr. L. P. Βασιλεύοντος Ἀρρενάτου τῆς Περσικῆς χώρας. Allatio Interprete.

148.* Synodus sub Emmanuele Comneno k) Imperatore Byzantino contra Soterichum, & socios Gr. L. P. Ἐπειδὴ ὁ μακρὸς χρόνος καινὰ ἀεί τι περιέχεται. Allatio Interprete.

149.* Joannis de Ragusio, Oratoris Concilii Basiliensis missi ad Græciam, de iis, quæ Constantinopoli peracta sunt, Relatio. P. *Reverendissimi in Christo Patres, & Domini.*

150.* Tomus Synodicus contra Ancyranum Gr. L. P. Ἡ μὲν ἐν τῷ δὲ τῶν χρηματισάντων τούτων Ἀγκύρας π. Allatio Interprete.

151.* *Nicetæ* Chartophylacis Thessalonicensis de Dissidiis inter Græcos & Latinos, alio atque alio tempore exortis. P. Ἐπὶ Γρατιανοῦ διὰ Παυλῖνον τὸν τῶν Εὐσταθιανῶν ἀρχηγόν. Allatio Interprete.

152. *Photii* Patriarchæ de nova Manichæorum l) hæresi & ortu. P. Πολλοῖς ἐρῶντες ἀγνοούμενον, ὅθεν δὴ τὴν ἐπωνυμίαν τὸ βδελυκτὸν τοῦτο. Allatio Interprete.

153.* *Methodii* Patarensis de Libero Arbitrio m) Fragmentum Gr. L. P. Ὁ μὲν Ἰθακήσιος γέρων κατὰ τὸν τῶν Ἑλλήνων μῦθον. Allatio Interprete.

154. *Georgii Gemisti* de Fato n) Gr. L. P. Πότερα δὲ ὥρισται, καὶ εἵμαρται ἅπαντα τὰ μέλλοντα. Allatio Interprete.

155.* Leonis Allatii Epistola ad Laurentium Forerum. Quid sentiant Græci de Ubiquetariis.

156.* *Joan-*

i) Vide Volum. IX. hujus Bibl. p. 335. seq.

k) A. C. 1154. Vide Allatii vindicias Synodi Ephesinæ p. 581. sq.

l) Photii libros IV. contra Manichæos primus vulgavit Rev. noster Wolfius Tom. 1. & 2. anecdotorum Græcorum, ut dixi Volum. XIII. p. 783. Librum primum quem solum videtur etiam Allatius publicare voluisse, luce donavit celeberrimus Montfauconus. Vide Volum. IX. p. 556.

m) Vide Volum. V. p. 256.

n) Hunc Libellum Gemisti Plethonis Græce & Latine vulgatum debent studiosi clarissimo Viro Hermanno Samueli Reimaro, Hamburgensi, Lycei Wismariensis Rectori meritissimo. Edidit autem illum cum Plethonis & Bessarionis epistolis amœbæis de eodem argumento, & Matthæi Camariotæ duabus dissertationibus quibus Gemisti de Fato sententiam oppugnat ac confutat. Lugd. Bat. 1722. 8.

156.* *Joannis Damasceni* Libellus rectæ Fidei o) Gr. L. P. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν Πατέρα παντοκράτορα. Allatio Interprete.

157.* Ejusdem de Virtutibus & Vitiis Gr. L. P. Ἰστέον ὅτι ἁπλῶς ὢν ὁ ἄνθρωπος. Allatio interprete.

158. Ejusdem Congressus cum Saraceno p) Gr. L. P. Εἰπέ μοι ὦ Ἐπίσκοπε. Eodem Allatio Interprete.

159.* *Georgii Trapezuntii* de Recta Christianorum Fide ad Ameram, cum capta esset Constantinopolis Gr. L. P. Πολλά ἐστι τὰ παρακινήσαντά, καὶ πείσαντά με τολμῆσαι. Allatio Interprete.

160.* *Joannis Matthæi Caryophili* r) de Primatu Papæ contra Barlaamum Monachum Gr. L. P. Καὶ ταύτῃ μὲν ἀπεσκυβαλίσθω Νεῖλος, καὶ ὅσοι κατ' ἐκεῖνον περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα. Eodem Caryophilo Interprete.

161. Julii Cæsaris Lagallæ Disputatio de Sympathia & Antipathia rerum. P. *Dictionis de Sympathia & Antipathia, quid horum utroque nomine significetur.*

162.* *Nicephorii Blemmidæ* de Officio Imperatoris Gr. L. P. Παλαιός τις νόμος ἐπεκράτησε τοῖς πράγμασι συμφωνῶν. Allatio Interprete.

163.* Anonymi in Cantica Canticorum expositio Gr. L. P. Πολλοὶ τῶν παρ' Ἕλλησι σοφῶν περὶ ἔρωτος λόγου τὴν ψυχὴν ἐπ' αὐτὴν τὴν οὐρανίαν ἀψῖδα. Allatio interprete.

164.* Leonis Allatii de Præputio Domini nostri JEsu Christi Diatriba.

165.* Ejusdem in Hymnum Aristotelis, Hermiæ dictum Commentarius.

166.* *Agathonis* Diaconi, & Chartophylacis, Bardanæ Tyranni contra Synodum Sextam attentata Gr. L. P. ὁ ἁμαρτωλὸς ἐγώ. Cod. Gr. L. Ms. Vat. 853. p. 231. Cod. 834. p. 218.

167. *Hippolyti* Martyris expositio in Danielem s) Gr. L. Interprete Allatio.

C 168.* Julii

o) Vide Allatii diatribam de Damasceni scriptis §. 68. & Oudini commentarios de scriptoribus Ecclesiasticis T. 1. p. 1956.

p) Exstat in Lequiniana Damasceni editione T. 1. p. 470.

q) περὶ τῆς ἀληθείας τῆς τῶν χριστιανῶν πίστεως. Meminit Allatius de Georgiis p. 734. Volum. X. hujus Bibl. Vide & Diarium eruditorum Italiæ T. XVI. p. 435.

r) De aliis hujus Caryophili scriptis dixi Volum. X. p. 415.

s) Nescio an plura Hippolyti in Danielem habuerit Allatius, quam dare mihi licuit T. 1. Operum sancti illius Martyris p. 272. --- 279. quibus T. 2. p. 32. additus locus ex Eustratio presb. CPol. adversus Psychopannychitas c. 19.

168. * Julii Cæſaris Lagallæ de Cometis Opuſculum. P. *Superiorum rerum notitiam admodum exilem ad nos peruenire.*

169. * Ejusdem, an cœlum ſit animatum anima, quæ tribuit eſſe, & conſtituit vivens, ſive, ut vulgo dicitur, informante. P. *Videtur apparenti veritati magis conſentanea pars negativa.*

170. * Anonymi ad ſummum Pontificem Epiſtola, de procuranda unione Græcorum Gr. L. P. Μακαριώτατε Πάτερ. Τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἔργοις, τὰ δὲ λόγοις δείκνυται, τὰ δὲ ὑπ' ἀμφοτέρων. Allatio Interprete.

171. * Leonis Allatii Declamatio contra Scriptionem, habita in Academia Humoriſtarum. P. *Scriptionem, ejusque uſum, quem nonnulli admirabilem.*

172. *Demetrii* Metropolitæ Cyziceni de hæreſi Jacobitarum, & Chatzitzariorum t) Gr. L. P. Ἐπειδή σου τὴν ὑπερφυῆ, καὶ τῷ ὄντι βασιλικωτάτην φύσιν. Allatio Interprete.

173. * Leonis Allatii in Henrici Spondani Continuationem Cæſaris Baronii Annalium Notæ. P. *Scribis ad me, Vir humaniſſime, maxima te capi admiratione.*

LIBER NONUS.

174. * *Olympiodori* Philoſophi Alexandrini u) Εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν Ζωσίμου, ὅσα ἀπὸ Ἑρμοῦ καὶ τῶν φιλοσόφων ἦσαν εἰρημένα. P. Γίνεται δὲ ἡ ταριχεία ἀπὸ μηνὸς Μεχὶρ κέ.

175. *Heliodori* Philoſophi x) ad Theodoſium Magnum Imperatorem de Myſtica Philoſophorum Arte. P. Σκῆπτρα γαίης μέδοντες ὡς πᾶν ἐμφανές. Carmine Jambico.

176. Theophraſti Philoſophi y) de Arte Divina. P. Οἱ τῶν σοφιστῶν ἄνδρες ὥσπερ ῥήτορες. Carmine Jambico.

177. * *Hierothei* z) Philoſophi de Divina ſacraque Arte. P. Ἀπάρξομαι προσαπλέξαι εὐφραδέστατον. Carmine Jambico.

178. * *Ar-*

t) Edidit Græce & Lat. Combeſius T. 2. auctarii novi p. 261. Vide Volum. X. hujus Bibl. p. 395. 396.
u) Nonnulla ex hoc ſcripto protuli Volum. XII. p. 764. ſeq.
x) Hoc integrum dedi Græce Volum. VI. p. 790. Vide & Volum. XII. p. 760. ubi & de aliis ſcriptis Græcis chymicis ineditis.
y) Vide Volum. XII. p. 763.
z) ibid. p. 763. 766. 775. 776. ſeq.

178. * *Archelai* Philosophi a) de Arte sacra. P. Ἡ πάνσοφος καὶ θεία τέχνη τῶν σοφῶν. Carmine Jambico.

179. *Ex *Democriti* b) Physicis ac Mysticis. P. Ἡ φύσις τῇ φύσει τέρπεται, καὶ φύσις τὴν φύσιν νικᾷ. Dominico Pizimentio Vibonensi Interprete.

180. * Anonymi Πίνος ὁ μηδόλως φεύγων. P. Φεύγειν δὲ εἰρήκασι, δηλονότι πρὸς τὸ πῦρ ἐκτιθέντα δύο.

181. * Philosophi cujusdam ad Theodosium Magnum Imperatorem. P. Τὸ ὂν τετραμερές ἐστι κατὰ φύσιν ἐκ τῶν εἰρημένων συγκείμενον μορίων.

182. * *Zosimi* de Instrumentis & Caminis. c) P. Ἡ τῆς ἱερωμένης καμίνου περιγραφὴ κεῖται ἧς ὁ φιλόσοφος ἐμνημόνευσεν.

183. * Anonymi de Arte sacra. P. Τὰ μὲν τοῦ προοιμίου ἅλις. ἔλθωμεν δὲ ἐπὶ τὸ προκείμενον.

184. *Stephani* Maximi Philosophi, & magistri universalis ad Heraclium Magnum Imperatorem, d) Doctrina de Sacra & magna Scientia. P. Ὁ ἄναρχος καὶ ὑπέρσοφος.

185. *Democriti* Physica & Mystica e) P. Βαλὼν εἰς λίτραν μίαν πορφύρας διοβολοῦ λίτραν.

186. *Synesii* Philosophi ad Dioscurum f) in quendam Democriti librum velut Scholia. P. Τῆς πεμφθείσης μοι ἐπιστολῆς παρὰ σοῦ περὶ τῆς τοῦ θείου Δημοκρίτου βίβλου. Dominico Pizimentio Interprete.

187. *Stephani* Alexandrini g) Universalis Magistri & Philosophi magnæ, & sacræ hujus Artis, de Chrysopœia, Actionibus novem. Ἐν πράξεσιν θ΄. P. Θεὸν τῶν πάντων ἀγαθῶν αἴτιον, καὶ βασιλέα τῶν ὅλων καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ. Dominico Pizimentio Interprete.

188. *Pelagii* Sophistæ. h) Περὶ τῆς θείας ταύτης καὶ ἱερᾶς τέχνης. P. Οἱ μὲν προγενέστεροι, καὶ ἐρασταὶ, καὶ ἀνάπλεοι φιλόσοφοι. Dominico Pizimentio Interprete.

C 2 — 189. *Ostani*

a) ibidem p. 764. 776.
b) Latine prodiit, Dominico Pizimentio interprete. Vide Volum. XII. p. 709. 768.
c) Vide Volum. XII. p. 766. sq.
d) Latine vidit Lucem ex Pizimentii versione, id. p. 694. sq. & 769.
e) Congruit cum illis quæ supra num. 180.
f) Hæc *Synesii* Græce & Latine dedi Volum. VIII. p. 233. seq. adde Vol. XII. p. 769.
g) Vide Vol XII. p. 766. sq.
h) id. p. 709. & 764.

189. *Ostani* Philosophi ad Petasium. i) Περὶ τῆς ἱερᾶς αὐτῆς καὶ θείας τέχνης. P. Τῆς φύσεως τὸ ἄτρεπτον ἐν μικρῷ ὕδατι πέπεται.

190. *Nicephori Blemmidæ*, k) de auro conficiendo, quod idem divino auxilio opitulando confecit. P. Λαβὼν σὺν Θεῷ λίθον τὸν οὐ λίθον, ὃν λέγουσι λίθον τῶν σοφῶν.

191. * Auctores de Chemia Græci, apud Leonem Allatium. P. Ἀνωνύμου λεξικὸν κατὰ στοιχεῖον τῆς χρυσοποιΐας.

192. *Michaelis Pselli* Epistola ad Xiphilinum l) Patriarcham de auri conficiendi ratione. Dominico Pizimentio Interprete. P. Ὁρᾷς ὦ Δέσποτα, ὁ ποιεῖς ὁ ἐμὸς δυνάστης, ἡ τῆς ἐμῆς ψυχῆς τυραννίς.

LIBER DECIMUS.

193. * Leonis Allatii de Theodoris, & eorum scriptis, Diatriba.

194. * Ejusdem de Nicetis & eorum scriptis Diatriba.

195. Ejusdem de Psellis & eorum scriptis Diatriba jam edita m) emendatior & auctior.

196. * Ejusdem de Philonibus, & eorum scriptis, Diatriba.

197. Ejusdem de Joanne Damasceno, & ejus scriptis, ex Opere ejusdem non edito de libris Apocryphis.

198. Ejusdem librorum editorum elenchus, o)

199. * *Illu-*

i) Vol. XII. p. 763.

k) ibidem p. 777.

l) De latina Pizimentii versione plus simplici vice edita Vol. XII. p. 709. 767. Cæterum in Codice Cæsareo apud Lambecium VIII. p. 204. hæc Pselli Epistola non Xiphilino qui ab A. C. 1064. ad 1075. sed Michaeli Cerulario dicata est, qui Patriarcha CPolitanus fuit ab A. 1043. ad 1059. In Bibliotheca illustris viri Raymondi de Krafi Ulmæ apographum Græcum ex codice MS. Parisiensi binas ejusdem argumenti Epistolas Pselli refert unam ad Michaelem Cerularium, alteram ad Xiphilinum. Vide V. C. Jo. Georgii Schelhornii amœnitates litterarias T. 3. p. 98.

m) editam reddidi volumine quinto hujus Bibl.

n) Hanc vulgavit V. C. Michael le Quien in limine Tomi I. præstantissimæ suæ editionis Operum Joannis Damasceni. Paris. 1712. fol.

o) Confer Volum. X. hujus Bibl. p. 407. seq.

199.* *Illustrium Virorum Epistolæ ad Leonem Allatium, & Allatii ad eosdem rescriptæ, quorum hæc sunt nomina:*

Andreas Taurellus.
Bartholom. Tortolettus
Bartholdus Nihusius.
Benedictus Mariottus.
Bernardus Madorius.
Carolus a S. Antonio.
Carolus Avantius.
Carolus Chartarius.
Christianus Ravius.
Clemens Tosius.
Elias Heingerus.
Federicus Morellus.
Ferdinandus Carolus.
Fortunius Licetus.
Franciscus de Combefis.
Gabriel Naudæus.
Gaspar de Simeonibus.
Gotardus Vœgelinus.
Gottofred. Henschenius.
Henr. Julius Blummius.
Henricus Valesius.
Hieronymus Bardus.
Jacobus Gaddius
Janus Nicius Erythræus
Joannes Hubertus.
Joannes Bollandus.
Joannes Cothunius.
Jo. Feder. Gronovius.
Joannes Morinus.
Isaacus Vossius.
Lælius Guidiccionus.
Laurentius Forerus.
Lucas Waddingus.
Marcus Meilonius.
Marcus Peutingerus.
Melchior Incofer.
Michael Joannes Vimbodinus.
Nicolaus Heinsius.
Nicolaus Zoraccius.
Paganinus Gaudentius.
Paulus Bombinus.
Philibert. de la Mayre.
Philippus Tomasinus.
Reinoldus Dehnius.
Renatus Moreau.
Simon Wagnerechius.
Vincentius Marinarius.

De LEONIS ALLATII, & Scriptis illius nonnullorum Clarorum Virorum Testimonia, quæ suggeret Eruditissimus Vir Carolus Moronus Eminentissimi Principis Cardinalis Barberini Bibliothecarius.

II. CON-

II. CONSTANTINI LASCARIS, Byzantini, de Scriptoribus Græcis, patria Calabris.

CONSTANTINUS LASCARIS ALPHONSO ARAGONIO, Calabriæ Duci Salutem.

1. CUm diu mente revolverem, Illuſtrisſime Princeps, quantum tua te opulentisſima Calabria delectet, tum propter diverſas in ea Civitates, opida, vicos: tum propter jucundiſſimos montes colles, ſtagna, flumina, nec non & alia tam admiratione quam laude digna: ut venationes & honeſtiſſima corporis exercitia omittam; decrevi illuſtres viros ac philoſophos ejus Provinciæ breviter Tibi commemorare. Exiſtimo enim id non parvæ Tibi delectationi futurum, cum ſis ſpeculationum & antiquitatum ſtudiosisſimus. Quibus rebus quantum Calabria redundet, ſi explicare vellem, opus eſſet ingenti volumine. Video enim per Calabros Philoſophos Italiam, Siciliam ac partem Græciæ noſtræ illuſtratas fuiſſe. Verum ego in compendium viros litteris ac virtute inſignes, quos Calabria olim protulit, congeram, incipiens à Philoſophiæ parente ac uberrimo fonte Pythagora.

2. *Pythagoras* itaque patrem habuit Timeſarchum, aurificem Italiæ Græcum, qui ab Inſulis Tyrrhenis (quas Athenienſes Tyrrhenis expulſis habitarunt) in Samiam inſulam profectus, uxorem duxit Samiam, quæ Pythagoram Samium cognomento, peperit. Hic Pythagoras in Scyro Inſula vicina *Pherecydem* Philoſophum audivit, quo defuncto Ægyptios ac Babylonios Magos adiit, unde Philoſophiam ac alias Scientias Samuum attulit. Ubi defunctis parentibus, Polydeuci fugiens tyrannidem, cum diſcipulis fere ducentis Crotonem ac Metapontum Calabriæ civitates profectus incoluit. Ibi diſcipuli ab eo edocti amicorum bona communia eſſe debere, concordiam & remp. inter ſe quandam conſtituentes, communiter vixerunt. Pythagoras multos Calabros Græcos & alios ultra quingentos reddidit doctisſimos. Leges Græcis qui Italiam habitabant conſtituit. Dum Crotonem habitaret, uxorem duxit *Theano*, Brontini Crotoniatæ filiam, quæ a viro inſtructa, multa Dorice ſcripſit, *de vita viri ſui* & *Epiſtolas morales*. Ex hac Pythagoras ſuſcepit *Telavgen* Gymnaſii ſucceſſorem, quem multi & *Empedocles* ille Agrigentinus audiere. Hic quatuor libros com-

composuit *de tetrade*, pro quo Ægyptii ipsum Deum habebant. Filias autem tres habuit, duas *Alyam* & *Erigonem* peritas, quarum exstant *Epistolæ:* & tertiam *Damo* ditissimam, cui moriens tres libros, quos composuerat legavit, præcipiens ut illos nunquam extra fores ædium daret. Quæ libros tanti fecit, ut ne inopia quidem coacta eos produxerit, quum magno vendere posset. Hæc moriens libros *Biscalæ* filiæ eadem qua a patre acceperat conditione reliquit. Hac vero defuncta libri ad *Philolaum* Pythagoricum pervenere.

3. *Zamolxis* Scytha, Pythagoræ servus, Philosophus maximus fuit. Ad hunc aliosque Pythagoricos videndos *Anacharsis* Scytha Philosophus ab Hyperboreis Scythis in Calabriam venit tempore *Phalaridis*, cujus *Epistolæ* adhuc exstant. Hunc Zamolxin & latorem legum Scythæ sui habuerunt.

4. *Philolaus* Crotoniata, Pythagoricus Philosophus primus Pythagoræ secreta edidit, à quo pecuniæ cupidissimo *Plato* ille Atheniensis in Italiam veniens ad Pythagoricos visendos, tres libros illos Pythagoræ dudum memoratos emit XL. minis Alexandrinis, quas Dionysius secundus Syracusanorum Tyrannus solvit. Ex quibus libris lectis tradunt Platonem composuisse gravissimum illud opus *de natura Mundi*, in quo *Timæum* illum Locrensem Dorice loquentem inducit.

5. *Alcmæon* Crotoniates, Pythagoricus Philosophus ac Medicus præstantissimus fuit, qui de Philosophia ac Medicina, complura scripsit, animam immortalem dixit, ac perpetuo moveri instar Solis.

6. *Milon* Crotoniata Pythagoricus celeberrimus, à cujus domo incensa dum fugit Pythagoras, cum pluribus discipulis à persecutoribus peremtus est.

7. *Democides* Crotoniata, vir doctus ac Medicus excellens tempore Darii floruit.

8. *Orpheus* Crotoniata à Pythagoricis eruditus, Epicureus * fuit, Pisistrato Atheniensium tyranno adhæsit, ubi cum degeret, *Argonautica* heroico carmine lusit, & alia.

9. *Ascon* Crotoniata, Pythagoricus Philosophus fuit & multa composuit. Sed cum sermo *de Crotone* præcesserit, oportunum visum est aliquid de Civitatis origine dicere. Croton, Strabone teste, civitas olim Græca fuit, re bellica litterisque florentissima, mater athletarum

* Epicureus ante Epicurum.

letarum celebris, quorum septem in ludis unius Olympidais cæteros omnes superarunt: unde merito & hoc tunc ferebatur: *Postremus Crotoniatarum is primus est*: vetusque est apud nos proverbium, *quid Crotone salubrius?* Hujus Civitatis primus conditor fuit Mystellus Achivus nobilissimus, qui de habitanda Colonia consuluit Apollinem, quo tempore Archias Corinthius de condendis Syracusis consilium petebat. Cumque ambo à DEO interrogarentur qaid in condendis urbibus optarent? Archias divitias, salubritatem Mystellus elegit. Unde factum est ut Syracusæ divitiis, Croton salubritate gauderet. Mystellus igitur ubi primum ad considerandum locum venit, cum vidisset Sibarim ædificatam, ita post a fluvio denominatam, hanc præstantiorem existimavit, reversusque ad Deum, Sibarim petebat. Turbatus vero DEUS hos protulit versus:

Terga brevis Mystelle tuo de pectore omitte:
Cætera perquirens, frustra en venaris iniqua,
At rectum quodcunque datur, tu laude probato.

Quæ cum audiisset, reversus urbem constituit, non sine Archiæ, qui tunc Syracusas condebat, adjutorio. Idem Mystellus, aliud quoque satis ambiguum oraculum accepisse fertur, id autem tale fuit: *Ubi ab æthria pluviam invenies, Civitatem ædifica.* Sed cum Æthria serenitatem significet, confusus ille Deum non intelligebat: verum cum multa & Apuliæ & Calabriæ loca peragrasset, pervenit tandem ad locum ipsum, ubi cum Æthria ipsius concubina longi itineris labore fessa lacrymas affatim emisisset, adeo ut terra madefieret, intellexit Mystellus oraculum, ibique Civitatem condidit, undiq; ad novam Coloniam incolis concurrentibus, multis tamen ante Pythagoræ adventum annis. Fuit igitur Croton civitas privatis & publicis gestis præclara. Nam una cum Græcis aliis adversus vicinos Barbaros dimicavit, pluresque viros magnanimos produxit, in quibus & Phayllum illum athletam, saltatorem excellentissimum: qui trireme sua vectus in auxilium Græcorum cum Atheniensibus & Lacedæmoniis contra Xerxem pugnavit. Cujus beneficii post multos annos recordatus Alexander, ab Asia cum aliis Græcis, & Crotoniatis spolia Barbarorum misit. Sed omissis Crotoniatis ad Locrenses atque alios veniamus.

10. *Timæus*

10. *Timæus* Locrensis Pythagoricus, maximus Philosophus, ad quem videndum venit ille sapientissimus Plato, qui eum in operibus de Natura Mundi introduxit, in Dialogo scilicet Timæo.

11. *Eurytus* Locrensis, sive Tarentinus ut quidam opinantur, Pythagoricus Philosophus fuit, quem etiam vidit Plato.

12. *Zaleucus* Locrensis, Pythagoricus Philosophus & Legumlator, concivibus suis Legem dedit, consulente Minerva.

13. *Theano* Locrensis mulier, Vates Lyrica fuit, quæ Lyricis versibus de Patria sua multa composuit.

14. *Xenocrates* Locrensis, Poëta heroicus ac Musicus excellentissimus fuit.

15. *Euryphonius* Locrensis vir doctus ac citharœdus eximius fuit. Hujus olim statua citharam tenens apud Locros fuit. Locrensium enim Civitas olim insignis fuit, qui coloni profecti sunt a Locris Cretum fines habitantibus Evandro ductore, paullo post conditam Crotonem ac Syracusas. Nunc autem de quibusdam Rheginis dicendum.

16. *Glaucus* Pythagoricus & Musicus excellentissimus, Rheginus, Democrito, quem ipse Pythagoreum fuisse asserit, contemporaneus.

17. *Andromadas* Pythagoricus Philosophus quoque Rheginus & legumlator fuit, qui Chalcidensibus Thraciam habitantibus leges dedit.

18. *Pythagoras* alter Rheginus, vir eruditus & statuarius excellentissimus, primus statuarum proportionem consideravit, discipulus *Clearchi* Rhegini, quem *Eucherius*, Corinthius docuerat, ut ait Pausanias.

19. *Hippias* Rheginus Orator & Historicus fuit, qui primus Italiæ ac Siciliæ rerum historiam scripsit.

20. *Ibycus* Poëta Lyricus unus è novem vatibus Lyricis præclaris, Messanæ natus est Rhegino ex patre. Hic primus Sambucam Instrumentum Calabrorum invenit, multaque composuit Lyrico metro. Cumq; per Calabriam iter faceret, in sylva quadam in latrones incidit, a quibus cum se omnino sentiret interficiendum, gruibus forte volantibus ad eas dixit: vos saltem mortis meæ testes eritis, quem illi deridentes interfecere. Sed præsagium fides secuta. Nam cum latrones in theatro quodam ad spectandum sederent, atque grues casu illuc transirent, alter alteri dixere: ecce grues Ibyci. Quod cum quidam audivissent, id quod erat suspicantes, (nam vulgata fuerat homicidii fama) retulere civitatis Rectoribus, quo-

D rum

rum mandato latrones capti ac diligenter examinati facinus confessi ac mox suspendio enecti sunt. Hinc proverbium ortum apud Græcos Latinosque Jureconsultos, Grues Ibyci, hoc est res certa certisque indiciis manifesta.

21. Rhegium Civitas, ut ait Strabo à rumpendo dicta, quod ibi Sicilia maris æstu aut terræ motu ab Italia sit abrupta. Rhegini autem Græci fuerunt coloni Chalcidensium, cum & Lacedæmonii nonnulli in Calabriam transmigrarunt.

22. *Alcman* Poëta Lyricus ex Messana fuit Civitate vetustissima, Rhegio vicina.

23. *Cynomachus* Thurinus, qui de Philosophorum opinionibus scripsit primus.

24. *Alexis* ex eadem Thurio urbe Poëta Comicus, qui ducentas & quadraginta Comœdias edidit.

25. *Hippasus* Metapontinus Philosophus Pythagoricus qui definitum esse tempus dixit Mundi mutationes. Metapontus vero fuit opidum a Pyliis conditum, qui Troja capta cum Nestore navigarunt.

26. *Archytas* Mnesagoræ, vel ut alii Æstici filius, Tarentinus eximius Pythagoricus Philosophus fuit, ac Geometra insignis. Hic Platonem in Sicilia tunc cum Dionysio morantem per litteras monuit ut tyrannum caveret. Ab hoc Eudoxus Gnidius Æschinis F. Geometriam didicit. Hic cubum primus invenit, & per motum semicirculi in cylindro duas medias proportionales: fuitque Mechanicus, & columbam ligneam per se volantem construxit.

27. *Lysides* Tarentinus Pythagoricus Philosophus fuit, cujus Epistolæ adhuc exstant.

28. *Aristonicus* Tarentinus Philosophus.

29. *Heraclides* Tarentinus vir eruditus, Medicus celeberrimus.

30. *Rhintho* Tarentinus Poëta Comicus.

31. *Parmenides* Pythagoricus Philosophus Heleata, ab Helea civitate Phocensium vetusta, quam à fonte quodam Helam vocabant, inde vero Heliam & Veliam. Hic inventor Dialecticæ, mundos plures esse dixit. Contra Nearchum sive Diomedontem, armis in Lipara paratis conspiravit: & interrogatus, tyranni aurem sive nasum mordicus præcidisse, & abscissam sibi linguam in ora tyranni conspuisse, tyrannus autem à populo lapidibus obrutus perhibetur.

32. *Pha-*

32. *Phavorinus* ab hac Velia, ut nonnulli, vir doctissimus, qui de Philosophia, Rhetorice & Historia multa & præclara scripsit: Plutarcho socius, cum quo sub Trajano floruit.

33. *Empedocles* Siculus Pythagoricus Philosophus & Orator, à quo *Gorgias* Leontinus aliique Siculi & Philosophiam & Oratoriam audivere.

34. *Charondas* Catanensis, Pythagoricus Philosophus leges dedit Chalcidensibus Siciliam & Italiam habitantibus.

35. *Pythias* & *Damon*, Syracusani, singulare par amicorum, quorum alter pro altero sese morti addixit, de quibus Plutarchus.

36. Sed prætereo alios nostros Græcos Pythagoricos Asianos, *Eudoxum*, *Xenophanem* Colophonium, *Leucippum* Heleatem, *Melissum*, *Democritum*, *Heraclitum*, *Nausiphanem* & *Naucidem*, quorum *Epicurus* discipulus fuit. Omitto Civitatum origines, gesta & antiquitates, & alia quæ Te studiosissimum ac Strabonis Geographi familiarissimum latere non possunt. Verum illud iterum absque rubore memorabo, Italiam, Siciliam ac magnam Græciæ nostræ partem primum Calabriæ tuæ altrici, deinde Pythagoræ suisque Pythagoricis maxime debere. Nam per annos nongentos ab ipso scilicet Pythagora usque ad Constantinum Imp. cognomento Magnum doctrina ipsa & secta Pythagorica per dictas regiones floruit. Sed cur hæc ad me scribis? inquies. Ut sic, si sint Tibi nota, gratuler scienti: sin vero, ut nota faciam, Teque Ducem illustrissimum summæ spei adolescentem, exemplo tot tantorumque Philosophorum, quos tua Calabria genuit eruditivitq;, ad culmen virtutum ac maximarum rerum aviditatem cohorter. Bene valeas ac diu felix & dudum memorati Constantini similis vivas, & Constantinopolim mihi patriam infelicem à Barbarorum potestate vendices, meque Tuæ Celsitudinis obsequio paratum recipias!

III. CONSTANTINI LASCARIS, Byzantini de scriptoribus Græcis, patria Siculis.

CONSTANTINUS LASCARIS, FERDINANDO ACUNÆ, Siciliæ Pro-Regi Salutem.

SI antiqui illi tantopere laboraverunt, Illustrissime Princeps, ut non solum docti efficerentur, verum etiam, ut apud posteros nomen haberent æternum: nonne & nos elaborabimus tum Patriæ tum scien-

ſcientiæ amore, ut illorum jam diu oblivioni tradita nomina, ob linguæ ut arbitror noſtræ ignorantiam ac librorum inopiam, inſtaurare & e tenebris in lucem educere, atque in hominum notitiam revocare poſſimus; præſertim ut Siciliæ gloriam quam de ſuis viris illuſtribus conſequitur, adaugeamus. Equidem quamvis non paucos protulerit Inſula celebres viros, tamen plerique ob temporis injuriam atque Græcorum calamitates ignorantur. Itaque nos quotquot potuimus ex Laërtio, Philoſtrato, Svida aliiſque veterum monumentis carptim collectos in hoc notavimus compendio, Tibique Pro-Rex excellentisſime, dicavimus, qui rerum antiquitate & ingenuis litterarum ſtudiis apprime delectaris, & ob id, litteratos ſingulari benevolentia proſequeris. Exordiar ergo à Meſſeniis noſtris, cum ſit Meſſana primus Trinacriæ angulus, Regnique clavis & initium. Lege igitur felix, Fernande, Siciliæ decus, meque ut ſacis ama.

2. *Dicæarchus* Siculus Meſſenius, Philoſophus Peripateticus, Orator ac Geometra, Ariſtotelis auditor: qui leges & ſtatuta concivibus ſuis dedit, plurima in Philoſophia ſcripſit, item *Peloponneſi totius deſcriptionem, moresque Græciæ tribus libris* complexus eſt: *Politiam* quoque *Lacedæmoniorum*, quam ſtatuto quodam ſingulis annis legendam audiebant.

3. *Ariſtocles* Siculus Meſſenius, Philoſophus Peripateticus, *decem libros de Philoſophia naturali*, & totidem *in morali* edidit, item *Artem dicendi*, item *Homeri ac Platonis comparationem*, uter doctior fuerit, ubi Philoſophos innumeros eorumque opiniones commemorat.

4. *Ibycus* Siculus Meſſenius, Hiſtoricus & Poëta, ex novem vatibus Lyricis Græciæ unus, Rheginus genere. Plura compoſuit lingua Dorica. Primus Sambucam inſtrumentum invenit. Hic in ſylva quadam Calabriæ à latronibus captus & ab eis interimendus, ad grues caſu illac volantes dixit: ſaltem vos teſtes mortis meæ & ultrices eſtote. Quo interempto latrones die quadam in theatro ſpectandi gratia ſedentes, cum grues forte volantes vidiſſent, dixerunt ad invicem: Ecce grues Ibyci. Quod quidam audiens, id quod erat ſuſpicatus, civitatis Præfecto retulit, qui re diſcuſſa & cognita, eos ſuſpendio damnavit. Unde proverbium ortum eſt in re certa: Grues Ibyci. Quod beatus Cyrillus Divina factum Providentia affirmat.

5. *Lycus*

5. *Lycus* ſive *Lupus* Latine, qui & *Butheras* vocabatur, Meſſenius Hiſtoricus ac Poëta, plura *de Sicilia* & *de Libya* conſcripſit.

6. *Polycletus* Meſſenius, Philoſophus ac Medicus celeberrimus, qui Phalaridem Agrigentinum tyrannum morbo incurabili liberavit, ſicut ex prima Phalaridis Epiſtola colligitur.

7. *Timotheus* * Taurominitanus, Orator ſatis mordax: quem Athenienſes Epitimæum, hoc eſt increpatorem vocabant. Is *libros octo de Siciliæ & Italiæ* geſtis compoſuit, item *de argumentis aliisque neceſſariis artis Oratoriæ*, item *de omnium Hiſtoricorum erroribus*, quos amariſſime carpit.

8. *Charondas* Catanæus, Pythagoricus Philoſophus, legumlator, qui omnibus Chalcidenſibus Italiæ & Siciliæ incolis leges dedit.

9. *Diodorus* Siculus Argyrenſis, Hiſtoricus præſtantisſimus, qui ſub Tiberio Cæſare militavit. *Hiſtoriam* compoſuit *libris quadraginta*, quam *Bibliothecam* vocavit: De antiquitate Ægyptiorum, de Sicilia & aliis inſulis, de bello Trojano, de geſtis Alexandri & Romanorum usque ad ſuam ætatem, quorum ſex à *Poggio* Florentino traducti circumferuntur. Reliqui vix inveniuntur. Ego autem omnes ejus libros vidi in Bibliotheca Imperatoris CPolitani.

10. *Demetris* ſive *Ceres* mulier Sicula & legifera, teſte Diodoro, quæ prima Siculos frumenti cultum docuit, cujus filia *Proſerpina* eximiæ pulchritudinis, juxta Ennam urbem ab Orco Moloſſorum Rege rapta eſt.

11. *Philonides* Siculus Ennenſis, Medicus celeberrimus.

12. *Philiſtion* Siculus, Philoſophus ac Medicus excellens, in Medicina præceptor Eudoxi Gnidii.

13. *Gorgias* Leontinus, Orator ſubtilis, diſcipulus Empedoclis ac Tiſiæ. Primus Athenis artem oratoriam publice legit, multosque docuit. Plura in arte edidit, plura compoſuit. Hujus *tres* exſtant *Orationes* quas ego legi in Bibliotheca Florentina D. Marci.

14. *Herodicus* Leontinus, frater Gorgiæ, Medicus celeberrimus.

15. *Dinomenes* Syracuſanus literis deditus: cujus filii tyranni, ſcilicet *Hieron* ille litteris & muſicæ deditus, *Gelon* ille potens, *Polybius* & *Thraſybulus*.

16. *Hieron* Syracuſanus tyrannus Dinomenis filius, frater Gelonis, liberalis & beneficus in litteratos & muſicos.

* leg. Timæus.

17. *Hieronymus* Syracuſanus, nepos Hieronis, vir ſane doctiſſimus ſed crudeliſſimus fuit.

18. *Dionyſius* primus Syracuſanus, Hieronis nepos, vir doctus ac tyrannus crudeliſſimus. Scripſit *tragœdias, comœdias* & *hiſtoriam*. De hoc legitur, quod quædam vetula Himerenſis in ſomnis viderit ſe cœlos conſcendiſſe, ac ſub ſede Jovis virum in incendio ferrea catena vinctum: cumque quis eſſet interrogaſſet, audiviſſe, Siciliæ homicidam eſſe. Poſt aliquot annos, cum videret Dionyſii crudelitatem, ſomnium expoſuit, quo tyrannus audito, anum ipſam interemit.

19. *Dionyſius* ſecundus, primi filius, Philoſophus ac Orator, *Platonis* diſcipulus *Epiſtolas* compoſuit, & *commentum in poëmata Epicharmi* Comici.

20. *Dionyſius* alius Syracuſanus, tyrannus crudelis, ac doctus, ſcripſit *tragœdias, comœdias* & *hiſtoriam*.

21. *Dion* Syracuſanus tyrannus, *Platonis* diſcipulus, frater Ariſtomachæ uxoris primi Dionyſii. Hic expulit ſecundum Dionyſium, à quo poſtea fuit expulſus.

22. *Hermocrates* Syracuſanus vir ſane politicus & amator patriæ, miraque doctrina ornatus, pater Dionyſii ſenioris ſive ſocer.

23. *Epicydes* & *Hippocrates* fratres Pœni ſed Syracuſis oriundi, armis ac literis clari & copiarum ductores: fraude tamen Siculos à Romanis ad Pœnos inclinare conabantur.

24. *Archimedes* Syracuſanus Philoſophus ac Geometra acutiſſimus, artisque Mechanicæ autor, pleraque *in Geometria* ſcripſit & *Commentum in Homerum*. Hujus opera expoſuit *Eutocius* Aſcalonita, vitam vero ſcripſit *Proclus* Lycius.

25. *Achæus*, ſive *Achivus* Latine, Syracuſanus, Poëta Comicus *Comœdias decem* compoſuit.

26. *Athenagoras* Syracuſanus, vir politicus & Orator ſuaviſſimus, amatorque patriæ.

27. *Antiochus* Syracuſanus Hiſtoricus, qui *Romanas* ſcripſit & *Siculas Hiſtorias*, quem citat Pauſanias.

28. *Bion* Syracuſanus Orator, qui *artem Rhetoricam* & plura compoſuit.

29. *Dinolochus* Syracuſanus, Poëta Comicus, *Epicharmi* diſcipulus, *quatuordecim Comœdias* Dorice ſcripſit.

30. Epi-

30. *Epicharmus* Poëta Comicus Syracusanus, vel ex Castro opido Sicanico, *Pythagoræ* auditor, Comœdiam primus invenit, itemque tres Litteras Græcas duplices. Multas præterea *Comœdias* edidit. Hic ab Hierone mulctatus est, quod lascivos versus coram Regina recitasset.

31. *Eudoxus* Siculus, Agathoclis tyranni filius, Poëta Comicus, multas composuit *Comœdias*, ex quibus octies adeptus est victoriam.

32. *Themistogenes* Syracusanus, Historicus: *Cyri Regis ascensum, & de patria sua*; multa conscripsit.

33. *Theodorus* Syracusanus Orator, qui præter alia, multa *de re militari* composuit.

34. *Theocritus* Syracusanus, Poëta præstantissimus, *bucolicorum* auctor illustris. Plures scripsit *Eclogas* diverso idiomate, quorum *XXXIX.* exstant. Bucolicum genus, ut quidam ajunt, inventum est apud Lacedæmonios, ut alii apud Tyndaridam Siciliæ urbem, quo tempore Orestes cum Iphigenia Dianæ simulacrum ex Tauris reportavit. Alii, quod verius est, Syracusis inventum asserunt. Nam cum Syracusani post multas seditiones ac clades, ad concordiam, Dianæ opera rediissent, Dorici pastores hoc carminis genere psallentes Dianam celebrarunt.

35. *Callias* Syracusanus, Historicus *Historias* plures scripsit, & in his *Agathoclis* Siculi tyranni *gesta*.

36. *Corax*, sive *Corvus* Latine, Syracusanus, inventor & ordinator Artis Rhetoricæ sive Oratoriæ. Nam cum Syracusani à tyrannide liberi ac pacati inter se Remp. ordinassent, primus Corax incepit se exercere & vi orationis persvadere ac dissvadere, monereque omnes ad bene & libere vivendum, & ob id universis gratissimus extitit. Is orationem in tria divisit, scilicet in exordium, narrationem & epilogum: Rogatusque à concivibus, artem publice legit, & multos erudivit, quorum unus *Tisias* sive *Ctesias* fuit ex concivibus pauper, qui si artem addidicisset, duplicem promiserat mercedem: edoctus vero promissam negavit. Ad judicium vocatus Tisias Coracem interrogavit: quidnam est ars oratoria? cui Corax respondit, persvadendi ars. Tisias autem ab artis hac diffinitione ita arguit: Si persvasero tibi, Corax, tanquam persvadens, non solvam, nam vici: si vero non persvasero, non solvam, nam non persvadens non didici artem. Corax vero e contrario: Immo si persvasero tibi, Tisia, promissum capiam ut victor: si autem

tem

tem non persuasero, etiam mercedem solves, cum talem fecerim te, ut persvadere non potuerim. Tunc judices utriusque argutiam mirati clamare cœperunt: Mali corvi malum ovum, id est gravi præceptore gravior discipulus, quod deinde prolapsum est in proverbium, quoties e malo malum prodit. Hic Corax, teste Aristotele; *Oratoriam* primus *Artem edidit*.

37. *Ctesias* sive *Tisias* Syracusanus dudum memoratus *Coracis* prædicti discipulus & Rhetor astutus. Hos A. Gellius Protagoram & Evathlum appellat.

38. *Lysias* ille svavissimus orator, Cephali F. *Tisiæ* discipulus & *Gorgiæ*, Syracusanus, unus ex decem magnis Oratoribus Græciæ, plures edidit *Epistolas*, *Artem Oratoriam*, *Orationes ultra trecentas*, ex quibus paucæ exstant.

39. *Menecrates* Syracusanus Medicus celeberrimus, homines a comitiali morbo liberabat. Hic Jovem se vocari, eos autem sibi subditos, quos sanabat, voluit.

40. *Simmias* Syracusanus Philosophus fuit ac *Stilponis* auditor, cujus filiam parum pudicam duxit.

41. *Monimus* Syracusanus, Philosophus Cynicus & Diogenis Cynici filius: vir sane elegantissimus & copiosissimus, multa scripsit in *Philosophia*, famulus autem fuerat cujusdam mensarii Corinthii. Hic contempta gloria, veritatem semper appetiit.

42. *Moschus* Syracusanus, Grammaticus & Poëta fuit, qui multa scripsit, quem opinor & *Moschionem* appellatum.

43. *Sosiphanes* Syracusanus, Poëta Comicus sive Tragicus, synchronus *Euripidis*, unus è *septem Tragicis* tempore Philippi & Alexandri. *Mimos viriles ac muliebres*, *Tragœdias LXXIII.* scripsit, in quibus septies palmam adeptus est: Item alia tam metro quam prosa. *Platonem* hujus poëmata legentem, somnum cepisse ajunt.

44. *Philemon* Syracusanus Poëta Comicus tempore Alexandri, annos vixit *XC.* & totidem edidit *Comœdias* obiitque ex vehementi risu.

45. *Philistus* Syracusanus vel Naucratita, Historicus plura scripsit *de Sicilia*. Fuit affinis Dionysii Tyranni, & obiit in bello contra Carthaginienses gesto.

46. *Philistus* alius Syracusanus, Historicus plura scripsit *de rebus Ægyptiacis*, *libris XII.* de *Sicanicis*, *libris XI.* Item *de Baccho*. *De Theo-*

Theologia Ægyptiorum libris VI. De Syria & Libya. Hic a Dionysio Seniore in exilium actus, ibi bonam Historiæ partem absolvit.

47. *Phormus* Syracusanus, Poëta Comicus, *Epicharmi* socius, *Comœdiæ* inventor, cum eo gratus Geloni tyranno, & filiorum ejus Præceptor. Plures *Comœdias* scripsit. Primus veste talari usus est, & scena ex pellibus rubris.

48. *Philemon* Syracusanus, sive Atheniensis, Poëta Comicus, multa edidit, unum supra centum annos vixit, cum sensibus semper solidis. Postremo subdormiens vidit novem puellas domo sua exeuntes, quas cum interrogasset cur exirent? responderunt, non licet amplius hanc domum habitare: Et expergefactus narravit filio visionem, perficiensque quod componebat, obdormiscens spiritum emisit.

49. *Philemon* hujus filius, Comicus itidem poëta, *quatuor* exaravit *Comœdias.*

50. *Hicetas* Philosophus Syracusanus, dixit omnia fieri harmonia & necessitate: terramque moveri juxta primum circulum, ut ait Laërtius.

51. *Orpheus* Camarinensis, Epicus, qui carmine composuit *descensum ad inferos*, & alia multa.

52. *Timagoras* Gelensis, Philosophus ac *Theophrasti* discipulus, & inde *Stilponis* superius nominati.

53. *Euclides* Gelensis, Philosophus Platonicus ac Geometra præstantissimus, alius fuit ab illo Megarensi, de quo Laërtius, & qui dialogos scripsit, ut ait Proclus in secundo sermone in primum Euclidis. Utque scribit Heron, vixit tempore Ptolemæi primi, junior Platone, sed vetustior Eratosthene & Archimede, fuitque Gelous, ut ex verbis Laërtii colligitur. Multa ab Eudoxo & Theæteto sumta perfecit, scripsitque *elementorum libros XIII.* nam alii duo additi fuerunt ab *Hypsicle* & *Aristero* *: item *Musicam*, *Optica*, *Katoptrica*, *Phænomena*, *Porismata*, *Dedomena* quæ potius *Theonis* sunt. Hic, ut ait Proclus, à Ptolemæo Rege interrogatus, essetne ulla ad Geometriam via concisior quam elementaris, respondit non esse ad Geometriam capessendam, regiam viam callemve ullum.

54. *Aristoteles* Siculus orator plura composuit, & *Orationem contra panegyricum Isocratis Oratoris.*

E 55. *Acron*

* Lege, *Aristæo.*

55. *Acron* Agrigentinus, nobilis Philosophus ac Medicus Hippocrate antiquior, Xenonis F. Hic Athenis publice legerat una cum *Empedocle* Philosopho, multaque Dorice scripsit *de Medicina*. Huic tribuere epitaphium illud quod refert Laërtius in vita Empedoclis:

Acronem summum Medicum ex Acragante profectum
Verticis excelsi celsa sepulchra tenent.

56. *Empedocles* Agrigentinus nobilis ac dives, Philosophus Pythagoricus, coronam auream in capite ferebat, & in pedibus ænea subtelaria, & in manibus laurum, gloriam DEI quæritans. Athenis publice legit, scripsit carmine *de naturalibus & de purificationibus libros duos*, carminibus quinquies mille. Item *de medicina*, metro & prosa. Nonnulli tunc primum Oratorem fuisse ajunt: sed ejus vitam Laërtius late scribit. Periit in incendio Ætnæo: nam una ex ejus crepidis æneis, quam flamma eructavit, circa montis craterem reperta est.

57. *Empedocles* alter Agrigentinus, primi nepos, poeta tragicus, scripsit *tragœdias quatuor supra viginti.*

58. *Carcinus* Agrigentinus, poeta tragicus, *tragœdias XVI.* composuit.

59. *Metellus* Agrigentinus, vir doctus & musicus eximius, Musicam *Platonem* docuit.

60. *Polus* Agrigentinus, Orator & magnus Sophista, *Gorgiæ* Leontini discipulus. *Græcorum & Barbarorum, qui in Trojam fuerant profecti, Genealogiam* exposuit.

61. *Telemachus* Agrigentinorum princeps litteris deditus: & *Calcyopensis* à quo *Eumenides* instructus; cujus filius *Gnessidamus* pater *Theronis* tyranni Agrigentinorum & *Xenocratis*: qui omnes studiosi.

62. *Phalaris* Astypalensis, patria privatus suspicione tyrannidis, in Siciliam venit, ac svasu amicorum effectus est Agrigentinorum tyrannus. Vir sane maximus ingenio, studiosus, ac erga probos & litteratos liberalissimus. Hujus vitam Jupiter duobus annis prolongavit, ut ait Stephanus, quod humaniter tractasset *Charitonem* & *Menalippum*. Hic in tauro æneo Perillum tormenti ejus autorem primum exuri jussit, cujus *Epistolæ* sunt notissimæ.

63. *Demetrius* Siculus Calactianus, Historicus præstantissimus, *XX. libros de Asia & Europa* conscripsit.

64. *Cecilius* qui & *Archagathus* vocabatur, Siculus ex Calacta opido, Græcus natione ac lingua, Judæus tamen lege, Orator præstantissimus

tiſſimus. Romæ tempore Auguſti Cæſaris publice legit. Multa compoſuit, *contra Phrygas libros duos*, *elegantias Atticas* ſecundum elementa, quæ adhuc apud Suidam leguntur: *de comparatione Demoſthenis & Aeſchinis*, item *Demoſthenis & Ciceronis*, item *de ſtylo decem Oratorum Græciæ.*

65. *Thales* Siculus Calactianus, Orator, *ſucceſſiones Philoſophorum ac ſectarum* deſcripſit.

66. *Theognis* Siculus Megarenſis, Poeta moraliſſimus admonitivus, plures *elegias* compoſuit, quarum exſtant nonnullæ & *admonitorium poëma.*

67. *Probus* vir doctisſimus ex Lilybæo, ad quem videndum & audiendum venerat *Porphyrius* ille.

68. *Steſichorus* Himerenſis, Poëta Lyricus excellentisſimus ac Philoſophus tempore Phalaridis. Hic *Tiſias* vocabatur, & quoniam choream inſtituit, Steſichorus appellatus eſt quaſi ſtator choreæ. Fratres habuit *Marinum* Geometram & *Halianactem* legumlatorem, filiasque doctiſſimas. Plura Dorice ſcripſit, quorum nihil exſtat. Idem cum *contra Helenam* ſcripſiſſet, viſum amiſit. *Palinodia* compoſita recuperavit. Hic filius fuit *Euphemii*, ut alii *Euphorbii*, ut alii *Euclidis*, ut alii *Hyetis*, ut alii *Heſiodi.* Nonnulli Metauriæ ortum memorant in Italia, nonnulli in opido Palantho Arcadiæ, atque inde profugum Catanam veniſſe, ibique defunctum: ante civitatis portam quæ ab ipſius nomine Steſichoria dicta eſt, ejus ſepulchrum octo columnas totidemque gradus & angulos habebat, de quo adhuc exſtat teſtudinatum monumentum, quam D. Mariæ Bethleemitiæ ædem vocant.

69. *Phocylides* Siculus ex opido Mylis, niſi potius Mileſius fuit, Philoſophus ac Poeta moraliſſimus & admonitivus, ſynchronus Theognidis, nam uterque claruit poſt bellum Trojanum annis DXLVII: Hic multa *carmina & elegos* ſcripſit. Exſtat ejus *admonitorium poëma* heroico metro utiliſſimum.

70. *Pythias* & *Damon* Siculi, Pythagoricæ ſectæ, maxime invicem amicitiâ conjuncti. Quorum alterum cum Dionyſius Syracuſanus interimere decreviſſet, eique tempus determinaſſet, ut domum profectus res ſuas ordinaret, alter vadem ſe Tyranno pro amici reditu obtulit, certus de amici conſtantia. Nec eum opinio fefellit, nam ille ad horam conſtitutam ſuperveniens vadem liberavit. Quorum Dionyſius fidem admiratus, reum abſolvit, eoſque oravit, ut ſe tertium in ſodalitate reciperent.

IV. Πράξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ΠΕΤΡΟΥ καὶ ΠΑΥΛΟΥ.

Ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν ἅγιον Παῦλον ἀπὸ Γαυδομελέτης τῆς νήσου, ἐλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ Ἰταλίαν. καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς οὖσιν ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ τῶν πόλεων, Ῥώμῃ, ὅτι Παῦλος ἠτήσατο πρὸς Καίσαρα ἐλθεῖν. Λύπῃ οὖν μεγάλῃ περιπεσόντες καὶ ἀθυμίᾳ πολλῇ, εἶπον πρὸς ἑαυτούς· οὐκ ἀρκεῖ ὅτι πάντας τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς γονεῖς ἡμῶν ἔθλιψεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἐν Σαμαρείᾳ καὶ ἐν Παλαιστίνῃ μόνος, καὶ οὐκ ἠρκέσθη ἐν τούτοις, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἐνταῦθα ἔρχεται, δι' ἐπιθέσεως αἰτησάμενος Καίσαρα τοῦ ἀπολέσαι ἡμᾶς. Συνέδριον οὖν ποιήσαντες πάντες οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ πολλὰ ταραχθήσαντες, ἔδοξεν αὐτοῖς προσελθεῖν Νέρωνι τῷ βασιλεῖ, ὥστε μὴ παραχωρῆσαι ἐλθεῖν τὸν Παῦλον ἐν τῇ Ῥώμῃ. ποιήσαντες οὖν εὐπρεπῆ οὐκ ὀλίγα δῶρα, καὶ βαστάσαντες μεθ' ἑαυτῶν, μετὰ δεήσεως προσῆλθον αὐτῷ, λέγοντες δεόμεθά σου, ἀγαθὲ βασιλεῦ, ἀποστεῖλαι κελεῦσαι εἰς πάσας τὰς ἐπαρχίας τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, καὶ κελεῦσαι ὅτι Παῦλος τὰς θλίψας τὸ πατρῷον ἡμῶν ἅπαν ἔθνος ἠτήσατο ἐλθεῖν ἐνταῦθα, τοῦ καὶ ἡμᾶς ἀπολέσαι. Καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν

IV. Gesta SS. Apostolorum PETRI & PAULI.

Constantino Lascari Interprete.

Dum S. Paulus Apostolus à Melita & Gaudisio insulis recessisset, ut se ad partes Italiæ conferret: Judæi qui tunc temporis Romæ erant, intellexerunt Paulum Romæ affuturum, & propterea maxime affecti molestia ad semetipsos dixerunt: non satis est omnes fratres nostros affecisse molestia in Judæa & Samaria & Palæstina; adhuc quoque venit arroganter à Cæsare postulans ut nos perderet. Concilium fecerunt Judæi contra Paulum; & cum multa tractavissent, placuit illis Neronem adire, ne permitteret Paulum Romam intrare; & afferentes munera dixerunt: Te vehementer rogamus, Imperator bone, ut omnibus tui Imperii provinciis scribas, ut Paulus huc nequaquam accedat; sufficit enim nobis molestia quam à Petro pertulimus. Hæc audiens Nero respondit: Fiat juxta petitiones vestras, & scribemus per omnia loca, ut Paulus in partes Italiæ non accedat. Hoc quoque Simon Magus *) consuluit. His itaque gestis nonnulli

*) Aliter in Græco, sic nempe: *Suggesserunt quoque Simoni Mago, eumque instigarunt, faceret ut sicut dictum, ad partes Italiæ Paulus nentiquam veniret.*

ἡμῖν εὐσεβέστατε Βασιλεῦ, ἡ θλῖψις ἣν ἔχομεν παρὰ Πέτρου. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Βασιλεὺς Νέρων, ἀπεκρίθη αὐτοῖς. γίνεται κατὰ τὸ θέλημα ὑμῶν, καὶ γράφομεν πρὸς πάσας τὰς ἐπαρχίας ἡμῶν, ἵνα παντελῶς μὴ ὁρμήσῃ τοῖς μέρεσιν Ἰταλίας. ὑπέβαλον δὲ καὶ Σίμωνι τῷ μάγῳ, παρακαλοῦντες αὐτὸν, ἵνα ὡς εἴρηται, ἐν τοῖς μέρεσιν Ἰταλίας μὴ ἐπιβῇ. Τούτων δὲ οὕτως πραττόντων, τινὲς ἐκ τῶν μετανοησάντων ἐθνῶν καὶ βαπτισθέντων τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ Πέτρου ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Παῦλον πρέσβεις μετ᾽ ἐπιστολῆς περιεχούσης οὕτως· Παῦλε δοῦλε γνήσιε τοῦ Θεοῦ τοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀδελφὲ Πέτρου τοῦ πρώτου τῶν Ἀποστόλων, ἠκούσαμεν ἐκ τῶν διδασκάλων τῶν Ἰουδαίων τῶν ὄντων ἐν ταύτῃ τῇ μεγίστῃ τῶν πόλεων Ῥώμῃ, ὅτι ᾐτήσαντο Καίσαρα τοῦ ἀποστεῖλαι ἐν πάσαις ταῖς ἐπαρχίαις αὐτοῦ, ἵνα ὅπου δ᾽ ἂν εὑρεθῇς, ἀποκτανθῇς. ἡμεῖς δὲ ἐπιστεύσαμεν καὶ πιστεύομεν ὅτι ὥσπερ οὐκ ἀπεχώρισε ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους οὓς ἐποίησεν, οὕτως οὐκ ἔχει μερίσαι ὑμᾶς ἀπ᾽ ἀλλήλων, τουτέστιν οὔτε Πέτρον παρὰ Παύλου, οὔτε Παῦλον παρὰ Πέτρου. ἀλλὰ κυρίως πιστεύομεν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, εἰς ὃν ἐβαπτίσθημεν, ὅτι ἄξιοι γινόμεθα καὶ τῆς ὑμετέρας διδασκαλίας. Δεξάμενος δὲ ὁ Παῦλος τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς ἀποσταλέντας μετὰ τῆς ἐπιστολῆς μηνὶ Μαΐῳ εἰκάδι, πρόθυμος ἐγέ-

νετο

nulli noviter Christiani, moniti à Petro ad Paulum legatos miserunt, hujusmodi scripta ferentes: Paule serve legitime Domini nostri JESU CHRISTI, ac Petri frater, Apostolorum primi. Audivimus à Judæorum Magistris hic existentibus, eos à Cæsare petiisse, ut omnibus provinciis scriberet te interficiendum ubicunque inventus fores. Nos vero credimus, quod quemadmodum DEUS luminaria magna duo fecit non dividi, ita & vos duos minime dividet, nec Petrum scilicet à Paulo, nec Paulum à Petro. Sed vero credimus in Dominum nostrum JESUM CHRISTUM in quo baptizati sumus, dignos nos fore vestra doctrina. Paulus recipiens duos viros missos cum Epistola, XX. die mensis Maji promtus factus est gratias egit Domino nostro JESU CHRISTO, ac navigans a Melita & Gaudisio, non per Africam in Italiæ partes, sed in Siciliam Syracusas se contulit, cum duobus viris missis ad eum: ac inde Rhegium Calabriæ, unde Messanam, nobilem Siciliæ Civitatem pervenit,

ubi

νετο καὶ εὐχαρίστησε τῷ Κυρίῳ καὶ Δεσπότῃ Ἰησοῦ Χριστῷ. Ἀποπλεύσας δὲ ἀπὸ Γαυδομελέτης, οὐκ ἐπῆλθεν δὶ Ἀφρικῆς ἐπὶ τὰ μέρη Ἰταλίας, ἀλλ᾽ ἐπὶ Σικελίαν ἀνέδραμεν, ἕως οὗ ἦλθεν ἐν τῇ Συρακούσῃ τῇ πόλει. ἐξ τῶν δύο ἀδελφῶν τῶν πεμφθέντων ἀπὸ Ῥώμης πρὸς αὐτόν. Κἀκεῖθεν ἀποπλεύσας παρεγένετο εἰς τὸ Ῥήγιον τῆς Καλαβρείας, καὶ ἀπὸ τοῦ Ῥηγίου ἐπέρασεν εἰς Μεσσήνην, καὶ ὡδήγησεν ἐκεῖ ἐπίσκοπον Βακχύλον ὀνόματι. Ἐξελθὼν δὲ αὐτὸς ἀπὸ Μεσσήνης ἀπέπλευσεν ἕως Διδύμου, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ νύκτα μίαν, καὶ ἐκεῖθεν ἀποπλεύσας ἦλθεν εἰς Ποτιόλης τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ.

ubi Episcopum Barchyrium **) constituit. Mox Messana digrediens Tendulæ applicuit, mansitans ibi per unam noctem: sequenti die Puteolos concessit.

**) Gr. *Bacchylum*. Confer Placidum Reynam p. 93. & 195. sq. notitiæ historicæ Urbis Messanensis & Commendatoris Abelæ Meliam illustratam lib. 2. notitia 7. p. 179. T. 15. thesauri Siciliæ.

V. ANTIOCHENORUM Episcoporum ac Patriarcharum Notitia, ordine Chronologico.

Excerpta ex PETRI BOSCHII, S. I. diatriba inserta Tomo IV. Act. Sanctor. Julii & separatim edita Antwerpiæ A. 1725. 4.

ab A. C.

1. 33. S. Petrus Apostolus.
2. 40. S. Evodius.
3. 68. S. Ignatius Theophorus, *Martyr*.
4. 108. S Hero seu Heron, Heros.
5. 128. Cornelius.
6. 140. Eros.
7. 168. S. Theophilus.
8. 176. Maximinus.
9. 189. S Serapion,
10. 211. S. Asclepiades.

ab A. C.
11. 217. Philetus.
12. 228. Zebennus ſive Zebinus.
13. 237. S. Babylas, *Martyr.*
14. 250. Fabius (al. Flavius, Flavianus, Fabianus.)
15. 252. S. Demetrianus (al. Demetrius.)
16. 260. Paulus I. *hæreſiarcha.*
17. 270. S. Domnus I.
18. 273. Timæus.
19. 280. S. Cyrillus.
20. 300. Tyrannus.
21. 313. Vitalis.
22. 318. S. Philogonius (Philogenes)
23. 323. Paulinus I. qui & Romanus & Paulus,
24. 324. S. Euſtathius.
25. 331. Paulinus II. *Arianus,* menſibus ſex.
26. 331. Eulalius *Arianus.*
27. 332. Euphronius *Arianus.*
28. 333. Flacillus (Placillus, Placetus, Phlacitus, Phacellius) *Arianus.*
29. 345. Stephanus I. *Arianus.*
30. 348. Leontius *Arianus.*
31. 358. Eudoxius *Arianus.*
32. 359. Anianus *Arianus* depoſitus.
33. 361. S. Meletius.
A. 361. Euzoius *Arianorum* Antiochiæ patriarcha.
A. 362. Paulinus III. *Euſtathianorum* Antiochiæ patriarcha.
A. 376. Dorotheus ſive Theodorus *Arianorum.*
A. 376. Vitalis *Apollinariſtarum.*
34. 381. Flavianus I.
A. 388. Evagrius *Euſtathianorum.*
35. 404. Porphyrius.
36. 413. Alexander I.
37. 417. Theodotus I.
38. 429. Johannes I.
39. 432. Domnus II.
40. 440. Maximus.
41. 456. Baſilius.
42. 458. Acacius (al. Alexander.)

ab A. C.
43. 459. Martyrius.
44. 471. Petrus Fullo, *primò*: mox fugit.
45. 471. Julianus.
476. Petrus Fullo *iterum*.
46. 477. Johannes II.
47. 478. S. Stephanus II. *Martyr*.
48. 479. Stephanus III.
49. 482. Kalendio.
485. Petrus Fullo *tertiò*.
50. 488. Palladius.
51. 499. S. Flavianus II.
52. 512. Severus *hæresiarcha*.
53. 519 Paulus II.
54. 521. Euphrasius.
55. 527. Euphræmius.
56. 545. Domnus III. sive Domninus.
57. 559. S. Anastasius I. *primo*.
58. 570. Gregorius I.
573. S. Anastasius I. *secundo*.
59. 599. S. Anastasius II. *Martyr*.
Gregorius II. videtur fictitius.
60. 610. Anastasius III.
61. 629. Athanasius *Jacobita*.
62. 639. Macedonius *Monothelita*.
63. 650. Jarihus sive Georgius I. Monothelita.
64. 654. Macarius I. *hæresiarcha*.
65. 681. Theophanes.
66. 685. Alexander II.
67. 686. Georgius II.
68. 742. Stephanus IV.
69. 745. Theophylactus.
70. 751. Theodorus I. (al. II.)
71. 773. Theodoritus I.
72. 812. Jobus.
73. 847. Nicolaus.
74. 870. Stephanus V. uno die.
75. 870. Theodorus sive Tadusus. II. (al. III.)

ab A. C.
76. 893. Simeon
77. 904. Elias I.
78. 935. Theodosius I. vel Stephanus VI. aut Theodotus II.
79. medio sec. X. Theodoritus II.
80. medio sec. X. Agapius I.
81. necatus 966. Christophorus.
82. 970. Theodorus III.
83. 976. Agapius II. ejectus 988.
84. sec. X. & XI. Johannes III.
85. sec. XI. Elias II.
86. ante A. 1051. Georgius III.
87. 1051. Petrus III.
88. circa 1057. Theodorus IV.
89. Theodosius II.
90. circa 1078. Æmilianus.
91. 1089. Nicephorus Maurus.
92. A. 1100. Johannes IV.

Cessit Latinis.

93. circa 1130. Johannes antea monachus in Oxia insula.
94. circa 1160. Athanasius.
95. circa 1180. Theodosius.
96. usque ad 1203. Theodorus Balsamo.
97. Joachimus.
98. Dorotheus.
99. Simeon Julianus.
100. Athanasius.
101. David.
102. Cyriacus.
103. Dionysius.
104. Johannes.
105. Marcus.
106. Ignatius.
107. Michael.
108. Marcus alter.
109. Pachomius.
110. Nilus.

111. Michael, Tamerlanis tempore.
112. Pachomius.
113. Marcus III.
114. Joachimus.
115. Dorotheus, cujus tempore celebratum concilium Florentinum.
116. Michael.
117. Marcus.
118. Joachimus.
119. Gregorius.
120. Michaël.
121. Dorotheus.
122. Michael alter.
123. Dorotheus alter, tempore Jeremiæ, Patriarchæ CPol.
124. Joachimus.
125. Michaël.
126. Joachimus alter.
127. Michaël.
128. Joachimus alter.
129. Joachimus cognomento Benzaiade.
130. Dorotheus.
131. Athanasius.
132. Ignatius.
133. Cyrillus.
134. Euthymius cognomento Carme.
135. Eutychius Chius.
136. Macarius Alepensis.
137. Cyrillus Macarii prioris fratris filius † A. C. 1719. exeunte.
138. Athanasius Damascenus, † 1724. mense Augusto.

ab A. C. *JACOBITÆ.*

518. Severus, *post fugam.*
542. Sergius.
545. Paulus Niger.
578. Petrus.
600. Julianus I.

604. Atha-

ab A. C.
604. Athanaſius I.
639. Johannes I.
649. Theodorus I.
665. Severus II.
684. Athanaſius II.
687. Julianus II.
709. Elias.
724. Athanaſius III.
740. Johannes II.
755. Iſaac.
755. Athanaſius IV.
755. Georgius.
Sub eo Antipatriarchæ Johannes Callinicenſis & David.
790. Joſeph.
793. Cyriacus.
Sub eo Antipatriarchæ Abrahamus, Simeon,
818. Dionyſius I.
846. Johannes III.
878. Ignatius I.
887. Theodoſius.
897. Dionyſius II.
910. Johannes IV.
923. Baſilius I.
936. Johannes V.
956. Johannes VI.
957. Dionyſius III.
962. Abraham.
965. Johannes VII.
986. Athanaſius V.
1004. Johannes VIII.
1033. Dionyſius IV.
1049. Johannes IX.
1058. Athanaſius VI.
1064. Johannes X.

ab A. C.
1074. Basilius II.
Johannes XI. vixit sub quatuor sequentibus.
1077. Dionysius V.
1086. Johannes XII.
1088. Dionysius VI.
1090. Athanasius VII.
1130. Johannes XIII.
1138. Athanasius VIII.
1166. Michaël I. seu magnus.
1199. Athanasius IX.
1200. Michael II.
1208. Johannes XIV.
1222. Ignatius II.
1253. Dionysius VII. trucidatus.
1253. Johannes XV.
1264. Ignatius III.
1283. Ignatius IV.
1293. Ignatius V.
Sub eo Ignatius qui & Michaelus & Ignatius qui & Constantinus.

LATINI.

1100. Bernardus.
1136. Radulphus.
1142. Aymericus.
1187. Radulphus II.
jam 1201. Petrus I.
1209. Petrus II.
1217. Pelagius Albanensis electus recusat. Nec Petrum Capuanum consecrari contigit.
1219. Reinerius.
1226. — 1246. Albertus Regiensis.
1239. Helias Robertus videtur nullus. Vide Bosch. §. 671.
1268. Christianus martyr. excusa Antiochia civitate.

TITULARES.

circa 1274. Opizio.
circa 1311. Isnardus.
1379. Segvinus.

1409. Wen-

ab A. C.

1409. Wenceslaus.
1415. Vitalis.
1416. Johannes.
1461. Ludovicus, Ord. Minor.
1512. Alphonsus.

Patriarchæ Antiocheni Jacobitæ à tempore schismatis inter Mardenses & Turabdinenses.

Ignatius VI. dictus III. qui & Ismael Magedus, ordinatus *Mardæ* ab A. C. 1332. ad 1365.

Patriarcha *Ciliciæ* post Ignatium qui & Michaël, Ignatius qui & Michael II. † 1349.

& *Syriæ* post Ignatium Constantinum, Basilius qui & Philoxenus Episcopus Damasci.

Ignatius I. qui & Basilius Sala, Salachensis patriareha *Turabdinensium* ab A. C. 1364. ad 1389.

Ignatius VII. dictus III. qui & Schiahab, sororis Ismaëlis filius ab A. C. 1365. ad 1381.

Basilius Gabriel qui Basilio Philoxeno successit, † 1387.

Ignatius VIII. dictus IV. qui & Abraham Bar Garib Cyrillus, Episcopus Amidæ ab A. C. 1381. ad 1412.

Philoxenus Episcopus Damasci, Basilii Gabrielis successor ab A. C. 1387. ad 1421.

Ignatius II. qui & Josue Mutæ Medensis filius, patriarcha Turabindensium ab A. C. 1389. ad 1417. quo depositus.

Ignatius IX. dictus V. qui & Benehamus Basilius Hedlensis ab A. C. 1412. ad 1455.

Basilius qui & Simeon Manemita Episcopus Gargar., successor Philoxeni ab A. C. 1421. ad 1445.

tunc schisma sublatum quod per Ciliciæ Syriæ & Mardæ patriarchas inductum fuerat.

Ignatius III. Patriarcha Turabdinensium qui & Masudus Salachensis ab A. C. 1417. ad 1420.

Ignatius IV. - - - - - - - - qui & Henoch Invardensis ab A.C. 1421. ad 1445.

Ignatius V. - - - - - - - - qui & Cuma Philoxenus Episcop. cœnobii Cataminensis ab A. C. 1445. ad 1456.

Ignatius X. dictus VI. qui & Chaleph Maadanensis, filius sororis Barsamæ Basilii Maphriani, Episcopus Gozartæ, ab A. C. 1455. ad 1484.
Ignatius VI. Patriarcha Turabindensium qui & Josue Basilius Invardensis ab A.C. 1456. ad 1461.
Ignatius VII. - - - - - - - - qui & Azizus Philoxenus Bar Sapta, Episcopus Haæ, ab A.C. 1461. ad 1481.
Ignatius VIII. - - - - - - - - qui & Saba.
Ignatius IX. - - - - - - - - qui & Joannes.
Ignatius XI. dictus VII. qui & Johannes Barsita Episcopus Amidæ, ab A. C. 1484. ad 1493.
Ignatius XII. dictus VIII. qui & Noë Bacuphensis Libaniota, Episc. Emesæ, deinde Maphrianus, demum Patriarcha A. C. 1493.
Ignatius X. Masudus postremus Turabindensium Patriarcha, quo mortuo *schisma inter Turabindenses & Mardenses sublatum, unusque deinceps cunctis Jacobitis Syris Patriarcha præfuit jam dictus Noe.*
Ignatius XIII. Josue ex castro Kelat, qui postquam a Christiana fide defecisset, pœnitentiam egit.
Ignatius XIV. Jacobus Damascenus.
XV. David Maadanensis.
XVI. Abdalla ex castro Atta.
XVII. Nehemes sive Nehetalla Mardensis, qui cum Christianam religionem ejurasset, Romam sub Gregorio XIII. se recepit.
XVIII. Petrus David Sciah circa A. C. 1579. 1583. 1586.
XIX. Pilatus Mansurensis.
XX. Abdalgani, frater Pilati.
XXI. Petrus Hodaje seu Hudajes.
XXII. Abdal Messias.
XXIII. Simeon sub quo Jacobitas multos ad Catholicam fidem convertit, eisque Patriarcha præfuit.
XXIV. Andreas Achigian, filius Abdagal, Orthodoxus.
XXV. Petrus, quem & ipsum Orthodoxum Patriarcham Jacobitæ in exilium miserunt Adanam.
XXVI. Georgius, Jacobita.
XXVII. Isaac, qui Jacobitus adhuc præerat A. C. 1720.

INDEX ALPHABETICUS.

58. Gre-

VI. SIMEONIS, Thessalonicensis Archi-Episcopi Opus Ecclesiasticum accuratius descriptum, & capitum ejus elenchus.

CUm de *Simeone* Thessalonicensi *) Archiepiscopo dicerem Volum. X. p. 326. nondum in manus meas inciderat opus ejus præcipuum *contra hæreses, de fide, ritibus & mysteriis Ecclesiasticis*, quod ab eo tempore contigit mihi beneficio celsissimi Hungaro Walachiæ Principis MAUROCORDATI. Quamobrem & instituto congruentem meo, & studiosis harum litterarum gratam rem facturum me existimo, si librum hunc minus obvium paullo diligentius descripserim, & capitum ejus elenchum ac specimina quædam cum lectore communicaverim. Auspiciis igitur & sumtu JOANNIS Ducis, labore *Joannis Molibdi* **) Heracleensis excusum Græce lucem vidit Jassii in Moldavia A. 1683. fol. opus

*) Diem obiit Simeon ante captam à Murate A. C. 1430. 29. Martii Thessalonicam: de qua civitate & Ecclesia, ejusque antistitibus, metropolitis hodie Thessaliæ, plura nos edocebit, eruditissimus antiquitatum Ecclesiasticarum in Academia Lipsiensi Professor Urbanus Godfridus Siberus, in historia quam prælo jampridem parat Ecclesiæ Thessalonicensi.

**) τυπωθέντα διὰ δαπάνης τοῦ εὐσεβεστάτου ἐνδοξοτάτου ἐκλαμπροτάτου τε καὶ γαληνοτάτου ἡγεμόνος κυρίου ΙΩΑΝΝΟΥ Δοῦκα Βοεβόδα πάσης Μολδοβλαχίας, τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου αὐθέντου καὶ ἀρχηγοῦ πάσης

opus Simeonis hoc titulo: ΣΥΜΕΩΝ τοῦ μακαρίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης κατὰ αἱρέσεων, καὶ περὶ τῆς μόνης ὀρθῆς τῶν χριστιανῶν ἡμῶν πίστεως, τῶν τε ἱερῶν τελετῶν καὶ μυστηρίων τῆς ἐκκλησίας διάλογος. Περί τε τοῦ Θείου Ναοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἀρχιερέων τε, καὶ ἱερέων καὶ διακόνων, καὶ τῶν ὧν ἕκαστος τούτων στολῶν ἱερῶν περιβάλλεται, καὶ περὶ τῆς θείας μυσταγωγίας. εἴς τε τὸ τῆς ὀρθοδόξου τῶν χριστιανῶν πίστεως Σύμβολον ἑρμηνεία, καὶ τῶν τούτου ῥήσεων ἔκθεσις, ὅθεν τε συνελέγησαν καὶ κατὰ τίνων συγκείμεναί εἰσιν. ἔτι δὲ περιεκτικὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως κεφάλαια ἤτοι ἄρθρα δώδεκα, καὶ ὅτι ταῦτα περιέχει τὸ ἱερὸν Σύμβολον. Καὶ περὶ τῶν περιεκτικῶν ἀρετῶν. Ἀποκρίσεις τε πρός τινας ἐρωτήσεις Ἀρχιερέως ἠρωτηκότος αὐτόν. Καὶ τελευταῖον περὶ ἱερωσύνης. Μεθ' ὧν τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου ΜΑΡΚΟΥ ΕΥΓΕΝΙΚΟΥ, μητροπολίτου Ἐφέσου ἐξήγησις τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἀκολουθίας. *B. SIMEONIS Archi-Episcopi Thessalonicensis contra Hæreses, & de sola recta nostra Christianorum Fide, & de sacris ritibus & mysteriis Ecclesiæ dialogus. Præterea de Divino templo & de Episcopis, Presbyteris ac Diaconis, & de sacris stolis sive vestimentis quibus quisque induitur, & de divino cultu ac Mystagogia. Interpretatio in Symbolum rectæ Fidei Christianæ, & vocum ejus expositio, atque unde collectæ illæ & quibus oppositæ fuerint. Capita item & Articuli, quibus recta Fides continetur, & quod illa sacro comprehendantur Symbolo, & de virtutibus quæ in eodem commendantur. Responsiones ad quædam quæsita Episcopi, & denique de Sacerdotio. Post hæc, MARCI EUGENICI sapientissimi doctissimique Metropolitæ Ephesi expositio Ordinis Liturgiæ Ecclesiasticæ.* Subjunctus Index Græcus locuples à Joanne Molibdo compositus.

Præ-

πάσης Οὐγγροβλαχίας, ἐπιμελείᾳ καὶ διορθώσει τοῦ λογιωτάτου νοταρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κυρίου ἸΩΆΝΝΟΥ ΜΟΛΊΒΔΟΥ, τοῦ ἐξ Ἡρακλείας, ἐν τῇ σεβασμίᾳ πατριαρχικῇ καὶ αὐθεντικῇ μονῇ τῶν πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων, τῇ καλουμένῃ Τζετατζούια. ἐν ἔτει σωτηρίῳ ΑΧΠΓ κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον ἐν Γιασίῳ τῆς Μολδοβίας. Et in calce libri: ἐπιμελείᾳ δὲ καὶ διορθώσει τοῦ λογιωτάτου κυρίου ἸΩΆΝΝΟΥ ΜΟΛΊΒΔΟΥ τοῦ Περινθίου, παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Χουσίου, κυρίου ΜΗΤΡΟΦΆΝΟΥΣ.

Præmittitur voluinini præfatio duplex *Dosithei*, Patriarchæ Hierosol. *) in quarum priore Simeon Thessalonicensis celebratur ὁ τῆς θεσπεσίου καὶ ἀοιδίμου μνήμης Θεσσαλονίκης ἀρχιεπίσκοπος Συμεὼν, σύνοψιν τῆς τε Γραφῆς καὶ τῶν Πατέρων ἄριστα καὶ ἀσφαλέστατα ποιησάμενος, διὰ τὸ εὐμάθητον τῶν ἀγραμμάτων, καὶ διὰ τὸ εὐκατάληπτον τῶν σπουδαίων καὶ διὰ τὸ εὐμνημόνευτον τῶν σοφῶν. Τὴν γὰρ ἀκτῖνα τῆς Θεαρχικωτάτης αἴγλης πληρέστατα εἰσδεξάμενος ἥλιος πνευματικὸς τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ χρηματίζει, καταφωτίζων καὶ σοφοὺς καὶ ἰδιώτας ταῖς ἀκτῖσι τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. Καὶ ὡς ἐν χρυσίῳ μάλιστα ἡ βασιλικὴ εἰκὼν, οὕτω τῇ καθαρότητι τῆς μακαρίας αὐτοῦ ψυχῆς εἰκὼν ὁρᾶται τοῦ Θεοῦ τετυπωμένη. διὸ καὶ Θεοφόροις Πατράσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν πρωτοτόκων συναγάλλεται τῷ παντὶ αἰτίῳ τῶν τοιούτων σαλπίγγων Χριστῷ παριστάμενος. *Beatæ & celebratissimæ memoriæ Archiepiscopus Thessalonicensis Simeon, qui compendium Scripturæ sacræ & Patrum quam optime & solidissime composuit, ut & ineruditi facile discere, & comprehendere studiosi, & docti tenere memoria valeant. Divini enim splendoris radio plenissime imbutus, solis instar spiritalis est Ecclesiæ DEI, qui radiis doctrinæ suæ doctos pariter indoctosque illuminat. Ac sicut in auro maxime regia effigies, sic in beati illius animi puritate, DEI expressa imago cernitur. Quare etiam cum Divinis Patribus in Ecclesia primogenitorum beatus & CHristo qui sanctarum hujuscemodi tubarum auctor est, præsens & adsistens exultat.* In altera præfatione, data Adrianopoli & directa ad Joannem Ducem, **) Dositheus laudat hujusce curam ac benignitatem in promovenda Simeonis editione, publico bono demonstratam.

*) ΔΟΣΙΘΕΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ πατριάρχης τῆς ἁγίας καὶ προσκυνητῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἀναστάσεως.

**) Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ, ἐνδοξοτάτῳ εὐσεβεστάτῳ, γαληνοτάτῳ τε καὶ μεγαλοπρεπεστάτῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Μολδοβλαχίας τὸ τρίτον, καὶ Οὐκραΐνης τὸ πρῶτον, κυρίῳ κυρίῳ ἸΩΑΝΝΗ δούκα Βοεβόδα, τῷ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι υἱῷ ποθεινοτάτῳ τῆς ἡμῶν μετριότητος, Ἀποστολικὴν εὐλογίαν ἐν ἁγίῳ φιλήματι. Et in fine Epistolæ: ΔΟΣΙΘΕΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὐχέτης τῆς σῆς ἐκλαμπρότητος.

ΠΙΝΑΞ ΚΕΦΑΛΑΙΩΔΗΣ τῆς παρούσης βίβλου.	INDEX CAPITUM præsentis Libri.
α΄ Κατὰ Ἀθέων, καὶ ὅτι ἐστὶ Θεός. pag. 2. 32.	1. Contra *Atheos*, quod est DEus.
β΄ Ὅτι ἐστὶ Θεός, ἀπόδειξις πρώτη ἀπὸ τῶν ἁγίων γραφῶν. 3. 2.	2. DEum esse, demonstratio prima ex sacris literis.
γ΄ Ὅτι ἐστὶ Θεός, ἀπόδειξις δευτέρα, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, νοοῦντος καὶ λέγοντος καὶ ζητοῦντος περὶ Θεοῦ. 3. 23.	3. DEum esse, demonstratio secunda petita ab ipso homine, qui de DEO notionem habet, loquitur & inquirit.
δ΄ Ὅτι ἐστὶ Θεός, ἀπόδειξις τρίτη, ἀπ' αὐτῆς τῆς κτίσεως, τῆς τε παραγωγῆς καὶ εὐταξίας καὶ προνοίας καὶ διοικήσεως αὐτῆς. 4. 3.	4. DEum esse, demonstratio tertia ab ipsa creatura, & productione ejus, bona ordinatione, providentia & dispensatione.
ε΄ Κατὰ τῶν πολυθέων ἑλλήνων. 5. 2.	5. Contra *Ethnicos* multorum Deorum cultores.
ς΄ Κατὰ τῶν ἀσεβῶς δοξαζόντων εἱμαρμένην καὶ τύχην, καὶ περὶ ἀστρολογίας. 5. 34.	6. Contra eos qui Fatum & Fortunam impie docent, & de Astrologia.
ζ΄ Ὅτι μόνος Θεὸς ἡ ἁγία Τριάς. 7. 37.	7. Quod sacrosancta Trinitas solus sit DEUS.
η΄ Κατὰ Ἰουδαίων καὶ Σαβελλίου, καὶ τῶν λοιπῶν ἀθέων. 8. 8.	8. Contra *Judæos* & *Sabellium*, & alios impia docentes.
θ΄ Τὰ Εὐαγγελικὰ κατὰ Σαβελλίου, ταῦτα δὲ κατὰ Ἰουδαίων, καὶ τῶν λοιπῶν ἀθέων ἐθνῶν. 9. 2.	9. Evangelica dicta *Sabellio* opposita. Alia (ex V. T.) contra *Judæos* & reliquas impias gentes.
ι΄ Περὶ τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. 11. 6.	10. De Filio DEI unigenito, & sancto Spiritu.
ια΄ Κατὰ Σίμωνος τοῦ μάγου καὶ Μανέντος καὶ τῶν ὁμοίων, καὶ κατὰ τῶν δυσσεβῶν Βογομύλων ἤτοι Κουδουγέρων. 14. 40.	11. Contra *Simonem* Magum, *Manetem* & similes, nec non contra impios *Bogomilos* sive *Cudugeros*.
ιβ΄ Κατὰ Ἀρείου, Σαβελλίου, Εὐνομίου, Μακεδονίου, καὶ τοῦ δυσσεβοῦς Ἀπολιναρίου. 18. 16.	12. Contra *Arium*, *Sabellium*, *Eunomium*, *Macedonium*, impiumque *Apollinarium*.

κθ' Περὶ

μς΄ Ὅτι

ξθ' Κατὰ

ξθ' Κατὰ Λατίνων ὅτι οὐ δεῖ ἀφιστᾶν τὰ βρέφη τῆς Κοινωνίας. 86. 15.

69. Contra Latinos, quod infantes communione arcere non oporteat.

ό Ὅτι χρὴ τὸ ὕδωρ τοῦ Βαπτίσματος καὶ τὰ λοιπὰ ἅγια ἀσφαλῶς περιστέλλειν τὸν Ἱερέα. 86. 34.

70. Quod ſacerdotis eſt aquam baptiſmi & cætera ſacra recte curare.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΤΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΟΥ. 87. 6.

DE SACRO RITU SANCTI UNGUENTI.

οα' Περὶ τῆς ὑπηρεσίας τε καὶ ἑψήσεως τοῦ Θείου Μύρου. 87. 28.

71. De apparatu & elixatione ſancti unguenti.

οβ' περὶ τῆς ἱερᾶς τελετῆς τοῦ ἁγίου Μύρου. 88. 12.

72. De ſancti unguenti ſacro ritu.

ογ' Θεωρία τῆς τοῦ Μύρου εὐχῆς. 89. 20.

73. Conſideratio Precationis ſuper unguento.

οδ' Ὅτι πιστοὶ μὲν πάντες τὸ μῦρον δέχονται, μόνοι δὲ παρὰ πάντας Ἀρχιερεῖς τε καὶ ἱερεῖς τὴν Χειροτονίαν. 91. 25.

74. Quod omnes quidem fideles unguentum, ſoli autem Epiſcopi & ſacerdotes impoſitionem manuum ſuſcipiant.

οε' Ὅτι δι' ἀλλήλων δίδονται τὰ Μυστήρια, καὶ δι' ἀλλήλων τελειοῦνται. 91. 40.

75. Quod invicem dantur ſacramenta & mutuo invicem perficiuntur.

ος' Ὅτι ἑπτὰ τελετὰς ἔχει ἐν ἑαυτῷ ὁ Ἐπίσκοπος. 92. 18.

76. Quod ſeptem poteſtates cerimoniarum curandarum in ſe habet Epiſcopus.

οζ' Ὅτι παρ' Ἐπισκόπου μόνον τὸ Μύρον καὶ αἱ χειροτονίαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἐν πάσαις ταῖς τελεταῖς ἡ ἐπισκοπικὴ φθάνει χάρις. 92. 30.

77. Quod ſolum ab Epiſcopo ſacrum unguentum manuumque impoſitiones: & per eum in omnibus ſacris ritibus Gratia Epiſcopalis præſtatur.

οη' Ὅτι πηγὴ τῆς ἱερωσύνης ὁ Χριστὸς, καὶ ἐξ ἐκείνου διὰ τῶν διαδόχων αὐτοῦ ἡ χάρις μετοχετεύεται. 93. 5.

78. Quod fons Sacerdotii eſt CHriſtus, & ab illo per ſucceſſores ejus Gratia derivatur.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ, p. 93. 25.

οθ´ Τί δηλοῖ ἡ τοῦ Ἱεράρχου ἐκ τοῦ Θρόνου κατάβασις, καὶ τὰ ἱερὰ ἐνδύματα, καὶ τί ταῦτα ἐνδύσασθαι. 94. 20.

π´ περὶ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Μανδύου τι, καὶ τοῦ Ἐγκολπίου καὶ τῆς ποιμαντικῆς ῥάβδου. 95. 4.

πα´ Ὅτι ἑπτὰ τὰ τοῦ Ἀρχιερέως ἱερὰ ἐνδύματα, καὶ ἵνα ταῦτα, καὶ τί ἕκαστον τούτων δηλοῖ. 95. 32.

πβ´ Ὅτι τὸ Ὠμοφόριον ἐξ ἐρίου, καὶ οὐκ ἐξ ἄλλης ὕλης δεῖ κατασκευάζεσθαι, καὶ τίνας δηλοῦσιν οἱ Φορέσαντες τὸν Ἀρχιερέα, καὶ τί τὸ κατέρχεσθαι πρὸς δυσμάς. 96. 17.

πγ´ Τί σημαίνει τὸ λαμβάνειν εὐλογίαν παρὰ τοῦ πρώτου Ἀρχιερέως τοὺς τε ὑπ᾽ αὐτὸν Ἀρχιερεῖς Ἱερεῖς τε καὶ κληρικοὺς, ἐν τῷ μέλλειν τὰς ἱερὰς αὐτῶν στολὰς ἐνδύεσθαι, καὶ μετάνοιαν ποιεῖν. 96. 34.

πδ´ περὶ τῶν ἐν τῇ Προσκομιδῇ πληρουμένων. 97. 33.

πε´ Τί σημαίνει ὁ ἐν τῇ Προθέσει ἅγιος Δίσκος, καὶ τὰ λοιπά. 98. 3.

πϛ´ Διατί ἔνζυμος προσφέρεται Ἄρτος. 98. 24.

πζ´ Διατί τετραμερὴς ὁ προσφερόμενος εἰς ἱερουργίαν ἄρτος. 98. 38.

DE SACRA LITURGIA.

79. Quid significet Antistitis de sede Episcopali descensio, & quid per sacra vestimenta, illorumque induitionem notetur?

80. De Episcopali pallio & pectorali theca, & de pastorali baculo.

81. Septem esse indumenta Episcopi, & quænam hæc *) & quid per singula significetur.

82. Quod humerale ex lana neq; ex ulla alia materia parari oportet. Et quosnam denotent qui Episcopum induunt. Et quid ejus versus occidentem processus.

83. Quid significet quod benedictionem ab Archiepiscopo accipiunt qui sub eo sunt Episcopi Sacerdotes & Clerici, quando volunt sacras stolas suas induere, atque caput & corpus coram illo inclinant.

84. De illis quæ in offertorio sive Missa peraguntur.

85. Quid denotet in Prothesi sive sacello ad dextram bematis sito rotunda mensa, & reliqua.

86. Quare fermentatus panis offeratur.

87. Quare panis ad sacram Missam oblatus sit quadrangularis & quadripartitus?

πη´ Ὅτι

*) Τὸ στιχάριον, τὸ ἐπιτραχήλιον, ἡ ζώνη, τὸ ἐπιγονάτιον, τὰ ἐπιμανίκια, τὸ φαινόλιον, τὸ πολυσταύριον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΝΑΟΥ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΤΟΥ ΚΑΘΙΕΡΩΣΕΩΣ, p. 114. 26.	DE DIVINO TEMPLO EJUSQUE INAUGURATIONE.
ρά περὶ οἰκοδομῆς ἁγίου Ναοῦ, καὶ εὐχῆς ἐπὶ θεμελίῳ. 115. 2.	101. De ædificatione ſancti Templi, & precibus quando ejus fundamentum ponitur.
ρβ´ περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Θυσιαστηρίου καὶ τοῦ Ναοῦ καθιερώσεως. 116. 15.	102. De ſancto Altari, & templi inauguratione.
ργ´ Διατί ὁ Ἀρχιερεὺς περιβάλλεται σινδόνα καὶ ζώννυται. 116. 26.	103. Quare Antiſtes ſindonem induit ſeque cingit.
ρδ´ Διατί ἐν τῇ καθιερώσει τοῦ Ναοῦ, ἐξάγονται οἱ Λαϊκοί. 116. 38.	104. Quare in Templi inauguratione Laici exeſſe jubentur?
ρέ Διατί ἐξάγονται τὰ κινούμενα. 117. 3.	105. Quare mota exportantur?
ρς´ Διατί κηρομαστίχῃ τε καὶ Ἀρώματα. 117. 19.	106. Quare ceromaſtice & aromata adhibentur?
ρζ´ Διατί ὕδατι ἐκπλύνεται ἡ Τράπεζα. 118. 7.	107. Quare ſacra menſa abluitur aqua?
ρή περὶ ἱερῶν Ἀντιμηνσίων. 118. 18.	108. De ſacris antimenſiis ſive mappis, ſacrarum menſarum vicariis.
ρθ´ περὶ τῶν τεσσάρων ὑφασμάτων τῶν ἐν τῇ θείᾳ Τραπέζῃ. 118. 25.	109. De quatuor velamentis ſacræ menſæ.
ρί Διατί ἐκπλύνεται οἴνῳ καὶ ῥοδοστάγματι. 118. 30.	110. Quare vino & aqua roſacea abluitur?
ριά Διατί χρίεται Μύρῳ, καὶ τὸ Ἀλληλούϊα ψάλλεται. 118. 40.	111. Quare imbuitur unguento, acciniturque Alleluja?
ριβ´ Τί τὰ ὑφάσματα καὶ τὸ κατασάρκα, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῇ θείᾳ Τραπέζῃ. 119. 17.	112. Quid innuant velamenta & contiguum ſacræ menſæ inſtratum cæteraque quæ in illa conſpiciuntur?
ριγ´ τί ἡ λυχνία δηλοῖ, καὶ τὸ ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ Θυμίαμα. 119. 34.	113. Quid candelabrum, atque in tota ſacra æde ſuffitus?
ριδ´ Διατί ὅλον τὸν οἶκον χρίει τῷ Μύρῳ, 119. 42.	114. Quare totam ædem unguento perlinit (Epiſcopus vel Sacerdos?)

ριέ ὅτι

 ρκζ' περὶ

ρκζ΄ περὶ τῆς τῶν θείων Ἀντιμηνσίων ἱερᾶς τελετῆς. Καὶ διατί ἐπιπλεῖον ἀπὸ λίνου τὰ Ἀντιμήνσια. 125.41.

ρκή Τί ἄρα ὁ ναὸς ἐκτυποῖ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. 126. 34.

ρκθ΄ ὅτι τὰ παλαιὰ τὰ τῆς χάριτος προετύπου. 127. 26.

ρλ΄ ὅτι οἱ τῶν ἱερῶν οἴκων καταφρονηταὶ, καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων ἀπόλλυνται. 128. 2.

ρλά ὅτι τὴν ἐν Τριάδι μόνον Θεὸν τυποῖ ὁ ναός. 128. 8.

ρλϐ τί ἡ Τράπεζα καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ὅτι πάντα Χριστός. 128. 40.

ρλγ΄ τί τὸ καταπέτασμα καὶ οἱ τέσσαρες τούτου στῦλοι. 129. 14.

ρλδ΄ τί ὁ κηρὸς προσφερόμενος. 130. 33.

ρλέ τί ἡ ἄνω καθέδρα καὶ αἱ βαθμίδες. 131. 2.

ρλς΄ τί τὰ διάστυλα σημαίνει, καὶ ὁ ἐπάνω κοσμήτης, καὶ τὸ πέταλον. 131. 10.

ρλζ΄ διατί ἐν κόγχῃ ἡ πρόθεσις, καὶ τί αὕτη σημαίνει. 131. 27.

ρλή ὅτι ἡ πρόθεσις καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τὴν Βηθλεὲμ εἰκονίζει, καὶ τὰ ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, καὶ τῇ προσκυνήσει τῶν μάγων. 131. 34.

127. De sacro ritu Divinorum antimensiorum, sive mapparum sacræ mensæ vicariarum, & quare plerumque ex lino conficiantur.

128. Quæ sit templi & rerum, quæ in eo sunt, significatio.

129. Quod rebus Veteris Testamenti res Gratiæ Evangelicæ adumbratæ fuere.

130. Quod sacrarum ædium contemptoribus etiam aliorum sacrorum fructus perit.

131. Quod per Templum unus in Trinitate DEus adumbratur.

132. Quid per mensam & quæ in ea sunt? & quod CHristus omnia.

133. Quid per velamentum & quatuor eis columnas?

134. Quid per ceram quæ offertur?

135. Quid per superiorem cathedram, gradusque.

136. Quid per interstylia epistyliique compagem superius, ornatus caussa additam, & per peplum?

137. Quare in Concha Bematis sit sacellum quod Prothesis dicitur & quid hæc significet.

138. Quod Prothesis & quæ in illa sunt, imaginem referunt Bethlehemi, & eorum quæ circa Nativitatem Christi, & adorationis Magorum contigerunt.

ρλθ περὶ

ρλθʹ περὶ τοῦ ἡμικυκλίου τοῦ Βήματος, καὶ τοῦ τῆς Τραπέζης Καταπετάσματος. 132. 6.

139. De semicyclo Bematis & de velamento sacræ mensæ.

ρμʹ τί τὰ Πολύφωτα Δωδεκάφωτά τε καὶ τρίφωτα, καὶ λοιπὰ ἀναπτόμενα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. 132. 18.

140. Quid innuant multa lumina, duodena lumina, terna lumina cæteraque quæ in Ecclesia accenduntur.

ρμαʹ διατί τὰ ἱερὰ ἐν τῷ ναῷ πέπλα, καὶ ὁ πολυτελὴς κόσμος, καὶ ἡ διάφορος εὐωδία. 133. 2.

141. Quam ob causam sacra sint in templo pepla, & pretiosus ornatus, & multiplex fragrans suffitus?

ρμβʹ περὶ τῆς ἐν τῷ ναῷ στάσεως τοῦ λαοῦ. 133. 16.

142. De populi in templo statione.

ρμγʹ Πότε ὁ Βασιλεὺς ἔνδον τοῦ Βήματος κοινωνεῖ, καὶ πῶς. 133. 26.

143. Quando Rex (Imperator) intra sacrum Bema communicat & quomodo?

ρμδʹ Ὅπως ἀναγορεύεται ὁ Βασιλεύς. 133. 40.

144. Quomodo proclamatur Imperator.

ρμεʹ Ὅπως ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας στέφεται ὁ Βασιλεύς. 134. 9.

145. Quomodo in Ecclesia coronatur.

ρμϛʹ διατί χρίεται Μύρῳ ὁ Βασιλεὺς, καὶ εὐχαῖς τελειοῦται. 134. 15.

146. Quare sacro ungvento inungitur Imperator & precibus inauguratur?

ρμζʹ διατί ὁ νέος Βασιλεὺς ὑπὸ Βασιλέων Πατέρων, ἢ στρατηγῶν ἐν τῷ μέλλειν χρισθῆναι προσάγεται. 134. 34.

147. Quare novus Imperator perungendus adducitur ab Imperatoribus Parentibus vel à summis Ducibus?

ρμηʹ Ὅτι καὶ ἐπὶ ἀξιωματικῶν εὐχὴ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πρὶν ἐτελεῖτο. 134. 40.

148. Quod olim preces in Ecclesia etiam pro proceribus & viris in dignitate constitutis peragebantur.

ρμθʹ Τί τὸ ὡς Μανδύας ἱερὸν, ὃ ἐπάνω τῶν βασιλικῶν ἐνδυμάτων λαμβάνει ὁ Βασιλεὺς, καὶ τί ἡ ἀπὸ κούφου ξύλου ῥάβδος. 135. 8.

149. Quid significet quod pro sacro pallio super Imperatorias vestes Imperator induit, & quid innuat ex levi ligno sceptrum?

ρνʹ τί

ρξ´ Ὅσα

ρξ' ὅσα ὀφείλει ὁ Ἀναγνώστης ἐνεργεῖν. 139. 35.	160. Quænam debeant à Lectore peragi.
ρξα' περὶ Ὑποδιακόνου. 140. 4.	161. De Subdiacono.
ρξβ' Χειροτονία Ὑποδιακόνου. 140. 12.	162. Subdiaconi ordinatio.
ρξγ' διατί λευκὸν Στιχάριον περιβάλλεται, καὶ περιζώννυται ὁ Ὑποδιάκονος. 140. 32.	163. Quare candida tunica ſive ſtichario induatur, cingaturque ſubdiaconus?
ρξδ' ὅσα ἐνεργοῦσιν οἱ Ὑποδιάκονοι. 140. 39.	164. Quænam ſubdiaconis peragenda ſint.
ρξε' περὶ Διακόνων. 141. 11.	165. De Diaconis.
ρξς' ὅτι Διάκονοι κατὰ τοὺς ἑπτὰ ἐκείνους, καὶ κριταὶ καὶ διακονημάτων μεγίστων οἰκονόμοι καθίστανται. 141. 18.	166. Quod Diaconi, illorum ſeptem more, & judices & adminiſtrationum maximarum curatores conſtituuntur.
ρξζ' διατί μαρτυρεῖται ὁ μέλλων Χειροτονεῖσθαι Ὑποδιάκονος, ἢ Διάκονος, καὶ ὑπὸ Πρεσβυτέρων ἑπτὰ καὶ οὐχὶ Διακόνων. 141. 29.	167. Quare Subdiaconus vel Diaconus ordinandus teſtimonio ornatur à ſeptem Presbyteris, non à Diaconis.
ρξη' ὅτι τελείων εἶναι δεῖ τὸν Χειροτονούμενον χρόνων. 141. 39.	168. Quod maturum annis ordinandum eſſe oportet.
ρξθ' Χειροτονία Διακόνου. 142. 13.	169. Ordinatio Diaconi.
ρο' ὅτι ἐν τῷ Χειροτονεῖσθαι τὸν χειροτονούμενον δεῖ πάντων ὑπερεύχεσθαι, ἀνύσιμον γὰρ τοῦτο τότε μᾶλλον. 144. 33.	170. Quod ordinandus quando ordinatur preces pro omnibus fundere debet, easque tunc maxime eſſe efficaces.
ροα' ὅτι τρὶς ἐν τῇ Χειροτονίᾳ τριττῇ σφραγῖδι ὁ Ἱεράρχης τελειοῖ τὸν χειροτονούμενον. 145. 10.	171. Quod Epiſcopus in ordinatione ordinandum triplici ſignaculo conſecrat.
ροβ' τί τὸ ἀναστῆσαι τὸν χειροτονηθέντα, καὶ τί τὸ ἐνδύσαι ἱερὰ Ἄμφια. 145. 27.	172. Quid innuatur per hoc quod ordinatus erigitur, & ſacris induitur veſtimentis.
ρογ' τί τὸ ὠράριον, καὶ διατί τοῦτο ἐξ ἀριστερῶν ὁ Διάκονος περιτίθεται. 145. 38.	173. Quid per horarium ſive ſtolam; & quare hanc ſiniſtro humero Diaconus imponit.

ροδ΄ Διατί καλεῖται ὠράριον, καὶ περὶ τῶν Ἐξαπτερύγων, καὶ ὅτι ταῦτα μιμοῦνται τῷ ὠραρίῳ περιεσταλμένοι οἱ Διάκονοι. 146. 7.

174. Quare vocetur horarium, & quod Diaconi illo ornati sex alas Seraphicas imitantur.

ροέ τί τὸ ἀσπάζεσθαι τὸν Διάκονον τὴν τράπεζαν, τὴν χεῖρα, καὶ παρειὰν τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ τοὺς Διακόνους. 146. 25.

175. Quid significet quod Diaconus osculatur sacram mensam, manumque & genam Episcopi & Diaconos.

ρος΄ Διατί ἑπτὰ ἡμέρας ἀδιαλείπτως ὁ χειροτονηθεὶς Διάκονος λειτουργεῖ, καὶ Πρεσβύτερος. 147. 2.

176. Quare Diaconus, nec non presbyter septem dies continuos sacro officio perfungitur?

ροζ΄ περὶ τοῦ Πρεσβυτέρου. 147. 11.

177. De Presbytero.

ροή Διατί τριάκοντα χρόνων χειροτονεῖται Πρεσβύτερος. 147. 17.

178. Quare triginta annorum ætate presbyter ordinatur?

ροθ΄ Χειροτονία Πρεσβυτέρου, 147. 25.

179. Ordinatio Presbyteri.

ρπ΄ Διατί τὸ ὠράριον ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἢ τὸ Ἐπιτραχήλιον ὁ Πρεσβύτερος λαμβάνει. 148. 24.

180. Quare Presbyter horarium sive stolam gestat velut de collo ante pectus dependentem?

ρπά Τί σημαίνει τὸ φαινόλιον. 148. 33.

181. Quid penula denotet?

ρπβ΄ ὅπως ὁ Θεῖος Ἄρτος τῷ χειροτονουμένῳ ἱερεῖ, παρακαταθήκη δίδοται, ὃ καὶ φρικτόν. 149. 21.

182. Qua ratione Divinus Panis tremendi depositi instar datur ordinato Presbytero.

ρπγ΄ ὅτι ἐπικίνδυνον τὸ ἀμελεῖν τῆς ἱερουργίας. 149. 34.

183. Quod periculi plenum est sacræ Missæ officium negligere.

ρπδ΄ Διατί Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος ἄρτι χειροτονηθέντες, ὁ μὲν τὰς τελευταίας αἰτήσεις, ὁ δὲ τὴν Ὀπισθάμβωνον εὐχὴν λέγουσιν. 150. 21.

184. Quare Diaconus & Presbyter jamjam ordinati, ille postremas preces, hic eas quæ retro ambonem in Ecclesia fiunt, recitat?

ρπέ περὶ ἐνδυμάτων ἀνηκόντων κοσμικοῖς Χειροτονηθεῖσι Διακόνοις, καὶ Πρεσβυτέροις 151. 6.

185. De vestimentis quæ competunt sæcularibus, quando Diaconi vel Presbyteri ordinantur.

ρπς΄ περὶ ἱερῶν ἐνδυμάτων, ἱματίου, Καμισίου, καὶ τῶν λοιπῶν. 151. 15.

186. De sacris vestimentis, tunica ampliore, subucula & cæteris.

ρπζ΄ περὶ

σα´ περὶ τ῀ πρώτης σφραγῖδ☉. 157. 2.

σϐ´ ὅτι ἡ μὲν Μήνυμα, συμφωνία τε καὶ συμβόλαια καὶ μνῆστρα, ἡ τ῀ προικὸς δὲ ἀπόδοσις, καὶ τὰ θεῖα θεώρητρα, καὶ οἱ τ῀ χάριτ☉ ἀῤῥαβῶνες, ἡ ὁμολογία, καὶ ἡ σφραγὶς, καὶ ὁ ἀσπασμός. 157. 25.

σγ´ Διατί Ἐπιγονάτιον περιτίθεται, καὶ ἐν τῇ πρώτῃ Εἰσόδῳ ὁ Ὑποψήφι☉ οὐκ ἐξέρχεται. 158. 2.

σδ´ Διατί ὑπὸ Πρεσβυτέρων ὁ Ὑποψήφι☉ ἄχρι τ῀ ἁγίων θυρῶν φέρεται. 158. 26.

σε´ Χειροτονία Ἐπισκόπου. 158. 36.

σς´ Διατί τὸ Εὐαγγέλιον τίθεται τῇ τ῀ χειροτονουμένου Ἀρχιερέως κεφαλῇ. 159. 17.

σζ´ Διατί τ῀ Ἀρχιερέα Δέσποτα ἅγιε λέγουσι, καὶ μεγάλην αὐτῷ τὴν ἁγιωσύνην. 160. 5.

ση´ τί τὸ ὠμοφόριον δηλοῖ. 161. 36.

σθ´ τί σημαίνει τὸ ἐκβάλλειν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τ῀ Ἀρχιερέα τὸ ὠμοφόριον, καὶ ἐν τῇ θείᾳ ἱερουργίᾳ. 162. 8.

σι´ τί τὸ Ἄξι☉ ἐπὶ τῷ χειροτονουμένῳ λεγόμενον; καὶ ὁ ἀσπασμὸς τ῀ ἱερᾶς Τραπέζης, καὶ τ῀ Ἀρχιερέως τ῀ πρώτου, ἐν τῇ δεξιᾷ, καὶ τῇ παρειᾷ, καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ στόματι. 162. 24.

201. De primo signaculo.

202. Quod solennis renunciatio sit instar consensus documentorum & instrumentorum desponsationis: dotis autem traditio, sanctaque munera dotalitia & arrhabones Gratiæ sunt Confessio, signaculum Crucis, osculumque.

203. Quare mappulam Episcopalem induit, & quare recens electus primo ingressu non egreditur.

204. Quare a Presbyteris usque ad sacras fores adducitur recens electus?

205. Ordinatio Episcopi.

206. Quare Evangelium ordinandi Episcopi capiti imponitur?

207. Quare Episcopum alloquentes, sanctum Dominum nuncupant & magnam illi tribuunt sanctimoniam.

208. Quid per humerale denotatur?

209. Quid significet quod cum Evangelium legitur & in Divinæ Missæ celebratione Episcopus humerale exuit.

210. Quid vox, *dignus*, quam super ordinando pronunciant: & quid osculum sacræ mensæ, & quo primi Episcopi dextram genamque & cæterorum ora osculatur.

σια´ ὅπως

σκ΄ ὅτι τὸ ἀσπάζεσθαι Ἀρχιερεῖς τὴν τοῦ Βασιλέως χεῖρα, παρὰ τὴν κανονικὴν τάξιν. καὶ τὸ μεταθέσεις Ἐπισκόπων καὶ Ἡγουμένους ποιεῖν τὸν Βασιλέα, 166. 11.

220. Quod Canonicis constitutionibus adversum est, Episcopos dextram Regis osculari, & Episcopos ac præpositos a Rege transponi in alia loca.

σκα΄ ὅτι οὐ δεῖ τοὺς κατὰ κόσμον Ἄρχοντας τὰ ἱερὰ οἰκειοῦσθαι, καὶ λογίζεσθαι κερδαίνειν ἐκ τῶν ἀνατιθεμένων τῷ Θεῷ, 166. 31.

221. Quod Principes sæculares non debent sacra curare, atque ex rebus DEO consecratis lucrum petere.

σκβ΄ ὅτι τρεῖς ποιεῖται τὸν ἀσπασμὸν ὁ Ἀρχιερεὺς χειροτονηθεὶς, καὶ ὅπως ἕκαστος γίνεται, 167. 14.

222. Quod Episcopus electus ter osculum figit.

σκγ΄ διατί ἐν τῷ τρίτῳ καὶ τελευταίῳ ἀσπασμῷ θυμίαμα μετὰ ῥοδοσάγματος προσφέρεται, καὶ περὶ τῆς λεγομένης Πράξεως, ἤτοι γράμματος, τὸ περὶ τῆς Χειροτονίας δηλοῦντος. 168. 6.

223. Quare ad tertium & ultimum osculum, suffitus cum aqua rosacea affertur, & de Actione sive scripto quo singuli Ordinationis ritus exponuntur.

σκδ΄ περὶ καταστάσεως καὶ Χειροτονίας Πατριάρχου. 168. 19.

224. De constitutione & ordinatione Patriarchæ.

σκε΄ ὅτι ὁ Βασιλεὺς δι᾽ ἑαυτοῦ ἀξιοῖ τὸν ψηφισθέντα τὴν Πατριαρχείαν καταδέξασθαι. 168. 41.

225. Quod ab Imperatore ipso præsente dignitatem Patriarcha electus suscipit.

σκϛ΄ ὅπως τὸ Μήνυμα γίνεται, 169. 11.

226. Quomodo fiat decretum de ejus electione.

σκζ΄ Κατὰ τῶν λεγόντων ὅτι ὁ Βασιλεὺς τὸν Πατριάρχην ποιεῖ. 169. 18.

227. Contra eos qui dicunt quod Imperator Patriarcham facit.

σκη΄ ὅτι τὸ Μήνυμα γεγονὼς Ἱερεὺς, δέχεται ὁ μὴ πρότερον ὢν ἱερεὺς, καὶ περὶ προβλήσεως Πατριάρχου. 169. 30.

228. Quod is qui antea Sacerdos non erat, prius ordinatur sacerdos antequam decretum de ejus electione accipiat. Et de Patriarchæ promotione sive declaratione per Imperatorem.

σκθ΄ διατί Μανδύαν ἀποστέλλει μετὰ καὶ τὸ Ἐγκόλπιον τῷ ὑποψηφίῳ

229. Quare Imperator pallium & encolpium sive thecam sacrarum

Πατριάρ-

σλθ΄ ὅτι

σλθʹ ὅτι καὶ Ἱερεὺς καὶ διδάσκαλος καὶ Ἀρχιερεὺς ὁ Χριστὸς κατὰ τὸ ἀνθρώπινον κεχειροτόνηται ὑπὸ τοῦ Πατρός. 175. 40.

239. Quod & Sacerdos & Doctor & Princeps Sacerdotum CHristus secundum humanam naturam est ordinatus á Patre.

σμʹ ὅτι μετὰ τὸ μορφωθῆναι Χριστὸς, τοὺς δώδεκα, καὶ τοὺς ἑβδομήκοντα μαθητὰς οἷον χειροτονήσας, πρὸ προσώπου αὐτοῦ κηρύττειν ἀπέστειλεν. 176. 43.

240. Quod post transfigurationem CHristus Duodecim & Septuaginta discipulos veluti ordinatos ante faciem suam misit ad prædicandum.

σμαʹ περὶ χειροτονιῶν ἔξω τοῦ βήματος διαφόρων, τῶν ἡγουμένων καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὀφφικίων, καὶ πρῶτον, περὶ τοῦ μεγάλου Οἰκονόμου. 178. 11.

241. De ordinationibus variis extra sactarium sive bema, præfectorum atque Ecclesiasticorum officiorum, ac primum de magno Oeconomo.

σμβʹ περὶ τοῦ μεγάλου Σακελλαρίου, καὶ τοῦ μεγάλου Σκευοφύλακος. 178. 23.

242. De magno Sacellario & magno sceevophylace sive custode vasorum sacrorum.

σμγʹ περὶ τοῦ μεγάλου χαρτοφύλακος καὶ τοῦ Σακελλίου. 178. 29.

243. De magno chartophylace & Sacelli præfecto.

σμδʹ περὶ τοῦ Πρωτεκδίκου. 178. 38.

244. De Protecdico sive primo Defensore Ecclesiæ.

σμεʹ περὶ τῶν λοιπῶν ὁμοῦ Κληρικῶν. 179. 2.

245. De cæteris in universum clericis.

σμϛʹ διατί ἔνδοθεν μὲν τοῦ Βήματος ἐν τῇ χειροτονίᾳ Ἐπισκόπου, Πρεσβυτέρου καὶ Διακόνου λέγεται ἡ Θεία χάρις, ἔξωθεν δὲ τοῖς ὀφφικίοις Ἡ χάρις τοῦ παναγίου Πνεύματος. 179. 10.

246. Quamobrem intra bema in ordinatione Episcopi, Presbyteri, Diaconi dicitur *Divina Gratia*, extra bema autem in cæteris Officiis *Gratia sancti Spiritus*.

σμζʹ ὅτι οἱ πρῶτοι καὶ κριταὶ χειροτονούμενοι, καὶ Εὐαγγέλιον δέχονται ταῖς χερσὶ παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως. 179. 37.

247. Quod primores & judices ordinati Evangelium e manibus Episcopi accipiunt.

σμηʹ ὅτι τὰ τῶν ὀφφικίων τῆς Ἐκκλη-

248. Quod sacræ personæ officiis

σία

σίας ἱερωμένοι ὀφείλουσιν ἐνεργεῖν, καὶ οὐχ ὡς ἔν τισι τόποις, ὡς καὶ ἐν τῇ Τραπεζοῦντι Λαϊκοί. 180. 8.

σμθ' ὅτι οὐδὲ ἰδιώτας Μοναχοὺς χρὴ καθιστᾶν Πνευματικούς. 180. 18.

σν' διατί ἔνταλμα δίδοται. 180. 28.

ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ. 181. 8.

σνα' ὅτι τοῦτο Μετάνοια τὸ διηνεκῶς ταπεινοῦσθαι, καὶ ἁμαρτωλὸν λέγειν καὶ νομίζειν ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τὴν ἐξαγόρευσιν τρέχειν, καὶ ὅτι οὐδεὶς καθαρὸς ἐν ἀνθρώποις. 181. 26.

σνβ' ὅτι πάντας δεῖ μετανοεῖν ἱερωμένους καὶ Λαϊκούς. 182. 2.

σνγ' ὅτι τὸ κηρύσσειν μετάνοιαν, καὶ τοῦ Σωτῆρος ἴδιον ἔργον, καὶ τῶν Ἀποστόλων ἦν, καὶ τοῦτο πρὸ πάντων ὀφειλόμενον Ἀρχιερεῦσι καὶ Ἱερεῦσιν. 182. 37.

σνδ' ὅτι κήρυγμα ἀληθὲς ἡ πρᾶξις τῶν ἐνεργούντων τοῖς πιστοῖς τὴν μετάνοιαν. 183. 8.

σνε' ὅτι χρὴ τοῖς λέγουσι μετανοεῖν, προσέχειν, καὶ τοὺς μὲν γνησίως προσερχομένους δέχεσθαι, τοὺς δὲ ἐν ὑποκρίσει τοῦτο ποιοῦντας, δοκιμάζειν. 185. 2.

σνς' περὶ ἐξαγορεύσεως, ὅπως χρὴ ταύτην γίνεσθαι. 185. 19.

Ecclesiasticis fungi debent, & non sicut quibusdam in locis & Trapezunte, Laici.

249. Quod Monachi non ordinati, non debeant constitui Confessarii.

250. Quare mandatum datur (ad Episcopalem auctoritatem demonstrandam.)

DE POENITENTIA.

251. Esse Poenitentiam, si quis continenter humiliet seipsum seque habeat peccatorem ac profiteatur, & ad Confessionem properet. Neque quenquam inter homines esse purum a peccatis.

252. Opus esse omnibus poenitentia, & Sacerdotibus & Laicis.

253. Salvatoris & Apostolorum proprium hoc fuisse opus, praedicare Poenitentiam, & hoc ante omnia ab Episcopis & Sacerdotibus fieri debere.

254. Veram hanc esse praedicationem, quae ad Poenitentiam Christianos excitat.

255. Quod attendendum sit ad eos qui poenitere se profitentur. Atque genuinos poenitentes cum accedunt suscipiendos, eos qui simulatione hoc faciunt, examinandos.

256. De Confessione quomodo haec fieri debeat.

K σνζ' ὅπως

σνζ΄ ὅπως χρὴ τὸν τὴν ἐξομολόγησιν δεχόμενον καθέζεσθαι καὶ διακεῖσθαι, καὶ ὅπως τὸν ἐξομολογούμενον. 186. 2.

257. Quomodo ſedere & comparatus eſſe debeat qui Confeſſionem audit: & quomodo ille qui confitetur.

σνη΄ ὅτι τρία ἐν ἡμῖν ἐν οἷς κατορθοῦμεν ἢ ἁμαρτάνομεν. Λογικὸν, Θυμικὸν, καὶ Ἐπιθυμητικὸν, ἃ καὶ λέγεται, τὸ τῆς ψυχῆς τριμερές. 186. 12.

258. Tria eſſe in nobis quibus vel recte agimus vel peccamus, quæ & tripartitæ dicuntur animæ facultates, rationabilem, iraſcibilem & concupiſcibilem.

σνθ΄ ὅτι τρία ἕτερα ἐν ἡμῖν ἐν οἷς ἢ τὰ ἀγαθὰ ἐνεργοῦμεν ἢ τὰ φαῦλα, νοῦς, καὶ ὁ καλούμενος λόγος, καὶ αἱ διὰ τοῦ σώματος πράξεις. 186. 21.

259. Tria eſſe in nobis alia quibus bona vel prava operamur; mentem, & quam vocant rationem & actiones quas corpore edimus.

σξ΄ ὅσα διὰ τοῦ νοὸς κατορθοῦται τοῖς ἀγωνιζομένοις, τῷ Λογιστικῷ, καὶ Θυμικῷ, καὶ Ἐπιθυμητικῷ, καὶ ὅσα τοὐναντίον συμβαίνει, μὴ προσέχουσιν. 186. 27.

260. Quod per mentem corriguntur quibus luctandum eſt cum rationabili facultate & iraſcibili atque concupiſcibili: & quæ in contrarium accidant non attendentibus.

σξα΄ ὅσα κατορθοῖ ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ, μετὰ τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς, καὶ ὅσα ἀμελῶν πλημμελεῖ. 187. 4.

261. Quæ recte faciat homo ratione cum tripertita facultate animæ ſi attendat, & quæ peccet ſi attendere neglexerit.

σξβ΄ ὅσα τῶν πράξεων ἀγαθὰ διὰ τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς, προσέχοντος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὅσα πονηρὰ μὴ προσέχοντος. 187. 25.

262. Quænam actiones bonæ per tripertitam animæ facultatem attendente homine, & quænam pravæ non attendente.

σξγ΄ ὅτι ἀναγκαία παντὶ ἡ ἐξομολόγησις, ἐπεὶ καὶ ἁμαρτάνομεν πάντες. 188. 8.

263. Quod neceſſaria cuilibet homini eſt Confeſſio, ſiquidem omnes delinquimus.

σξδ΄ ὅτι καὶ τὸν εὐλαβῶς ζῶντα δεῖ μεθ᾽ ὑποταγῆς ζῆν, καὶ ὑπὸ Πατρὸς κανονίζεσθαι, καὶ μὴ ἑαυτῷ θαῤῥεῖν. 188. 16.

264. Etiam pie viventem oportere ſub obedientia vivere & à Patre dirigi, nec ſibimetipſi confidere.

σξε΄ δια-

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΚΑΙ ΝΟΜΙΜΟΥ ΓΑΜΟΥ. 195. 4.

DE HONESTO ET LEGITIMO CONJUGIO.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΤΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΛΑΙΟΥ ΗΤΟΙ ΤΟΥ ΕΥΧΕΛΑΙΟΥ. 199. 22.

DE SACRO RITU SANCTI OLEI SIVE EUCHELÆI.

σπθʹ διατί

*) Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με.

τκδ' περὶ

ἐν

τξθ' διατί ὑπὲρ τοῦ κεκοιμημένου μόνα προσκυνήματα δώδεκα. 267. 16.

369. Quare pro defuncto tantum duodecim fiant supplicationes.

το' ὅπως τοῖς κεκοιμημένοις ἐπωφελὴς ὑπὲρ πάντα ἡ ἱερωτάτη Θυσία. 267. 33.

370. Quod defunctis utile sit inprimis sanctissimum Cœnæ sacrificium.

τοα' περὶ τῶν προσαγομένων ὑπὲρ τῶν Κεκοιμημένων Κολύβων. 267. 37.

371. De oblatione colyborum ex frugibus fructibusque, quæ solet pro defuncto fieri.

τοβ' διατί τρίτα ἔνατά τε καὶ τεσσαρακοστὰ, καὶ τὰ λοιπὰ Μνημόσυνα. 268. 41.

372. Quare tertia, nona & quadragesima die defuncti memoria celebretur.

τογ' διατί κατ' ἐνιαυτὸν τὴν τῶν ἀπελθόντων ἄγομεν μνήμην. 269. 14.

373. Quare annuam celebremus memoriam eorum qui vita excessere.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ, ΠΕΡΙ ΤΕ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΝΑΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΩΙ ΙΕΡΕΩΝ ΤΕ ΠΕΡΙ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΩΝ, ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ ΤΕ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΩΝ ΕΚΑΣΤΟΣ ΣΤΟΛΩΝ ΙΕΡΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΕΤΑΙ, ΟΥΜΗΝ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑΣ ΛΟΓΟΝ ΕΚΑΣΤΩΙ ΔΙΔΟΥΣΑ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗΙ ΤΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΘΕΙΩΣ, ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗΙ ΕΥΣΕΒΕΣΙ ΖΗΤΗΣΑΣΙΝ ΑΠΟΣΤΑΛΕΙΣΑ. 271. 4.

EJUSDEM EXPOSITIO DE DIVINO TEMPLO, *) ET DE SACERDOTIBUS EJUS AC DIACONIS, EPISCOPISQUE AC DE SACRIS STOLIS sive vestimentis quibus horum quilibet induitur, nec non DE DIVINA MISSA, ubi singulorum quæ in illa divino ritu peraguntur, ratio redditur, transmissa Viris piis Cretensibus, qui eam dari sibi petierunt.

α' τί τὸ Βάπτισμα τὸ ἱερὸν ἐνεργεῖ, 271. 28.

1. Quinam est effectus sacri Baptismi?

β' τί τὸ Μύρον τὸ ἅγιον. 271. 31.

2. Quis ungventi sacri?

γ' τί ἐστιν ὁ Θεῖος Ναός. 272. 42.

3. Quæ sacri Templi ratio?

δ' διατί διπλοῦς ὁ Ναός. 273. 3.

4. Quare duplex est Templum?

ε' τί ἡ ἱερὰ δηλοῖ Τράπεζα. 273. 16.

5. Quid sacra mensa innuit?

ς' τί τὸ Καταπέτασμα. 273. 21.

6. Quid velum?

ζ' τί

*) Goari Euchol. p. 212. seq.

μδʹ τί

μδ´ τί σημαίνει τὸ ὠμοφόριον, καὶ διατί ἐξ ἐρίου. 278. 1.

με´ διατί ἀσκεπεῖς λειτουργοῦσι πλὴν τοῦ Ἀλεξανδρείας Ἀρχιερεῖς τε καὶ Ἱερεῖς, καὶ ὅτι κρεῖττον τὸ ἀπερικαλύπτως λειτουργεῖν. 278. 11.

μϛ´ τί τὸ κατελθεῖν ἐκ τοῦ Στασιδίου τὸν ἱεράρχην. 278. 36.

μζ´ τί τὸ ἐνδύεσθαι τὰ Ἀρχιερατικά. 278. 39.

μη´ τί τὸ κατέρχεσθαι πρὸς δυσμὰς εἰς τὰς τοῦ Ναοῦ πύλας. 278. 41.

μθ´ διατί Ψαλμοὶ ἐμοῦ καὶ τῆς χάριτος ὕμνοι. 279. 4.

ν´ ὅτι πρῶτον καλοῦμεν τὴν Θεοτόκον. 279. 10.

να´ ὅτι δεύτερον τοὺς ἁγίους. 279. 14.

νβ´ ὅτι τρίτον καὶ τελευταῖον αὐτὸν τὸν Σωτῆρα ἡμῶν. 279. 17.

νγ´ τί ἐκτυποῖ ὁ Ἀρχιερεὺς ἔξω τοῦ βήματος καὶ κάτω ἱστάμενος, καὶ τί οἱ σὺν αὐτῷ. 279. 20.

νδ´ τί σημαίνει ἡ πρώτη ἐκ τοῦ Βήματος τῶν ἱερέων ἔξοδος, καὶ μετὰ τοῦ Ἀρχιερέως διὰ τοῦ Εὐαγγελίου Εἴσοδος. 279. 25.

νε´ τί τὸ, δεῦτε προσκυνήσωμεν, καὶ τί ἡ τοῦ Ἀρχιερέως ἐν τῇ Εἰσόδῳ εὐφημία. 279. 37.

44. Quid innuatur per humerale & quare illud ſit è lana?

45. Quare detecto capite ſacra faciant, excepto Alexandrino Epiſcopi & Sacerdotes. Et quod præſtet non operto capite ſacra celebrare.

46. Quid ſignificet quod ex Cathedra deſcendit Epiſcopus.

47. Quid, quod ſacris veſtimentis induitur.

48. Quid quod ad occidentem portas ingreditur templi.

49. Quare ſimul concinantur Pſalmi & Hymni de DEI in nos per CHriſtum Gratia.

50. Quod primum appellamus *) Deiparam.

51. Secundo loco Sanctos.

52. Tertio & poſtremo loco ipſum Salvatorem noſtrum.

53. Quid denotet Epiſcopus inferius ſtans extra bema ſive ſacrarium, & quid ſtantes cum eo Diaconi.

54. Quid ſignificet prima Sacerdotum egreſſio ex bemate, & eorundem cum Epiſcopo dum Evangelium fertur, ingreſſus.

55. Quid illud, *Venite adoremus*: & quid denotent fauſtæ, cum Antiſtes ingreditur, acclamationes.

νϛ´ τί

*) ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς. *Interceſſione Deiparæ, Salvator, ſerva nos.*

ξθ' δια-

ϙε' διατί

ἜΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ἈΝΑΓΚΑΙΟΤΑΤΗ, ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ἹΕΡΟΥ ΣΥΜΒΟΛΟΥ ῬΗΣΕΩΝ, ὍΘΕΝ ΣΥΝΕΛΕΓΗΣΑΝ, ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΙΝΩΝ ΑΥΤΑΙ ΣΥΓΚΕΙΜΕΝΑΙ ΕἸΣΙΝ. 313. 1.

ά Κατὰ Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων, καὶ ἐθνικῶν, καὶ λοιπῶν πάντων ἀσεβῶν. Τῶν μὲν τὸν Θεὸν μὴ ὁμολογούντων, τῶν δὲ Θεὸν μὲν δῆθεν λεγόντων, οὐ Πατέρα δὲ τοῦ μονογενοῦς Λόγου, ἢ Προβολέα τοῦ ἁγίου Πνεύματος. 313. 15.

β´ κατὰ Ἑλλήνων μὴ λεγόντων, πάντων αἴτιον ἐκ τοῦ μὴ ὄντος τὸν Θεὸν, μηδὲ τῶν ὅλων προνοητήν. 313. 40.

γ´ κατὰ Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων τὸν Χριστὸν ἀθετούντων. 314. 6.

δ´ κατὰ Ἀρείου κτίσμα τὸν Υἱὸν λέγοντος. 314. 16.

έ κατὰ τῶν δυσσεβῶς βλασφημούντων εἰς τὴν ἀπαθῆ τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ γέννησιν. 314. 26.

ς´ κατὰ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου. 314. 40.

ζ´ κατὰ Ἀρείου καὶ Εὐδοξίου, καὶ τῶν ὁμοφρόνων ἐκείνοις δυσσεβῶν. 315. 2.

ή κατὰ Μανιχαίων καὶ δυσσεβῶν ἄλλων, τὴν τοῦ Θεοῦ Λόγου οἰκονομίαν ἀθετούντων. 315. 20.

θ´ Προφητικῶς κατὰ Νεστορίου καὶ λοιπῶν ἀσεβῶν, τὴν τοῦ Θεοῦ Λόγου μὴ λεγόντων σάρκωσιν, καὶ κατὰ βλασφημούντων κατὰ φαντασίαν ὀφθῆναι. 315. 31.

EXPOSITIO ejusdem NECESSARIA, de facri Symboli vocibus & dictis, ex quibus S. Scripturæ Locis collecta & adverfus quos compofita fuerint.

1. Contra Græcos, Judæos, Ethnicos & cæteros impios univerfos qui DEUM non confitentur, vel qui DEUM admittunt quidem, non autem docent effe Patrem unigeniti Verbi, aut Spiritus S. Emifforem.

2. Contra Græcos negantes DEum omnium rerum ex nulla re præexiftente caufam effe, aut univerfis providere.

3. Contra Græcos & Judæos qui Chriftum rejiciunt.

4. Contra Arium a quo Chriftus res creata dicitur.

5. Contra blafphemantes impie in generationem Unigeniti Verbi factam impaffibiliter.

6. Contra Arium atque Eunomium.

7. Contra Arium & Eudoxium aliosque impios eadem cum illis fentientes.

8. Contra Manichæos impiosque alios DEI Verbi œconomiam reprobantes.

9. *Prophetice* contra Neftorium cæterosque impios, qui DEI Verbi incarnationem inficiantur & fpecietenus faltim ita vifam fuiffe blafphemant.

ί κατὰ

ι' κατὰ τῶν ληρούντων αἱρετικῶν, ἕτερον σῶμα καὶ μὴ ὁμοούσιον ἡμῖν ἀνειληφέναι τὸν Λόγον. 315. 38.

10. Contra Hæreticos qui aliud corpus & non nostri consubstantiale a Verbo assumtum delirant.

ια' κατὰ Ἀπολιναρίου ἄνουν τὸ ἀνθρώπινον τοῦ Χριστοῦ λέγοντος, Εὐτυχοῦς τε καὶ Διοσκόρου. Ἔτι δὲ Σεβήρου, καὶ τῶν λοιπῶν Ἀκεφάλων, μίαν φύσιν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ μετὰ σάρκωσιν φληναφούντων. Ἀλλὰ δὴ καὶ κατὰ Πύῤῥου καὶ τῶν λοιπῶν Μονοθελητῶν. 316. 6.

11. Contra Apollinarem, qui humanitatem CHristi mente destitutam docet, & contra Eutychem ac Dioscorum. Nec non contra Severum & cæteros Acephalos, qui DEUM Verbum etiam post incarnationem unam esse Naturam blaterant, nec non contra Pyrrhum ac reliquos Monotheletas.

ιβ' κατὰ τῶν ἀσεβῶς ληρούντων μὴ παθεῖν σαρκὶ τὸν Κύριον, ἀλλὰ δόξαι παθεῖν κατὰ φαντασίαν. 316. 16.

12. Contra eos qui impie delirant non carne passum DOMINUM, sed tantum specietenus ita pati visum fuisse.

ιγ' Κατὰ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων καὶ πάντων τῶν ἀσεβῶν. 316. 24.

13. Contra Judæos, Græcos impiosque universos.

ιδ' κατὰ Μακεδονίου τοῦ Πνευματομάχου. 317. 11.

14. Contra Macedonium Pnevmatomachum sive Spiritus S. oppugnatorem.

ιε' Προφητικῶς κατὰ τῆς καινοτομίας Λατίνων. 317. 24.

15. *Prophetice* contra Novitatem Latinorum.

ιϛ' ὅτι μία μὲν ἡ δόξα καὶ προσκύνησις τῆς Τριάδος, εἷς δὲ αἴτιος ὁ Πατὴρ, ὥσπερ μόνος τοῦ Μονογενοῦς, καὶ μόνος τοῦ Πνεύματος, ὃ μὲν γὰρ πρῶτον εἰπεῖν τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, ὕστερον δὲ τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον, τοῦτο ἀριδήλως διδάσκει. 317. 32.

16. Quod una quidem eademque Gloria & Adoratio SS. Trinitatis, una vero sit causa Pater sicut solus Unigeniti, sic & solus S. Spiritus. Idque perspicue doceri, quod in Symbolo prius dicitur S. Spiritus procedens ex Patre, & deinde cum Patre & Filio coadorandus.

ιζ' κατὰ τῶν ἀποβαλλομένων τὸν Νόμον καὶ τοὺς Προφήτας αἱρετικῶν. 318. 2.

17. Adversus Hæreticos qui Legem & Prophetas rejiciunt.

ιη' κατὰ τῶν λεγόντων, ὅτι ἐναντία τὰ παλαιὰ τοῖς τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ τὰς

18. Contra eos qui dicunt Vetus Testamentum contrarium esse

προφητῶν ὁράσεις μὴ δεχομένων. 318. 14.

ιθ΄ κατὰ Βογομύλων καὶ πάντων ἀσεβῶν, τῶν μὴ δεχομένων τὸ βάπτισμα, ἢ ἀδιάφορον ἐχόντων. 318. 27.

κ΄ κατὰ Ἑλλήνων καὶ Ὠριγένους, τὴν τῶν νεκρῶν ἀνάστασιν ἀθετούντων, ὡς ἐντεῦθεν καὶ τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 318. 35.

κα΄ κατὰ Ὠριγένους καὶ τοῦτο, ἀλλοίωσιν ἐν τῷ μέλλοντι ληροῦντος, καὶ τέλος κολάσεως λέγοντος. 319. 1.

Evangelio, nec recipiunt visiones Prophetarum.

19. Contra Bogomylos impiosque universos qui S. Baptismum vel non recipiunt vel pro indifferenti habent.

20. Contra Græcos & Origenem qui resurrectionem mortuorum rejiciunt, atque inde etiam resurrectionem Salvatoris nostri JEsu CHristi.

21. Contra Origenem delirantem & hoc, quod mutationem status in futura vita, & finem pœnarum futurum esse docet.

ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΑ ΩΣ ΔΥΝΑΤΟΝ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΗΜΩΝ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΔΩΔΕΚΑ, ΑΠΕΡ ΤΙΝΕΣ ΑΡΘΡΑ ΚΑΛΟΥΣΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ, ΣΑΦΕΣΤΕΡΟΝ ΣΥΝΤΕΘΕΝΤΑ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΥΜΕΩΝ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΤΑΥΤΑ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΣΥΜΒΟΛΟΝ, ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΩΝ ΑΡΕΤΩΝ. 319. 15.

CAPITA sive ut ab aliis appellantur ARTICULI DUODECIM, FIDEM UNICAM NOSTRAM CHRISTIANORUM quantum fas est fieri complectentes, perspicue exposita a beato Archiepiscopo Thessalonicensi SIMEONE, & quod eadem Capita in Divino Symbolo comprehendantur, & de Virtutum Commendatione quam eadem Fides continet.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΝΑΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ ΗΡΩΤΗΚΟΤΟΣ ΑΥΤΟΝ. 323. 1.

EJUSDEM RESPONSIONES ad nonnulla QUÆSITA Episcopi, qui hæc ex illo percontatus est.

α΄ τίνι τρόπῳ φαίνεται πολλάκις ὡς ἄνθρωπος ὁ Ἄγγελος. Καὶ πῶς ὁ Δαίμων μετασχηματίζεται εἰς Ἄγγελον φωτός. Καὶ πῶς ὁμιλεῖ ἄϋλος ὤν. Καὶ εἰ δύναται ὁ Ἄγγελος καὶ

Quæstio I. Qua ratione Angelus sæpe sub hominis forma appareat, & quomodo Dæmon transfiguretur in Angelum lucis. Quomodo versetur agatque ille expers materiæ & incorporeus. Et num

εἰς

εἰς ἑτέρας φαίνεσθαι μορφάς. 324. 5.

β' ἡ ἀναπνοὴ πῶς ἐν ἡμῖν γίνεται. Καὶ πῶς τὸ βρέφος ἀναπνεῖ ἐν τῇ μήτρᾳ. Καὶ πῶς κρατηθείσης τῆς πνοῆς, ἐξέρχεται ἡ ψυχή. 325. 41.

γ' τίνι τρόπῳ παρίστανται οἱ Ἄγγελοι τῷ Θεῷ. Καὶ πῶς ὡς ἐν τῷ Ἰὼβ μέσον αὐτῶν καὶ ὁ Διάβολος ἔστη. Καὶ πῶς μανθάνουσι τὸ θέλημα οἱ Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ, καὶ πῶς ὁ ζοφερὸς Δαίμων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 326. 37.

δ' τὰς ἐξερχομένας ψυχάς, Ἄγγελος εἷς λαμβάνει, ἢ πολλοί. Καὶ εἰ χωρὶς Ἀγγέλου ἐξέρχονται. Καὶ πῶς λαμβάνεται ἡ ψυχὴ ἄϋλος οὖσα. Καὶ ποῦ πορεύεται. Καὶ εἰ δύναται ψυχὴ κατέχεσθαι ὡς ἡ τοῦ Πλουσίου ὑπὸ πυρός. 327. 31.

ε' τίνι τρόπῳ τὰ μὲν εἰσὶν ὡς ἐνυπόστατα πνεύματα, Ἄγγελοι, καὶ ψυχαί, καὶ ὡς ἐν σχήματι, εἰ καὶ ἄϋλα, τὰ δὲ ἀσχημάτιστα ὡς ὁ ἀὴρ καὶ οἱ ἄνεμοι. 329. 28.

ς' πῶς ὁ ἐνδιάθετος λόγος καλεῖται λόγος, ὁ προφορικὸς γὰρ εἰκότως λέγεται, ὡς λαλούμενος. Καὶ τίνι τρόπῳ ἠχεῖται ὁ λόγος ἄϋλος ὤν. 330. 4.

ζ' εἰσὶν ἕτερα συστήματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω ὑδάτων παρὰ τὰ κάτω; Καὶ πῶς ἵστανται. 330. 29.

Angeli sub aliis apparere formis valeant?

2. Quomodo fiat in nobis respiratio, qua ratione infans respiret in utero matris, & quomodo respiratione intercepta homo exanimetur.

3. Qua ratione Angeli DEO adsistant, & quomodo ut in Jobi libro, medius inter ipsos steterit Diabolus. Item unde Angeli cognoscant quid DEUS velit, & qua ratione Dæmon ad tenebras damnatus possit versari coram facie DEI.

4. Egressas a corporibus animas num singuli an plures Angeli excipiant, & num sine Angelo egrediantur. Quomodo possit excipi anima expers materiæ, & quorsum abeat. Num possit ab igne contineri sicut anima Divitis?

5. Qua ratione spiritus quidam sint personales, ut Angeli & Animæ, ac sub forma apparentes, licet expertes materiæ: alii autem destituti forma, ut aer & venti.

6. Quomodo sermo internus sermonis nomine veniat, externus enim merito appellatur sermo quem loquimur. Et quomodo sermo sonum edat cum sit expers materiæ.

7. Num præter inferiores aquas sint alia systemata aquarum supra cœlestium, & quomodo illæ subsistant.

ἡ δια-

η΄ Διατί παραλαμβάνουσιν οἱ ἄθεοι τοσαύτας μυριάδας πιστῶν τε καὶ νηπίων, καὶ ἐν τοσούτοις τοῖς χρόνοις, τὰ βρέφη δὲ μᾶλλον, βεβαπτισμένα, καὶ μηδὲν γινώσκοντα; οὐκ ἔμελλε τούτων τις εἶναι εἰς ἀποδοχὴν Θεοῦ. Καὶ διατί ἅπαντες παραδίδονται. 331. 2.

θ΄ Ἆρα αἴτιος ὁ Θεὸς τῆς παραβάσεως τοῦ Ἀδάμ, καὶ τῆς ἀπιστίας τῶν ἐθνῶν, ἐπειδὴ ἄκοντες παραδίδονται. Εἰ δὲ οὐκ αἴτιος, πῶς κολάζονται οὗτοι παραδιδόμενοι ἄκοντες. 331. 26.

ι΄ Τοῦ ἀναξίως ἱερουργοῦντος δεκτή ἐστιν ἡ Θυσία καὶ τὸ Βάπτισμα, καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ γινόμενα ἅπαντα, ἢ οὔ; 334. 13.

ια΄ Ὁ ἀναξίως Χειροτονούμενος λαμβάνει χάριν ἢ οὔ; Καὶ εἰ δεκτὰ τὰ παρ' αὐτοῦ, 334. 15.

ιβ΄ Ἀνάξιός τις ἱερωσύνης, χειροτονηθεὶς, καὶ Πνευματικὸς γεγονὼς, συγχωρεῖ ἁμαρτήματα. Καὶ πολλάκις μὴ ἔχων ἔνταλμα, ἆρα συγκεχωρημένα τὰ παρ' αὐτοῦ, ἢ τὰ παρὰ ἰδιώτου Μοναχοῦ ὡς Πνευματικοῦ ἐνεργοῦντος. 334. 17.

ιγ΄ Μὴ ὢν ἄξιός τις, ἐγένετο ἱερεὺς, ἢ Ἀρχιερεὺς, καὶ Χειροτονεῖ ἀξίους καὶ ἀναξίους, καὶ καθιστᾷ Πνευματικοὺς, καὶ ἐνεργοῦσι πάντες, δεκτὰ τὰ παρὰ πάντων Θεῷ. 334. 21.

8. Quare athei (Muhammedani) tot myriades fidelium & infantium & à tam longo jam tempore, puerosque maxime baptizatos & omnium rerum ignaros rapiunt? Num DEus nullius ex his rationem habet, & quare universi sic traduntur?

9. Num DEUS causa sit transgressionis Adami & incredulitatis Gentium, siquidem inviti traduntur. Ac si non sit causa DEus, quomodo puniantur qui traduntur inviti.

10. Num indigni Sacerdotis Sacrificium, Baptismus, & quæcunque agit valida sint nec ne.

11. Num is qui indigne ordinatur, Gratiam accipiat, & num admittenda tamquam legitima quæ ab eo peraguntur.

12. Indignus aliquis ordinatus ad Sacerdotium factusque Pater spiritalis sive confessarius an peccata valide remittat, & sæpius cui hoc non est mandatum, si remiserit, vel si Monachus non Sacerdos, Confessarii partibus fungatur.

13. Indignus si quis fiat Sacerdos aut Episcopus, ordinetque dignos & indignos atque constituat Confessarios, & omnes obeant sacrum munus, num ab omnibus his legitima & DEO accepta peragantur.

ιδ΄ τινὲς

ιδʹ Τινὲς Ἱερεῖς μετὰ τῶν γυναικῶν αὐτῶν εὑρισκόμενοι, ἐφείλουσιν Ἱερουργεῖν, ἢ οὔ; p. 336. 18.

14. Sacerdotes, qui proxima nocte cum uxoribus suis concubuerunt utrum debeant Sacram Cœnam celebrare nec ne?

ιεʹ Καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Λειτουργίας εἰ δεῖ ὁμιλεῖν γυναικὶ, 336. 19.

15. Num post diem Sacræ Cœnæ celebratæ fas sit consuetudine uti mulieris?

ιςʹ Ἄνδρες ὁμοῦ καὶ γυναῖκες οὐκ ἐγκρατεύονται ἀπ᾽ ἀλλήλων τῇ ἁγίᾳ Τεσσαρακοστῇ, καὶ ζητοῦσι τῶν Μυστηρίων μεταχεῖν, τί ποιήσει Πνευματικός. 337. 14.

16. Quid Patri spiritali sive Confessario faciendum Viris & Uxoribus sacræ Quadragesimæ tempore non continentibus se invicem, & sacris mysteriis uti desiderantibus?

ιζʹ Εἰ ὁ Χειροτονούμενος ἄνθρωπος ἐστὶ, τίς χρεία τῶν ἱερῶν Ἀμφίων. Καὶ εἰ δυνατὸν χωρὶς Ἐπιτραχηλίου τὴν τελετὴν ἐνεργεῖν. 337. 29.

17. Si ordinatus quis fuerit, quare opus sit sacris vestimentis, atque num possit sine stola sacrum Officium peragere.

ιηʹ Τί τὸ ἀνιστορούμενον ἐν ταῖς τῶν ἁγίων Ἀγγέλων εἰκόσι Μανδύλιον. Καὶ τί τὸ Φεγγίον καὶ τοῖς Ἀγγέλοις καὶ τοῖς ἁγίοις. Καὶ τί τὸ νεφελοειδὲς κυκλικὸν σχῆμα ἐν ταῖς τῶν Ἀγγέλων χερσί. 338. 7.

18. Quid significet quod in sacrorum Angelorum imaginibus conspicitur mantile, & qui nimbus circa Angelorum Sanctorumque capita, & circularis nubiformis figura in Angelorum manibus?

ιθʹ Διατί Πολυσταύριον, ἢ Σάκκον οὐ φοροῦσιν Ἐπίσκοποι. Καὶ εἰ ἐνδύσονται, τί βλαβερόν. 338. 30.

19. Quare Episcopi non induantur toga multis notata crucibus aut sacco (sed Patriarchæ & Metropolitani.) Atque, si hoc faciant, num sit reprehendendum?

κʹ Τί δηλοῖ τὸ Μίτραν φορεῖν. Καὶ πόθεν ὁ Ῥώμης, καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας ταύτην ἔλαβον φορεῖν. Καὶ πῶς οἱ λοιποὶ Ἀρχιερεῖς ἀσκεπεῖς τῇ κεφαλῇ λειτουργοῦσι. 339. 4.

20. Quid denotet mitræ gestatio, & unde Romanus & Alexandrinus morem illa utendi acceperint, item quare cæteri Episcopi sacrum officium peragant capite detecto.

κά Διατί ὁ μὲν παλαιὸς Ἀρχιερεὺς ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς Κίδαριν εἶχε, καὶ ἀνυπόδητος ἦν, ὁ ἡμέτερος δὲ ἀσκεπὴς τὴν κεφαλὴν, καὶ ὑποδεδημένος τοὺς πόδας. p. 339. 24.

21. Quare Pontifex Max. tempore Veteris Test. cidarin habebat in capite, pedibus vero nudus erat: Noster autem Episcopus Sacra obit capite aperto, & pedibus calceatus.

κβ' Τί σημαίνει τὸ εἰλητὸν καὶ ἡ κουρὰ τοῦ Ἀναγνώστου καὶ ἱερέως. 339. 41.

22. Quid significet linteum cui Corpus CHristi & sanguis superponitur, & quid tonsura Lectoris ac Sacerdotis?

κγ' Διατὶ Μύρῳ χρίεται ὁ ἐπιστρέφων ἀπὸ ἀρνήσεως, καὶ οὐ πάλιν βαπτίζεται. 340. 4.

23. Quare reversus ab apostasia & abnegatione tantum sacro unguento ungatur, non iterum baptizetur.

κδ' Ἅπερ τις ἐξωμολογήσατο, ὀφείλει πάλιν ἐξομολογεῖσθαι. 340. 29.

24. Num quæ quis jam est confessus, eadem iterum confiteri aliis debeat.

κέ Εἰ χρὴ βαπτίζειν τῇ ἁγίᾳ Τεσσαρακοστῇ, ἢ Γάμον ποιεῖν. 340. 37.

25. An fas sit sanctæ Quadragesimæ tempore baptizare vel celebrare nuptias.

κς' Ὁ Κύριος πῶς ἐλεύσεται ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ, καὶ ποία ἡ τοῦ Θεοῦ βασιλεία, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον. 341. 7.

26. Quomodo Dominus venturus sit in secundo Adventu suo, & quale DEI Regnum, & Lumen expers vesperæ.

κζ' Ἆρα καὶ ὁ Παράδεισος ἀλλοιωθήσεται καὶ πᾶσα κτίσις, καὶ πῶς ἀλλοιωθήσεται. 341. 22.

27. Numquid & Paradisus & omnis creatura die extremo immutanda sit & quomodo.

κή Εἰς τὸ τέλος τῶν ἑπτὰ αἰώνων γενήσεται τὸ τέλος, ἢ ἐν τῷ ὀγδόῳ αἰῶνι, ἢ πότε ἔσται. 341. 38.

28. An finis futurus sit sub exitum septem æonum an octavo ævo, vel quando is sit futurus?

κθ' Τινὲς τὰ τῶν ἱερέων Ἄμφια ἐν τῇ Εἰσόδῳ ἀσπάζονται. Ἄλλοι δὲ καὶ Σταυρὸν ἐν τῇ γῇ ποιοῦσι, τί ὠφέλιμον ἄρα τοῦτο. 342. 14.

29. Quidam vestimenta Sacerdotum quando templum ingrediuntur exosculantur: alii crucem in terra signant, ecquis hujus rei usus?

λ' Θυμούμενος Ἀρχιερεὺς, ἐπιτιμᾷ καὶ

30. Si Episcopus iratus castiget aut

ἀφο-

ἀφορίζει, ἢ ἱερεὺς ἢ Πνευματικός. Ἆρα ἀπῆλεσθ' ἔστι; ἢ ἀγαθόν; Καὶ ἐὰν μὴ προσδέχηται ὁ ἐπιτιμήσας, τί ποιητέον. 342. 22.

sacris interdicat, vel Sacerdos vel Confessarius hoc sustineat facere, num id bonum sit, & quid faciendum si quis castigationem nolit admittere.

λα΄ Περὶ ἀφορισθέντος, πῶς ἄρα διαπιθήσεται, 342. 33.

31. De excommunicato, quomodo gerere se debeat.

λβ΄ Ὁ ἑαυτὸν ἀφορίσας ἢ ἀναθεματίσας, τί ὀφείλει ποιεῖν. 343. 2.

32. Quid ei faciendum, qui animi impetu se ipsum sacris prohibuit aut anathemati subjecit.

λγ΄ Τί ἄρα μεῖζον, ἡ ἱερωσύνη, ἢ τὸ σχῆμα τοῦ Μοναχοῦ. 343. 9.

33. Ecquid majus sit, munus sacerdotis an Monachi conditio?

λδ΄ Τίνα τὰ πρὸς θάνατον ἁμαρτήματα. 343. 21.

34. Quænam peccata ad mortem sive mortalia.

λε΄ Εἰ Ἀρχιερεὺς ὁμοίως Πατριάρχης Μητροπολίτης τε καὶ Ἐπίσκοπος, πῶς διαφορὰ ἐν αὐτοῖς; Καὶ πῶς ὑπερέχει εἷς τοῦ ἑτέρου. 343. 28.

35. Cum principes Sacerdotum sint perinde Patriarcha, Metropolita & Episcopus, quænam inter illos differentia, & quomodo alius alio sit superior.

λϛ΄ Ἀρχιερεῖς ἄδειαν διδοῦσι Μοναχοῖς, τὸ λογισμοὺς δέχεσθαι. Οἱ καὶ χωρὶς ἱερωσύνης εὐλογοῦσι, καὶ συγχωροῦσιν ἀδιαφόρως, ἆρα τοῦτο ἀγαθόν. 344. 6.

36. Num bonum ac probandum sit quod Episcopi facultatem dant Monachis confessiones peccatorum audiendi, atque hi licet Sacerdotes non sint, promiscue benedicunt & remittunt peccata?

λζ΄ Τίς ἡ διαφορὰ Ἐπισκόπου ἢ ἱερέως. Καὶ διατί οὐχειροτονεῖ ἱερεὺς, ἐπεὶ λειτουργεῖ καὶ βαπτίζει. 344. 18.

37. Quænam differentia inter Episcopum & Sacerdotem? & quare non ordinet Sacerdos, etsi sacram Cœnam celebrat ac baptizat.

λη΄ Εἰ χρὴ μόνον Ἀρχιερέα ἱερουργεῖν. 344. 35.

38. Num solum Episcopum nullo Presbytero vel Diacono præsente Sacram Cœnam fas sit celebrare?

λθ΄ Διατί ὡς Ἀναγνώστας πλείονας ὁμοῦ χειροτονεῖ ὁ Ἐπίσκοπος, μὴ

39. Quare ut Lectores plures simul ordinat Episcopus, non

καὶ πλείονας ὁμοῦ χειροτονεῖ Διακόνους καὶ Πρεσβυτέρους. Καὶ εἰ χρὴ χωρὶς Λειτουργίας χειροτονεῖν Ἱερεῖς, 345. 5.

etiam plures simul Diaconos & Presbyteros soleat ordinare. Et num deceat extra celebrationem Sacræ Cœnæ ordinare Sacerdotes?

μ΄ Χρὴ Διάκονον κοινωνεῖν τινα εἰς ἀνάγκην μὴ ὄντος Ἱερέως. 345. 29.

40. Num fas sit ex necessitate, ubi nullus præsto est Sacerdos, Diaconum alicui Sacram Cœnam ministrare?

μα΄ Ἐμάθομεν καὶ Μοναχοὺς ἐν ἐρήμοις μόνους κοινωνεῖν, καὶ εἰ χρὴ τοῦτο ποιεῖν, καὶ πῶς κοινωνεῖν 345. 36.

41. Accepimus etiam Monachos in desertis solos Communionem impertire, & num deceat ita agere, & quomodo communicandum sit.

μβ΄ Ἐὰν θυμῷ τις ἀρνήσηται λόγῳ ἱερεὺς, ἢ ἄλλος πιστός, τί ποιητέον; Καὶ εἰ χρὴ τὸν Ἱερέα ἱερουργεῖν. 346. 12.

42. Si Sacerdos aut alius fidelis per iræ æstum verbis DEum abnegaverit, quid faciendum, & an tali Sacerdoti sacra facere liceat?

μγ΄ Ὁ τὴν ἁμαρτίαν ἐργαζόμενος δεκτὸς ἐξομολογούμενος; καὶ τί τὸ ἀπὸ τούτου ὄφελος. 346. 22.

43. Peccatorum patratorem, si confiteatur, recipiendum esse, & quænam ex hoc utilitas?

μδ΄ Ἆρα διὰ πᾶσαν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἐλαχίστην κολάζεται ὁ ἄνθρωπος. 346. 29.

44. Num propter omnia peccata etiam minima homo pœnis fiat obnoxius?

με΄ Ἆρα ἀποθνήσκει τις χωρὶς ἁμαρτίας. 346. 38.

45. Num quisquam à peccato immunis moriatur?

μς΄ Ὁ ἱερεὺς πολλὰς κατὰ καιρὸν δεχόμενος Προσφορὰς, ὀφείλει προσφέρειν ἐκ πασῶν. 347. 2.

46. Varias interjecto tempore oblationes qui accepit Sacerdos num ex omnibus offerre debeat?

μζ΄ Τί εἰσιν αἱ Μερίδες; καὶ τί δύνανται προσφερόμεναι. καὶ εἰ χρὴ προσφέρειν ὑπὲρ γυναικῶν συνοικουσῶν αἱρετικοῖς, ἢ ἀσεβέσι. 347. 13.

47. Quid sint particulæ hostiæ (pro Sanctis) & quid valeant efficere cum offeruntur. Item num offerre fas sit pro mulieribus qui hæreticis impiisve cohabitavere.

Ἆρα

μή Ἆρα δυνατὸν ἕνα ἱερέα ποιεῖν Εὐχέλαιον. 347. 29.

48. Num ab uno Presbytero possit Evchelæum sive oleum sanctum confici. *Neg.*

μθ´ Ἐάν τις καταγνὺς ἱερέως ἔν τινι, καὶ ἀπιςίαν ἔχῃ ἁγιάζεσθαι παρ' αὐτοῦ, τί ποιήσει. 347. 33.

49. Si quis Sacerdotem aliqua in re dignum condemnatione existimet, nec credat se posse ab eo sanctificari, quid illi faciendum?

ν´ Εἰ δυνατὸν τὸν περιπεπτωκότα ἁμαρτήματι ἱερέα, παρ' Ἀρχιερέως, ἢ Συνόδου ἀναχειροτονεῖσθαι, ἢ ἐπανακαλεῖσθαι τρόπῳ τινί. 348. 7.

50. Num Sacerdos, qui in peccatum prolapsus est, possit ab Episcopo vel Synodo iterum ordinari aut quavis ratione ad sacrum munus revocari. *Neg.*

να´ Διατί τοῖς μὲν Δαίμοσιν οὐκ ἐδόθη μετάνοια καὶ ἀνάκλησις, τοῖς ἀνθρώποις δὲ μόνον. 348. 15.

51. Quare non data sit Dæmonibus pœnitentia & revocatio sive conversio, sed tantum hominibus?

νβ´ Τίς ἡ νηστεία τοῦ Κυρίου. Καὶ πῶς Τεσσαρακοστὴ λέγεται, πλείους τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἔχουσα. Καὶ πῶς ἀποδεκάτωσις, ἀποδεκατοῦμεν ἡμέρας. 348. 34.

52. Quodnam jejunium Domini, & quomodo dicatur Quadragesima, quæ pluribus quam quadraginta diebus constat, & quomodo decimatio, qua dies decimamus.

νγ´ Διατί νηστεύομεν τετράδα καὶ παρασκευὴν, καὶ τὰς ἄλλας νηστείας; δύνανται οἱ Λαϊκοὶ τοσαύτας νηστεύειν. 349. 31.

53. Quare jejunemus quartam feriam hebdomadis & parasceven sive sextam cæteraque jejunia. & num quoque Laicos tantundem jejunare fas sit?

νδ´ Ἡ τῆς τεσσαρακονθημέρου, καὶ τῶν ἁγίων Ἀποςόλων, καὶ τῆς Θεοτόκου νηστεία, πόθεν; καὶ τίς ὁ ἀπαρχῆς παραδοὺς, τινὲς γὰρ λέγουσι νέας εἶναι. 349. 41.

54. Unde jejunium Quadragesimæ & Sanctorum Apostolorum & Deiparæ Virginis, & quis illa primum instituerit? cum sint qui nova illa esse contendunt.

νε´ Πόθεν ἡ παράδοσις τῆς προηγιασμένης Λειτουργίας; καὶ διατί οὐ τελεία; καὶ πῶς ἐν ταῖς ἄλλαις νηστείαις

55. Unde traditio de Missa Præsanctificatorum, & quare perfecta non sit, & quare in aliis

ξε´ Εἰ

ξέ Εἰ τέλος ἔχει ὁ κόσμος. 357. 18.

65. Num finem * habiturus sit Mundus.

ξϛ' πῶς ἐνώπιον τὰ ἁμαρτήματα δείκνυται. 357. 34.

66. Quomodo peccata cujusque in Judicio extremo manifestabuntur?

ξζ' Τίς ἡ παρὰ τῷ Θεολόγῳ Γρηγορίῳ συνούλωσις. 358. 2.

67. Quid apud Theologum Gregorium Nazianzenum denotet vox *συνούλωσις* (*cicatrices veluti remanentes in pœnitentibus de peccatis post baptismum admissis.*)

ξή Τίς ἡ παρὰ τῷ ἁγίῳ Μακαρίῳ ζόφωσίς τε καὶ δυσωδία. 358. 8.

68. Quid apud S. Macarium *ζόφωσις* & *δυσωδία* caliginositas & fœtor impœnitentium.

ξθ' Εἰ ἄφεσιν λαμβάνει πᾶς ἐξομολογούμενος, καὶ ἐν τρισὶν ὥραις, ὡς ὁ Χρυσορρήμων φησί. 358. 16.

69. Num remissionem consequatur quisquis confitetur (statim & non) trihorio ut ait Chrysostomus.

ό Πόθεν τὰς ἀφορμὰς τῆς ἀφέσεως καὶ μετανοίας οἱ Ἀπόστολοι ἔλαβον. 358. 34.

70. Unde Apostoli acceperint ansam tradendæ remissionis peccatorum ac pœnitentiæ.

οά Διατί ἐνταῦθα μὲν πολλοὺς τρόπους συγκαταβάσεως καὶ ἀγαθότητος καὶ μετανοίας ἔδειξεν ὁ Θεός. ἐκεῖσε δὲ ἀποτόμως κολάζει καὶ αἰωνίως; ποῦ ἄρα τὸ ἀγαθόν. 358. 41.

71. Quare in hac vita multos modos demittentis se ad nos benignitatis, bonitatis ac pœnitentiæ DEUS demonstret, in altera autem rigide atque in æternum puniat? ubi igitur ejus Bonitas?

οβ' Τινὲς δὲ διὰ αἰσχροκέρδειαν ἴσως, τοὺς προσιόντας πνευματικοὶ κανονίζουσιν ἐλεημοσύνας ποιεῖν, καὶ τὸ δόμα ζητοῦσι, κωλύουσι δὲ τὰ Εὐχέλαια καὶ Λειτουργίας ποιεῖν, διὰ ζημίαν τῶν Ἱερέων, ἢ καὶ καλὸν

72. Quidam Confessionarii, ex turpis lucri cupiditate fortassis injungunt accedentibus pœnitentibus eleesmosynas facere, & donum quærunt: in detrimentum Sacerdotum autem prohi-

εἶναι

* Ὡς δι' ὠφέλειαν συνέστη ἐκ μὴ ὄντων τὸ πᾶν, καὶ δι' ὠφέλειαν εἰς τὸ κρεῖττον ἀλλοιωθήσεται.

εἶναι τούτοις δοκεῖ τὸ τοιοῦτον. ποῖον δὲ ἐκ τύτ[illegible] τὸ κρεῖσσον. 360. 8.

beat ad evchelæa conferre, & ad liturgias, licet & illud bonum esse existiment. Quæritur utrum horum sit melius.

ογ' Ὀφείλουσιν οἱ πνευματικοὶ Πατέρες ἀπαιτεῖν τὰ τῆς ἐλεημοσύνης, ὡς τὸ αὐτοὶ διδόναι. Καὶ εἰ λαμβάνοντες παρακατέχουσι, τί ἐκ τούτου. 362. 29.

73. Num deceat patres Confessionarios eleemosynas postulare ut ipsi eas distribuant? atque si accipiant habeantque, quid illis agendum.

οδ' Ὁ Ἱερεὺς Λειτουργίας δεχόμενος, καὶ μὴ λειτουργῶν, τί προξενεῖ τῷ διδόντι; καὶ εἰ ἐν τούτῳ ἐνέχεται. 363. 2.

74. Sacerdos liturgiam celebrandam in se suscipiens si eam non celebret, quid prosit ei qui pro illa facienda donum obtulit, & num ad illam obeundam sit obligatus.

οε' ποία κρείττων ἐλεημοσύνη ἐστί. 363. 10.

75. Quodnam sit genus optimum eleemosynæ?

ος' Εἰ ἔχων τις νομίσματα δέκα, αἰχμάλωτος δ' ἔστι καὶ πένητες δέκα, τίνι δώσει ἐκ τούτων. 363. 22.

76. Si quis habeat decem numismata, præstoque sint captivus unus & pauperes decem, cuinam ex his largietur?

οζ' Ὁ θέλων ἐλεημοσύνην ποιῆσαι, δι' αὐτοῦ ποιήσει, ἢ διὰ πνευματικοῦ πατρός. 363. 29.

77. Daturus eleemosynam num dabit ipse per se an per Patrem spiritalem sive Confessarium?

οη' πῶς τῷ βλασφημήσαντι εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον οὐκ ἀφίεται οὔτε νῦν οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι; ἆρα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἄφεσις; ἢ μεῖζον τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ. 363. 35.

78. Quomodo blasphemanti in Spiritum S. neque in hoc, neque in futuro ævo peccatum remittitur? Num quid igitur etiam in futuro ævo est peccatorum remissio? vel num major est Spiritus Sanctus Patre Filioque?

οθ' τί τὸ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ᾔνεσά σε. καὶ τίνες αἱ ἑπτὰ αἰνέσεις εἰσί. 364. 13.

79. Quis sensus verborum, Psal. CXIX. 164. *septies per diem Te laudavi*, & quænam sunt septem illæ laudationes?

π' Τίς ὁ τοσούτους παραδεδωκὼς πόνους,

80. Quis est qui tantas & tam mul-

ἀσκη-

ἀσκήσεις, κακοπαθείας, θλίψεις σαρκὸς, καὶ πιεσμοὺς, παρθενίαν, ἁγνείαν καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἄκραν ὑπομονὴν καὶ ταπείνωσιν; διατί ταῦτα; καὶ τίς ἡ ἐκ τούτων ὠφέλεια. 266. 21.

tas primus tradidit suscipiendas molestias, exercitationes, labores doloresque, afflictiones carnis & vexationes, virginitatis & sanctimoniæ studium, ac super omnia summam patientiam ac submissionem? Quam ob caussam hæc omnia, & quæ ex his utilitas?

πα΄ Εἰ συμβῇ χεθῆναι ἐν τῇ Εἰσόδῳ τὰ Ἅγια ἢ βρωθῆναι ὑπό τινος ζώου, τί ποιητέον. 367. 36.

81. Si accidat inter inferendum effundi sacra dona Evcharistica, vel ab animali quodam consumi: ecquid faciendum?

πβ΄ Ὅπως χρὴ κοινωνεῖν τοὺς μὴ δυναμένους εἰς τὸν Ναὸν παραγίνεσθαι ἀῤῥώστους. 368. 39.

82. Quomodo oporteat communicare infirmos, qui in templo præsentes adesse nequeunt.

πγ΄ Ἐὰν λήθῃ τοῦ Ἱερέως συμβαίη μὴ ἕνωσιν γίνεσθαι, καὶ καλύψῃ κενὸν τὸ Ποτήριον, τί ποιητέον. 369. 21.

83. Si per oblivionem Sacerdotis contingat unionem Sacramentalem non fieri, & vacuum ille poculum obtexerit, quid faciendum?

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΣΥΜΕΩΝ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ, ΠΡΟΣ ΤΙΝΑ ΤΩΝ ΕΥΛΑΒΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ ΙΕΡΑΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΗΞΙΩΜΕΝΟΝ 370. 10.

EJUSDEM DE SACERDOTIO ad piorum Monachorum quendam sacro Diaconi munere ornatum, nec non ab Episcopo deinde evectum ad gradum Presbyteri.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΕΥΓΕΝΙΚΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΕΦΕΣΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ. 379. 1.

Sapientissimi doctissimique MARCI EUGENICI, Metropolitæ Ephesi *Expositio Officii Ecclesiastici.*

VII. INDEX SCRIPTORUM
Laudatorum
in VINCENTII, BELLOVACENSIS *
Episcopi, Ord. Præd. Speculo Naturali,
Compositus a me ad editionem Duacensem A. C. 1624.

* Auctor scripsit circa A. C. 1250 ut ipse testatur lib. XXXII. c. 102. unde emendandum quod lib. XV. c. 99. vitiose editum 1205. pro 1250.

Li-

de

libro

Cassio-

Gui-

Liber,

Mer-

S. Pau-

Plau-

So-

Vir-

CAPUT XII.

De Scriptis Græcis suppositis, quæ sub falso aut commentitio Auctoris nomine circumferuntur.

Officia Critices, cujus pars utilis nec contemnenda versatur in distinguendis scriptis Auctorum genuinis atque pseudonymis sive hypobolimæis. 1. *Uberrimam illi materiam præbent jam ab antiquissimis temporibus scripta Græca omnis generis.* 2. *Causa falsa fingendi nomina vel alienas & falsas lucubrationes claris scriptoribus supponendi.* 3. *Criteria discernendi genuina à supposititiis.* 4. *Scripta supposita de quibus libro* primo *hujus Bibliothecæ dictum, ubi inter alia de Hermeticis, Orphicis, Sibyllinis.* 5. *Scripta supposita de quibus libro* secundo, *ubi de scriptis tributis Pythagoræ, Socrati, Democrito &c.* 6. *Scripta supposita de quibus libro* tertio, 7. *Codex Pseudepigraphus Veteris Testamenti.* 8. *De pseudo Beroso, pseudo Megasthene &c.* 9. *Academiæ Regiæ Ulyssiponensis nobile decretum ad supprimendam suppositítiorum scriptorum auctoritatem.* 10. *Epistolæ sub nomine Diodori Siculi falso jactatæ.* 11. *Codex Apocryphus Novi Testamenti.* 12. *Scripta supposita de quibus libro* quarto *hujus Bibl.* 13. *Libro* quinto, 14. *libro* sexto. 15.

I.

Quemadmodum omnis vita humana sine recto judicii usu cœca mancaque est, sic & eruditioni omni lucem præfert insignem ac neces-

cessariam quæ à *κρίσει* sive judicio nomen habet Critice, atque in justa æstimatione verborum ac sententiarum, rerum, scriptorumque omnis generis & cujuscunque linguæ, poëtarum & prosariorum versatur.

In *verbis* genuinam lectionem constituit, emendat corrupta & erroribus librariorum ac pseudographemasin liberat, deinde verum inquirit sensum, idiomati, usui temporum locorumque, ac præsertim auctoris instituto & consuetudini congruentem, ambigua explicat & distinguit, illustrat obscura, atque consideratione eorum quæ vel antecedunt vel sequuntur, aut consimilium parallelorumque collatione locorum ita, non aliter intelligenda esse definit.

Sententias quam solidum crepent, quam veræ sint aut probabiles, quam proposito accommodatæ auctoris, quam præferendæ vel postponendæ aliis aliorum scriptorum placitis & opinionibus, quam novæ vel sexcenties prius dictæ, advocata historiarum & disciplinarum luce, intenta ingenii acie expendit.

Res, sintne utiles an flocci, æqua lance metitur, neque salutem Græciæ positam esse judicat in nugis, quamtumvis canoris aut difficilibus subtilissimisque, & arista acutioribus. Nisi profuturum sit quod facit, quod laborat, stultam gloriam & inanem esse, hilum non dubitat: Neque tamen ideo patitur se decipi contemtibili specie rerum utilissimarum, ut ideo negligat eas vel adspernetur, atque ut non omni potius modo usum earundem discens, videns & intelligens observandas ac vehementer sectandas judicet.

In *scriptoribus* hoc agit diligenti studio, ut quid valeat, qua in re præstet unusquisque, quid in eo jure reprehendatur aut desideretur norit inprimis: quod ut possit assequi, necesse est in multis ut ætatem, locum, vitæ conditionem, autoritatem, præcipue vero ut notas & characteres qui in scriptis ejus extant & elucent, quæque in dictione, quæ in omni modo tractandi, quæ circa religionem, sectam & præconceptas opiniones animique motus ad amorem vel odium inclinatos licet in eodem observare.

In *scriptis* ipsis denique præter ea quæ jam dixi, & quæ ad veram lectionem, interpretationem, & pretium Codicesque MSS. & editiones dignoscendas faciunt, singulare Critici officium est hoc, quod per quam utile & necessarium etiam fecit multorum sive error sive fraus sive perversa cupiditas, ut argumentis non inficiandis constare doceat de auctore, atque si scriptum aliquod integrum, vel pars scripti aut vel unus versiculus

lus ab aliena manu ſuppoſitus claro nomini, & intruſus ſit, agat Ariſtarchum, idque non levibus conjecturis, ſed certis rationibus demonſtrare obeloque ac cenſura notare valeat.

II. Miror virum doctum Philippum Jacobum Mauſſacum in diſſ. Critica Harpocrationi adjuncta pag. 97. affirmaſſe, quod certiſſimum putaret ante tempora Ptolemæorum regum Alexandriæ & Attalorum Regum Pergami magnas certatim inſtruentium Bibliothecas, nullum opus falſo inſcriptum fuiſſe, immo ab ipſorum tempore ejusmodi viguiſſe corrumpendorum ἐν ἐπιγραφαῖς librorum libidinem ob φιλοτιμίαν quæ inter illos erat coëmendorum majori pretio librorum quos vetuſtiorum & nobilium auctorum nomina commendabant. Nam licet facile credo ἀγαθὴν hancce Regum ſtudioſorum ἔριδα vehementer potuiſſe fraudulentorum librariorum avaritiam & ambitionem accendere: tamen nec una hæc fuit cauſſa nominum alienorum ſcriptis præfigendorum; neque negari poteſt etiam ante illud tempus plures, homines ſaltim privatos, ne de Regibus in præſenti dicam, ſtudioſos & præclarorum librorum animoſos emtores extitiſſe, ut Platonem refert Laërtius VIII. 85. unum Philolai volumen ab ejus propinquis redemiſſe pretio minarum Alexandrinarum quadraginta, hoc eſt thaleris DCCC. ſive ut eſt apud Gellium III. 17. tres libros decem millibus denariûm, hoc eſt thaleris mille & ducentis, ſive ut Jo. Tzetzes X. hiſt. 355. minis centum fuiſſe emtos à Dione Syracuſano donatosque Platoni, hoc eſt duobus millibus thalerorum. Eodem Gellii loco leges, Speuſippi philoſophi pauculos libros mercatum Ariſtotelem talentis Atticis tribus, ſive LXXII. milibus ſe. ſtertium, hoc eſt thaleris circiter bis millenis. Quod autem præter librariorum fraudem, profectam ex avaritia vel placendi aut fallendi libidine, etiam aliæ cauſæ fuerint jam à temporibus remotiſſimis, aliena nomina & nobiliſſima ſcriptis præfigendi, conſtat antiquiſſimo exemplo Ægyptiorum, quos Jamblichus teſtatur probata quælibet ſcripta & inventa non ſuo veri auctoris quodque, ſed Hermetis ſive Mercurii nomine publicaſſe. Ita enim ille in limine libri de myſteriis Ægyptiorum: Θεὸς ὁ τῶν λόγων ἡγεμὼν, ὁ Ἑρμῆς, πάλαι δέδοκται καλῶς ἅπασι τοῖς ἱερεῦσιν εἶναι κοινός. ὁ δὲ τῆς περὶ θεῶν ἀληθινῆς ἐπιστήμης προεστηκὼς, εἷς ἐστιν ὁ αὐτὸς ἐν ὅλοις. ᾧ δὴ καὶ οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τὰ αὐτῶν τῆς σοφίας εὑρήματα ἀνετίθεσαν, Ἑρμοῦ πάντα τὰ οἰκεῖα συγγράμματα ἐπονομάζοντες. DEUS eloquentiæ præſes Mercurius olim recte exiſtimatus eſt ſacerdotibus omnibus eſſe communis; quique ad veram de Diis ſcientiam præit, unus idemque

„ quae est in universis. Quare & nostri majores suae sapientiae inventa illi „ dedicabant, omnia propria commentaria Mercurii nomine inscriben- „ tes. Eodem pertinet quod Galenus initio commentarii quo Hippocratis Aphorismos à Juliani Alexandrini Methodici objectionibus defendit T. IX. edit. Parif. p. 376. notat nomina auctorum in Ægypto olim non servata, hoc est ut ego intelligo, inscripta columnis publicata fuisse non sub auctorum suorum sed sub Hermetis nomine. En ejus verba: ἐχρῆν γὰρ ὥσπερ ἐν Αἰγύπτῳ πάλαι τῶν κατὰ τὰς τέχνας εὑρισκομένων ἕκαστον ὑπὸ κοινοῦ συνεδρίου τῶν πεπαιδευμένων κριθὲν, ἐνεγράφετο στήλαισι τισὶν ἀποκειμέναις ἐν ἱεροῖς χωρίοις, οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν εἶναί τι συνέδριον ἀνδρῶν δικαίων τε ἅμα καὶ πεπαιδευμένων οἳ δοκιμάζοντες τὰ νέα συγγράμματα, θήσουσι μὲν ἐν δημοσίοις χωρίοις τὰ χρηστὰ, διαφθείρουσι δ' ὅσα μοχθηρά. βέλτιον δ' ἦν εἰ μηδὲ τοὔνομα τοῦ γράψαντος ἐφύλαττον, ὥσπερ οὐδ' ἐν Αἰγύπτῳ τὸ ἀρχαῖον. ἐκωλύθη γὰρ ἂν οὐχ ἥκιστα κἂν τοῦδε τῶν φιλοτίμων ἡ περὶ δόξαν ἄμετρος σπουδή. νῦν δ' ἐπεὶ δὴ καὶ γράφειν ἔξεστιν ἅπασι, καὶ κρίνειν τοῖς ἐπιτυχοῦσιν, εὐδοκιμοῦσι παρὰ τοῖς πολλοῖς οἱ τολμηρότατοι. *Oportebat quidem, sicut in Ægypto olim artium inventum unumquodque à communi eruditorum consessu probatum columnis sacro loco positis inscribebatur, eodem modo etiam apud nos collegium exstare proborum simul doctorumque hominum, qui examinatis recentibus scriptis in publicum quae bona sint exponant, mala vero & inepta quaecumque fuerint perdant & aboleant: satius quoque esset, si ne scribentis quidem nomem servaretur, quemadmodum nec in Ægypto quidem servabatur antiquitus: Hoc enim pacto nimiae gloriae contentioni apud istos cupidos obviam maxime iretur. Nunc cum & passim scribere omnibus liceat, & unicuique sententiam ferre è vulgo, audacissimus quisque maxime commendatur.* Sic vetustissimus ex Regibus, Mnevis, qui leges scriptas primus sanxit Ægyptiis, eas retulit ad Mercurium, quod Diodorus Siculus lib. I. Bibl. p. 84. ait ab eo factum perinde ut ab aliis aliarum priscarum gentium Legislatoribus, sanctiones suas augustiore aliquo nomine commendantibus. Sed verba ejus una cum observatis nonnullis alio quoque loco* pridem à me proditis, hoc loco referre juvat. Πεῖσαι φασὶ πρῶτον ἐγγράπτοις νόμοις χρήσασθαι τὰ πλήθη Βιοῦν τὸν Μνεύην, ἄνδρα καὶ τῇ ψυχῇ μέγαν καὶ τῷ βίῳ κοινότατον τῶν μνημονευομένων. προσποιηθῆναι δὲ αὐτῷ τὸν Ἑρμῆν δεδωκέναι τούτους. ὡς μεγάλων ἀγαθῶν αἰτίους ἐσομένους. καθά

* Prolegom. ad Vincentii Placcii τοῦ μακαρίτου theatrum pseudonymorum & anonymorum.

θάπερ παρ' Ἕλλησι ποιῆσαι φασὶν ἐν μὲν τῇ Κρήτῃ Μίνωα, παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις Λυκοῦργον. Τὸν μὲν παρὰ Διὸς, τὸν δὲ παρ' Ἀπόλλωνος φήσαντα τούτους εἰληφέναι. καὶ παρ' ἑτέροις δὲ πλείοσιν ἔθνεσι παραδέδοται τοῦτο τὸ γένος τῆς ἐπινοίας ὑπάρξαι, καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιον γενέσθαι τοῖς πεισθεῖσι. Παρὰ μὲν γὰρ τοῖς Ἀριμασποῖς Ζαθραύστην ἱστοροῦσι τὸν ἀγαθὸν Δαίμονα προσποιήσασθαι τοὺς νόμους αὐτῷ διδόναι, παρὰ δὲ τοῖς ὀνομαζομένοις Γέταις Ζάμολξιν ὡσαύτως τὴν κοινὴν Ἑστίαν, παρὰ δὲ τοῖς Ἰουδαίοις Μωσῆν τὸν Ἰαὼ ἐπικαλούμενον Θεόν. εἴτε θαυμαστὴν καὶ θείαν ὅλως ἔννοιαν εἶναι κρίναντας τὴν μέλλουσαν ὠφελήσειν ἀνθρώπων πλῆθος, εἴτε καὶ πρὸς τὴν ὑπεροχὴν καὶ δύναμιν τῶν εὑρεῖν λεγομένων τοὺς νόμους ἀποβλέψαντα τὸν ὄχλον, μᾶλλον ὑπακούσεσθαι διαλαβόντας. *Primus ajunt Mneves vir & magni animi, & inter hoc nomine celebratos de vitâ optimè meritus, populum induxit, ut juxta leges scriptas vitam instituerēt. Leges à Mercurio sibi traditas, unde ingentia vitæ bona promanarent, simulavit. Quod apud Græcos in Creta etiam Minos, apud Lacedæmonios Lycurgus factitavit, quorum iste Jovi, hic Apollini suas vendicavit. Id commenti genus apud plures quoque alias gentes adhibitum, multorum causa bonorum persuasis exstitisse ferunt. Nam apud Arimaspos Zathraustes bonum genium, apud Getas Zamolxis communem Vestam; apud Judæos Moses Deum qui* IAO *dicitur, legum auctorem suarum finxisse perhibetur. Sive quod admirandum prorsus & divinum esse judicarent commentum illud quod in commodum societatis humanæ exiret: Sive quod vulgus ad majestatem & potentiam illorum, qui leges invenisse dicerentur, respectans, dicto magis audiens fore existimarent.*

Longe ampliorem elenchum texere poterat Diodorus eorum qui leges suas acceptas retulere Diis, nam sic etiam apud Romanos Numa Pompilius, ut populum sacris obligaret, voluit videri sibi cum Dea congressus esse nocturnos, de qua Ennius primo Annali apud Varronem sexto de lingua latina:

Ollei respondet suavis sonus Egeriai.

Et Zaleucus apud Locrenses, uti apud Athenienses Draco & Solon, à Minerva traditas jactabant, quas ipsis ferrent leges: Rhadamantus autem legislator Cretensium à Jove, ut relatum Ephoro apud Strabonem (lib. X. p. 476.) Charondas Thuriorum legifer à Saturno, Zoroaster Persarum ab Oromasde, ne de aliis in præsenti memorem, quæ apud Valerium Maximum libro primo capite secundo legi possunt, & quæ à recentis ætatis scriptore Balthasare Bonifacio libro XIX. Historiæ ludicræ capite

pite primo & à Christophoro Adamo Ruperto ad Florum pag. 82. sq. sunt collecta. Quamvis autem non hi tantum, de quibus jam dictum est, sed longe etiam plures, nec sine successu commento illo usi fuissent, nulla tamen vel cogit necessitas vel probabilitas suadet idem suspicari de Moyse, nedum quod Diodorus rerum Judaicarum parum gnarus temere fecit, audacter illud ab eo factum asseverare. Quid enim Moysi simile vel quid non dissimile cum ceteris gentium legislatoribus? Illi quidem, utut Deum vel Deam jactantes auctorem, nullam tamen fidem addidere dictis suis rei majestate, neque quicquam ediderunt quod non posset a callido viro & astuto proficisci: Moyses & augusta Legum promulgatione, atque universa constitutione Reip. Israëliticæ non civibus tantum sed hostibus & æmulis quoque suis probavit maximorum plurimorumque & manifestissimorum miraculorum suorum divinitatem. Illi leges neutiquam stabiles sed varie mutandas, & post non adeo multum temporis penitus iterum abolitas condiderunt: Moyses post tot non centurias sed millenarios annorum etiamnum auditur, nec à sua gente tantum, sed à toto fere orbe terrarum. Traditio porro ipsa legis Moysi quam non ut Numæ alicujus in angulo facta; & latio ejus solennis quam Deo digna, quam miraculosa & de cœlo ipso testata, spectante universo populo? quid legibus ejus simplicius, æquius, sapientius? quantum in ejus cerimoniis mysterii, fidei in prædictis, in gestis constantiæ ac virtutis divinæ? quam longe denique præstant Moysis de origine universi à DEO conditi oracula, omnibus argutiis Philosophorum? His denique cunctis veluti in cumulum accedit, quod solum poterat sufficere, fide dignissimum CHRISTI, quem DEUS à mortuis suscitavit, & Apostolorum propagata per tot miracula toto orbe Christiana religione testatissimorum suffragium, quo nobis perinde ut Judæis Joh. IX. 29. constat Moysen neutiquam DEUM auctorem legum suarum finxisse, sed vere DEUM cum ipso fuisse locutum, sive illi legum ferendarum auctorem fuisse singulari ac non inficianda ratione.

Neque vero legumlatores modo, sed alii quoque docti & sapientes viri, nec solum ad Deos, sed etiam ad homines antiquitatis, ingenii, religionis & sapientiæ laude illustres sua scripta libenter retulerunt, ut ab aliis avidius legerentur, reciperenturque. Nam de Pythagoreis disertum est Jamblichi testimonium, in vita Pythagoræ capite XXXI. * narrantis

* Pag. 164. edit. præclaræ Ludolphi Kusteri.

tis illos, propriæ gloriæ securos, inventa sua & monumenta ingenii fere sub Pythagoræ ipsius Magistri sui splendido nomine publicasse. Καλὸν δὲ καὶ τὸ πάντα Πυθαγόρᾳ ἀνατιθέναι τε καὶ ἀποκαλεῖν, καὶ μηδεμίαν περιποιεῖσθαι δόξαν ἰδίαν ἀπὸ τῶν εὑρισκομένων, εἰ μή πού τι σπάνιον. Πάνυ γὰρ δή τινες εἰσὶν ὀλίγοι ὧν ἴδια γνωρίζεται ὑπομνήματα. *Egregium etiam fuit, quod cuncta Pythagoræ adscribebant attribuebantque, nec ullam sibi, nisi admodum raro ab inventis suis gloriam vindicabant: Pauci enim ex illis sunt, quorum propria commentaria celebrantur.* Longum esset referre scripta Lysidis, Hippasi, Astonis, Empedoclis, Cleempori, Philolai aliorumque Pythagoræorum sub Pythagoræ ipsius, vel Lini, vel etiam Orphei nomine lecta pridem atque laudata, ut Pythagoras ipse decreta sua referebat ad Themistocleam quandam, sacerdotem Apollinis. Nam ob similem quoque causam inter Hebræos scriptor quisquis fuit pulcherrimi libri, cui à Sapientia nomen est, eundem sapientissimo Regum Salomoni velut auctori inscripsit, & inter Christianos longo post tempore, Apollinaris discipuli Mysticam Theologiam veluti Dionysio Areopagita auctore non dubitarunt Ecclesiæ commendare.

III. Si quis vero universe rationes inquirat quibus homines permoti fœtus ingenii vel suos vel aliorum, magnis nominibus, aut alienis certe, inscripserunt: præter has ipsas causas quas modo memoravi, variæ insuper aliæ sese offerunt, ex quibus videntur quædam ex ambitione, ex avaritia aliæ, aliæ ex nocendi vel illudendi libidine, aliæ ex metu, aliæ denique ex errore & ignorantia proficisci.

Error & ignorantia in quam plurimis apparet, sæpissime in illis qui ex similitudine nominis decepti, quod sæpe plurimis longe diversæ ætatis & auctoritatis scriptoribus commune est, scripta exigui pretii & infimæ ætatis, ad antiquos & probatos referre non dubitarunt. Quod in Heraclito, Hippocrate, Aristotele, Plutarcho: præcipue in Ecclesiasticis scriptoribus factum non raro deprehendimus, ut in Hippolytis, Methodiis, Athanasiis aliisque bene multis etiam in hac Bibliotheca annotare me memini.

Ex *metu* alienum nomen, vel nullum imposuere lucubrationibus suis, qui scribere ausi invisa multis, vel contemturis si nossent autorem, vel adversus eos qui possent proscribere; existimarunt hac ratione consulere se posse securitati suæ & simul impietati aut improbæ maledicendi libidini; vel etiam laudabili vera & utilia monendi desiderio velificari.

Ad *nocendi ſtudium* pertinet, quod reperti ſunt qui ut alteri detraherent, vel exoſum ac contemtum redderent quem odiſſent, ſub illius nomine vulgarunt erubeſcenda, punienda, impia: Sicut Diotimus Stoicus quinquaginta venditavit laſcivas Epiſtolas tanquam ſcriptas ab Epicuro, ut refert Laërtius X. 3.

Avaritia & habendi ſtudium librariis hoc inprimis potuit perſuadere, ut quo animoſiores emtores ſuis quos deſcriberent Codicibus reperirent, perinde ut artifices quidam * pretium majus operibus inventuri ſuis, novo marmori adſcripſere Praxitelem, ſuo detrito, vel Myronem argento: Ita libris laudatos & magnæ auctoritatis Auctores Orpheum, Muſæum, Hippocratem, Ariſtotelem, Demoſthenem inſcriberent, qua de re notum exſtat Galeni teſtimonium narrantis ab illo maxime tempore cœpiſſe multa ſcripta falſis maximorum ſcriptorum ferri nominibus, ex quo Reges Ægyptii ac Pergameni inſtruendis locupletibus Bibliothecis inter ſe certantes ſcripta celebrium auctorum diligenter inquirerent, & reperta offerentes liberaliter remunerarentur. Πρὶν γὰρ τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τε καὶ Περγάμῳ γενέσθαι βασιλεῖς ἐπὶ κτήσει παλαιῶν βιβλίων φιλοτιμηθέντας, οὐδέπω ψευδῶς ἐπεγέγραπτο σύγγραμμα. *Antequam Alexandriæ & Pergami Reges ſeſe in comparandis ſibi antiquis libris invicem æmularentur, nondum ita frequens erat lucubrationes falſis nominibus inſcribi.* Λαμβάνειν δ' ἀρξαμένων μισθὸν τῶν κομιζόντων αὐτοῖς συγγράμματα παλαιοῦ τινος ἀνδρός, οὕτως ἤδη πολλὰ ψευδῶς ἐπιγράφοντες ἐκόμιζον. *Ex quo autem inciperent amplam mercedem ferre qui veteris alicujus auctoris opus exhiberent, multa falſo jam ab illis inſcribi contigit.* Lib. I. in Hippocrat. de natura humana T. V. edit. Baſil. p. 16.

Ambitioni illos pſeudonymos fœtus merito adſcripſeris, qui per plagium auctoribus non ſuis tribuuntur, cujus rei exemplum poſſem iterum afferre Epicurum, ſi verba Laërtii X. 4. τὰ δὲ Δημοκρίτου περὶ τῶν ἀτόμων καὶ Ἀριστίππου περὶ τῆς ἡδονῆς ὡς ἴδια λέγειν, recte verſa eſſent ſic ut in editione noviſſima legitur: *Democriti quoque de atomis & Ariſtippi de voluptate libros ut ſuos aſſeruiſſe.* Verum ſenſus tantummodo eſt, dogma de atomis, principiis omnium rerum; & alterum illud de ſummo bono voluptate, mutuatum Epicurum a Democrito & Ariſtippo, inventionis gloriam ſibi vendicaſſe. Nulla autem res magis ſuppoſititiorum ſcriptorum numerum auxit, quam ambitioſa cupiditas placita vel commenta ſua magnorum teſtium ſuffragiis commendandi ac ſtabiliendi, noviſque antiqui-

* Phædrus lib. V. fab. 1.

quitatem, falsis fidem, incertis autoritatem tribuendi. Est etiam ambitionis, experiri num tuo marte possis aliquid elucubrare quod velut germanum probati ac veteris scriptoris à viris doctis legatur. Neque alienum ab honoris studio duxerim, si quis aliquid in litteras missurus velit latere instar Apellis, & vel nullum vel commentitium nomen fœtui suo præfigat; licet novi illos etiam qui nomen suum libris quos composuere, inscribunt, argui quod hoc gloriæ desiderio faciant: Idque ut verum esse in plerisque non abnuo, ita puto sæpissime necessarii officii esse hoc facere, & falsa appellatione autoris venditare librum illudendi aliis aliosve decipiendi causa, aut veris sua surripere autoribus, vel etiam suas hallucinationes sub nomine alieno publicare, nec ab æquitate permitti arbitror, nec à legibus, quæ ideo anonyma etiam scripta multa tanquam intoleranda ac famosa condemnant.

IV. Criteria sive regulæ quibus genuina à spuriis scriptis distinguuntur, aliæ certæ sunt & non inficiandæ, aliæ probabiles, aliæ saltim dubia nituntur conjectura: quæ enim ex improbabili aut prorsus injusta vel mera inani suspicione proveniunt, ἀκρισίαν potius vel iniquitatem aut levitatem produnt hominis, justis auctoribus sua tribuere detrectantis, quam ad solidas sanæ critices rationes referri possunt.

Criteria *certa* sunt, quæ ab explorata temporum ratione vel rebus ipsis manifestis, aut historica fide & testibus idoneis petuntur, quibus eadem scripta vel negari uni, cujus ætas, conditio, genius, stylusque probe perspectus est nobis, cuivis intelligenti & æquo judici evidenter patet, vel ad alterum rectius referri constat.

Probabilia argumenta dixeris, quæ sumuntur à styli (non cuivis statim, hæc enim rebus manifestis criteriisque certis merito adscribitur, sed attentioribus & acutioribus vix Criticis observata) diversitate, & diversa (in eodem præsertim argumento) tractandi ratione, ubi plura & varia ejusdem auctoris scripta habemus: aut quæ ab ingenio & sententiis scriptorum invicem pugnantibus, quæ à diversorum codicum plurium, testiumve fide, & quæ à silentio scriptorum generali duci solent: ex quibus ipsis, si plures notas contingat, pluraque documenta in unum collineare, parum abest, quin ex probabilibus certa & extra controversiam posita nasci incipiant.

Dubiam conjecturam denique sapiunt, quæ proferuntur ex silentio, negatione, vel hallucinatione scriptorum quorundam aut librario-

riorum, ab fide unius vel alterius Codicis, nec melioris, nec antiquioris, ab una alteraque phrasi, apud æquales scriptores non observata nobis.

Quæ denique ab *improbabili suspicione* proficiscuntur, ex præconcepta opinione sectæ, factionis, & ἰδιογνωμοσύνης ambitiosæ, vel falsa interpretatione proveniunt omnia, non modo nullis solidis aut probabilibus nixa fundamentis, sed inani specie vix perstringente imperitos contra rerum & probatorum scriptorum testimonia, atque contra multorum auctoritatem sæculorum, tantum quia censentibus ita placet, ut lucubrationes testatissimas genuinis eripiant auctoribus, atque scriptoribus nobilissimis tribuant longe alienissima.

Hæc singula per plures species diducere & illustrare exemplis etiam Græcorum Scriptorum, fuerit, ut sane minus difficile, ita prolixum & ab instituto meo alienum, partim etiam explicatum jam à multis viris doctis, qui vel de arte Critica tradiderunt, vel criteria discernendorum à germanis suppostitorum scriptorum exposuere: quorum elenchum brevem hoc loco dare, atque ad ea quæ de hoc argumento disputata passim in hac ipsa Bibliotheca sunt, remittere Lectorem sufficere existimo.

Eusebius Amort in novo systemate artis Criticæ, Norimberg. 1723. 4. Acta Erud. Germanice edita LXXXIX. T. 8. p. 317. sq.

Gottfridus Arnoldus Vorbericht zum ersten Christenthum, p. 9. sq.

David Blondellus in Pseudo Isidoro & Turriano vapulante Genev. 1628. 4. & libro Gallice edito de Sibyllis, Charentone 1639. 4.

Guil. Caveus Prolegomenis ad Hist. literar. scriptorum Ecclesiasticorum sect. IV.

Joannes Clericus in arte Critica, post editionem primam Amst. 1697. 8. recusa sæpius, part. 3. sect. 2. (Bibl. Choisie T. XXIV. p. 146. 305.)

Rob. Cocus in censura scriptorum quæ sub nominibus sanctorum & veterum Auctorum à Pontificiis citari solent. Lond. 1614. 1623. 4. Helmst. 1641. 1655. 1683. 8.

Maturinus Veyssierius la Crose in Vindiciis veterum scriptorum contra Joannem Harduinum. Roterd. 1708. 12. & in diss. contra Nourrium pro Lactantii lib. de mortibus persecutorum.

Joannes Dallæus de usu Patrum lib. 1. c. 3. & 4.

Idem

Idem libris tribus de Pseudepigraphis Apostolicis, Hardevici 1653. 8. & de scriptis, quæ sub Dionysii Apreopagitæ & Ignatii nominibus circumferuntur. Genev. 1666. 4.

D. Albertus a Felde ὁ μακαρίτης Epist. ad D. Kochium de dialogo S. Justini cum Tryphone. Sleswici 1700. 8. & in Demonstratione.

Jo. Jacobi Feuerlini diss. regulis generalibus, quibus scripta supposititia & interpolata dignoscuntur, certitudinem & universalitatem vindicans, adversus V. C. Polyc. Lyserum Altdorfii 1726.

Dan. Heinsius in prolegomenis ad Aristarchum sacrum.

Christophorus Augustus Heumannus in parergis Criticis diss. de arte Critica & speciatim therapevtica Jen. 1712. 8.

Richardus Holdswort part. 1. prælectione Theologica XXXVII. pag. 328. sq. Lond. 1661. fol.

Andreas Gerardus Hyperius de ratione studii Theologici Lib. IV. c. 9. observat. 3.

D. Christian Gottlieb Koch in diss. qua Justini Dialogum cum Tryphone supposititium esse contendit c. 2. Kilon. 1700. 8.

P. *de Laubrussel* S. I. traité des abus de la Critique en matiere de Religion Paris 1710. 12. 2. Vol. Mem. de Trev. Ao. 1711. p. 1311.

Polycarpus Lyserus in Vindiciis generalibus scriptorum, qui vulgo supposititii contra Jo. Clericum virum celeberr. habentur Witeb. 1715. 4.

Honorati à S. Maria, Carmelitæ, reflexions sur les regles & sur l'usage de la Critique, touchant l'Histoire de l'Eglise, les Ouvrages des Peres, les actes des anciens Martyrs, les vies des Saints &c. Paris 1713. 1717. 1723. 4. tribus Volum. Mem. de Trev. A. 1713. p. 1305. A. 1718. p. 83. Journal litteraire T. 2. p. 369. Neuer Bücher-Saal. XXXVI. p. 817. Journal des Sav. A. 1713. p. 509. A. 1717. p. 551. A. 1718. p. 9. Act. Er. T. 7. suppl. p. 49. & A. 1724. p. 180. Europe savante A. 1718. Jun. p. 215. 243. &c.

Philippus Jacobus Maussacus diss. Critica ad Harpocrationem.

Jo. Pearsonus in Vindiciis Ignatii contra Dallæum &c.

Lud. Ellies du Pin Bibl. Eccles. T. 1. parte 2. præfat. (Bibl. universelle de Mr. le Clerc T. 3. p. 43. sq.)

An-

Andreas Rivetus in Critico ſacro T. 2. Opp. p. 1068. ſq. & lib. de Patrum auctoritate c. XII. ſq. T. 2. p. 1063. ſq.

Matthæus Scrivenerus apologia pro SS. Patribus contra Dallæum p. 80. ſq. 95. ſq.

Abrahamus Scultetus in Aphoriſmis de fructuoſa Patrum lectione, quos Medullæ Patrum præmiſit.

Sixtus Senenſis libro IV. Bibl. ſanctæ ſub extrem.

Frid. Spanhemius filius in XVIII. Canonibus Criticis, introduct. ad Hiſtoriam Eccleſ. N. T. T. 1. Opp. p. 487. ſq.

Frid. Tilemannus diſſ. philologica de hiſtoricorum delectu, Witeb. 1597. 8.

Laurentius Villavicentius Hiſpanus lib. 3. de formando ſtudio Theologico, libro tertio, Hyperii inſiſtens veſtigiis, Antw. 1565. Colon. 1575. 8.

Gerh. Jo. Voſſius Ariſtarchi ſive Grammatices Latinæ libro primo, & libro de Philoſophia cap. 21.

Jo. Wowerius in polymathia cap. 16. ſq. Hamb. 1610. 4. Lipſ. 1665. 8. & T. X. theſauri Antiquitatt. Græcar. Gronoviani.

V. In libro primo hujus Bibliothecæ quam plurima ſcripta ſuppoſita antiquiſſimis, & Homero vetuſtioribus ſcriptoribus tributa notare me memini. Atque ut illa tantum quæ hodie etiamnum exſtant, memorem, eo pertinent quæ dixi de *Chirone*, cui adſcriptum carmen de piſcibus, quod eſt Marcelli Sidetæ: De hiſtoria Trojana cujus interpres falſo Cornelius Nepos, atque auctor falſo venditatus fuit *Dares* ille de quo Homerus Iliad. ε. verſ. 9.

Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης ἀφνειὸς, ἀμύμων
ἱρεὺς Ἡφαίστοιο - - -

Nec non de ephemeride ἰλιακῶν, relata ad *Dictyn* Cretenſem, ex quo idem Homerus profecerit. Præcipue vero de Pœmandro & Aſclepio aliisque ſcriptis quæ feruntur ſub *Hermetis* nomine: Et de Curanidibus, tabulaque Smaragdina, cujus mentio etiam apud pſeudo Ariſtotelem in ſecretis ſecretorum ad Alexandrum, ex Arabico verſis Latine p. 12. b. ubi Hermogenis nomen bis excuſum male pro Hermetis. Tabulæ illi affinis inſcriptio Græca, quam non procul à Memphi inciſam ſaxo refert Athanaſius Kircherus prodromi Copti p. 173. & 275. ὀὐρανὸς ἄνω, ὀὐρα-

νὸς

νὸς κάτω. ἄστρα ἄνω, ἄστρα κάτω. πὰν ὃ ἄνω, πᾶν τοῦτο κάτω. ταῦτα λάβε καὶ εὐτύχης. Videri etiam poſſunt quæ dicta ſunt à me de ſcriptis editis ſub *Horapollinis* nomine & *Melampodis* ac *Muſæi*, *Orphei* inprimis, tum *Sibyllarum*, & *Zoroaſtris*, in quibus larga ſeges hypobolimæorum & dubiæ fidei ſcriptorum, vetuſtiſſimis ſuppoſitorum nominibus. Quoniam autem ab illo tempore in manus meas incidit ſchedion Valentini Hermanni Thryllitii τοῦ μακαρίτου, editum Witebergæ 1719. 4. in quo GEMISTI PLETHONIS Compendium Zoroaſtreorum & Platonicorum dogmatum Græce exhibere ſe profitetur, lubet illud præſenti loco cum lectore communicare, addita ad priorem partem Latina verſione. Videtur illud quidem eſſe particula librorum Gemiſti περὶ νομοθεσίας, in cujus operis argumento apud Allatium de Georgiis p. 749. T. X. hujus Bibl. & Lambecium VII. p. 172. primo loco refertur, ἡ βίβλος ἥδε περιέχει θεολογίαν μὲν τὴν κατὰ Ζωροάστρην τε καὶ Πλάτωνα.

ΖΩΡΟΑΣΤΡΕΙΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΛΑΤΩΝΙΚΩΝ ΔΟΓΜΑΤΩΝ ΣΥΝΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΝΟΣ.

I.

Ἐκεῖνα μάλιστ' ἂν δέοι κεφάλαια εἰδέναι, τόνγε δὴ φρόνιμον ἐσόμενον. πρῶτον μὲν ἐκεῖνο περὶ θεῶν, ὡς εἰσίν. εἷς μὲν αὐτῶν Ζεὺς ὁ βασιλεύς, μέγιστός τε καὶ ἐς ὅσονγε ἐνῆν ἄριστος, τοῖς ὅλοις τοῖς δὲ ἐφεστηκώς, καὶ θεότητι ἐξαίρετος. Αὐτὸς μὲν, πάντη τε ὢν καὶ πάντως ἀγένητος. Τῶν δ' ἄλλων ἀπάν-

των

ZOROASTREORUM ET PLATONICORUM DOGMATUM COMPENDIUM AUCTORE GEMISTO PLETHONE.

I.

Sapientiæ ſtudioſus hæc maxime capita ſcire debet. 1.) Primum illud *de Diis*, quod ſunt, atque unus quidem eorundem Rex maximus Jupiter, & quantum licet cogitatione aſſequi optimus, qui univerſis hiſce præeſt & Divinitate præſtat. Ipſe exiſtens ſemper & omnino ingenitus, aliorum autem omnium pa-

ter

των πατήρ τε καὶ δημιουργὸς πρεσβύτατος. Τούτου δὲ παῖς μὲν πρεσβύτατος, ἀμήτωρ γε, δεύτερος δὲ θεὸς Ποσειδῶν, τά τε δευτερεῖα τῆς κατὰ πάντων ἡγεμονίας πρὸς τοῦ πατρὸς ἐπιτετραμμένος, καὶ ἔτι τὴν τοῦδε τοῦ οὐρανοῦ γένεσίν τε καὶ δημιουργίαν, θεοῖς καὶ ἑτέροις χρώμενος ὑπάρχοις. τοῖς μὲν ἀδελφοῖς, ἀμήτορσι πᾶσιν ὑπερουρανίοις, ὀλυμπίοις τε δὴ καὶ ταρταρίοις, τοὺς δὲ καὶ αὐτὸς ἐξ Ἥρας ἤδη θεοῦ, τῆς γε ὕλης παραγωγοῦ, γεννῶν, τοὺς ἐντὸς οὐρανοῦ τοῦδε, τό τε δὴ οὐράνιον γένος ἄστρων, καὶ τὸ τῇ ἡμετέρᾳ ἤδη φύσει προσεχὲς δαιμόνων γένος χθόνιον. ὃς καὶ ἡλίῳ παίδων τῶν ἑαυτοῦ τῷ πρεσβυτάτῳ ἡγεμονίαν τε τὴν τοῦδε τοῦ οὐρανοῦ ἐπιτέτραφε, καὶ ἔτι γένεσιν τὴν τῶν ἐν αὐτῷ θνητῶν. ταύτην μέντοι καὶ σὺν Κρόνῳ, θεῶν τῶν γε ταρταρίων τιτάνων τε ἡγεμόνι. πρῶτον μὲν οὖν τοῦτο, οὕτω τε καὶ ταύτῃ μάλιστα ἀκριβούμενον νομίζειν.

II.

Ἔπειθ' ὡς καὶ τῶν ἡμετέρων προνοοῦσιν οὗτοι οἱ θεοὶ, οἱ μὲν αὐτῶν προσεχῶς ἐφαπτόμενοι, οἱ δὲ διὰ τῶν σφῶν ὑποδεεστέρων. ἅπαντες δὲ κατὰ θεσμοὺς τοὺς τοῦ Διὸς ἅπαντα κατευθύνοντες. Εἶθ' ὡς τῶν μὲν κακῶν οὐδενὸς, οὔτ' ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν πάντων, οὔθ' ἡμῖν, τῶν δ' ἀγαθῶν, αὐτοὶ εἰσὶν οἱ αἰτιώτατοι. Ἐπὶ δὲ τού-

τοις,

ter & opifex veterrimus. 2.) Hujus filius antiquissimus sine matre, Deus alter Neptunus, cui secundæ partes in gubernatione universi commissæ sunt à Patre, cœli etiam hujus generatio atque creatio. 3.) Hic Diis cæteris ut subpræfectis utitur, fratribus supracœlestibus; genitis sine matre omnibus: Olympiisque & Tartareis, quos ex Junone Dea & eductos e materia progeneravit. Tum intra cœlum, astrorum cœlestium genus, & naturæ nostræ vicinos terrestres dæmones. Idem Soli, filio seniori, præfecturam cœli hujus, & mortalium sub eo generationem commisit, & hanc quidem una cum Saturno, præside Tartareorum Titanumque. Hoc igitur primo ita, atque hunc maxime in modum expositum, mente tenere oportet.

II.

Deinde sciendum 4.) quod rerum nostrarum curam gerunt Dii, vel ipsimet per se manus admoventes, vel per inferiorum ministerium: universe autem secundum Jovis legem omnia dirigentes. 5.) Hinc quod nullius mali neque nobis neque alii cuiquam, bonorum autem soli ii

cau

τοις, ὡς καὶ εἱμαρμένη ἀμεταστρόφῳ καὶ ἀπαρατρέπτῳ ἐκ Διὸς χωρούσῃ κατάγε δὴ τὸ ἐνὸν βέλτιστον, ἕκαστα περαίνουσι. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Θεῶν.

causa sunt unica. 6.) Præterea quod fato inconvertibili & indeclinabili, dependente à Jove, secundum id quod fieri potest optimum, omnia faciunt evenire. Et hæc quidem de Diis.

III.

Περὶ δὲ τοῦ Παντὸς, πρῶτον μὲν αὖ, ὡς αἴδιον τόδε τὸ πᾶν, - - - - - οἱ δεύτεροί τε οὗτοι καὶ τρίτοι Θεοὶ ἐκ τοῦ Διὸς γέγονε. καὶ οὐτ' ἠργμένον χρόνῳ, οὐτ' ἄν ποτε τελευτῆσον. Ἔπειθ' ὡς καὶ ἐκ πολλῶν τῶν πάντων, εἰς ἕν τι ἡρμοσμένον. εἶθ' ὡς ἄριστα ἐκ τῶν ἐνόντων, τῷ πεποιηκότι ὅτι δὴ μάλιστα ἀρίστῳ ὄντι μεμηχανημένον, οὐ λελοιπότι οὐδ' ἡντινοῦν ὑπερβολήν. Ἐπὶ τούτοις αὖ, ὡς καὶ ὡσαύτως ἀεὶ ἐν τῷ καθεστηκότι σχήματι σωζόμενον ἀπαρακίνητον. τοσαῦτ' οὖν καὶ περὶ τοῦ Παντός.

III.

De Universo autem 7.) primum nosse juvat, quod æternum est, cum secundis & tertiis Diis ex Jove prognatis, nec initium habuit unquam, nec habebit finem, & quod ex multis omnibus in unum quoddam coaptatum est. 8.) Deinde quod Opifex quæ potuere fieri optima, utpote optimus maxime, fecit, nullamque omnino intermisit præstantiam operi addere. 9.) Præterea quod immotum & eadem forma constans semper illud conservabitur. Hæc etiamde Universo.

IV.

Περὶ δὲ αὖ ἡμῶν αὐτῶν, πρῶτον μὲν ὡς Θεοῖς ἡ ψυχὴ ἡμῶν οὖσα συγγενὴς, ἀθάνατός τε μένει ἐν οὐρανῷ τῷδε τὸν ἅπαντα χρόνον καὶ αἴδιος. Ἔπειθ' ὡς καὶ σώματι τῷ θνητῷ τῷδε, ὑπὸ Θεῶν κοινωνήσουσα ἑκάστοτε, ἄλλοτε ἄλλῳ καταπέμπεται, τῆς τοῦ παντὸς ἕνεκα ἁρμονίας. ὡς καὶ θνητῶν ἀθανάτοις ἔνγε ἡμῖν καὶ εἴδει τῷ ἡμετέρῳ κοινωνούντων, τὸ πᾶν καὶ ταύτῃ αὐτὸ, αὖ.

IV.

De nobismet ipsis scias 10.) primum quidem quod animus noster, cognatus Diis, tempus omne in cœlo immortalis & æternus manet. 11.) Deinde quod à Diis in corpus hoc mortale vario tempore demittitur, ut cum illo communicet, ad harmoniam tuendam universi, & mortalia cum Divinis communicantia in nobis & in specie nostra, univer-

αὐτῷ συνδέοιτο. Εἶθ' ὡς τὸ καλὸν ἡμῖν οἰκείως τῇ πρὸς Θεοὺς συγγενείᾳ, τὸ προσῆκον τοῦ βίου τέλος. Ἐπὶ δὲ πᾶσιν, ὡς καὶ τὸ εὐδαιμον ἡμῖν, ἐν τῷ ἀθανάτῳ ἡμῶν, ὃ καὶ τῆς οὐσίας ἀνθρώπου ἐστὶ τὸ κυριώτατον, ὑπὸ τῶν τὸ γένος ἡμῶν συστησαμένων Θεῶν ὥρισται.

sum atque ita ipsum sibimet connectant. 12.) Porro quod congruenter nostræ cum Diis cognationi, debitus vitæ nostræ scopus ac finis sit honestum sive virtus. Ante omnia autem, quod felicitas nostra in immortali parte hominis consistat, quam etiam naturæ humanæ nobilissimam Dii autores nostri esse jusserunt.

V.

Ταῦτα δὴ δώδεκα σύμπαντα κεφάλαια, περί τε Θεῶν, καὶ τοῦ παντὸς τοῦδε, καὶ φύσεως τῆς ἡμετέρας εἰδέναι τε δεῖν καὶ νομίζειν, εἰ μέλλει τις ᾗ χρὴ ὡς μάλιστα φρονῶν, καὶ φρόνιμος τῷ ὄντι ἔσεσθαι, οὐκ ἰδίᾳ χρώμενον διανοίᾳ, ὑπὸ δὲ ψυχῆς τῆς τοῦδε ἡγουμένης τοῦ οὐρανοῦ ἀγόμενα τῆς τοῦ Ἡλίου. ἔτι δὲ Κρόνου τε καὶ νῶν τῶν ἄλλων, ἄλλων προεστηκότων χωρὶς ὤν, οἱ παρὰ τοῦ ἡλίου παραλαμβάνοντες ἕκαστα, τῆς τε γενέσεως καὶ τοῦ βίου κατάρχοντος αὐτοῖς, ἄγουσι καὶ αὐτοὶ ἤδη, κατὰ τὰ ἐν μὲν σφίσι καθ' ἓν ἐνόντα, ἐνδ' αὐτοῖς τοῖς ἀγομένοις, διακριβοῦν προσγίγνεσθαι πεφυκότα. ἅτ' οὖν ὑπὸ τούτων τὰ θηρία νῶν ἀγόμενα θειοτέρων, τά τ' ἄλλα οὐ περιέργως ποιεῖ. οὔτε γὰρ ἂν ὑπὸ ἰδίας ἐπί τι περίεργον διανοίας ἀχθείη. οὐ γὰρ ἔστιν αὐτοῖς, οὔτ' ἂν ὑπὸ τῶν ἔξωθεν ἀγόντων θειοτέρων τούτων νῶν, οὐδὲ γὰρ

V.

Hæc capita in universum duodecim, de Diis, de hoc Universo atque de natura nostra & nosse oportet & de iis esse persuasum, si quis ita ut par est sapere, & vere sapienter se gerere desideret, non proprio duci ingenio, sed ab animo regi qui cœlum hoc & Solis & Saturni & singularum aliarum rerum moderatrices mentes movet & agitat, quæ à Sole generationis & vitæ earum rectore unaquæque accipientes secundum naturam suam agunt, atque hoc habent, ut non nisi suo generi misceantur. Itaque brutæ animantes a divinis illis mentibus agitatæ in aliis rebus non adeo curiose agunt, neque enim à propria mente tantum sapiunt, neque ab externis divinis mentibus ad illa moveri fas est: At circa generationem multo rectius se gerunt quam multi homi-

γὰρ θέμις, καὶ δὴ καὶ τὴν τοιαύτην πρᾶξιν, πολὺ ὀρθότερον κατά γε τοῦτο τῶν ἀνθρώπων πράττει. ἄνθρωποι μὲν γὰρ, ὑπὸ τοῦ καὶ ἰδίᾳ διανοίᾳ τε καὶ δόξῃ χρῆσθαι, ἁμαρτητῇ μέντοι αὐτῇ, συχνὰ ἔν τε ἄλλοις, καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ πράξει ἁμαρτάνουσιν. οὐ κατὰ φύσιν μὲν, περιεργότερον δὲ μόνον αὐτῇ χρώμενοι, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ παρὰ φύσιν. ὃ καὶ κομιδῇ ἤδη αἴσχιον ἐκείνου γίγνεται. τῶν δὲ θηρίων οὐδέν τι τοιοῦτον ἁμαρτάνει. τὰ γάρ τοι ἑτέροις μιγνύμενα εἴδεσιν αὐτῶν πεφυκέναι καὶ ταῦτα πρός τι τοιοῦτο ἂν νομιστέον. ὥς τ᾽ ἂν καὶ ἑτέροις τῶν, οὐ τῶν αὐτῶν μὲν τοῖς εἴδεσιν, ὁμοειδῶν δὲ καὶ ἐγγὺς ἀλλήλων μίγνυσθαι.

mines. Hi enim quod propria mente & opinione ducuntur, eaque utuntur peccatis & erroribus obnoxia, frequenter cum in aliis tum in hac ipsa re peccant, non quidem naturam secuti ducem, sed dum curiosius aut plane jam contra naturam utuntur opinione, unde multo turpius est quod ab illis committitur. Brutæ autem animantes nullæ ita peccant. Nam quod quædam etiam aliis miscere se speciebus natæ sunt, hoc ita fieri putandum est, ut misceantur aliis non ejusdem quidem speciei, similis tamen & propinquæ.

VI.

Εἰ οὖν ἀσθενεστέρα τις ἀνθρώποις αὕτη ἡ ἐπιθυμία ἦν, ἄλλως ἂν περὶ τοῦ τοιούτου νομοθετεῖν ἔδει. νῦν δ᾽ οἱ θεοὶ εἰδότες που, διὰ τὸ ἁμαρτητῇ τῇ δόξῃ τοὺς ἀνθρώπους χρῆσθαι, περί τε συχνὰ ἄλλα τοῦ δέοντος ἐκπεσουμένους, καὶ δὴ καὶ τῷ ἀφροδισιάζειν αὐτῷ, οὐ μόνον περιεργότερον χρησομένους, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον αὖ, ἐνίους καὶ πάμπαν αὐτοῦ ἀφεξομένους, τοὺς μὲν οὐδ᾽ εὐαγὲς αὐτὸ ὅλως νομίσαντας, τοὺς δὲ καὶ τὰς παιδοτροφίας τε καὶ γυναικοτροφίας, ὑπὸ τρόπου δυσκολίας ὀκνήσαντας, δυσχεραίνοντας δὲ καὶ τὰς τῶν παίδων μάλιστα ἀποβολὰς

VI.

Si igitur minus vehemens esset libido in hominibus, aliam hac super re legem constitui oportuisset. Jam Diis cum constaret homines, utpote opinione prona in peccatum utentes, in multis aliis frequenter prolabi officioque excidere, etiam circa ipsam Venerem, non tantum curiosius in ea versando, sed in contrariam partem quoq;, dum nonnulli abstinent ab illa prorsus, atque omnino nefas illam esse opinantur: alii habent quidem pro licita, pulchrius tamen putant ac divinius si quis ab ea abstineat:

 Aliis

λας ἐνίους οὕτως, ὡς μᾶλλον ἂν αἱρήσεσθαι μηδὲ ποιεῖσθαι παῖδας, ἢ ποιουμένους ἀποβάλλειν. δέον, τὸ μὲν περὶ τοῦ τῶν παίδων βίου, αὐτοῖς θεοὺς ἐπιτρέπειν. αὐτοὺς δὲ, τοῦ ἑαυτοῖς καθήκοντος ἔργου καὶ λειτουργίας, τῆς ἔς τε γένος τὸ κοινὸν καὶ τὸ πᾶν τόδε, μὴ ἀφίστασθαι. καὶ ταῦτ' οὖν οἱ θεοὶ εἰδότες, ἀνθρώποις διὰ τὸ ἁμαρτηλὸν τῆς δόξης συμβησόμενα, οἷα καὶ νῦν συμβαίνει ἐνίοις, ἵνα μὴ συχνῶν τοῦ ἀφροδισιάζειν ἀπεχομένων, ἡ ἐκ Διὸς, ὑπὲρ τῆς θνητῶν καὶ ἀθανάτων ὂν τῷ ἀνθρώπων εἴδει κοινωνίας πρόνοια, διακωλύηται, ἰσχυροτάτην δὴ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἐνέθεσαν ἀνθρώποις, οὐκ ἂν ῥᾳδίως κρατηθησομένην, εἰ μὴ οἷσπερ ἂν ἰσχυροτάτη αὖ ἥγε ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἐπέχουσα παρίσταιτο δόξα. τὴν δὲ τοῦ ἀφροδισίων πάμπαν ἀφεκτέον εἶναι δόξαν, οὐκ ἂν πάνυ πολλοῖς ἰσχυροτάτην ᾔδεσαν προσπεσουμένην, ἀλλὰ τοὺς πολλοὺς τῶν ἐς ταύτην ἂν ἐμπεσουμένων τὴν δόξαν, ἀσθενεστέρως ἂν ἐς αὐτὴν ἐμπεσουμένους ἐγίγνωσκον. ὡς ὑπὸ ἐπιθυμίας ἰσχυροτάτης ἐνοχλούσης, οὐ χαλεπῶς ἂν, ἀσθενῶς ἀντιβαίνουσαν δόξαν κρατηθησομένην. *

Aliis morofioribus videtur moleftum alere uxorem & liberos, alii dum gravantur exponere liberos, malunt nullos generare quam genitos abjicere: Itaque neceffe fuit ut Dii de vita liberorum præciperent hominibus, atque ipfi à decente opere & cuftodia, qua generi communi hominum & huic univerfo ab illis providetur, non ceffarent. Hæc igitur cum hominibus propter opinionem ipforum peccatis & erroribus obnoxiam eventura fcirent, ut etiam hodie in quibusdam eveniunt: Itaque ne pluribus à Venere abftinentibus impediretur Jovis providentia, qua mortalium & immortalium in genere humano curat communionem, vehementiffimam hanc cupiditatem hominibus indiderunt, nec facile fuperandam, nifi in quibus validiffima libidinem conftringens fententia illi oponitur. Noverant autem Dii, opinionem quod prorfus abftinendum à Venere fit, tam validam non adeo multis venturam in mentem, fed multos quibus illa incideret, infirmius illa affectum iri, ut à libidine validiore follicitante imbecillem quæ fe illi opponeret opinionem non difficulter contingeret fuperari.

Τοῖς

(*) Quæ fequuntur, hiulca & minus emendata, fine verfione à me relicta funt. Id autem agit Pletho, ut quibus pœnis turpiores libidines, adulteria & inceftus per leges humanas coërceantur, vel coërceri fuo judicio debeant, oftendat.

VII. Τοῖς δὲ θεοῖς, μᾶλλον οὐ μὴ ἀφροδισίων τοὺς ἀνθρώπους πάμπαν τῷ αὐτῷ. εἴγε καὶ πολίτην πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸν ἄνθρωπον. Καὶ οὐ μόνῳ τὴν τινα εἶναι δεῖ. διὰ ταῦθ' ἡμεῖς, θανάτῳ τοὺς πολλοὺς τῶν ἐν τοῖς τοιούτοις μιαινομένων εὐθύνομεν. αὐτούς τε ἀθλιωτάτου βίου ἀπαλλάττοντες, καὶ τὰς πόλεις αἱ ---- τοὺς μὲν οὖν παρὰ φύσιν μιαινομένους ἄν, εἴ ποτέ τινες ταύτῃ μιαινόμενοι ἁλίσκοιντο. ἀρρενομιξία δὴ ἢ θηριομιξία, ἤ τινι καὶ ἄλλῃ τοιαύτῃ τῶν ἀνθρώπων τοῖς μοχθηροτάτοις ἐξευρημένων, ῥητῇ τε καὶ ἀρρήτῳ μυσαρίᾳ, πυρὶ καθαίρειν. τοῦτο δρῶντα ἐμοῦ καὶ πάσχοντα, ζῶντε καίοντας. κἂν θηρίων ὀχευκώς τις ἁλῷ, καὶ τοῦτο αὐτῷ συγκαίοντας ὡσαύτως. μοιχούς γε μήν, αὐτοὺς μὲν ὡσαύτως καίειν, Καὶ προαγωγοὺς πρὸς αὐτοῖς, ἄντ' ἄνδρες, ἄντε γυναῖκες αἵτινες οὖν ὦσι. Γυναῖκας δὲ δὴ τάς γε μοιχευτρίας, τῇ τῶν πέριξ προεστηκυίᾳ περικείραντας παραδιδόναι τὸν λοιπὸν πορνευσούσας βίον. ἵνα ἀνθ' ὧν ἑαυτὰς, μονολεχεῖς οἷς καθωμολόγηντο οὐκ ἐφύλαξαν, τοῖς ἄλλοις, ἔσον τὸ ἐπ' αὐτῆς, μονολεχεῖς τὰς καθωμολογημένας σώζωσι, τῇ τῶν πρὸς ταύτην ἂν μαλακῶς ἐχόντων τὴν ἐπιθυμίαν, οὐκ ἐναγεῖ τινι θεραπείᾳ. καίειν δ' ὡσαύτως, κἄν τις γυναῖκα ἥντινοῦν βιάσηται, πλὴν πόρνης κἂν ἑταιρούσα, μηδέπω πεπορνευκυῖα ἐλεγχθῇ. Καὶ πόρνην δὲ βιασάμενόν ποτε, καίειν, ἤν γε αἱμορρ:ίας τῆς γυναιξὶν εἰωθυίας οὐ καθαρ:ευσαν βιάσηται. Τούτους μὲν οὖν πάντως ἅτε καὶ ἐναγεστάτους, ἐν ἰδίοις τισὶν ἀπάγοντας πολυανδρίοις καίειν. οὐ τοῖς κοινοῖς. τριττὰ γὰρ οὖν καὶ εἶναι ἑκασταχοῦ τὰ πολυάνδρια, ὅροις εὐδήλοις δή τισιν ἀλλήλων διακρινόμενα. ἓν μὲν ἱερεῦσιν. ἕτερον δὲ τῷ ἄλλῳ δήμῳ. ἄλλο δὲ τοῖς ἐναγέσι τούτοις. οὗ καὶ σοφιστῶν, ἤν τις παρὰ τὰς ἡμετέρας ταύτας δόξας σοφιζόμενος ἁλῷ, ζῶν καὶ οὗτος κεκαύσεται. Καὶ ἢν θυγατρί τις ἢ μητρὶ ἁλῷ μιχθείς, ἤ τινι τῶν ἄνω τε καὶ κάτω τούτων. ἢν δὲ τῶν τινι ἄλλων οἰκείων, ἀπορρήτων μέντοι καὶ αὐτῶν προσμιχθείς τις ἁλῷ, ἀτιμίᾳ τε ζημιοῦσθαι, ἕωσπερ ἂν ἱκανῶς καθαρθῇ, καὶ πρὸς τῇ ἀτιμίᾳ, καὶ ἱερῶν συμπάντων εἴργεσθαι.

VIII. ἐν τούτῳ τῶν ἐναγῶν τῶν πολυανδρίων, καὶ ἀνδροφόνον καίειν, ὅτ' ποτ' ἂν τῶν τινα ἐναγεστέρων φόνων ὑπὸ τῶν ἀρχόντων πεπλημμεληκέναι κριθῇ. ἢν δὲ παρθένῳ τις ἢ καί τινι κεκινημένῃ, ἀνδρὶ μὲν οὐ καθωμολογημένῃ, ὑπὸ δὲ κυρίῳ τῳ τέως τρεφομένῃ, ἑκούσῃ μιχθεὶς οὕτως ἁλῷ, ὥς τ' ἂν καὶ θάνατον αὐτῷ εἶναι τὴν ζημίαν, ἐν τῷ κοινῷ πολυανδρίῳ καιόμενον θάπτεσθαι. οὐ δὴ καὶ τοὺς ἧττον ἐναγεῖς τολμῶντας τῶν φόνων. βιαίους δὲ δὴ καὶ μοιχοὺς, οὐ μόνον διαπεπραγμένους ζημιοῦν, ἀλλὰ κἂν τις βιαζόμενος μὲν οὐ τυχὼν δ' ἁλίσκηται, ἢ πειρῶν μὲν οὐ διαπεπραγμένος δέ, καὶ τοῦτον οὐδὲν ἧττον τῇ αὐτῇ ζημίᾳ ζημιοῦν. Τῇ γὰρ γνώμῃ καὶ οὗτος βίαιος ἢ μοιχὸς οὐδὲν ἧττον τοῦ διαπεπραγμένου. Ἀξιοῦμεν δ' ἡμεῖς

μεῖς, ἣν γυναικός τις ἑτέρῳ ὁτῳοῦν καθωμολογημένης ἔρωτι, ἑαυτοῦ ἁλισκομένου αἰσθάνηται, παρ' ἐξηγητήν τι εὐθὺς ἰόντα, καὶ τὸ πάθος ἐξαγορεύοντα, καθαρμόν τι αὐτοῦ τοῦ πάθους αἰτεῖν. Καὶ τοῦ μὴ ἐς μεῖζον ἐμπεσεῖσθαι κακὸν ἀσφάλειαν κρατήσαντος ἂν τοῦ πάθους τῆς ψυχῆς, καὶ ἐπὶ ἱερὰ βαδίζοντα. κ. τ. λ.

VI. In libro ſecundo hujus Bibliothecæ uberrimus etiam ſcriptorum pſeudonymorum proventus ſeſe offeret legenti, quæ vel ſub *Homeri* ipſius nomine, vel ſub *Heſiodi* jactata ſunt pridem; cui etiam ſua carmina ſuppoſuerat Euthydemus Athenienſis: Similiter fabulæ multæ ad *Æſopum* relatæ, quæ alios & juniores auctores habent, quemadmodum & Æſopi νουθεσία ad Linum diſcipulum, quam MS. in Bibl. Cæſarea exſtare refert Lambecius lib. V. p. 281. Epiſtolæ item quæ feruntur ſub nomine *Phalaridis*, *Themiſtoclis*, *Socratis* & *Socraticorum*, ne de aliis jam dicam dubiæ ſaltim fidei ut *Euripidis*, *Hippocratis*, *Democriti*, aliorumque. Præterea Sententiæ tributæ *Phocylidi* ac *Pythagoræ*, quem longe aliorum quoque varii generis ſcriptorum auctorem ferri contigit, de quibus vix unquam videri poteſt cogitaſſe, ut ſpeculi Magici ab Apulejo ut ajunt latine expreſſi de quo Barthius XXX. 7. & παιγνίου de quo Suidas in θετταλὴ γυνή, & Scholiaſtes Ariſtophanis ad Nubes v. 750. Ἔστι δὲ καὶ Πυθαγόρου παίγνιον διὰ κατόπτρου τοιοῦτο. Πληροσελήνου τῆς σελήνης οὔσης, εἴ τις ἔσοπτρον ἐπιγράψειεν αἵματι ὅσα βούλεται, καὶ προειπὼν ἑτέρῳ στῆναι κατόπιν αὐτοῦ, δείκνυσι πρὸς τὴν σελήνην τὰ γράμματα, κἀκεῖνος ἀτενίσας ὁ πλησίον εἰς τὸν τῆς σελήνης κύκλον, ἀναγνοίη πάντα τὰ ἐν τῷ κατόπτρῳ γράμματα ὡς ἐν τῇ σελήνῃ γεγραμμένα. *Eſt etiam quoddam Pythagoræ ludicrum, quod ope ſpeculi ad hunc modum peragitur. Si quis ſanguine in ſpeculo ſcribat quicquid velit, & alterum à tergo ſtare jubeat, litteraſque ad lunam convertat, ille qui a tergo ſtat, ſi in orbem lunæ intueatur, omnes litteras in ſpeculo ſcriptas leget quaſi in ipſa luna ſcriptas.* Similiter Sphæra adſcripta *Empedocli*, Legum collectio *Zaleuci* & *Charondæ* nomina præferens, variæ lucubrationes quas Bolus Mendeſius aliique venditarunt ſub nomine *Democriti* Philoſophi: quam multa *Socrati* ſuppoſita, & *Hippocrati*, quam multa *Demoſtheni* & aliis Oratoribus. His addam quod apud Jo. Baptiſtam Guarnerium diſſ. 2. de origine Catanæ c 8. T. XI. p. 19. ſq. theſauri Hiſtoriar. Siciliæ refertur illuſtraturque & p. 45. ſq. tanquam genuinum commendatur ſcriptum ex *Epimenide* & *Pherecyde* Chroniſtis antiquis, in lingua Chaldæa & Syra mixta

ta cum Hebraica, & versum Græce per *Orofon* tempore Comitis Siciliæ Rogerii senioris qui barbaros insulâ ejecit, A. C. 1064. & ex Græco Latine per Gerardum de Palæstina jussu Alexandri Farnesii, Cardinalis, teste Epistola data A. C. 1563. quæ ita se habet:

In nomine Domini nostri JEsu CHristi, Amen. Nos Alexander *S. Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis* de Farnesio, *S. R. E. Vicecancellarius fidem facimus & testamur, qualiter hodie 25. Septemb. 1563. ad petitionem Schalchi Camerarii nostri Presbyteri Petri de Leonardis, Siculi ex Urbe Acensium regionum Siciliæ, de antiquissima olim prosapia Leonardorum descendentis, jussimus scripta de Mundi nobilitatibus, cum etiam chorographis plantis locorum Sicanorum ex* Epimenide *&* Pherecyde *&* Diodoro Siculo *lineatis & scriptis linguæ Chaldaicæ & Syriæ mixtæ etiam Hebraicæ, transferri ex archivio S. Praxedis hujus almæ urbis Romæ in palatium nostrum, cum reducta essent ex Chaldaicis, Syriis, & Hebraicis characteribus ab illustri* Orofon *græco Chronista tempore Rogerii Comitis Siciliæ in Græcis scriptis, & denuo per nostras jussiones* Gerardus de Palæstina *in professionibus linguarum peritus omnia supradicta scripta traduxit in Latinis, nostra assistente præsentia, universis & singulis inspecturis ad perpetuam memoriam & corroborationem tanquam authentice hasce nostras, salutem. Unde omnino adhibenda est fides. In cujus testimonium has fieri fecimus nostra subscriptione, nostroque sigillo in pede munitas. Data Romæ in Palatio nostro XXV. Septembris septimæ indictionis* 1563.

Alexander Farnesius,
Cardinalis.

D. Bernardinus Castagninus, qui Duci Parmensi ab Epistolis fuit, in Epistola ad Josephum Cali, Acensem, Jurium Doctorem, narrat opus illud post Farnesii mortem translatum in Bibliothecam Parmensis Ducis. En tibi hanc quoque Castagnini de commentitiis illis scriptis Epistolam:

Maxime Reverende Pater,

Accepi litteras tuas, in qua injecta erat charta, in qua variorum de rebus Siculis narrationes scriptæ erant. Ipsum opus ex quo hæc de-

 sumta

riorum, ab fide unius vel alterius Codicis, nec melioris, nec antiquioris, ab una alteraque phrasi, apud æquales scriptores non observata nobis.

Quæ denique ab *improbabili suspicione* proficiscuntur, ex præconcepta opinione sectæ, factionis, & ἰδιογνωμοσύνης ambitiosæ, vel falsa interpretatione proveniunt omnia, non modo nullis solidis aut probabilibus nixa fundamentis, sed inani specie vix perstringente imperitos contra rerum & probatorum scriptorum testimonia, atque contra multorum auctoritatem sæculorum, tantum quia censentibus ita placet, ut lucubrationes testatissimas genuinis eripiant auctoribus, atque scriptoribus nobilissimis tribuant longe alienissima.

Hæc singula per plures species diducere & illustrare exemplis etiam Græcorum Scriptorum, fuerit, ut sane minus difficile, ita prolixum & ab instituto meo alienum, partim etiam explicatum jam à multis viris doctis, qui vel de arte Critica tradiderunt, vel criteria discernendorum à germanis suppositititorum scriptorum exposuere: quorum elenchum brevem hoc loco dare, atque ad ea quæ de hoc argumento disputata passim in hac ipsa Bibliotheca sunt, remittere Lectorem sufficere existimo.

Eusebius Amort in novo systemate artis Criticæ, Norimberg. 1723. 4. Acta Erud. Germanice edita LXXXIX. T. 8. p. 317. sq.

Gottfridus Arnoldus Vorbericht zum ersten Christenthum, p. 9. sq.

David Blondellus in Pseudo Isidoro & Turriano vapulante Genev. 1628. 4. & libro Gallice edito de Sibyllis, Charentone 1639. 4.

Guil. Caveus Prolegomenis ad Hist. literar. scriptorum Ecclesiasticorum sect. IV.

Joannes Clericus in arte Critica, post editionem primam Amst. 1697. 8. recusa sæpius, part. 3. sect. 2. (Bibl. Choisie T. XXIV. p. 146. 305.)

Rob. Cocus in censura scriptorum quæ sub nominibus sanctorum & veterum Auctorum à Pontificiis citari solent. Lond. 1614. 1623. 4. Helmst. 1641. 1655. 1683. 8.

Maturinus Veyssierius la Crose in Vindiciis veterum scriptorum contra Joannem Harduinum. Roterd. 1708. 12. & in diss. contra Nourrium pro Lactantii lib. de mortibus persecutorum.

Joannes Dallæus de usu Patrum lib. 1. c. 3. & 4.

Idem

Idem libris tribus de Pseudepigraphis Apostolicis, Hardevici 1653. 8. & de scriptis, quæ sub Dionysii Apreopagitæ & Ignatii nominibus circumferuntur. Genev. 1666. 4.

D. Albertus a Felde ὁ μακαρίτης Epist. ad D. Kochium de dialogo S. Justini cum Tryphone. Sleswici 1700. 8. & in Demonstratione.

Jo. Jacobi Feuerlini diss. regulis generalibus, quibus scripta supposititia & interpolata dignoscuntur, certitudinem & universalitatem vindicans, adversus V. C. Polyc. Lyserum Altdorfii 1726.

Dan. Heinsius in prolegomenis ad Aristarchum sacrum.

Christophorus Augustus Heumannus in parergis Criticis diss. de arte Critica & speciatim therapevtica Jen. 1712. 8.

Richardus Holdswort part. 1. prælectione Theologica XXXVII. pag. 328. sq. Lond. 1661. fol.

Andreas Gerardus Hyperius de ratione studii Theologici Lib. IV. c. 9. observat. 3.

D. Christian Gottlieb Koch in diss. qua Justini Dialogum cum Tryphone supposititium esse contendit c. 2. Kilon. 1700. 8.

P. *de Laubrussel* S. I. traité des abus de la Critique en matiere de Religion Paris 1710. 12. 2. Vol. Mem. de Trev. Ao. 1711. p. 1311.

Polycarpus Lyserus in Vindiciis generalibus scriptorum, qui vulgo supposititii contra Jo. Clericum virum celeberr. habentur Witeb. 1715. 4.

Honorati à S. Maria, Carmelitæ, reflexions sur les regles & sur l'usage de la Critique, touchant l'Histoire de l'Eglise, les Ouvrages des Peres, les actes des anciens Martyrs, les vies des Saints &c. Paris 1713. 1717. 1723. 4. tribus Volum. Mem. de Trev. A. 1713. p. 1305. A. 1718. p. 83. Journal litteraire T. 2. p. 369. Neuer Bücher-Saal. XXXVI. p. 817. Journal des Sav. A. 1713. p. 509. A. 1717. p. 551. A. 1718. p. 9. Act. Er. T. 7. suppl. p. 49. & A. 1724. p. 180. Europe savante A. 1718. Jun. p. 215. 243. &c.

Philippus Jacobus Maussacus diss. Critica ad Harpocrationem.

Jo. Pearsonus in Vindiciis Ignatii contra Dallæum &c.

Lud. Ellies du Pin Bibl. Eccles. T. 1. parte 2. præfat. (Bibl. universelle de Mr. le Clerc T. 3. p. 43. sq.)

An-

Andreas Rivetus in Critico ſacro T. 2. Opp. p. 1068. ſq. & lib. de Patrum auctoritate c. XII. ſq. T. 2. p. 1063. ſq.

Matthæus Scrivenerus apologia pro SS. Patribus contra Dallæum p. 80. ſq. 95. ſq.

Abrahamus Scultetus in Aphoriſmis de fructuoſa Patrum lectione, quos Medullæ Patrum præmiſit.

Sixtus Senenſis libro IV. Bibl. ſanctæ ſub extrem.

Frid. Spanhemius filius in XVIII. Canonibus Criticis, introduct. ad Hiſtoriam Eccleſ. N. T. T. 1. Opp. p. 487. ſq.

Frid. Tilemannus diſſ. philologica de hiſtoricorum delectu, Witeb. 1597. 8.

Laurentius Villavicentius Hiſpanus lib. 3. de formando ſtudio Theologico, libro tertio, Hyperii inſiſtens veſtigiis, Antw. 1565. Colon. 1575. 8.

Gerh. Jo. Voſſius Ariſtarchi ſive Grammatices Latinæ libro primo, & libro de Philoſophia cap. 21.

Jo. Wowerius in polymathia cap. 16. ſq. Hamb. 1610. 4. Lipſ. 1665. 8. & T. X. theſauri Antiquitatt. Græcar. Gronoviani.

V. In libro primo hujus Bibliothecæ quam plurima ſcripta ſuppoſita antiquiſſimis, & Homero vetuſtioribus ſcriptoribus tributa notare me memini. Atque ut illa tantum quæ hodie etiamnum exſtant, memorem, eo pertinent quæ dixi de *Chirone*, cui adſcriptum carmen de piſcibus, quod eſt Marcelli Sidetæ: De hiſtoria Trojana cujus interpres falſo Cornelius Nepos, atque auctor falſo venditatus fuit *Dares* ille de quo Homerus Iliad. ε. verſ. 9.

Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης ἀφνειὸς, ἀμύμων
ἱρεὺς Ἡφαίστοιο - - -

Nec non de ephemeride ἰλιακῶν, relata ad *Dictyn* Cretenſem, ex quo idem Homerus profecerit. Præcipue vero de Pœmandro & Aſclepio aliisque ſcriptis quæ feruntur ſub *Hermetis* nomine: Et de Curanidibus, tabulaque Smaragdina, cujus mentio etiam apud pſeudo Ariſtotelem in ſecretis ſecretorum ad Alexandrum, ex Arabico verſis Latine p. 12. b. ubi Hermogenis nomen bis excuſum male pro Hermetis. Tabulæ illi affinis inſcriptio Græca, quam non procul à Memphi inciſam ſaxo refert Athanaſius Kircherus prodromi Copti p. 173. & 275. ὀυρανὸς ἄνω, ὀυρανὸς

νὸς κάτω. ἄστρα ἄνω, ἄστρα κάτω. πᾶν ὃ ἄνω, πᾶν τοῦτο κάτω. ταῦτα λάβε καὶ εὐτύχης. Videri etiam possunt quæ dicta sunt à me de scriptis editis sub *Horapollinis* nomine & *Melampodis* ac *Musæi*, *Orphei* inprimis, tum *Sibyllarum*, & *Zoroastris*, in quibus larga seges hypobolimæorum & dubiæ fidei scriptorum, vetustissimis suppositorum nominibus. Quoniam autem ab illo tempore in manus meas incidit schedion Valentini Hermanni Thryllitii τοῦ μακαρίτου, editum Witebergæ 1719. 4. in quo GEMISTI PLETHONIS Compendium Zoroastreorum & Platonicorum dogmatum Græce exhibere se profitetur, lubet illud præsenti loco cum lectore communicare, addita ad priorem partem Latina versione. Videtur illud quidem esse particula librorum Gemisti περὶ νομοθεσίας, in cujus operis argumento apud Allatium de Georgiis p. 749. T. X. hujus Bibl. & Lambecium VII. p. 172. primo loco refertur, ἡ βίβλος ἥδε περιέχει Θεολογίαν μὲν τὴν κατὰ Ζωροάστρην τε καὶ Πλάτωνα.

ΖΩΡΟΑΣΤΡΕΙΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΛΑΤΩΝΙΚΩΝ ΔΟΓΜΑΤΩΝ ΣΥΝΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΝΟΣ.

I.

Ἐκεῖνα μάλιστ' ἂν δέοι κεφάλαια εἰδέναι, ὅτῳγε δὴ φρόνιμον ἐσόμενον. πρῶτον μὲν ἐκεῖνο περὶ Θεῶν, ὡς εἰσίν. εἷς μὲν αὐτῶν Ζεὺς ὁ βασιλεύς, μέγιστός τι καὶ ἐς ὅσονγε ἐνῆν ἄριστος, τοῖς ὅλοις τοῖς δὲ ἐφεστηκώς, καὶ Θεότητι ἐξαίρετος. Αὐτὸς μὲν, πάντη τὲ ὢν καὶ πάντως ἀγένητος. Τῶν δ' ἄλλων ἁπάντων

ZOROASTREORUM ET PLATONICORUM DOGMATUM COMPENDIUM AUCTORE GEMISTO PLETHONE.

I.

Sapientiæ studiosus hæc maxime capita scire debet. 1.) Primum illud *de Diis*, quod sunt, atque unus quidem eorundem Rex maximus Jupiter, & quantum licet cogitatione assequi optimus, qui universis hisce præest & Divinitate præstat. Ipse existens semper & omnino ingenitus, aliorum autem omnium pater

των πατήρ τε καὶ δημιουργὸς πρεσβύτατος. Τούτου δὲ παῖς μὲν πρεσβύτατος, ἀμήτωρ γε, δεύτερος δὲ θεὸς Ποσειδῶν, τά τε δευτερεῖα τῆς κατὰ πάντων ἡγεμονίας πρὸς τοῦ πατρὸς ἐπιτετραμμένος, καὶ ἐπὶ τὴν τοῦδε τοῦ οὐρανοῦ γένεσίν τε καὶ δημιουργίαν, θεοῖς καὶ ἑτέροις χρώμενος ὑπάρχοις. τοῖς μὲν ἀδελφοῖς, ἀμήτορσι πᾶσιν ὑπερουρανίοις, ὀλυμπίοις τε δὴ καὶ ταρταρίοις, τοὺς δὲ καὶ αὐτὸς ἐξ Ἥρας ἤδη θεοῦ, τῆς γε ὕλης παραγωγοὺς, γεννῶν, τοὺς ἐντὸς οὐρανοῦ τοῦδε, τό τε δὴ οὐράνιον γένος ἄστρων, καὶ τὸ τῇ ἡμετέρᾳ ἤδη φύσει προσεχὲς δαιμόνων γένος χθόνιον. ὃς καὶ ἡλίῳ παίδων τῶν ἑαυτοῦ τῷ πρεσβυτάτῳ ἡγεμονίαν τε τὴν τοῦδε τοῦ οὐρανοῦ ἐπιτέτραφε, καὶ ἔτι γένεσιν τὴν τῶν ἐν αὐτῷ θνητῶν. ταύτην μέντοι καὶ σὺν Κρόνῳ, θεῶν τῶν γε ταρταρίων Τιτάνων τε ἡγεμόνι. πρῶτον μὲν οὖν τοῦτο, οὕτω τε καὶ ταύτῃ μάλιστα ἀκριβούμενον νομίζειν.

ter & opifex veterrimus. 2.) Hujus filius antiquissimus sine matre, Deus alter Neptunus, cui secundæ partes in gubernatione universi commissæ sunt à Patre, cœli etiam hujus generatio atque creatio. 3.) Hic Diis cæteris ut subpræfectis utitur, fratribus supracœlestibus; genitis sine matre omnibus: Olympiisque & Tartareis, quos ex Junone Dea & eductos e materia progeneravit. Tum intra cœlum, astrorum cœlestium genus, & naturæ nostræ vicinos terrestres dæmones. Idem Soli, filio seniori, præfecturam cœli hujus, & mortalium sub eo generationem commisit, & hanc quidem una cum Saturno, præside Tartareorum Titanumque. Hoc igitur primo ita, atque hunc maxime in modum expositum, mente tenere oportet.

II.

Ἔπειθ' ὡς καὶ τῶν ἡμετέρων προνοοῦσιν οὗτοι οἱ θεοὶ, οἱ μὲν αὐτῶν προσεχῶς ἐφαπτόμενοι, οἱ δὲ διὰ τῶν σφῶν ὑποδεεστέρων. ἅπαντες δὲ κατὰ θεσμοὺς τοὺς τοῦ Διὸς ἅπαντα κατευθύνοντες. Εἶθ' ὡς τῶν μὲν κακῶν οὐδενὸς, οὔτ' ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν πάντων, οὔθ' ἡμῖν, τῶν δ' ἀγαθῶν, αὐτοὶ εἰσιν οἱ αἰτιώτατοι. Ἐπὶ δὲ τού-

τοις,

II.

Deinde sciendum 4.) quod rerum nostrarum curam gerunt Dii, vel ipsimet per se manus admoventes, vel per inferiorum ministerium: universe autem secundum Jovis legem omnia dirigentes. 5.) Hinc quod nullius mali neque nobis neque alii cuiquam, bonorum autem soli ii

cau

τοις, ὡς καὶ εἱμαρμένῃ ἀμεταστρόφῳ καὶ ἀπαραιτήτῳ ἐκ Διὸς χωρούσῃ κατάγε δὴ τὸ ἐνὸν βέλτιστον, ἕκαστα περαίνουσι. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Θεῶν.

causa sunt unica. 6.) Præterea quod fato inconvertibili & indeclinabili, dependente à Jove, secundum id quod fieri potest optimum, omnia faciunt evenire. Et hæc quidem de Diis.

III.

Περὶ δὲ τοῦ Παντὸς, πρῶτον μὲν αὖ, ὡς ἀΐδιον τόδε τὸ πᾶν, ----- οἱ δεύτεροί τε οὗτοι καὶ τρίτοι Θεοὶ ἐκ τοῦ Διὸς γέγονε. καὶ οὔτ' ἠργμένον χρόνῳ, οὔτ' ἄν ποτε τελευτῆσον. Ἔπειθ' ὡς καὶ ἐκ πολλῶν τῶν πάντων, εἰς ἕν τι ἡρμοσμένον. εἶθ' ὡς ἄριστα ἐκ τῶν ἐνόντων, τῷ πεποιηκότι ὅτι δὴ μάλιστα ἀρίστῳ ὄντι μεμηχανημένον, οὐ λελοιπότι οὐδ' ἡντινοῦν ὑπερβολήν. Ἐπὶ τούτοις αὖ, ὡς καὶ ὡσαύτως ἀεὶ ἐν τῷ καθεστηκότι σχήματι σωζόμενον ἀπαρακίνητον. τοσαῦτ' οὖν καὶ περὶ τοῦ Παντός.

III.

De Universo autem 7.) primum nosse juvat, quod æternum est, cum secundis & tertiis Diis ex Jove prognatis, nec initium habuit unquam, nec habebit finem, & quod ex multis omnibus in unum quoddam coaptatum est. 8.) Deinde quod Opifex quæ potuere fieri optima, utpote optimus maxime, fecit, nullamque omnino intermisit præstantiam operi addere. 9.) Præterea quod immotum & eadem forma constans semper illud conservabitur. Hæc etiam de Universo.

IV.

Περὶ δὲ αὖ ἡμῶν αὐτῶν, πρῶτον μὲν ὡς Θεοῖς ἡ ψυχὴ ἡμῶν οὖσα συγγενὴς, ἀθάνατός τε μένει ἐν οὐρανῷ τῷδε τὸν ἅπαντα χρόνον καὶ ἀΐδιος. Ἔπειθ' ὡς καὶ σώματι τῷ θνητῷ τῷδε, ὑπὸ Θεῶν κοινωνήσουσα ἑκάστοτε, ἄλλοτε ἄλλῳ καταπέμπεται, τῆς τοῦ παντὸς ἕνεκα ἁρμονίας. ὡς καὶ θνητῶν ἀθανάτοις ἔγγε ἡμῖν καὶ εἴδει τῷ ἡμετέρῳ κοινωνούντων, τὸ πᾶν καὶ ταύτῃ αὐτὸ, αὐ-

IV.

De nobismet ipsis scias 10.) primum quidem quod animus noster, cognatus Diis, tempus omne in cœlo immortalis & æternus manet. 11.) Deinde quod à Diis in corpus hoc mortale vario tempore demittitur, ut cum illo communicet, ad harmoniam tuendam universi, & mortalia cum Divinis communicantia in nobis & in specie nostra, univer-

ἀΰλῳ συνδέοιτο. Εἶθ' ὡς τὸ καλὸν ἡμῖν οἰκείως τῇ πρὸς Θεοὺς συγγενείᾳ, τὸ προσῆκον τοῦ βίου τέλος. Ἐπὶ δὲ πᾶσιν, ὡς καὶ τὸ εὔδαιμον ἡμῖν, ἐν τῷ ἀθανάτῳ ἡμῶν, ὃ καὶ τῆς οὐσίας ἀνθρώπου ἐστὶ τὸ κυριώτατον, ὑπὸ τῶν τοῦ γένους ἡμῶν συστησαμένων Θεῶν ὥρισται.

ſum atque ita ipſum ſibimet connectant. 12.) Porro quod congruenter noſtræ cum Diis cognationi, debitus vitæ noſtræ ſcopus ac finis ſit honeſtum ſive virtus. Ante omnia autem, quod felicitas noſtra in immortali parte hominis conſiſtat, quam etiam naturæ humanæ nobiliſſimam Dii autores noſtri eſſe juſſerunt.

V.

Ταῦτα δὴ δώδεκα σύμπαντα κεφάλαια, περί τε Θεῶν, καὶ τοῦ παντὸς τοῦδε, καὶ φύσεως τῆς ἡμετέρας εἰδέναι τε δεῖν καὶ νομίζειν, εἰ μέλλει τις ἃ χρὴ ὡς μάλιστα φρονῶν, καὶ φρόνιμος τῷ ὄντι ἔσεσθαι, οὐκ ἰδίᾳ χρώμενον διανοίᾳ, ὑπὸ δὲ ψυχῆς τῆς τοῦδε ἡγουμένης τοῦ οὐρανοῦ ἀγόμενα τῆς τοῦ Ἡλίου. ἔτι δὲ Κρόνου τε καὶ νῶν τῶν ἄλλων, ἄλλων προεστηκότων χωριστῶν, οἳ παρὰ τοῦ ἡλίου παραλαμβάνοντες ἕκαστα, τῆς τε γενέσεως καὶ τοῦ βίου κατάρχοντος αὐτοῖς, ἄγουσι καὶ αὐτοὶ ἤδη, κατὰ τὰ ἐν μὲν σφίσι καθ' ἓν ἐνόντα, ἐνδ' αὐτοῖς τοῖς ἀγομένοις, διακριθὲν περιγίγνεσθαι πεφυκότα. ἅτε οὖν ὑπὸ τοιούτων τὰ θηρία νῶν ἀγόμενα θειοτέρων, τά τ' ἄλλα οὐ περιέργως ποιεῖ. οὔτε γὰρ ἂν ὑπὸ ἰδίας ἐπί τι περίεργον διανοίας ἀχθείη. οὐ γὰρ ἔστιν αὐτοῖς, οὔτ' ἂν ὑπὸ τῶν ἔξωθεν ἀγόντων θειοτέρων τούτων νῶν, οὐδὲ γὰρ

V.

Hæc capita in univerſum duodecim, de Diis, de hoc Univerſo atque de natura noſtra & noſſe oportet & de iis eſſe perſuaſum, ſi quis ita ut par eſt ſapere, & vere ſapienter ſe gerere deſideret, non proprio duci ingenio, ſed ab animo regi qui cœlum hoc & Solis & Saturni & ſingularum aliarum rerum moderatrices mentes movet & agitat, quæ à Sole generationis & vitæ earum rectore unaquæque accipientes ſecundum naturam ſuam agunt, atque hoc habent, ut non niſi ſuo generi miſceantur. Itaque brutæ animantes a divinis illis mentibus agitatæ in aliis rebus non adeo curioſe agunt, neque enim à propria mente tantum ſapiunt, neque ab externis divinis mentibus ad illa moveri fas eſt: At circa generationem multo rectius ſe gerunt quam multi homi-

γὰρ θέμις, καὶ δὴ καὶ τὴν τοιαύτην πρᾶξιν, πολὺ ὀρθότερον κατά γε τοῦτο τῶν ἀνθρώπων πράττει. ἄνθρωποι μὲν γὰρ, ὑπὸ τοῦ καὶ ἰδίᾳ διανοίᾳ τε καὶ δόξῃ χρῆσθαι, ἁμαρτητῇ μέντοι αὐτῇ, συχνὰ ἔν τε ἄλλοις, καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ πράξει ἁμαρτάνουσιν. οὐ κατὰ φύσιν μὲν, περιεργότερον δὲ μόνον αὐτῇ χρώμενοι, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ παρὰ φύσιν. ὃ καὶ κομιδῇ ἤδη αἴσχιον ἐκείνου γίγνεται. τῶν δὲ θηρίων οὐδὲν τι τοιοῦτον ἁμαρτάνει. τὰ γάρ τοι ἑτέροις μιγνύμενα εἴδεσιν αὐτῶν πεφυκέναι καὶ ταῦτα πρός τι τοιοῦτ᾽ ἂν νομιστέον. ὥς τ᾽ ἂν καὶ ἑτέροις τῶν, οὐ τῶν αὐτῶν μὲν τοῖς εἴδεσιν, ὁμοειδῶν δὲ καὶ ἐγγὺς ἀλλήλων μίγνυσθαι.

mines. Hi enim quod propria mente & opinione ducuntur, eaque utuntur peccatis & erroribus obnoxia, frequenter cum in aliis tum in hac ipſa re peccant, non quidem naturam ſecuti ducem, ſed dum curioſius aut plane jam contra naturam utuntur opinione, unde multo turpius eſt quod ab illis committitur. Brutæ autem animantes nullæ ita peccant. Nam quod quædam etiam aliis miſcere ſe ſpeciebus natæ ſunt, hoc ita fieri putandum eſt, ut miſceantur aliis non ejusdem quidem ſpeciei, ſimilis tamen & propinquæ.

VI.

Εἰ οὖν ἀσθενεστέρα τις ἀνθρώποις αὕτη ἡ ἐπιθυμία ἦν, ἄλλως ἂν περὶ τοῦ τοιούτου νομοθετεῖν ἔδει. νῦν δ᾽ οἱ θεοὶ εἰδότες που, διὰ τὸ ἁμαρτητῇ τῇ δόξῃ τοὺς ἀνθρώπους χρῆσθαι, περί τε συχνὰ ἄλλα τοῦ δέοντος ἐκπεσουμένους, καὶ δὴ καὶ τοῦ ἀφροδισιάζειν αὐτῷ, οὐ μόνον περιεργότερον χρησομένους, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον αὖ, ἐνίους καὶ πάμπαν αὐτοῦ ἀφεξομένους, τοὺς μὲν οὐδ᾽ εὐαγὲς αὐτὸ ὅλως νομίσαντας, τοὺς δὲ καὶ τὰς παιδοτροφίας τε καὶ γυναικοτροφίας, ὑπὸ τρόπου δυσκολίας ὀκνήσαντας, δυσχεραίνοντας δὲ καὶ τὰς τῶν παίδων μάλιστα ἀποβολὰς

VI.

Si igitur minus vehemens eſſet libido in hominibus, aliam hac ſuper re legem conſtitui oportuiſſet. Jam Diis cum conſtaret homines, utpote opinione prona in peccatum utentes, in multis aliis frequenter prolabi officioque excidere, etiam circa ipſam Venerem, non tantum curioſius in ea verſando, ſed in contrariam partem quoq;, dum nonnulli abſtinent ab illa prorſus, atque omnino nefas illam eſſe opinantur: alii habent quidem pro licita, pulchrius tamen putant ac divinius ſi quis ab ea abſtineat:

λας ἐνίους οὕτως, ὡς μᾶλλον ἂν αἱρήσεσθαι μηδὲ ποιεῖσθαι παῖδας, ἢ ποιουμένους ἀποβάλλειν. δέον, τὸ μὲν περὶ τοῦ τῶν παίδων βίου, αὐτοῖς θεοὺς ἐπιτρέπειν, αὐτοὺς δὲ, τοῦ ἑαυτοῖς καθήκοντος ἔργου καὶ λειτουργίας, τῆς ἔς τε γένος τὸ κοινὸν καὶ τὸ πᾶν τόδε, μὴ ἀφίστασθαι. καὶ ταῦτ' οὖν οἱ θεοὶ εἰδότες, ἀνθρώποις διὰ τὸ ἁμαρτηλὸν τῆς δόξης συμβησόμενα, οἷα καὶ νῦν συμβαίνει ἐνίοις, ἵνα μὴ συχνῶν τοῦ ἀφροδισιάζειν ἀπεχομένων, ἡ ἐκ Διὸς, ὑπὲρ τῆς θνητῶν καὶ ἀθανάτων ἐν τῷ ἀνθρώπων εἴδει κοινωνίας πρόνοια, διακωλύηται, ἰσχυροτάτην δὴ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἐνέθεσαν ἀνθρώποις, οὐκ ἂν ῥᾳδίως κρατηθησομένην, εἰ μὴ οἷσπερ ἂν ἰσχυροτάτη αὖ ἤγε ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἐπέχουσα παρίσταιτο δόξα. τὴν δὲ τοῦ ἀφροδισίων πάμπαν ἀφεκτέον εἶναι δόξαν, οὐκ ἂν πάνυ πολλοῖς ἰσχυροτάτην ᾔδεσαν προσπεσουμένην, ἀλλὰ τοὺς πολλοὺς τῶν ἐς ταύτην ἂν ἐμπεσομένων τὴν δόξαν, ἀσθενεστέρως ἂν ἐς αὐτὴν ἐμπεσουμένους ἐγίγνωσκον. ὡς ὑπὸ ἐπιθυμίας ἰσχυροτάτης ἐνοχλούσης, οὐ χαλεπῶς ἂν, ἀσθενῶς ἀντιβαινοῦσαν δόξαν κρατηθησομένην. *

Aliis morosioribus videtur molestum alere uxorem & liberos, alii dum gravantur exponere liberos, malunt nullos generare quam genitos abjicere: Itaque necesse fuit ut Dii de vita liberorum præciperent hominibus, atque ipsi à decente opere & custodia, qua generi communi hominum & huic universo ab illis providetur, non cessarent. Hæc igitur cum hominibus propter opinionem ipsorum peccatis & erroribus obnoxiam eventura scirent, ut etiam hodie in quibusdam eveniunt: Itaque ne pluribus à Venere abstinentibus impediretur Jovis providentia, qua mortalium & immortalium in genere humano curat communionem, vehementissimam hanc cupiditatem hominibus indiderunt, nec facile superandam, nisi in quibus validissima libidinem constringens sententia illi oponitur. Noverant autem Dii, opinionem quod prorsus abstinendum à Venere sit, tam validam non adeo multis venturam in mentem, sed multos quibus illa incideret, infirmius illa affectum iri, ut à libidine validiore sollicitante imbecillem quæ se illi opponeret opinionem non difficulter contingeret superari.

Τοῖς

(*) Quæ sequuntur, hiulca & minus emendata, sine versione à me relicta sunt. Id autem agit Pletho, ut quibus pœnis turpiores libidines, adulteria & incestus per leges humanas coërceantur, vel coërceri suo judicio debeant, ostendat.

VII. Τοῖς δὲ θεοῖς, μᾶλλον οὖν μὴ ἀφροδισίων τοὺς ἀνθρώπους πάμπαν τῷ αὐτῷ. εἴγε καὶ πολίτην πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸν ἄνθρωπον. Καὶ οὐ μόνῳ τήν τινα εἶναι δεῖ. διὰ ταῦθ' ἡμεῖς, θανάτῳ τοὺς πολλοὺς τῶν ἐν τοῖς τοιούτοις μιαινομένων εὐθύνομεν. αὐτούς τε ἀθλιότητος ἀπαλλάττοντες, καὶ τὰς πόλεις αἱ---- τοὺς μὲν οὖν παρὰ φύσιν μιαινομένους ἄν, εἴ ποτέ τινες ταύτῃ μιαινόμενοι ἁλίσκοιντο. ἀῤῥενομιξίᾳ δὴ ἢ θηριομιξίᾳ, ἤ τινι καὶ ἄλλῃ τοιαύτῃ τῶν ἀνθρώπων τοῖς μοχθηροτάτοις ἐξευρημένων, ῥητῇ τε καὶ ἀῤῥήτῳ μυσαρίᾳ, πυρὶ καθαίρειν. τοῦντε δρῶντα ὁμοῦ καὶ πάσχοντα, ζῶντε καίοντας. κἂν θήλειον ὠχευκώς τις ἁλῷ, καὶ οὗτο αὐτῷ συγκαίοντας ὡσαύτως. μοιχούς γε μὴν, αὐτοὺς μὲν ὡσαύτως καίειν, Καὶ προαγωγοὺς πρὸς αὐτοῖς, ἄντ' ἄνδρες, ἄντε γυναῖκες αἵτινες οὖν ὦσι. Γυναῖκας δὲ δὴ τούτγε μοιχευτρίας, τῇ τῶν πορνῶν προεστηκυίᾳ περικείραντας παραδιδόναι τὸν λοιπὸν πορνευσούσας βίον. ἵνα ἀνθ' ὧν ἑαυτὰς, μονολεχεῖς οἷς καθωμολόγητο οὐκ ἐφύλαξαν, τοῖς ἄλλοις, ὅσον τὸ ἐπ' αὐτῆς, μονολεχεῖς τὰς καθωμολογημένας σώζωσι, τῇ τῶν πρὸς ταύτην ἂν μαλακῶς ἐχόντων τὴν ἐπιθυμίαν, οὐκ ἐναγεῖ τινι θεραπείᾳ. καίειν δ' ὡσαύτως, κἄν τις γυναῖκα ἡντινοῦν βιάσηται, πλὴν πόρνης κἂν ἑταιροῦσα, μηδέπω πεπορνευκυῖα ἐλεγχθῇ. Καὶ πόρνην δὲ βιασάμενον ποτε, καίειν, ἥνγε αἱμοῤῥοίας τῆς γυναιξὶν εἰωθυίας οὐ καθαρεύουσαν βιάσηται. Τούτους μὲν οὖν πάντας ἅτε καὶ ἐναγεστάτους, ἐν ἰδίοις τισὶν ἀπάγοντας πολυανδρίοις καίειν. οὐ τοῖς κοινοῖς. τριττὰ γὰρ οὖν καὶ εἶναι ἑκασταχοῦ τὰ πολυάνδρια, ὅροις εὐδήλοις δή τισιν ἀλλήλων διακρινόμενα. ἓν μὲν ἱερεῦσιν. ἕτερον δὲ τῷ ἄλλῳ δήμῳ. ἄλλο δὲ τοῖς ἐναγέσι τούτοις. οὗ καὶ σοφιστῶν, ἤν τις παρὰ τὰς ἡμετέρας ταύτας δόξας σοφιζόμενος ἁλῷ, ζῶν καὶ οὗτος κεκαύσεται. Καὶ ἢν θυγατρί τις ἢ μητρὶ ἁλῷ μιχθεὶς, ἤ τινι τῶν ἄνω τι καὶ κάτω τούτων. ἢν δὲ τῶν τινι ἄλλων οἰκείων, ἀποῤῥήτων μέντοι καὶ αὐτῶν προσμιχθείς τις ἁλῷ, ἀτιμίᾳ τε ζημιοῦσθαι, ἕωσπερ ἂν ἱκανῶς καθαρθῇ, καὶ πρὸς τῇ ἀτιμίᾳ, καὶ ἱερῶν συμπάντων εἴργεσθαι.

VIII. ἐν τούτῳ τῶν ἐναγῶν τῶν πολυανδρίων, καὶ ἀνδροφόνον καίειν, ὅσ ποτ' ἂν τῶν τινα ἐναγεστέρων φόνῳ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων πεπλημμεληκέναι κριθῇ. ἢν δὲ παρθένῳ τις ἢ καί τινι κεκινημένη, ἀνδρὶ μὲν οὐ καθωμολογημένῃ, ὑπὸ δὲ κυρίῳ τῳ τέως τρεφομένῃ, ἑκούσῃ μιχθεὶς οὕτως ἁλῷ, ὥστ' ἂν καὶ θάνατον αὐτῷ εἶναι τὴν ζημίαν, ἐν τῷ κοινῷ πολυανδρίῳ καιόμενον θάπτεσθαι. οὐ δὴ καὶ τοὺς ἧττον ἐναγεῖς τολμῶντας τῶν φόνων. Βιαίους δὲ δὴ καὶ μοιχοὺς, οὐ μόνον διαπεπραγμένους ζημιοῦν, ἀλλὰ κἂν τις βιαζόμενος μὲν οὐ τυχὼν δ' ἁλίσκηται, ἢ πειρῶν μὲν οὐ διαπεπραγμένος δὲ, καὶ τοῦτον οὐδὲν ἧττον τῇ αὐτῇ ζημίᾳ ζημιοῦν. Τῇ γὰρ γνώμῃ καὶ οὗτος βίαιος ἢ μοιχὸς οὐδὲν ἧττον τοῦ διαπεπραγμένου. Ἀξιοῦμεν δ' ἡ-

μεῖς

μεῖς, ἣν γυναικός τις ἑτέρῳ ὅτῳοῦν καθωμολογημένης ἐρῷη, ἑαυτοῦ ἁλισκομένου αἰσθάνηται, παρ' ἐξηγητήν τε εὐθὺς ἰόντα, καὶ τὸ πάθος ἐξαγορεύοντα, καθαρμόν τε αὐτοῦ τοῦ πάθους αἰτεῖν. Καὶ τοῦ μὴ ἐς μεῖζον ἐμπεσεῖσθαι κακὸν ἀσφάλειαν κρατήσαντος ἂν τοῦ πάθους τῆς ψυχῆς, καὶ ἐπὶ ἱερὰ βαδίζοντα. κ. τ. λ.

VI. In libro secundo hujus Bibliothecæ uberrimus etiam scriptorum pseudonymorum proventus sese offeret legenti, quæ vel sub *Homeri* ipsius nomine, vel sub *Hesiodi* jactata sunt pridem; cui etiam sua carmina supposuerat Euthydemus Atheniensis: Similiter fabulæ multæ ad *Æsopum* relatæ, quæ alios & juniores auctores habent, quemadmodum & Æsopi νουθεσία ad Linum discipulum, quam MS. in Bibl. Cæsarea exstare refert Lambecius lib. V. p. 281. Epistolæ item quæ feruntur sub nomine *Phalaridis, Themistoclis, Socratis* & *Socraticorum*, ne de aliis jam dicam dubiæ saltim fidei ut *Euripidis, Hippocratis, Democriti*, aliorumque. Præterea Sententiæ tributæ *Phocylidi* ac *Pythagoræ*, quem longe aliorum quoque varii generis scriptorum auctorem ferri contigit, de quibus vix unquam videri potest cogitasse, ut speculi Magici ab Apulejo ut ajunt latine expressi de quo Barthius XXX. 7. & παιγνίου de quo Suidas in θετταλὴ γυνή, & Scholiastes Aristophanis ad Nubes *v.* 750. ἔστι δὲ καὶ Πυθαγόρου παίγνιον διὰ κατόπτρου τοιοῦτο. Πληροσελήνου τῆς σελήνης οὔσης, εἴ τις ἔσοπτρον ἐπιγράψειεν αἵματι ὅσα βούλεται, καὶ προειπὼν ἑτέρῳ στῆναι κατόπιν αὐτοῦ, δείκνυσι πρὸς τὴν σελήνην τὰ γράμματα, κἀκεῖνος ἀτενίσας ὁ πλησίον εἰς τὸν τῆς σελήνης κύκλον, ἀναγνοίη πάντα τὰ ἐν τῷ κατόπτρῳ γράμματα ὡς ἐν τῇ σελήνῃ γεγραμμένα. *Est etiam quoddam Pythagoræ ludicrum, quod ope speculi ad hunc modum peragitur. Si quis sanguine in speculo scribat quicquid velit, & alterum à tergo stare jubeat, litterasque ad lunam convertat, ille qui a tergo stat, si in orbem lunæ intueatur, omnes litteras in speculo scriptas leget quasi in ipsa luna scriptas.* Similiter Sphæra adscripta *Empedocli*, Legum collectio *Zaleuci* & *Charondæ* nomina præferens, variæ lucubrationes quas Bolus Mendesius aliique venditarunt sub nomine *Democriti* Philosophi: quam multa *Socrati* supposita, & *Hippocrati*, quam multa *Demostheni* & aliis Oratoribus. His addam quod apud Jo. Baptistam Guarnerium diss. 2. de origine Catanæ c 8. T. XI. p. 19. sq. thesauri Historiar. Siciliæ refertur illustraturque & p. 45. sq. tanquam genuinum commendatur scriptum ex *Epimenide* & *Pherecyde* Chronistis antiquis, in lingua Chaldæa & Syra mix-

ta

ta cum Hebraica, & versum Græce per *Orofon* tempore Comitis Siciliæ Rogerii senioris qui barbaros insulâ ejecit, A. C. 1064. & ex Græco Latine per Gerardum de Palæstina jussu Alexandri Farnesii, Cardinalis, teste Epistola data A. C. 1563. quæ ita se habet:

In nomine Domini nostri JEsu CHristi, Amen. Nos Alexander *S. Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis* de Farnesio, *S. R. E. Vicecancellarius fidem facimus & testamur, qualiter hodie 25. Septemb. 1563. ad petitionem Schalchi Camerarii nostri Presbyteri Petri de Leonardis, Siculi ex Urbe Acensium regionum Siciliæ, de antiquissima olim prosapia Leonardorum descendentis, jussimus scripta de Mundi nobilitatibus, cum etiam chorographis plantis locorum Sicanorum ex* Epimenide *&* Pherecyde *&* Diodoro Siculo *lineatis & scriptis linguæ Chaldaicæ & Syriæ mixtæ etiam Hebraicæ, transferri ex archivio S. Praxedis hujus almæ urbis Romæ in palatium nostrum, cum reducta essent ex Chaldaicis, Syriis, & Hebraicis characteribus ab illustri* Orofon *græco Chronista tempore Rogerii Comitis Siciliæ in Græcis scriptis, & denuo per nostras jussiones* Gerardus de Palæstina *in professionibus linguarum peritus omnia supradicta scripta traduxit in Latinis, nostra assistente præsentia, universis & singulis inspecturis ad perpetuam memoriam & corroborationem tanquam authentice hasce nostras, salutem. Unde omnino adbibenda est fides. In cujus testimonium has fieri fecimus nostra subscriptione, nostroque sigillo in pede munitas. Datæ Romæ in Palatio nostro XXV. Septembris septimæ indictionis 1563.*

Alexander Farnesius,
Cardinalis.

D. Bernardinus Castagninus, qui Duci Parmensi ab Epistolis fuit, in Epistola ad Josephum Cali, Acensem, Jurium Doctorem, narrat opus illud post Farnesii mortem translatum in Bibliothecam Parmensis Ducis. En tibi hanc quoque Castagnini de commentitiis illis scriptis Epistolam:

Maxime Reverende Pater,

Accepi litteras tuas, in qua injecta erat charta, in qua variorum de rebus Siculis narrationes scriptæ erant. Ipsum opus ex quo hæc de-

 sumta

ſumta eſt, olim Romæ extitit in tabulario S. Praxedis. At poſteaquam diem obierat Illuſtriſſimus Cardinalis Farneſius, cum omni ejus ſupellecti li in Bibliothecam Ducis Parmenſis translatum eſt. Scriptum illud eſt lingua Græca, volumine craſſiori, quod in compendium tantum redegit chartæ ejus auctor. Qua propter operæ pretium duco perfectum opus illud, quod penes Ducem eſt, emittere. Cæterum maxime laudo diligentiam tuam, Vir maxime Reverende, in vindicandis ab interitu vetuſtatis monumentis. Quod ſi tibi huc venire placuerit, certior de omnibus fieri poteris. Interea tuæ me commendatum eſſe volo benivolentiæ. Dabam Parmæ die 4. Auguſti A. 1646.

Maxime Reverende Vir,

Tibi deditiſſimus

D. Bernardinus Caſtagninus.

VII. Libro *tertio* hujus Bibl. c. 1. p. 28. ſq. dictum eſt de ſcriptis ſuppoſitis *Platoni*, inter quæ ſunt tamen nonnulla quæ præſtantium ſcriptorum teſtimoniis Platoni tribuuntur. De *Definitionibus* itaque Caſaubonus ad Theophraſtum p. 115. *Non iis aſſentiri debemus, qui temere & contra anctoritatem vetuſtiſſimorum ſcriptorum, definitiones Platoni abjudicant.* Librum *de Virtute* Platoni vindicat S. Ambroſius in Pſalm. CXVIII. T. 1. p. 1195. edit. novæ Pariſ. *Diſcite unde Plato hæc ſumſerit. Eruditionis gratia in Ægyptum profectus, ut Moyſis geſta, Legis oracula, Prophetarum dicta cognoſceret: audivit conſolationem populi, qui ſupra peccati modum videbatur fuiſſe punitus, & hunc locum quadam adopertum dote verborum in dialogum transtulit, quem ſcripſit de virtute.* Solet etiam *Axiochus* ſive Libellus de morte contemnenda, Platoni eripi, & ad *Æſchinem* Socraticum tanquam autorem referri, inter cujus dialogos eum Græc & Latine vulgarunt viri doctiſſimi Joannes Clericus Amſt. 1711. 8. & Petrus Horreus, cujus editio imprimis commendanda Græcæ Linguæ ſtudioſis, Leovardiæ 1718. 8. Jam conſtat ſane ex Laërtii, Harpocrationis ac Svidæ teſtimoniis, ab Æſchine ſcriptum eſſe Axiochum, ſed quem diverſum ab hoc qui hodie exſtat ſuſpicari licet, quoniam ea quæ Pollux & Athenæus ex eo laudant, in noſtro haud leguntur.

Ariſtoteli quam plurimæ ſuppoſitæ lucubrationes, multæ etiam genuinæ illius præterrem eidem ereptæ & ad alios auctores relatæ ſunt, ut lib.

lib. 3. c. 6. notare me memini. Inter supposita Philosopho scripta p. 162. memoravi libros de mystica Philosophia, quos non magis *Anaxagoræ* esse quam Aristotelis res ipsa suadet, quanquam Joannes Dee, Londinensis præfatione ad librum Mahometi Bagdadini de superficierum divisionibus, Latine excusum Pisauri 1570. 4. ait *se Anaxagoræ illius antiquissimi Philosophi ac præstantissimi libellum unum in Philosophia occulta mysticaque incomparabilem, Aristotelis ubique nomine per multa jam sæcula insignitum, ipsi Anaxagoræ restituisse, idque argumentis certissimis.* Eodem jure possit Aristoteli tribui *Epistola*, quam ad Judæorum sacra conversus scripsisse traditur à R. Gedalia in libro *Schalschelet Haccabalah*, atque ex eo referunt Celeberr. D. Henricus Muhlius in Apologia Talmudica, & Jo. Buxtorfius, magni illius Buxtorfii pronepos, in catalectis philologico theologicis observat. CCXV. Vel alia consolatoria Epistola ad matrem, de qua venerandus noster Wolfius T. 1. Bibl. Hebraic. p. 222. vel *liber de prudentia præfecti militaris post victoriam & cladem* quem jactant Arabes, una cum *testamento Aristotelis & Hippocratis:* aut denique cujus meminit Albertus Magnus in speculo Astronomico de libris licitis & illicitis, & cujus initium: *Dixit Aristoteles Alexandro Regi, si vis percipere* &c. addit Albertus: *Hic est liber quem quidam vocant mortem animæ.*

Sub *Alexandri M.* nomine præter *Epistolam ad Aristotelem de situ & mirabilibus Indiæ*, recusam novissime Latine, Cornelio Nepote ut fabulantur interprete, curante Andrea Paulino, Giessæ 1706. 8. & *quæstiones* Indis Philosophis propositas, de quibus præter Plutarchum in Alexandro p. 701. & Palladius de Bachmannibus, aliæ apud Talmudicos in Tamid c. 4. jactatur etiam *privilegium* in Nobilissimi D. Jo. Benedicti Carpzovii libro edito Budissini 1719. cui titulus: fol. Ehren-Tempel des Marggrafthums Lausnitz, p. 236. *Pseudo-Callisthenis* de rebus Alexandri, qui Græce extat in variis Bibliothecis ut in Bodlejana, Cod. Barocc. 17. & Leidensi, aliisque; initium & specimen exhibet Abraham Berckelius ad Stephanum Byzant. in Βουκεφάλεια. Similem librum laudat ac legisse se profitetur pseudo Josephus Gorionides lib. 2. c. 12. - 22. *Ceteras autem res*, inquit p. 152. edit. Clarissimi Viri Jo. Frid. Breithauptii, *ab Alexandro gestas, & egregia ejus facinora ac quæcunque denique perpetravit, ea in libris Medorum & Persarum atque apud Nicolaum, Titum & Strabonem: & in libris nativitatis Alexandri* (ספר תולדות אלכסנדרוס) *rerumq; ab ipso gestarum, quos*

Magi ac Ægyptii eo anno quo Alexander deceſſit, compoſuerunt, ſcripta reperies. Sed Græci illius pſeudo Calliſthenis exordium ſpecimenque in guſtum operis lectori offerre placet.

ΒΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ. ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ.

Οἱ σοφώτατοι Αἰγύπτιοι, θεῶν ἀπόγονοι, γῆν μητέρα καταλαβόμενοι, θαλάσσης κύματα καθημερωσάμενοι, οὐρανοῦ ἀστροθεσίαν ψηφισάμενοι, παραδεδώκασι τὴν οἰκουμένην ἐπὶ στρατείας ἀρχῇ λόγῳ φύσεως μαγικῆς δυνάμεως. Φασὶ γὰρ τὸν Νεκτανεβὼ τὸν τελευταῖον τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα, μεθ' ὃν Αἴγυπτος ἐξέπεσε τῆς τοιαύτης τιμῆς, τῇ μαγικῇ δυνάμει πάντων περιγενέσθαι. τὰ γὰρ κοσμικὰ στοιχεῖα, λόγῳ πάντα αὐτῷ ὑπετέτακτο. εἰ γὰρ αἰφνιδίως πολέμου νέφος ἐπεληλύθει, οὐκ ἔσκυλε στρατόπεδον, οὐδὲ ὅπλων πομπεύματα, οὐ σιδήρου μηχανήματα, ἀλλ' εἰσήρχετο εἰς τὰ βασίλεια, καὶ ἐλάμβανε χαλκῆν λεκάνην, καὶ ἐμπλήσας αὐτὴν ὕδατος ὀμβρίου, ἔπλαττεν ἐκ κηροῦ πλοῖα μικρὰ καὶ ἀνθρωπάρια, καὶ ἐνέβαλλεν αὐτὰ εἰς τὴν λεκάνην, καὶ ἔλεγεν ἀοιδὴν, κρατῶν ἐβενίνην ῥάβδον, καὶ ἐπεκαλεῖτο τοὺς ἀγγέλους καὶ θεὸν Λιβύης Ἄμμωνα, καὶ οὕτως τοιαύτῃ λεκανομαντείᾳ τὰ ἐν τῇ λεκάνῃ πλοῖα τῶν ἐπερχομένων πολεμίων ἀπολλυμένων ἀνθρωπίων περιεγένετο. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ τῶν διὰ γῆς ἐπερχομένων. οὕτως οὖν διὰ τῆς πολυπειρίας τοῦ ἀνδρὸς τοῦ βασιλέως διαμένοντος, μετὰ ἱκανὸν χρόνον, ἐν τοῖς παρὰ Ῥωμαίοις ἐκ φρουρατόρων, παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησι κατασκόπων, παρὼν ποτέ τις παρὰ τῷ βασιλεῖ, οὕτως εἶπε. μέγιστε Νεκτανεβὼ παραπεμψάμενος τὸ ἐν εἰρήνῃ εἶναι, τοῦτο ἐπισκέψαιο, ἐπίκειται γάρ σοι νέφος οὐκ ὀλίγον μυρίων ἐχθρῶν, εἰσὶ γὰρ Σκύθες, Κίνσιρες*, Καύκωνες, Ἴβηρες, Σπάδιοι, Κυκλωτάνιοι, καὶ Λάπατες, καὶ Σπόροι, καὶ Ἀργεῖοι, καὶ Ζάλβοι, καὶ Χαλδαῖοι, καὶ Μετωπόψορες, καὶ Ἀγριοφάγοι, καὶ Εὐωνυμῖται, καὶ ὅσα εἰσὶν ἔθνη ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μεγάλα ἀναρίθμητα ἀνδρῶν στρατὸν ἔχοντα μυρίων σπευδόντων τὴν σὴν Αἴγυπτον καταλαβέσθαι. ὑπεισελθέτω σοι τὸ Ὁμηρικὸν δίστιχον. Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα, ᾧ λαοί τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσσα μέμηλεν. Οὕτως εἰπόντος τοῦ στρατάρχου, μηδιῶν ὁ Νεκτανεβὼς εἶπε. σὺ μὲν καλῶς καὶ ἐπαγρύπνως ἣν βεβούλευσαι φρουρὰν φυλάσσεις. δειλῶς δὲ καὶ οὐ στρατιωτικῶς ἐφθέγξω. οὐ γὰρ δύναμις ἐν ὄχλῳ φαίνεται ἀλλὰ προθυμία. καὶ γὰρ εἷς λέγος πολλοὺς ἐλαύνει χειρὶ τῇ ἀγαθῇ πολυπλήθειαν καλύψων, καὶ γὰρ εἷς κύων πολλὰς ἐλάφους ἐχειρώσατο. καὶ λύκος εἷς ἀγέλην ποιμνίων ὤλεσε. ἴστε σὺ πορεύου ἅμα τοῖς ὑποταγεῖσι στρατιώταις, καὶ τὴν σεαυτοῦ παράταξιν φύλαττε. λόγῳ γὰρ ἐγὼ τὴν

τῶν

τῶν βαρβάρων ἀνάριθμον πολυπλήθειαν πελάγους κύμασιν ὑποκαλύπτω. Οὕτως εἰπὼν ἀπέπεμψεν αὐτόν. οὗτος δὲ εἰς τὰ βασίλεια ἀναστρέψας, ἐκέλευσε πάντας ἐκ μέσου γενέσθαι. μόνος δὲ τὴν λεκάνην θεὶς, ἐπλήσατο ὕδατος, βαλὼν δὲ ἐπάνω τὰ κήρινα πλοῖα, ἀράμενος, κατὰ χεῖρα τὴν ῥάβδον τῷ δυναμικῷ λόγῳ ἐχρήσατο. ἀτενίζων δὲ εἰς τὴν λεκάνην, ἴδε τοὺς τῶν Αἰγυπτίων θεοὺς, τὰ τῶν πολεμίων βαρβάρων πλοῖα διακυβερνῶντας, διὸ καὶ στοχασθεὶς τὸ τῶν Αἰγυπτίων βασίλειον ὑπὸ τῶν μακάρων ἤδη προδοσίαν ἔχειν, ξυρασάμενος τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν πώγωνα πρὸς τὸ ἄλλο μορφώσας, ἐγκολπωσάμενος χρυσὸν ὅσον ἠδύνατο βαστάσαι, ἔφυγε τὴν Αἴγυπτον διὰ τοῦ Πηλουσίου. Πολλὰ δὲ περιμαστεύσας ἔθνη, εἰς Πέλλην τῆς Μακεδονίας παραγίνεται ὀθόνῃ ἀμφιασάμενος ὡς προφήτης Αἰγύπτιος Ἀστρολόγος ἐκάθισε δημοσίᾳ τὸν προσερχόμενον σκέπτεσθαι. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. οἱ δὲ τῇ Αἰγύπτῳ ἀφανοῦς γενομένου τοῦ Νεκτανεβὼ ἠξίωσαν οἱ Αἰγύπτιοι τὸν προπάτορα τῶν θεῶν Ἥφαιστον, τί ἄρα ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς ἐγένετο; Ὁ δὲ ἔπεμψεν αὐτοὺς διὰ χρησμῳδίας πρὸς τὸν ἄδυτον τοῦ Σινωπίου, ὅστις ἐχρησμῴδησεν αὐτοῖς. οὕτως Αἴγυπτον ἐκφυγὼν κραταιὸς ἄλκιμος πρέσβυς βασιλεὺς δυνάστης ἥξει μετὰ χρόνον. τὸ γηραλέον ἀποκαλῶν τύπων εἶδος κόσμον κυκλεύσας ἐπὶ τὸ Αἰγύπτου πέδον ἐχθρῶν ὑποταγὴν ἀληθῶς δώσει ἡμῖν. οὕτω δοθέντος τοῦ χρησμοῦ τούτου, μὴ νοήσαντες τὴν λύσιν, εἰς τὴν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Νεκτανεβὼ βάσιν γράφουσιν εἰς μνήμην ποταποῦ ἐκβησομένου τοῦ χρησμοῦ τούτου.

Ἐν τῇ Μακεδονίᾳ οὖν φανερὸς γίνεται πᾶσι ὁ Νεκτανεβὼς ἐπιτοσοῦτον, ὥστε καὶ τὴν Ὀλυμπιάδα θελῆσαι σκέψασθαι ὑπὸ αὐτοῦ. μετεκαλέσατο ἐν αὐτὸν ὑπὸ δήμου, τοῦ Φιλίππου τυγχάνοντος πρὸς πόλεμον, ὃς παραγενόμενος εἰς τὰ βασίλεια, ἰδὼν αὐτῆς τὴν εὐμορφίαν, τῆς σελήνης διαφορωτέραν. ἄνθρωπος καταφερὴς εἰς τὰς γυναῖκας ἀπὸ τῆς ἐρωτικῆς ἐπιθυμίας. τὸν νοῦν ἀκονήσας προτείνας τὴν χεῖρα ἠσπάσατο. χαίροις Μακεδόνων βασίλεια, μὴ καταξιῶν αὐτὴν δέσποιναν εἰπεῖν, τὸν βασιλικὸν ἔχων λογισμόν.

Ὀλυμπιὰς εἶπε. χαίροις ἀγαθώτατε Μαθηματικέ. καὶ παραβὰς καθίζου. ὁ δὲ ἐκάθισεν. Ὀλυμπιὰς εἶπεν. εἰ τυγχάνεις Αἰγύπτιος ἀληθινός; Νεκτανεβὼς εἶπεν, ὡς οἱ δοκιμάσαντες λέγουσιν. Ὀλυμπιὰς εἶπεν, ποίᾳ σκέψει χρώμενος τὸ ἀληθὲς ἀπαγγελεῖς; Νεκτανεβὼς εἶπεν, καλῶς ἀποφαίνω ὦ Βασίλισσα, πολυσχιδὴς γάρ ἐστι τῆς σκέψεως ἡ κρίσις. εἰσὶ γὰρ Ὀνειροκρίται, σημειολύται, ὀρνεοσκόποι, μάντεις, Ἀμμωμάντεις, γενεσιολόγοι, ἀστροθέται, ἀστρολόγοι. ἐγὼ οὖν πάντων τούτων ἐφαπτόμενος, κατ' ἐξοχὴν προφήτης ὢν Αἰγύπτιος, καὶ Μάγος εἰμὶ καὶ Ἀστρολόγος. καὶ ταῦτα λέγων, δριμύτατον αὐτὴν ἔβλεψεν. ἥτις σημειωσαμένη τὸ βλέμμα εἶπε. τί λογιζόμενος οὖν ὦ προφῆτα κατ' ἐξοχὴν, τί περιέργως με οὕτως περιέβλεψας;

βλέψας; Νεκταναβὼς εἶπε, ὑπομνησθῇς χρησμοῦ βασιλικοῦ. ἤκουσα γὰρ ὑπὸ τῶν ἰδίων θεῶν ποτε, ὅτι βασιλίδα σε δεῖ σκέψασθαι, καὶ ἅπερ λέγω ἀληθῆ εὑρεθῆναι. ἅμα δὲ τῷ ταῦτα εἰπεῖν, προσενεγκάμενος πίνακα καὶ πολύτιμον βασιλικὸν, ὃν ἑρμηνεῦσαι οὐ ποτε ἂν δύναται, ἐξ ἐλέφαντος καὶ ἐβενίνου, καὶ χρυσίου, καὶ ἀργύρου. τριχάρακτον ζώναις, ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου κύκλου δεκανοὺς ἔχοντα τοὺς τριάκοντα ἕξ, ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου, ζώδια δέκα δύο, ἐπὶ μὲν τοῦ μέσου ἥλιον καὶ σελήνην, ἔθηκεν ἐπὶ δίφρου, εἶτα γλωσσόκομον ἐλεφάντινον ἀθροίσας, ὡσαύτως μικρὸν ἐκκενώσας τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας, καὶ τὸν ὡροσκόπον ἐξ ὀκτὼ λιθοτέχνων μετ' ἄλλων ἔθηκε τὸν τηλικοῦτον οὐρανὸν ἐν ὀλίγῳ κύκλῳ περιφωτίσας προσθεὶς τὸν ἥλιον, τὴν δὲ σελήνην ἀδαμαντίνην, τὸν ἄρεα αἱματίτου, τὸν ἑρμέα σμαράγδου, τὸν Δία αἰθερίτου, τὴν Ἀφροδίτην σαπφείρου, τὸν Κρόνον ὀφίτου, τὸν ὡρόσκοπον λυγδίτου. καὶ φησί. εἰπέ μοι, λέξον μοι βασιλίς, ἐνιαυτὸν, μῆνα, ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τῆς ἑαυτῆς γεννήσεως. τῆς δὲ εἰρηκυίας, Νεκταναβὼς ψηφίζει τὴν αὐτῆς καὶ τὴν ἑαυτοῦ γέννησιν, εἰ συναστρεῖ εὐνοῆσαι, ἰδὼν δὲ εὖ κειμένην τὴν ἀστρονομίαν, φησί, τί θέλεις ἀκοῦσαι, βασιλίς; Ὀλυμπιὰς εἶπε, τὰ περὶ τὸν Φίλιππον μαθεῖν θέλω, φημίζεται γάρ μοι, μετὰ τὸν πόλεμον ἀποβαλεῖν με, καὶ γαμεῖν ἄλλην. Νεκταναβὼς εἶπε. Ψευδὴς ἡ φήμη γέγονε, βασίλισσα. κ. τ. λ.

VIII. Quem lib. 3. c. 29. §. 10. promisi *Codicem Pseudepigraphum Veteris Testamenti*, Patriarchis & Prophetis supposita scripta, & incertas varias de illis traditiones complexum, edidi Hamb. A. 1713. 8. cujus argumenta & titulos capitum hoc loco referam, cum supplementis nonnullis ac paralipomenis.

INDEX CAPITUM.

Codicis Pseudepigraphi Scriptorum Veteris Testamenti.

Ada-

6. Adamus Prometheus, repertor omnium disciplinarum & artium, Astrologiæ & aliarum scientiarum peritus. p. 7.
7. Adami mira potestas in omnes res creatas, ac facultas miracula patrandi. p. 10.
8. Liber generationum Adam. ibid.
9. Apocalypsis Adami. p. 11.
10. Adami Vita, liber Apocryphus. p. 12.
11. Pœnitentia Adami, Adamus Epimetheus. p. 16.
12. Psalmus XC. Adamo tributus. p. 19.
13. Psalmi duo sub Adami & Evæ nominibus confic̃ti, latine ex B. Amadei revelationibus. p. 21.
14. Sepher Raziel, scriptum Cabbalistico Magicum. p. 26.
15. Liber Adamo adscriptus à Zabiis sive potius Sabæis. p. 27.
16. Adamo tributæ columnæ. p. 29.
17. Liber Jezirah Adamo adscriptus. ibid.
18. Adami vestigia in Insula Zeylon. Mons Pico de Adam. p. 30.
19. Libri decem, quos Adamo à Deo inspiratos Muhamedani memorant. p. 31.
20. Adami de Alchymia sive Chrysopœia liber.
Alius de Divinitate. p. 32.
21. Traditio Adami de duratione Mundi. p. 22.
22. Zabiorum aliorumque variæ de Adamo traditiones & commenta. p. 34.
23. Testamentum Adami. p. 35.
24. Apocrypha præmissa libro Geneseos, in Codice MS. Bibliorum Germanice scripto. A. C. 1458. p. 36.
25. De Adamo & rebus ejus varii scriptores. p. 48. quibus possunt addi *Jo. Sebastiani Mitternacht* dissertationes de curiositate quorundam S. Scripturæ interpretum, præcipue circa Adamum protoplastum. Naumburg. 1674. 8. M. *Friderici Lebrecht Gœzii* diss. de statura Adami. Lips. 1727. 4. *Jo. Samuelis Luppii* de Adami sepultura, Witeb. 1718. 4. &c.
26. Adami Nomen. p. 49.
27. Hæretici ab Adamo appellationem sortiti. p. 50.
28. D. Georg. Henrici Gœzii de reliquiis Adami observationes. p. 53.
29. M. Pauli Christiani Hilscheri de reliquiis Adami Epistola. p. 63.
30. Evangelium EVÆ. p. 95.

31.

56. Li-

con T. 2. ſupplementi Antiquitatis explicatæ lib. 2. c. 7. p. 41. ſq. Clementina, homilia 2. c. 16. Πάλιν δὲ ἀπὸ τοῦ καθ᾽ ἡμᾶς λεγομένου Δευκαλίονος, πνευμάτων εἰκόνες δύο ἀπεστάλησαν, ἀκαθάρτου λέγω καὶ καθαροῦ, ὅ, τε κόραξ ὁ μέλας, καὶ ἡ λευκὴ περιστερὰ δευτέρα. Noachi dictum, δεῦτε, καλεῖ ὑμᾶς ὁ Θεὸς εἰς μετάνοιαν. p. 240.

75. Noachi campana. Induſtria in lectitandis Adami & Enochi libris. p. 241.

76. Oratio Noachi, quam in Arca quotidie recitaſſe fertur ad corpus Adami. p. 243.

77. Quæ Noachus poſt diluvium ſuos docuit. Schola Noachi. p. 244.

78. Noachus Vadimon. Ejus Oratio ad filios nepotesque ſuos, quos ſecum in Italiam adduxit. p. 247.

79. Noachus Uranus ſive Cœlus, Sol, Ogyges, Janus, Oenotrius, Gallus, Proteus, Vertumnus, Xiſuthrus. p. 249.

80. Noachus Puoncuus, & Oannes. Oannis περὶ γενεᾶς καὶ πολιτείας, de originibus & vitæ regimine primorum hominum. p. 254.

81. Noachus Leotzitzamns, Azonaces, Oſiris, Bacchus, Prometheus, Saturnus. p. 260.

82. Noachi diræ. p. 261.

83. Noachus miſſus ad Zhohacum Perſarum Regem. Alia nonnulla. p. 262.

84. Alphabetum, columnæ, methodus Geomantica, & alia ſcripta Noacho tributa. Anni ratio ab eodem prodita. p. 263.

85. Noachi teſtamentum & orbis terrarum in filios diſpertitio. p. 265.
Noachi teſtamentum commentitium occurrit etiam in Curtii Inghirami fragmentis Etruſcarum antiquitatum, atque inde in Antonii Ricchi theatro virorum illuſtrium Volſcorum, Rom. 1721. 4. Giornale de' letterati d'Italia T. 34. p. 502.

86. Septem præcepta filiorum Noachi. p. 268. Addendus locus ex Seder Olam Rabba, p. 16. 17. editionis Joannis Meyeri Viri celeberberrimi.

87. Alia Noachidarum præcepta à Judæis memorata. p. 270.

88. Noachi conjux Noria, Barthenos, Naama, Tithea &c. Filii Jonithus, Moneton. Liber Noria à Gnoſticis jactatus. p. 271.

89. Noachi conjux Haical. Conjuges Semi, Chami, Japheti. p. 277.

90. Sambethe Sibylla, Noachi nurus, Poëtria Sibyllinorum carminum. p. 278.

111. Abrahamus inventor litterarum Chaldaicarum. Ab Angelis edoctus linguam Hebraicam. p. 341.
112. Scriptum de somniorum interpretatione. p. 380.
113. Liber Cabbalisticus *Jetzirah*, Abrahamo tributus. p. 381.
114. Liber de Magiæ modis & effectibus. p. 390.
115. Abrahamus de resurrectione mortuorum edoctus à DEO. Colloquium DEI, Satanæ & Abrahami. p. 392.
116. Decem Abrahami tentationes. p. 398.
117. Abrahami liber de Idololatria, capitum CCCC. p. 400.
118. Abrahami Angelus Zedekiel. Apocalypsis à Sethianis supposita. Confer laudati Rhenferdii diff. de Sethianis. p. 184. Opp. Philolog. Idem an aliud scriptum Origeni, Athanasio & Nicephoro CPol. memoratum. p. 401.
119. Precatio *Schema* sive preces matutinæ ab Abrahamo traditæ. p. 403.
120. Psalmi Abrahamo tributi. *Heman* vel *Ethan* num idem cum Abrahamo? p. 404.
121. De Abrahamicæ doctrinæ vestigiis apud Ægyptios & Brachmanas obviis Guilelmi Postelli divinatio. Brachmanes, Abrahmanes, p. 405.
122. Haruspicinæ & auspiciorum auctor Abrahamus. Preces contra picas semina terræ Chaldæorum absumentes. p. 421.
123. Testamentum Abrahami. Quercus Mambre. Epicedium in Abrahami funere. p 417. Quercus Mambre de qua viri docti ad Genes. XIII. ult. ad tempora Constantini M. usque perduravit teste Isidoro apud Vincentium Bellovacensem XII. 91. speculi naturalis. Confer quæ de quercu Mariana, Cicero lib. 1. c. 1. de legibus.
124. Abrahami numi & reliquiæ, p. 413.
125. Abraham de multis à DEO peculiariter edoctus. Constitutus judex ad portas inferorum. p. 423.
126. Mysterium nominis Abrahami. Abraham Saturnus, Gigas &c. Rex Damasci. Abraham cultus ab Alex. Severo Imp. Alia nonnulla. p. 418.
127. Colloquium Abrahæ cum divite epulone. Sinus Abrahami Isaaci & Jacobi. Cum Abrahamo, Isaaco & Jacobo assidentes mensæ in Regno cœlorum. p. 424.

256.

* Laudatur etiam à Gaulmino in notis p. 189. 315. 323. 324. & 335. liber Mosaicarum quæstionum Arabice scriptus, necdum editus, in quo Moyses quærens & DEus respondens inducitur.

175. Psalmus DAVIDI tributus centesimus quinquagesimus primus. p. 905. Hunc Græce & Latine ex editione mea dedere Venerandi auctores Diarii eruditorum Theologici, Unschuldige Nachrichten von Alten und Neuen, A. 1713. p. 151. Cum Latina versione antiqua quam ibidem ex Josepho Maria Cajo exhibui, convenit, quam vulgavit Ludovicus Ferrandus prolegom. in Psalmos p. 106. qui MSS. Codices Regios Paris. 138. 222. Colbertinum 1339. & Memmianum 2. contulit. Eadem usus pridem fuit ante auctorem conflictus Arnobii & Serapionis, Vigilium Tapsensem Gaudentius Brixiensis sermone XI. p. 141. editiones luculentæ quam nuper adornavit Vir eruditus & humanissimus Paulus Galeardus, Canonicus Brixiensis: *Et idcirco Beatus David peculiari carmine gloriatur dicens:* pusillus eram inter fratres meos, *& cætera.* Servavit eandem quoque Rev. Vir & à multis annis mihi junctus amicitia *Paulus Christianus Hilscherus*, Pastor Palæodresdensis bene meritus, qui hunc Psalmum separatim cum commentario edidit, additaque vita Goliathi & Epistola de Oge Gigantum maximo, mihi pro sua in me benevolentia inscripsit, excusum Budissæ 1716. 4. Alia versio Latina sed recens, ut suspicor & ipsius editoris est, quam habes ad calcem Commentarii in Psalmos compositi à Gilberto Genebardo, & in ejus Psalterio A. 1577. Præter veterem Græcam *Apollinaris* & recentes Græcam Latinamque ornatissimæ fœminæ *Olympiæ Fulviæ Moratæ* metaphrases, quas alibi dedi, exstant etiam Latinæ *M. Antonii Flaminii* perelegans, & *Adami Theodori Siberi*, & *Francisci Mouretti* in enchiridio Psalmorum, Paris. 1581. 8. p. 183. ne de Germanica, Gallica & Belgica dicam, quæ A. 1692. publici juris factæ sunt Bremæ è Bibl. Winckelmanniana. Germanicam versionem ex Bibliis excusis Augustæ Vindel. A. 1518. exhibet laudatus Hilscherus p. 7. Alia antiqua versio Latina hujus Psalmi pridem edita fuit à B. Elia Ehingero ex MS. Bibl. Augustanæ, Augustæ Vindel. 1626. 4. atque inde in Diario eruditorum Theologico, quod modo laudavi, A. 1722. p. 347. Illam hoc loco dabo & ipse additis quibusdam observationibus.

ὀυ]ϛ

Οὗτος ὁ ψαλμὸς ἰδιόγραφος a) εἰς Δαυίδ, *) καὶ ἔξωθεν τοῦ ἀριθμοῦ, ὅτε ἐμονομάχησε τῷ Γολιάθ.

1. Μικρὸς ἤμην b) ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ νεώτερος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου

2. Ἐποίμαινον τὰ πρόβατα τοῦ πατρός μου.

3. Αἱ χεῖρές μου ἐποίησαν ὄργανον, c) καὶ οἱ δάκτυλοί μου ἥρμοσαν ψαλτήριον.

4. Καὶ τίς ἀναγγελεῖ τῷ κυρίῳ d) μου; αὐτὸς κύριος, αὐτὸς εἰσακούει. **

5. Αὐ-

Hic Psalmus proprie scriptus David extra numerum, quando monomachiam iniit cum Goliath.

1. Minimus eram inter fratres meos, & adolescens in domo Patris mei.

2. Pascebam oves Patris mei.

3. Manus meæ fecerunt organon, & digiti mei composuerunt Psalterium.

4. Quis iste est qui docuit? Herus meus ipse Dominus & exauditor cujusvis clamantis ad eum.

X

5. Ipse-

a) ἰδιόγραφοι Psalmi, iidem qui can. 59. Laodicen. ἰδιωτικοί, velut privati, privata auctoritate, non publica Ecclesiæ probati. Auctor conflictus Arnobii & Serap. *David quoque in suo proprio Psalmo*, hoc est peculiariter scripto, extra illorum CL. ab Ecclesia receptorum numerum.

*) al. τοῦ Δαβίδ.

b) Hæc verba respiciunt, præter Mariam Cassobolensem ad Ignatium, Athanasius Epist. ad Marcellin. Chrysostomus homil. 17. ad populum Antioch. & Gaudentius Brixiensis homilia XI.

c) Georgius Serpilius ὁ μακαρίτης in Vitis scriptorum Biblicorum parte IX. quæ est de Davide p. 457. Ob wohl nichts irriges in den 151sten Psalm enthalten, auch nichts neues ausser dem, was sonsten in der Heil. Schrifft: ohne wenn er bezeuget, daß er mit seinen eigenen Händen Musicalische Instrumente selbst gemacht, welches im ersten Buch Samuelis nicht stehet, jedoch nichts absurdes ist: dennoch bleiben wir schlechterdinges bey der Zahl der 150. Psalmen.

d) Saulem sunt qui h. l. intelligunt. Sed congruentius est DEUM intelligere.

**) Al. Εἰσακούσεταί μου.

e) Sa-

5. Αὐτὸς ἐξαπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, e) καὶ ἦρέ με ἐκ τῶν προβάτων τοῦ πατρός μου. ἔχρισέ με ἐν τῷ ἐλαίῳ f) χρίσεως αὐτοῦ.

5. Ipsemet misit Angelum suum, & extraxit me ex ovibus Patris mei, & unxit me unguento unctionis suæ.

6. Οἱ ἀδελφοί μου καλοὶ καὶ μεγάλοι, καὶ οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς ὁ Κύριος.

6. Fratres mei pulchri sunt & magni, & tamen non est oblectatus eis Dominus.

7. Ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν τῷ ἀλλοφύλῳ, καὶ ἐπικατηράσατό με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ. g)

7. Egressus sum in occursum extranei natione, & maledixit mihi per simulacra sua.

Et jaculatus sum in eum tres lapides in frontem ipsius in virtute Domini, & prostravi eum.

8. Ἐγὼ δὲ σπασάμενος τὴν παρ' αὐτοῦ μάχαιραν, ἀπεκεφάλισα αὐτόν, καὶ ἦρα ὄνειδος ἐξ υἱῶν Ἰσραήλ.

8. Et ego evaginavi gladium ejus, quem sua manu tenebat, & amputavi caput ejus, & abstuli opprobrium à filiis Israël.

176. Psalmi Davidis CL. è trecentis vel termillenis, ab amicis Ezechiæ Regis, vel ab Esdra selecti. p. 912.

177. Psalterium SALOMONIS cum Jo. Ludovici de la Cerda notis & brevibus castigationibus editoris. p. 914. Germanica versio lucem

e) Samuelem.

f) Ita recte legit præter Æthiop. Syr. & Arab. etiam auctor veteris interpretationis hujus Latinæ quam Ehingero debemus. Sed alter accepit ac si scriptum esset, ἐλέῳ, pro ἐλαίῳ unde vertit: *& unxit me in misericordia unctionis suæ*, sive ut apud Vigilium, *unctione misericordiæ suæ*, quasi in Græco esset ἐν τῇ χρίσει τοῦ ἐλέους αὐτοῦ.

g) Qui hoc loco in adjuncta versione sequitur versiculus, in Græco & versione altera Latina veteri male desideratur, cum & sensus eum videatur postulare, & exstet etiam in Codice Latino Bibl. Guelpherbytanæ, & in versione Arabica A. 1619. vulgata, & in Syriaca cujus editionem Maronitis debemus: Nec non in Æthiopica quam Vir celeberr. Jobus Ludolfus publicavit: & lectum ab Elia Cretensi ad Nazianzeni Oration. 4. & à Petro Comestore, notet laudatus Hillcherus p. 57.

cem vidit Lipsiæ 1716. 8. Suppositum esse Salomoni, contra Cerdam probat etiam Lud. Ferrandus p. 113. sq. Prolegom. in Psalmos.

178 Colloquium Davidis cum DEO de sui probatione. p. 1000.

179. Aliud de bonitate amentiæ. p. 1002.

180. Aliud super ædificatione templi. p. 1004.

181. Tekanoth sive Constitutiones non scriptæ quas ad Moysem & Davidem Judæi referunt. p. 1006.

182. Davidis scutum contra incendia. p. 1007.
מגן דוד de quo Jo. Jacobus Schudt ὁ μακαρίτης in Jüdischen Merckwürdigkeiten T. 2. p. 74. sq. Jo. Christophori Schäfferi der von GOTT verfluchte Feuer-Seegen, Lipf. 1723. 8. & A. C. Zelleri diss. de schedula incendiaria sacra Judæorum. Studgard. 1724. 4.

183. Duo Davidis libri, Florentiæ ante paucos annos jactati. p. 1010.

184. Centum Benedictiones. Liber fundamentum Mundi. p. 1010.
Davidis Sepulchrum ex quo Hyrcanus tria millia talentorum, Herodes Magnus aurea vasa abstulit. Vide Flav. Joseph. XVI. 7. p. 802. edit. Amst.

185. NATHAN Propheta. p. 1011.

186. ACHITOPHEL & MEPHIBOSETH, Davidis Doctores. p. 1012.

187. Numi Davidis & Salomonis nomine inscripti. p. 1013.
De numis Samaritanis in quibus litteræ *scin* & *daleth* non significant *siclum Davidis*, sed annum quartum Simeonis, Principis Maccabæorum, vide sis Richardi Simonis Bibliothecam selectam Gallice editam T. 2. p. 134. Alia de numis ad Davidem relatis Georgius Serpilius ὁ μακαρίτης in vitis scriptorum Biblicorum, vulgatis Germanice parte IX. c. 15. p. 341. Paulus Christianus Hilscherus ad Psalmum CLI. p. 46. sq. & Jacobus Basnage in Historia Judæorum scripta Gallice lib. IV. c. 17.

188. Salomonis Alphabetum. Idem inventor literarum Syriacarum & Arabicarum. Libri sacri Hiramo rogante, Salomonis jussu Syriace versi. Liber ei tributus de justitia. pag. 1014. De Salomonis litteris sive characteribus commentitiis, Acta Sanctor. T. 7. Maji 30. p. 408.

189. Liber Sapientiæ Salomonis, lingua Hierosolymitana. p. 1018.

De libro Sapientiæ quem Græce legimus, item de libro Ecclesiastici inter scripta Canonica non habendis dissertatio venerandi D. Gottlieb Wernsdorffi, Godfredo Arnoldo opposita lucem vidit Witebergæ 1702. 4.

190. Salomonis plagiarius Aristoteles. p. 1019.

191. Salomonis Epistolæ ad Vaphrem Ægypti & Hiramum Tyri Regem p. 1020. Pro *tribu David*, p. 1024. leg. *tribu Dan* ut recte Villalpandus ad Ezechielem T. 2. Parte 2. p. 460.

192. Quæstiones & Ænigmata a Salomone & Hiramo invicem, & a Salomone Philosophis Tyri proposita. pag. 1026. Hiramus Rex Tyri in regia sua templum Hierosolymitano simile condidit, in quo victimas lege Moysis præscriptas offerret, si credimus Jacobo Edesseno in Josephi Simonii Assemani Bibliotheca Orientali Tom. 1. p. 480.

193. Quæstiones Salomoni propositæ a Regina Sabæ. p. 1031.

Regina Sabæ, cum gente Immirenorum, Judaicam religionem amplexa.

Theodorus Lector lib. 2. Hist. Eccles. p. 567.

Ἰμμιρηνοί ἐστιν ἔθνος τελοῦν ὑπὸ Πέρσας. Οἰκοῦσι δὲ ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς τοῦ νότου. Ἰουδαῖοι δὲ ὑπῆρχον ἀνέκαθεν ἐκ τῆς ἐλθούσης πρὸς Σολομῶντα βασιλίδος τοῦ νότου. Ἐγένοντο δὲ ἐθνικοί. Οἱ αὐτοὶ δὲ ἐπὶ Ἀναστασίου ἐχριστιάνισαν, καὶ Ἐπίσκοπον ἔλαβον.

Immireni gens est Persis subjecta, ad extremos Noti fines habitans. Et Judæi quidem fuerunt inde à Regina Austri, quæ ad Salomonem olim venit. Antea * Gentiles fuerant. Anastasii vero temporibus hæc eadem gens Christianam religionem amplexi sunt & Episcopum acceperunt.

194. Adjurationes Dæmonum Salomoneæ. p. 1032. Adde Zonaram lib 3. Annal. c. 1. G. Colvenerii notas ad formicarium Jo. Nideri p. 71. 72. *Honorius Augustod. lib. 1. in gemma animæ c. 177.*

Exorcista dicitur adjurator, hi Salomone docente dæmonas adjurabant & eos de obsessis hominibus expellebant, ut septem filii Scene ** sacerdotis faciebant.

* Male Valesius: *Postea Gentiles facti sunt.*

** Lege *Sceva* ex Actor. XIX. 14.

195. Salomonis colloquium cum Regulo formicarum. Perfarum de Salomone fabulæ. p. 1041.
196. Liber Salomonis de lapidibus. p. 1042.
197. Salomonis βιβλ. ἰαμάτων ab Ezechia Rege fuppreffus. p. 1043. Adde S. Hippolyti opera T. 1. p. 270. & Volum. XIII. hujus Bibl. p. 387. fq. & de Salomonis multiplici fcientia & fapientia diff. viri Clariff. Danielis Lundii, Upfal. 1705. 8.
198. Precationis formula, quam ad Salomonem auctorem referunt Judæi. p. 1045.
199. Διδαχὴ Salomonis & Hygromantia ad filium Roboam. Σαλομωνακά. p 1046.

De templo in Africa condito à Salomone, Procopius lib. VI. de ædificiis Juftiniani Imp. c. 2. p. 111.

200. Salomonis Teftamentum. p. 1047.
201. Libellus de throno Salomonis. p. 1049.
202. Libri Magici, Salomoni tributi. ibid. Confer. Guil. Schickardum ad Tarich Perficum. p. 57--66.
203. Clavis f. Clavicula, מפתח שלמה annulus, fera, figilla, Somnia Salomonis. Alii libri nonnulli ei tributi. p. 1052. Claviculæ Salomonis excufæ Germanicè, Vefaliæ (titulus etiam Duisburgum & Francofurtum præ fe fert) 1686. 4. tribus plagulis & dimidia. Vide collectionem novam librorum rariorum, fafciculo IV. Halæ Sax. 1715. 8. p. 747. fq. & p. 759. fq. ubi B. Georgii Frid. Tryllitii Epiftola, in qua de libris fuperftitiofis Salomoni fuppofitis plura. A. 1612. 8. publici juris facta funt Veterum Sophorum figilla & imagines five fculpturæ lapidum & gemmarum fecundum nomina Dei & conftellationes aftrorum cum fignatura planetarum conftitutæ, auctoribus *Zoroaftre*, SALOMONE, *Raphaële*, *Chele*, *Hermete*, *Thalete*, ex MSS. Jo. Trithemii. Scutum Salomonis in Catalogo MSS. Bibliothecæ illuftris Uffenbachianæ p. 375.
204. Salomon an Philofophus fcepticus. p. 1057.
205. De Salomonis peccatis, pœna, pœnitentia & falute. p. 1060.
206. Davidis & Salomonis fepulchrum. p. 1061. Epitaphium ADOMI-

RAMI cujus 3. Reg. IV. 6. mentio & V. 13. 14. inventum Sagunti ſi credimus Jo. Baptiſtæ Villalpando ad Ezechielem T. 2. parte 2. p. 544.

זהו אכבר ארונירם	Hic eſt tumulus Adoniram
עבר המלך השלמו	famuli Regis Salomonis
שבא לגבת את הכס	qui venit ut exigeret tributum
ונפטר יום ----	& mortuus eſt die ----

207. Oraculum parentibus ELIÆ redditum. p. 1070. Confer ſcriptores poſt Theophanem.

208. Eliæ Prophetia & Apocalypſis. p. 1072.

209. Elias ſingularum ætatum acta conſcribens. Ejus Epiſtola poſt raptum in cœlos miſſa ad Joramum Regem. p. 1075.

210. Elias auctor Eremitarum, Carmelitarumque & Sophorum Perſicorum p. 1076. Elias in veteri habitu Carmelitæ monachi T. 1. act. Sanctor. Aprilis p. 796. & in propylæo ad T. 2. p. XXXVIII.

211. Elias Artiſta ſive Chymicus p. 1077. Adde celeberrimi D. Georg. Wolfg. Wedelii exercitatt. Medico Philolog. Centur. 1. Decur. 5. exerc. 1. 2. 3.

212. Traditio domus Eliæ de Mundo duraturo per ſex annorum millia. p. 1097. Alia de Elia, ſcriptores laudati à Rev. Wolfio T. 1. Bibl. Hebr. p. 170. Scipio Sgambatus in Archivis V. T. p. 117. ſq. Bælius in Lexico Hiſt. Jo. Meyerus ad Seder Olam Rabba p. 846. 887. Jo. Andreas Eiſenmengerus in Judaiſmo detecto T. 2. p. 401. &c.

Eliæ precatio cum R. Simeon Ben Jochai librum Zohar ſcribere aggrederetur, legitur inter Judæorum preces, atque in librao שערי ציון ſub initium.

Beda quæſt. 27. in libros Regum. Ut Soli currus & equos tribuant Poëtæ, de miraculo ſumtum Eliæ Prophetæ, qui curru igneo & equis igneis eſt raptus ad cœlum, Joannes CPolitanus Epiſcopus * exiſtimat. Quod etiam Græce (*ab Elia*) Ἥλιος dicitur Sol.

Sedulius lib. 1. Operis Paſchalis.

Quam bene fulminei prælucens ſemita cœli
Convenit Eliæ, merito qui & nomine fulgens
Hac ope dignus erat. Nam ſi ſermonis Achivi
Una per accentum mutetur littera, Sol eſt.

213.

* S. Chryſoſt. homil. de adſcenſione Eliæ.

213. Elias junior, libri tres ei tributi. p. 1085. De Elia Byzantino & libro ejus אדרות אליהו *pallium Eliæ*, vide laudati Wolfii nostri Notitiam Karæorum p. 93. & Bibl. Hebr. T. 1. p. 148. sq.

Elias, Elisæus, Jeremias, Joannes Baptista cœlibes sive virgines. Antioch. homilia 1. Coteler. T. 2. Patrum Apostol. p. 80. Insula & fons *castrati*, h. e. Eliæ apud D. Engelbertum Kæmpferum, amœnitat. exotic. p. 357. De Elia ejusque discipulis JONA, ELISÆO, ABDIA variæ Apocryphæ narrationes in libro qui exstat sub falso nomine Johannis Hierosolymitani, in Operibus Thomæ à Jesu Carmelitæ T. 1. p. 425. 426. 427.

Preces Judæorum pro reditu Eliæ vide sis in Catalogo MSS. Bibl. laudatæ Uffenbachianæ. p. 305. sq.

214. ESAIÆ ἀνάβασις sive ὅρασις. p. 1086.

215. Esaiæ cum Rege Hiskia colloquium. p. 1094.

216. MANASSÆ Regis pœna, pœnitentia & precatio. p. 1100.

217. Apocrypha JEREMIÆ Prophetæ. Num ex iis petita loca Matth. II. ult. & XXVII, 9. Ephes. V, 14. & 1. Petri III, 19. Prophetia Jeremiæ num truncata a Judæis. p. 1102.

Threnus sive *epicedium Jeremiæ in morte Regis Josiæ* memoratum 2. Paralip. XXXV. 24. videtur intercidisse, licet sunt qui putant in threnis, vel Jerem. XX. 14-18. illud contineri. Confer eruditissimi Wolfii Bibl. Hebr. T. 2. p. 154. Adhuc superfuit tempore Josephi X. 6. Antiquitatt. qui ait καὶ μεχρινῦν διαμένειν.

De Jeremia inter Prophetas primo, sive cæteris Prophetis in Codicibus Biblicis præmisso, diatriba Josiæ Henrici Opitii prodiit Lips. 1705. 4. meminique ejusmodi codicem perantiquum manu exaratum membranaceum videre in Bibliotheca Rev. nostri Joachimi Morgenwegii in quo Jeremias ante Esaiam legitur.

Descriptiones Jeremiæ de quibus infra c. 237. ex 2. Maccabæor. II. 13. Matthæus Ghislerius præf. in Commentar. ad Jeremiam cap. 2. putat ex illis petita quæ Epiphanius & Dorotheus referunt de Jeremia prædicente fore ut Ægypti simulacra conciderent, ubi Virgo eo cum suo ascenderet infante. Menologium Basilii Imp. Maji 1. de Jeremia. *Cum vero postea in Ægyptum abiisset, prædixit futurum ut omnia eorum simulacra concuterentur & conciderent propter Salvatorem puerum ex Virgine in stabulo nasciturum. Ac demum quum Taphnis* Ægypti urbe degeret, lapidibus à populo obrutus*

* Male Δάφναις T. 1. act. Sanctor. Maji p. 720.

tus è vita discessit, prope domum Pharaonis sepultus. Ephraim Syrus apud Assemanum T. 1. p. 72. Bibl. Oriental. *Hieremias Propheta ex Anatoth in Pharo Ægypti lapidibus obrutus à populo, sepultus fuit in sepulchro Pharaonis, eo quod Ægyptii in summo eum honore haberent propter accepta ab eo beneficia* (nimirum quia eos Crocodilis liberaverat, ut exponit hunc Ephræmi locum Gregorius Barhebræus in Horreo mysteriorum) *Ossa ejus ab Alexandro Rege Alexandriam translata, & ingente cum pompa ibidem condita fuerunt. Prophetavit annis XLI. Antecessit vero adventum CHristi annis DLX.* Confer Epiphanium de vitis Prophetar. Jo. Moschum in prato spiritali c. 77.

Libros Regum ad Jeremiam quidam referunt, ut Strimerus in Siphthe Jeschinim, idem qui minus etiam audiendus est, quando Proverbia Ecclesiastem & Canticum tribuit Esaiæ.

218. Apocryphæ de Jeremia & aliis Prophetis narrationes. p. 1110. Utrum Jeremiam audiverint Pythagoras vel Plato, disquirit Michael Ghislerius prolegom. ad Jeremiam c. V.

219. BARUCH & HABACUC. p. 1116.

De MERODACH BALADAN Babylonis Rege qui litteras & munera ad Ezechiam misit Es. XXXIX. hæc in commentario inedito ad Esaiam narrat S. Ephræm Syrus apud laudatum Assemanum T. 1. Bibl. Oriental. p. 79. *Sub idem tempus Merodach Baladan filius Baladan Rex Babylonis literas misit & munera Ezechiæ: audierat quippè, illum morbo, quo diù jacuerat, convaluisse. Quamvis autem & hanc ob causam legationem ad Ezechiam Baladanus miserit, gratulatum scilicet illi recuperatam valetudinem; altera etiam causa hujus legationis intercessit. Avebat quippè cognoscere portentum retrogradi Solis: Solem enim Baladanus colebat: quumque prima, sexta, & nona hora diei adorasset, vesperamque præstolaretur, consuetæ adorationis pensum persoluturus, vidit Solem in medio cœli in meridie: quærens autem rei insolitæ causam, didicit, illud portentum in gratiam Ezechiæ patratum, quò Isaiæ dictis fidem haberet. Misit igitur ad ipsum Baladanus munera & honorificam legationem, rogans, ut de Solis portento ipsum tutè doceret. Ille autem Merodach Baladan filius Baladan, alius est ab eo, qui Jechoniam liberum dimisit, quum tredecim supra centum*

tum anni ab adventu legatorum ad Jechoniæ captivitatem intercesserint: paucos nempe dies vixit Sarhadam, ejusque regno per Babylonios sublato, rerum Babylone potitus est Evilmerodach.

Y 237.

* Eadem de Esdra, quem *Ozair* vocant, tradunt Muhamedani. Vide Herbeloti Bibl. Orientalem p. 698.

237. Bibliotheca facra à NEEMIA inftaurata. *ἀναγραφαὶ* & *ὑπομνηματισμοί*. p. 1163.

238. *Πτολεμαϊκά* Athanafio in Synopfi S. Scripturæ memorata. p. 1164.

239. Ben SIRA fententiæ. p. 1165.

240. מגלת אנטיוכוס Volumen five Hiftoria Antiochi Epiphanis, ex verfione Julii Bartoloccii. p. 1165.

Hactenus capita quæ Volumine primo Codicis Pfeudepigraphi Veteris Veftamenti continentur: quod cum recuderetur A. 1723. ei alterum Volumem adjunxi, in quo hæc fefe lectori offerunt:

I. Capita priori Tomo Codicis Pfeudepigraphi Vet. Teft. fupplendo vel illuftrando.

1. ADAMUS, litterarum inventor, pag. 1.
2. Alphabetum Cœlefte, p. 2
3. Nomina ab Adamo rebus impofita, p. 4.
4. Adami uxor, Lilit, p. 5.
5. Adamus Propheta, p. 7.
6. Adami Philofophia, p. 8.
7. Adami mira poteftas, & corpus lucidum, p. 11.
8. Adamus Sabbatum in Paradifo celebrans, p. 13.
9. Fefta ab Adamo inftituta, p. 14.
10. Adami jejunium & pœnitentia, p. 14.
11. Locus in quem Adamus è Paradifo in exilium abiit, p. 20.
12. Canticum S. Michaëlis & bonorum Angelorum poft Luciferum & malos Angelos Cœlo dejectos, p. 26.
13. Sepher Raziel, p. 28.
14. Septem homines univerfum Mundum volventes, p. 28.
15. Adam, an Monarcha? p. 28.
16. Liber Adami & Joannis Baptiftæ apud Sabios, p. 29.
17. Adami veftigia in Infula Zeylon, p. 30.
18. Poma Adami, ficus Adamæa, p. 36.
19. Adami fepultura, p. 37.
20. Adami nomen, p. 39.
21. Adami ftatura, p. 41.
22. Adami epitaphium, p. 42.
23. Caini & Abelis forores, CALMONA & LEBORA, p. 44.

24.

24. ABELIS canis & sepultura, p. 45.
25. De CAINO varia, p. 48.
26. SETHUS Deus, facies ejus splendida, p. 49.
27. Filiorum Sethi columnæ, p. 51.
28. Sethus per sanguinem Abelis suos adjurans, p. 54.
29. ENOCHUS, p. 55. Scriptoribus de Henochi addendia:
Augustini Calmet, Benedictini, diss. de Henocho & libro Henochi post Commentar. in Apocalypsin, T. VIII. edit. Paris. in fol. p. 1027. 1034.
Tho. Jacombe Enochs walk and change, Lond. 1636. 4.
D. Jo. Henrici Ursini paralipomena ad Miscellanea Theologico Philologica lib. 1. p. 64. sqq. & lib. 5. p. 611. sqq.
30. Enochi preces, p. 57.
31. Enochi liber, Joanni Dee traditus ab Angelo, p. 58.
32. LAMECH, p. 61.
33. De NOACHO varia, p. 61.
34. Rudera arcæ Noachi, p. 63.
35. De MELCHISEDECHO miscella, p. 72. Scriptoribus de Melchisedecho adjungi poterunt:
Jaques d' Auzoles la Peire, Melchisedech, ou discours qui est ce grand Pretre Roy. Paris 1622. 8.
Augustini Calmet diss. de Melchisedecho, ante ejus Commentar. in Epistolam ad Hebræos, T. VIII. p. 636.
Olavi Celsii diss. de Melchisedecho, Upsal. 1723. 8.
Jo. Hermanni ab Elswig dissertationes tres de Melchisedecho, Witebergæ A. 1710. editæ & Jurieo, Hulsioque oppositæ.
36. Miscellanea de CHAMO, MISRAIMO, TUBALE, PHARAONE, OGE, GOLIATHO, p. 78.
37. THARE, Abrahami pater, monetarius, Triginta argentei, p. 79.
38. Quercus Mambre, p. 81.
39. Astrologica ABRAHAMI scientia, p. 81.
40. Ægyptiorum libri sacri, p. 83.
41. Testamenta PATRIARCHARUM, p. 83.
42. Vita ASSENETH, filiæ Potipharis, JOSEPHI uxoris; nunc primum Græce edita ex Codice Barocciano, cujus apographum mecum communicavit honoratiss. Collega meus Jo. Christianus

Hactenus Volumen illud fecundum Codicis pfeudepigraphi V. T. cujus fupplementum quoddam videri poteft etiam tertium quod A. 1714. 8. in lucem edidi, in quo continentur:

1. דברי הימים ופטירת משה *De vita & morte Moyfis* libri tres, Latine cum obfervationibus interpretis *Gilberti Gaulmini* Molinenfis, ex editione Parif. 1628. 8. in qua iidem libri apocryphis referti narrationibus etiam Hebraice leguntur.
2. Pfeudo *Dorothei* Tyrii de vita Prophetarum, Apoftolorum & LXX. Difcipulorum CHrifti, Græce & Latine. *Davidis Blondelli* cenfura

* De hoc dictum lib. VI. hujus Bibl. c. 4. Volum. X. p. 109. fq.

ſura traditionum de ſeptuaginta diſcipulis, ex libro ejus de Epiſcopis & presbyteris p. 99. ſq. *Theodori Prodromi* de LXX. CHriſti diſcipulis, Græce. *Hippolyti* Thebani de XII. Apoſtolis, Græce & Latine. *Iſidori* Hiſpalenſis de vita & obitu Sanctorum qui DEO placuerunt, ab Adamo ad Apoſtolos usque, capita LXXXVII. *Sophronii* Hieroſol. de baptiſmate Apoſtolorum Græce & Latine cum verſione Petri Lambecii, lib. 3. de Bibl. Vindob. p. 53.

3. *Ben Sira* & aliorum Orientalium ſententiæ & apophthegmata, à *Paulo Fagio* Isnæ 1532. 4. & *Joanne Druſio* Franequeræ 1591. pridem edita.

4. *Nicephori Calliſti* Menologium, Græce ex edit. Baſil. 1536. 8.

Denique adjungere juvat quem juvenis admodum Lipſiæ in patria mea A. 1691. 8. Græce & Latine, præmiſſis unicuique uberioribus prolegomenis, vulgavi faſcem apocryphorum V. T. librorum, non talium quidem quales dixi hactenus, & quos Eccleſia ut ait Hieronymus ne in manus quidem ſumit, ſed eorum qui non ſine fructu leguntur ab omnibus, & ab Eccleſiis nonnullis divina ac canonica, aut canonicis proxima habentur, de quibus dictum libro III. hujus Bibl. capite 29. In illo faſce comprehenduntur:

1. Liber *Tobiæ* ex editione Joannes Druſii cum verſione quam novam ipſe addidi.
2. Liber *Judith* cum verſione Claudii Baduelli.
3. Oratio *Manaſſæ* * Regis, cum veteri vulgata interpretatione. Duplex ejusdem Orationis metaphraſis, Græca altera mei quondam Doctoris *Io. Godofredi Herrichen*, τȣ͂ μακαρίτȣ, & altera Latina *Balduini Berlicomii*.
4. *Sapientiæ* liber cum verſione *Victorini Strigelii*.
5. Eccleſiaſticus *Siracidis* cum verſione *Ioannis Druſii*.
6. Duplex alphabetum ethicum *Ben Sira*, Latine.

XI.

* Hæc Oratio Manaſſea occurrit etiam in horologio Græcorum, & meminit ejus S. Anaſtaſius Sinaita in Pſalmum VI. p. 112. his verbis: *Φασὶ γὰρ οἱ ἀρχαῖοι τῶν ἱστοριογράφων* (Julius Africanus apud Jo. Damaſcenum in parallelis T. 2. Opp. p. 463.) *ὅτι ἀπενεχθεὶς Μανασσῆς κατεκλείσθη εἰς ζώδιον χαλκὸν ὑπὸ βασιλέως Περσῶν καὶ ἔσω ὢν ἐν τοιούτῳ ζωδίῳ προσηύξατο μετὰ δακρύων τὴν προσευχὴν τῆς ᾠδῆς αὐτȣ͂.*

IX. Antequam de commentitiis scriptis dicam quæ sub antiquis & magnæ auctoritatis nominibus BEROSI alicujus, aut MEGASTHENIS, XENOPHONTIS aliorumque vulgavit *Ioannes Annius*, Viterbiensis, ne Lector inter suppositítiarum & ab otiosis profectarum ingeniis lucubrationum multitudinem fatiscat, placet præmittere collecta pridem à me per aliam occasionem ex dignis fide scriptoribus genuini BEROSI fragmenta, longe plura illa quidem quam quæ vir summus Josephus Scaliger de industria delegit, ut pro more suo eruditissime illustraret ad calcem admirandi Operis quod de emendatione temporum, ex Plantini officina Lugd. Bat. 1598. edidit, recusum Francof. 1593. & Genevæ 1629. fol.

FRAGMENTA BEROSI
ex scriptis ejus genuinis.

Flavius Josephus lib. 1. *Antiquit. Iudaic. cap.* 3. *n. ult. Ex eo Eusebius X.* 13. *præparationis Evangelicæ, Cedrenus p.* 11. *&c.*

Μαρτυροῦσι δὲ μου τῷ λόγῳ πάντες οἱ παρ' Ἕλλησι καὶ παρὰ βαρβάροις συγγραψάμενοι τὰς ἀρχαιολογίας. καὶ γὰρ καὶ Μανεθὼν ὁ τὴν τῶν Αἰγυπτίων ποιησάμενος ἀναγραφὴν, καὶ Βηρωσὸς ὁ τὰ Χαλδαϊκὰ συναγαγὼν, καὶ Μῶχος τε καὶ Ἑστιαῖος, καὶ πρὸς αὐτοῖς ὁ Αἰγύπ-

Testes autem mihi (de longævitate primorum hominum) sunt quotquot Græcos inter Barbarosque antiquitates litteris prodiderunt. Nam & Manetho a) rerum Ægyptiacarum scriptor, & *Berosus* qui Chaldaicas composuit, & Mochus b) & Hestiæus c) prætereaque Hieronymus Ægyptius d) qui Phœnicum res pro

a) De Manethone dictum lib. 3. hujus Bibl. c. 20.
b) De Mocho Sidonio, qui Laërtio & Suidæ Ὦχος, vide lib. 1. c. 28. §. 4. & ad Sextum Empiricum p. 621.
c) De Hestiæo sive Histiæo Vossius lib. 3. de Hist. Gr. p. 378. atque Eduardus Bernardus ad Josephum p. 21. annotans, Ἱστιαῖον placuisse Jonitur, Atticis Ἑστιαῖον. Apud Freculfum lib. 1. Chronici c. 26. *Berosus qui Chaldaica defloravit, & Mochus & Aëtius.* Lege *& Hestiæus.* Alius Hestiæus Perinthius Philosophus Stobæo laudatus, ne dicam de Histiæis quorum meminit Herodotus, & in quibus ille qui Aristagoram ad defectionem impulit, de quo proverbium apud Apostolium XIX. 95.
d) Illis quæ de Hieronymo hoc erudite idem Vossius lib. I. cap. XI. adde quod

γύπτῳ ἱερώνυμος ὁ τὰ Φοινικικὰ συνταξάμενοι, συμφωνοῦσι τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις. Ἡσίοδός τε καὶ Ἑκαταῖος καὶ Ἑλλάνικος καὶ Ἀκουσίλαος, καὶ πρὸς τούτοις Ἔφορος καὶ Νικόλαος ἱστοροῦσι τοὺς ἀρχαίους ζήσαντας ἔτη χίλια.

prosequuti sunt, uno mihi omnes ore suffragantur. Imo etiam Hesiodus & Hecatæus & Hellanicus & Acusilaus & Ephorus item & Nicolaus, veteres mille annos vixisse tradunt.

Tertullianus c. 19. *Apologetici.*

Reseranda antiquissimarum etiam gentium archiva, Ægyptiorum, Chaldæorum, Phœnicum. Advocandi municipes eorum per quos notitia subministrata est, aliqui Manethon Ægyptius, & *Berosus* Chaldæus, sed & Iromus Phœnix Tyri Rex, sectatores quoque eorum, Mendesius Ptolemæus & Menander Ephesius & Demetrius Phalereus, & Rex Juba, & Appion & Thallus, & qui istos aut probat aut revincit Judæus Josephus, antiquitatum Judaicarum vernaculus vindex.

Plinius lib. VII. cap. 56.

Epigenes apud Babylonios * DCCXX. annorum observationes siderum cocti-

quod Plutarchus in Demetrii poliorcetæ vita p. 908. refert Hieronynum historicum ab eo præfectum Thebis captis post Antigonum interfectum Olympiade CXXI. 4.

* Simplicius in libb. Aristotelis de Cœlo p. 123. memorat τὰς ὑπὸ Καλλισθένους ἐκ Βαβυλῶνος πεμφθείσας παρατηρήσεις, sive Observationes Astronomicas ex Babylone à Callisthene in gratiam Aristotelis missas in Græciam, annorum MDCCCC. usque ad Alexandrum M. teste Porphyrio. Ex illis videntur fuisse de quibus apud Ptolemæum. Vide Volum. VIII. hujus Bibl. p. 214. Plurium quam bis mille annorum παρατηρήσεις scripto consignatas Babyloniis fuisse idem Simplicius testatur p. 27. Longe amplius temporum spatium notat Proclus, qui in Timæum Platonis p. 31. è Jamblicho ait Assyrios non modo observationes habuisse annorum 270000. sed integrarum revolutionum ac periodorum τῶν ἑπτὰ κοσμοκρατόρων sive septem planetarum. His con-

coctilibus latereulis inscriptas docet, gravis auctor inprimis: Qui minimum, *Berosus* & Critodemus CCCCXC. annorum.

Georgius Syncellus Chronographiæ p. 14.

Ἐπειδὴ δὲ Βηρωσὸς ὁ τῆς Χαλδαϊκῆς ἀρχαιολογίας συγγραφεὺς ἀκμάσας κατὰ τοὺς χρόνους Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος, ὥς φησιν, καὶ εὑρὼν ἐν Βαβυλῶνι πολλῶν ἀναγραφὰς φυλασσομένας ἐπιμελῶς, αἳ περιεῖχον ἐτῶν μυριάδων που δεκαπέντε, καὶ μικρὸν πρὸς ἱστορίας τινὰς περὶ οὐρανοῦ τε, καὶ γῆς, καὶ θαλάσσης, καὶ βασιλέων ἀρχαιότητος, καὶ τῶν πράξεων αὐτῶν, περὶ

At quoniam Berosus Chaldaicarum antiquitatum scriptor, qui, ut ipse refert, circa Alexandri Macedonis tempus floruit, plurium authorum monumenta diligenter asseruata, quæ res gestas annorum myriadibus quindecim, & nonnihil amplius continerent, quasdamque de cœlo, terra, mari, regum ac facinorum eorumdem antiquitate, de Babylonicæ terræ situ, ac ubertate, de animalium quorundam rubro mari ena-

Z

conveniunt quæ Cicero lib. 1. de divinatione c. 19. & ex eo repetit Lactantius VIII. 14. *Contemnamus etiam Babylonios & eos qui è Caucaso cœli signa servantes numeris & motibus, stellarum cursus persequuntur: Condemnemus, inquam, hos aut stultitiæ aut vanitatis aut imprudentiæ, qui CCCCLXX. millia annorum, ut ipsi dicunt, monumentis comprehensa continent.* Sed fidem detrahit Diodorus Siculus lib. 2. p. 118. περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν ἐτῶν ἐν οἷς φασι τὴν θεωρίαν τῶν κατὰ τὸν κόσμον πεποιῆσθαι τὸ σύστημα τῶν χαλδαίων, οὐκ ἄν τις ῥαδίως πιστεύσειεν. ἐτῶν γὰρ ἑπτὰ καὶ τετταράκοντα μυριάδας καὶ τρεῖς ἐπὶ ταύταις χιλιάδας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν γεγονέναι καταριθμοῦσιν, ἀφ' ὅτου τὸ παλαιὸν ἤρξαντο τῶν ἄστρων τὰς παρατηρήσεις ποιεῖν. *At numerum annorum quibus Mundi se considerationi vacasse collegium Chaldæorum asseverat, haud facile credideris. Nam ad expeditionem Alexandri in Asiam, quadringenta & LXXIII. millia annorum numerant, ex quo sidera observare cœperint.* 'Et Cicero ipse lib. 2. de divinat. c. 46. *Quod ajunt quadringenta & septuaginta millia annorum in periclitandis experiundisque pueris, quicunque essent nati, Babylonios posuisse, fallunt. Si enim esset factitatum, non esset desitum. Neminem autem habemus auctorem qui id aut fieri dicat, aut factum sciat.*

εἴ τι θέσεως τῆς Βαβυλωνίας γῆς, καὶ καρποφορίας αὐτῆς, καὶ ζώων τινῶν ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης θαλλόντων παρὰ φύσιν τῷ εἴδει, καὶ ἄλλα τινὰ μυθώδη, ταῦτα κομπολογίᾳ τινὶ συνέγραψεν (ἅ τινα πάντα κατὰ τὸν ἀληθῆ λόγον πλάσματα δαιμόνων εἶναι δοκεῖ) ἀναγκαῖον ἡγοῦμαι καὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἐν κανονίῳ παραθέσθαι ἀπὸ τοῦ χιλιοστοῦ πεντηκοστοῦ ἐνάτου ἔτους τοῦ κόσμου ὄντα, καίπερ πληροφορούμενος ὅτι δοξάσαι θέλων τὸ τῶν Χαλδαίων ἔθνος, καὶ δεῖξαι πάντων τῶν ἐθνῶν ἀρχαιότερον ὁ Βηρωσσός, καὶ οἱ κατ᾽ αὐτὸν ὁ Ἀλέξανδρος, φημὶ, ὁ Πολυΐστωρ, καὶ Ἀβυδηνὸς ταῦτα γεγράφασι.

enatorum forma præter naturam usitata, ac de aliis quibusdam fabulosas narrationes continentia, quæ quidem ordine compendioque conscripsit, se inuenisse testatur (hæc autem, ut verum fatear, dæmonum figmenta sunt anilesque nugæ) Eapropter omnem temporis seriem ab hoc labente anno mundi millesimo quinquagesimo nono in laterculum referre ac coordinare necessarium duxi: Nec enim me fugit Berosum, ac ejus sequaces, Alexandrum dico cognomento Polyhistorem, & Abydenum, ceu Chaldæorum gentem laudaturos, ac cæteris nationibus antiquiorem demonstraturos, hæc scriptis consignare voluisse.

Et paucis interjectis, p. 15.

τοῖς μὲν οὖν εὐπειθέσιν ἀρκεῖν οἶμαι ταῦτα πρὸς πᾶσαν πληροφορίαν, ὅτι οἱ πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἄνθρωποι τὴν μεταξὺ ὠκεανοῦ καὶ τοῦ παραδείσου γῆν ᾤκουν. καὶ οὔτε Βαβυλὼν ἦν ἐπὶ τῆς γῆς, οὔτε Χαλδαίων βασιλεία, ὡς τῷ Βηρωσσῷ καὶ τοῖς ἑπομένοις αὐτῷ δοκεῖ πρὸς ἀνατροπὴν τῶν θείων γραφῶν. οὔτε Αἰγυπτίων δυναστεία, ὡς τῷ Μανεθῷ ψευδομένῳ καὶ μεγαλύνοντι τὸ τῶν

Et mente quidem sanis hæc abunde sufficere arbitror, ut ante diluvium inter Oceanum & paradisum homines credantur terram incoluisse; ita tamen ut neque Babylon in terra, neque Chaldæorum regnum, ut Beroso & ejus discipulis ad evertendam Scripturarum authoritatem placet, neque Ægyptiorum principatus, ut a mendace & jactabundis buccis Ægyptiorum gentem Maneth

τῶν Αἰγυπτίων ἰδ' ἔθνος ἔδοξε γράφειν.

thone extollente confictum est, extiterit.

Atque iterum post pauca p. 16.

Τῆς οὖν Χαλδαϊκῆς ἀρχῆς ἀπὸ Νεμβρὼδ ἀποδεδεγμένης, συναποδέδεικται δηλονότι καὶ περὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν δυναστειῶν ἀπὸ Μανεθῶ τοῦ Σεβεννύτου πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον συγγεγραμμένα πλήρη ψεύδους, καὶ κατὰ μίμησιν Βηρωσσοῦ πεπλασμένα κατὰ τοὺς αὐτοὺς σχεδόν που χρόνους, ἢ μικρὸν ὕστερον.

Sane demonstratis Imperii Chaldaici fundamentis a Nembrod primo positis,* simul etiam quæ a Manethone Sebennyta ad Ptolemæum Philadelphum scripta mendaciis scaturire, & ad instar Berosi, ejus nimirum ætate, vel tempore ab eo non admodum dissito conficta, statim percipias.

Idem Syncellus p. 17.

Ὁ ἀκριβῶς ἐφιστάνων τοῖς ὑποκειμένοις δυσὶ κανονίοις αὐτόθεν ἕξει πᾶσαν πληροφορίαν ἐπὶ ἐπίπλαστος ἐστὶν ἡ τούτων ἐπίνοια ἀμφοτέρων, ὡς προείρηται, τοῦτε Βηρωσσοῦ, καὶ τοῦ Μανεθῶ, τὸ ἴδιον ἔθνος θέλοντος δοξάσαι. τοῦ μὲν τὸ τῶν Χαλδαίων, τοῦ δὲ τὸ τῶν Αἰγυπτίων. θαυμαζέτω δὲ, πῶς οὐκ ᾐσχύνθησαν ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀρχὴν θέσθαι ταῖς πρατώδεσιν αὐτῶν συγγραφαῖς. ἀλλ' ὁ μὲν Βηρωσσὸς διὰ Σάρων, καὶ Νήρων, καὶ Σώσσων ἀνεγράψατο. ὧν ὁ μὲν Σάρος τρισχιλίων

Qui duabus tabulis infra locandis mentem attentius adiecerit, duorum istiusmodi scriptorum, quos memoravimus, commentitiam percipiet scriptionem, Berosi dico & Manethonis, illius Chaldæorum, hujus Ægyptiorum gentem propriam pro viribus extollere contendentis. Miretur porro Lector etiam obuius, quod portentosis suis scriptis eundem annum principium commune statuere non sint reveriti: sed & Berosus Saris, Neris, & Sossis annorum numerum composuerit; quorum quidem Sarus ter millium & sexcentorum, ** Nerus sex.

* Plura in hanc sententiam idem Syncellus p. 36. 37. & 51.

** Cum ex Regibus alii decem saros, octodecim alii, alii plures vel paucio-

λίων καὶ ἑξακοσίων ἐτῶν χρόνων σημαίνει. ὁ δὲ Νῆρος, ἐτῶν ἑξακοσίων. ὁ δὲ Σῶσσος, ἑξήκοντα. καὶ συνῆξε. Σάρους ἑκατὸν εἴκοσι, διὰ βασιλέων δέκα, ἤτοι χρόνον ἐτῶν μυριάδων τεσσαράκοντα τριῶν, καὶ δύο χιλιάδων.

ſexcentorum, Soſſus annorum ſexaginta ſpatium complectitur. Saros autem cemtum & viginti, decem regum ætate, hoc eſt myriadum quadraginta trium & duorum millium annorum collegit ſummam.

Abydenus in Aſſyriacis, apud eundem p. 38.

μετὰ Εὐεδώρεσχον * ἄλλοι τινὲς ἦρξαν, καὶ Σείσιθρος, τῷ δὴ Κρόνος προσημαίνει μὲν ἔσεσθαι πλῆθος ὄμβρων Δεσίου πέμπτῃ ἐπὶ δέκα, κελεύει δὲ πᾶν ὅ τι γραμμάτων ἦν ἐχόμενον ἐν Ἡλιουπόλει τῇ ἐν Σισούθροισιν ἀποκρύψαι. Σίσιθρος δὲ ταῦτα ἐπιτελέα ποιήσας εὐθέως ἐπ᾽ Ἀρμενίης ἀνέπλωε, καὶ παραυτίκα μὲν κατελάμβανε τὰ ἐκ τοῦ Θεοῦ. τρίτῃ δὲ ἡμέρῃ ἔπειτα, ὕων ἐκόπασε, μετίει τῶν ὀρνίθων, πεῖρην ποιεύμενος εἴ που γῆν ἴδοιεν τοῦ ὕδατος ἐκδῦσαν. αἱ

Poſt Evedoreſchum regnaverunt alii quidam, ac demum Siſuthrus, cui cum Saturnus pluviarum maximam vim decimo quinto menſis Deſii fore prænuntiaſſet, quicquid litteris conſignatum erat apud Heliopolim Siſuthrorum abſcondi juſſit. Siſuthrus hæc executus in Armeniam confeſtim navigavit, & exinde quæ a Deo decreta eſſent, coniecit. Tertio vero die quo aquarum inundatio remittebatur, quasdam aves emiſit, & num terram alicubi aquis extantem detegeret, explorabat. Illæ vero profundis tan-

ciores regnaſſe tradantur ab Abydeno apud Syncellum p. 38. 39. hinc patet nec dies ſingulos poſſe per illos intelligi, ut Anieno & Panodoro perſuaſum fuit, nec termille & ſexaginta annos, ſed temporis ſpatium anni non valde diſſimile. Confer quæ traditioni inani atque incredibili tam remotam gentis ſuæ jactantium ætatem, & tamen nihil quod tam ingenti ſpatio tot millenariorum geſtum ſit, afferre valentium, opponuntur ab Iſaaco Jaqueloto diſſ. 1. earum quas adverſus atheos Gallice edidit c. XIX. p. 219. ſq.

* Hæc referens Scaliger in Græcis Euſebii p. 8. inſcribit: Ἀβυδηνοῦ ἐκ τῶν Βηρώσου.

αἱ δὲ, ἐκδεκομένου σφέας πελάγεος ἀμφιχανέος, ἀπορέουσαι ὅκη ἐγκαθορμίσονται παρὰ τὸν Σίσιθρον ὀπίσω κομίζονται, καὶ ἐπ' αὐτῇσι ἕτεραι. ὡς δὲ τῇσι τρίτῃσιν ἐτύχεεν, (ἀπικέατο γὰρ δὴ πηλοῦ, κατάπλεοι τοὺς ταρσοὺς) θεοὶ μὲν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανίζουσι, τὸ δὲ πλοῖον ἐν Ἀρμενίῃ περίαπτα ξύλων ἀλεξιφάρμακα, καὶ τοῖσιν ἐπιχωρίοις παρείχετο.

tantum aquarum vorticibus eas excipientibus, exilientes exinde ad Sisuthrum remeant,& retro in arcam reportantur, & post has pariter aliæ. Ut vero tertio id fecisset & rem pro voto fuisset consecutus (volucribus nimirum pedibus limo infectis redeuntibus) illico a Diis ex hominum conspectu subducitur, ac navigium in Armeniam delatum, amuleta collo suspendenda e tabularum fragmentis suppeditavit indigenis.

Apollodorus apud eundem Syncellum p. 39. & Scaliger in Græcis Eusebii Chron. p. 3.

Ταῦτα μὲν ὁ Βηρωσσὸς ἱστόρησε πρῶτον γενέσθαι βασιλέων Ἄλωρον ἐκ Βαβυλῶνος Χαλδαίων. βασιλεῦσαι δὲ σάρους δέκα, καὶ καθεξῆς Ἀλάσπαρον καὶ Ἀμήλωνα τὸν ἐκ Παντιβίβλων. εἶτα Ἀμμένωνα τὸν Χαλδαῖον, ἐφ' οὗ φησὶ φανῆναι τὸν μυσαρὸν Ὠάννην, τὸν Αννήδωτον, ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς. ὅπερ Ἀλέξανδρος προλαβὼν εἴρηκε φανῆναι τῷ πρώτῳ ἔτει. οὗτος δὲ μετὰ σάρους τεσσαράκοντα. ὁ δὲ Ἀβυδηνὸς τὸν δεύτερον Αννήδωτον μετὰ σάρους εἴκοσι ἕξ. εἶτα Μεγάλαρον ἐκ Παντιβίβλων πόλεως, βασιλεῦσαι δὲ αὐτὸν σάρους ὀκτωκαίδεκα· καὶ μετὰ τοῦτον Δάωνον ποι-

Regum quidem Babylone natorum Alorum primum fuisse narravit Berosus, Saris vero decem regnasse, ac deinceps Alasparum & Amelonem ex Pantibibliis: Tum Chaldæum Ammenonem, cujus tempestate execrandum Oannem, & Annedotum illum, e mari rubro prodiisse, quem Alexander præoccupato tempore anno primo, hic autem exactis quadraginta Saris, Abydenus vero secundum Annedotum post Saros viginti sex visum esse affirmant: Tum Megalarum ex Pantibibliorum urbe Saris octodecim regnasse, Daonumque ex Pantibibliis pastorem Saris decem in imperio successisse; ac ejus, inquit, tempore, quartus Annedo-

ποιμένα ἐκ Παντιβίβλων βασιλεῦσαι σάρους δέκα. κατὰ τοῦτον πάλιν φησὶ φανῆναι ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς Αννήδωτον τέταρτον τὴν αὐτὴν τοῖς ἄνω ἔχοντα διάθεσιν, καὶ τὴν ἰχθύος πρὸς ἀνθρώπους μίξιν. εἶτα ἦρξαι Εὐεδώρεχον ἐκ Παντιβίβλων, καὶ βασιλεῦσαι σάρους ὀκτωκαίδεκα. ἐπὶ τούτου φησὶν ἄλλον φανῆναι ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ὅμοιον κατὰ τὴν ἰχθύος πρὸς ἄνθρωπον μίξιν, ᾧ ὄνομα Ωδάκων. τούτους δέ, φησιν, πάντας τὰ ὑπὸ Ωάννου κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα κατὰ μέρος ἐξηγήσασθαι. περὶ τούτου Αβυδηνὸς οὐδὲν εἶπεν. εἶτα ἄρξαι Αμεμψινὸν Χαλδαῖον ἐκ Λαράγχων. βασιλεῦσαι δὲ αὐτὸν ὄγδοον σάρους δέκα. εἶτα ἄρξαι Ωτιάρτην Χαλδαῖον ἐκ Λαράγχων, βασιλεῦσαι δὲ σάρους η. Ωτιάρτου δὲ τελευτήσαντος τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ξίσουθρον βασιλεῦσαι σάρους ὀκτωκαίδεκα. ἐπὶ τούτου τὸν μέγαν κατακλυσμὸν φησὶ γεγενῆσθαι. ὡς γίνεσθαι ὁμοῦ πάντας βασιλεῖς δέκα, σάρους δὲ ἑκατὸν εἴκοσι.

tus eadem prioribus forma, humanæ nimirum mixta piſcis ſpecie, e mari rubro prodiit: Addit ille Evedoreſchum ex Pantibibliis, Saros octodecim tyrannidem adeptum, ac eo moderante alium priſtinis parem, (nomen autem erat Odacon) in quo piſcis ad hominem una fuit conjunctio, rurſum e mari rubro emerſiſſe. Omnes iſtos cuncta ſummatin ab Oanne dicta ſigillatim, & per partes expoſuiſſe aſſerit, de quo nil penitus memorat Abydenus. Eosdem Amempſinus a Laranchis Chaldæus princeps ordine octavus Saris decem in regno ſequutus eſt: Mox Otiartes e Laranchis Chaldæus Saris octo regnavit: Eoque defuncto, filius Xiſuthrus Saris octodecim ſceptra moderatus eſt: Quo imperante, inquit, famoſum illud diluvium contigit. Adeo ut reges omnes numero decem computentur, quorum ætas ad Sarorum viginti ſupra centum ſpatium prorogetur.

Georgius Cedrenus compendio Hiſtoriar. p. 10.

Ὥστε οὐδὲ Βαβυλωνίων ἦν οὐδὲ Χαλδαίων βασιλεία, ὡς τῷ Βηρωσσῷ καὶ τοῖς ἐπο-

Itaque tum neque Babyloniornm erat neque Chaldæorum regnum, ut

ἑπομένοις δοκεῖ πρὸς ἀνατροπὴν τῶν θείων γραφῶν. οὔτε Αἰγυπτίων δυναστεία ὡς τῷ Μανέθῳ ψευδομένῳ καὶ μεγαλύνοντι τὸ τῶν Αἰγυπτίων ἔθνος. Ἡ γὰρ ἀρχὴ τῆς τῶν Βαβυλωνίων βασιλείας ἤτοι Χαλδαίων ἀπὸ Νεβρὼθ κ. τ. λ.

ut *Berosso* & eum secutis contra sacras litteras placuit: Neque Ægyptiorum principatus, ut Manetho tradidit, Ægyptiorum gentem extollendi studio mentitus. Etenim principium regni Babyloniorum sive Chaldæorum à Nemrode ducitur &c.

Flavius Josephus Antiquit. Jud. lib. 1. c. 7. n. 2. & ex eo Eusebius IX. 16. præpara t. Evangel.

Μνημονεύει δὲ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβράμου Βηρωσσὸς, οὐκ ὀνομάζων, λέγων δ' οὕτως. μετὰ τὸν κατακλυσμὸν, δεκάτῃ γενεᾷ,* παρὰ Χαλδαίοις τις ἦν δίκαιος ἀνὴρ μέγας καὶ τὰ οὐράνια ἔμπειρος.

Meminit patris nostri Abrahami Berosus quoque, non tamen eum nominans, his verbis: *Post diluvium decima ætate apud Chaldæos erat quidam justitiæ cultor, vir magnus & sideralis scientiæ peritus.*

Idem Josephus lib. I. cap. III. n. 6.

Τοῦ δὲ κατακλυσμοῦ τούτου καὶ τῆς λάρνακος μέμνηνται πάντες οἱ τὰς βαρβαρικὰς ἱστορίας ἀναγράφοντες, ὧν ἐστι καὶ Βηρωσσὸς ὁ Χαλδαῖος, διη-

Hujus autem diluvii & Arcæ meminerunt omnes barbaricæ historiæ scriptores, & in his Berosus Chaldæus. Narrans enim de hoc diluvio sic ferme scribit: *Fertur autem*

* Hinc Bochartus p. 102. concludit Berosum Cainanis nullam rationem habuisse: *Si enim*, inquit, *inseratur Cainan, non vixerit Abraham decima generatione, sed undecima.*

** Hunc Josephi locum ad Berosum provocantis respicit Eusebius IX. 10. præparat. & Joannes Zonaras lib. 1. Annal. p. 19. S. Hieronymus de locis Hebraicis in voce *Ararat:* Arcæ & diluvii, omnes qui Barbaras scripsere historias, recordantur, quorum unus est *Berosus* Chaldæus, qui super diluvio referens, hæc locutus est: *Dicitur hujus navis in Armenia propter montem Carduenorum pars aliqua permanere, & quosdam bitumen ex ea avellentes circumferre, quo utuntur vel maxime hi qui lustrantur vel se expiant.*

διηγούμενος γὰρ τὰ περὶ τὸν κατακλυσμὸν, οὕτω που διέξεισι. Λέγεται δὲ καὶ τοῦ πλοίου ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ πρὸς τῷ ὄρει τῶν Κορδυαίων * ἔτι μέρος τι εἶναι, καὶ κομίζειν τινὰς τῆς ἀσφάλτου ἀφαιροῦντας. Χρῶνται δὲ μάλιστα οἱ ἄνθρωποι τῷ κομιζομένῳ πρὸς τοὺς ἀποτροπιασμούς.

tem & navigii hujus pars in Armenia apud montem Cordyæorum superesse, & quosdam bitumen inde abrasum secum reportare, quo vice amuleti, loci ejus homines uti solent.

Georgius Syncellus in Chronico p. 28.

Βηρωσσὸς ** δὲ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βαβυλωνιακῶν φησι γενέσθαι μὲν αὐτὸν κατὰ Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου τὴν ἡλικίαν. Ἀναγραφὰς δὲ πολλῶν ἐν Βαβυλῶνι φυλάσσεσθαι μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἀπὸ ἐτῶν που ὑπὲρ μυριάδων δεκαπέντε περιεχούσας χρόνον. περιέχειν δὲ τὰς ἀναγραφὰς ἱστορίας περὶ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ θαλάσσης, καὶ πρωτογονίας, καὶ βασιλέων, καὶ τῶν κατ᾽ αὐτοὺς πράξεων.

Sane Berosus Alexandro Philippi separem ætate libro de Babylonicis primo jactat: plurimorum verò commentaria spatium circiter myriadum annorum quindecim in Babylone summa cura refert asservari: Illa vero de cœlo, mari, primo rerum ortu, regibus ac eorum gestis relationes & historias continere.

Καὶ πρῶτον μὲν τὴν Βαβυλωνίαν γῆν φησὶ κεῖσθαι ἐπὶ τοῦ Τίγριδος καὶ Εὐφράτου ποταμοῦ μέσην. φύειν δὲ αὐτὴν πυροὺς ἀγρίους, καὶ κριθὰς, καὶ ὄχρον, *** καὶ σήσαμον, καὶ τὰς ἐν τοῖς ἕλεσι φυομένας ῥίζας ἐσθίεσθαι ὀνο-

Et primo quidem Babyloniam terram inter Tigrin & Euphratem fluvios mediam jacere describit: Tum ex ea frumentum agreste, hordeum, ochron, & sesamon ac in paludibus esthiesthon radices enasci, hasque gongas vocari,

* Adde Bochartum p. 19. & 20. Geographiæ sacræ edit. Francof. 1674. 4.
** Eadem ex Syncello Scaliger in Græcis Eusebii p. 5. sq.
*** Nobiliss. vir Dieterius Doblerus legebat κέγχρον.

ὀνομάζεσθαι αὐτὰς γόγγας. Ἰσοδυναμεῖν δὲ τὰς ῥίζας ταύτας κριθαῖς. Γίνεσθαι δὲ φοίνικας, καὶ μῆλα, καὶ τὰ λοιπὰ ἀκρόδρυα, καὶ ἰχθύας, καὶ ὄρνεα, χερσαῖά τε καὶ λιμναῖα. εἶναι δὲ αὐτῆς τὰ μὲν κατὰ Ἀραβίαν μέρη ἄνυδρά τε καὶ ἄκαρπα, τὰ δὲ ἀντικείμενα τῇ Ἀραβίᾳ, ὀρεινά τε καὶ εὔφορα. ἐν δὲ τῇ Βαβυλῶνι πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων γενέσθαι ἀλλοεθνῶν κατοικησάντων τὴν Χαλδαίαν. ζῆν δὲ αὐτοὺς ἀτάκτως, ὥσπερ τὰ θηρία.

ri, ac æqualis esse cum hordeo virtutis enarrat. Palmas item in ea reperiri, poma, & reliquos frugiferarum arborum fructus, pisces & volucres, cum terrestres, tum aquatiles: Ac ejus sane partes ad Arabiam sitas, inaquosas & steriles; oppositas autem Arabiæ, montibus respersas & feraces. Babylone ipsa hominum alienigenarum Chaldæam incolentium multitudinem immensam numerari: eosque brutorum more sine lege liberam vitam ducere.

Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ ἐνιαυτῷ φανῆναι ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης κατὰ τὸν ἐμόρρουντα τόπον τῇ Βαβυλωνίᾳ ζῶον ἄφρενον * ὀνόματι Ὠάννην, καθὼς καὶ Ἀπολ-

Primo anno e mari rubro ad vicinum littus Babyloni contiguum, animans ratione destitutum emersisse, Oannem nomine, & ut Apollodorus quoque retulit, toto cor-

* Isaacus Vossius de LXX. interpretibus p. 409. *Quæ Chaldæi produnt de suo Noacho, hoc est Oanne, eadem Seres tribunt Puoncuo. Oannem statim à diluvio Astronomiam docuisse scribit Berosus. Idem de Puoncuo habent Serum annales. Iidem Puoncuum ex ovo prognatum esse scribunt, similiter & Chaldæi Oannem ex ovo primigenio prodiisse scripsere, ut liquet ex Helladio Besantinoo apud Photium. Non recte vero apud Berosum legitur Oannem hunc fuisse animal brutum, cum dicit* φανῆναι ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάττης κατὰ τὸν ἐμορροῦντα τόπον τῇ Βαβυλωνίᾳ ζῶον ἄφρενον ὀνόματι Ὠάννην; *Tantum abest ut hoc verum sit, ut ne sit Græcum quidem. Mirum viros eruditos non vidisse scribendum esse* ζῶον ἄρρεν ὂν ὀνόματι Ὠάννην. *Feminæ, quæ ex altero ovo exclusa fuisse credebatur, nomen erat Omoloca vel Omoroca. Berosus:* Ἄρχειν δὲ τούτων πάντων γυναῖκα ἧ ὄνομα Ὀμορώκα, εἶναι δὲ τοῦτο Χαλδαϊκὸν μὲν, Ἑλληνιστὶ δὲ μεθερμηνεύεται θάλασσα. מלח ים *aqua salsa* ים *enim*

Ἀπολλόδωρος ἱστόρησε, τὸ μὲν ὅλον σῶμα ἔχον ἰχθύος. ὑπὸ δὲ τὴν κεφαλὴν παραπεφυκυῖαν ἄλλην κεφαλὴν ὑπὸ κάτω τῆς τοῦ ἰχθύος κεφαλῆς, καὶ πόδας ὁμοίως ἀνθρώπου, παραπεφυκότας δὲ ἐκ τῆς οὐρᾶς τοῦ ἰχθύος. εἶναι δὲ αὐτῷ φωνὴν ἀνθρώπου, τὴν δὲ εἰκόνα αὐτοῦ ἔτι καὶ νῦν διαφυλάσσεσθαι. τοῦτο δέ, φησιν, τὸ ζῶον, τὴν μὲν ἡμέραν διατρίβειν μετὰ τῶν ἀνθρώπων, μηδεμίαν τροφὴν προσφερόμενον. παραδιδόναι τε τοῖς ἀνθρώποις γραμμάτων, καὶ μαθημάτων, καὶ τεχνῶν παντοδαπῶν ἐμπειρίαν, καὶ πόλεων συνοικισμοὺς, καὶ ἱερῶν ἱδρύσεις, καὶ νόμων εἰσηγήσεις, καὶ γεωμετρίαν διδάσκειν, καὶ σπέρματα, καὶ καρπῶν συναγωγὰς ὑποδεικνύειν, καὶ συνόλως πάντα τὰ πρὸς ἡμέρωσιν ἀνήκοντα βίου παραδιδόναι τοῖς ἀνθρώποις. ἀπὸ δὲ τοῦ χρόνου ἐκείνου οὐδὲν ἄλλο περισσὸν εὑρεθῆναι. Τοῦ δὲ ἡλίου δύναντος τὸ ζῶον τουτονὶ Ωάννην δῦναι πάλιν

corpore piscem, infra piscis caput, aliud ei caput enatum gerere; pedes humanos in ejus corpore cerni, at piscis caudæ adnexos; vocem item & loquelam hominis ei fuisse, ejusque etiamnum hodie pictam imaginem servari. Hoc animans interdiu quidem nullo admisso cibo versari inter homines, ac eis litterarum & disciplinarum notitiam, artium experimenta, urbium constructiones, templa erigere, ponere leges, geometricis attendere, semina fructusque colligere, ac summatim quæ mores mansuefacerent omnia commonstrasse. Ab eo tempore nihil, præter hæc, de illo auditum. Sole occumbente animans illud Oannem ad mare declinare, & in eo mergi, noctesque sub aquis agere, ceu amphibium partim hic, illic ex parte. Postremum alia animantia huic similia visa, de quibus in regum historiis evulgaturum plura pollicetur. Oannem de originibus &

enim Chaldæi dicebant pro ים. *Quare vero Noachus cum tribus filiis semipisces vocentur, nemo non intelligit. Sed & ipse Oannes Annedotus, & tres ejus filii alii tres, Annedoti vel Anidoti cognominantur à nauticæ studio,* ναυβάτην *enim seu* ναυσίπορον *hoc vocabulum notat. Abydenus tamen plures statuit Annedotos quam quatuor, verum nihil tale ex Beroso, quem tamen descripsit, liquet.*

λιν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὰς νύκτας ἐκεῖ διαιτᾶσθαι. Εἶναι γὰρ αὐτὸν ἀμφίβιον. ὕστερον δὲ φανῆναι καὶ ἕτερα ζῶα ὅμοια τούτων, περὶ ὧν ἐν τῇ τῶν βασιλέων ἀναγραφῇ φησὶν δηλώσειν. τὸν δὲ Ωάννην περὶ γενεᾶς καὶ πολιτείας γράψαι, καὶ παραδοῦναι τόνδε τὸν λόγον τοῖς ἀνθρώποις.

Γενέσθαι φησὶ χρόνον, ἐν ᾧ τὸ πᾶν, σκότος καὶ ὕδωρ εἶναι, καὶ ἐν τούτοις ζῶα τερατώδη, καὶ εἰδιφυεῖς τὰς ἰδίας ἔχοντα ζωογονεῖσθαι. Ἀνθρώπους γὰρ διπτέρους γεννηθῆναι, ἐνίους δὲ καὶ τετραπτέρους, καὶ διπροσώπους. Καὶ σῶμα μὲν ἔχοντας ἓν, κεφαλὰς δὲ δύο, ἀνδρείαν τε καὶ γυναικείαν, καὶ αἰδοῖά τε διττά, ἄρρεν καὶ θῆλυ. Καὶ ἑτέρους ἀνθρώπους, τοὺς μὲν αἰγῶν σκέλη καὶ κέρατα ἔχοντας, τοὺς δὲ ἱππόποδας, τοὺς δὲ τὰ ὀπίσω μὲν μέρη ἵππων, τὰ δὲ ἔμπροσθεν ἀνθρώπων, οὓς ἱπποκενταύρους τὴν ἰδέαν εἶναι. Ζωογονηθῆναι δὲ καὶ ταύρους, ἀνθρώπων κεφαλὰς ἔχοντας. Καὶ κύνας τετρασωμάτους. οὐρὰς ἰχθύος ἐκ τῶν ὄπισθεν μερῶν ἔχοντας, καὶ ἵππους κυνοκεφάλους, καὶ ἀνθρώπους, καὶ ἕτερα ζῶα κεφαλὰς μὲν καὶ

& vitæ regimine ſcripſiſſe, & hanc vivendi rationem hominibus tradidiſſe.

Tempus fuiſſe quo cuncta tenebræ & aqua erant: Et in illis animantia portentoſa, & ſub variis naturæ ſpeciebus & formis viſu mirandis vitam ac lucem accepiſſe. Homines duabus pennis, alios quatuor, & geminis vultibus inſignes; corpus quidem unum, capita vero duo, virile, & fœmineum; & gemina pudenda, maſculum & muliebre: Hominum aliorum, hos caprarum crura & cornua, illos equorum anteriores, iſtos poſteriores & hominum anteriores, quales ſunt Hippocentaurorum formæ, habuiſſe. Tauros humanis capitibus ibidem naſci; canes quadricorpores, & poſterioribus partibus piſces: Equis canum adjuncta capita: Homines & alia animantia caput & corpus equinum, piſcium vero caudas habentia, nec non & alia variis quibusque formis deformia. His adjunge piſces, reptilia, ſer-

καὶ σώματα ἵππων ἔχοντα, οὐρὰς δὲ ἰχθύων. Καὶ ἄλλα δὲ ζῶα παντοδαπῶν θηρίων μορφὰς ἔχοντα. Πρὸς δὲ τούτοις, ἰχθύας, καὶ ἑρπετὰ, καὶ ὄφεις, καὶ ἄλλα ζῶα πλείονα θαυμαστὰ καὶ παρηλλαγμένα τὰς ὄψεις ἀλλήλων ἔχοντα. ὧν καὶ τὰς εἰκόνας ἐν τῷ τοῦ Βήλου ναῷ ἀνάκειται.

ſerpentes, & alia plura animantia quaſi mutatis ab invicem ſpeciebus varietate conſpicua, quorum imagines in Beli templo appenſæ.

Ἄρχειν δὲ τούτων πάντων γυναῖκα ᾗ ὄνομα Ὁμορῶκα. Εἶναι δὲ τοῦτο Χαλδαϊστὶ μὲν Θάλατθ, ἑλληνιστὶ δὲ

Iſtis omnibus mulier, cui nomen Omoroca, præſidet: Hoc idem Chaldaice Thalath, * Græce ſonat mare, & ex æquo ** Lunam

* Hæc, inquit Scaliger ad Græca Euſebii p. 408. non poſſunt eſſe à Beroſo. Non enim potuit magis ignorare linguam ſuam, quam Alexander Polyhiſtor Græcam. Lingua Beroſi τὴν θάλασσαν vocat *Jammu*, aut *Jammo*, non thalath, quod ſignificat *tria*, non *mare*. Itaque ſine dubio Græculi polyhiſtoris παρανοθεύματα ſunt.

** ἰσόψηφα ſunt calculis numerorum æquata ſive quorum litteræ ſecundum poteſtatem numerorum eandem ſummam conficiunt: idque valet tam in Græcis quam in Hebraicis, Syriacis & Arabicis, ubi litteræ habent poteſtatem numerorum. Verbi gratia ים quod mare ſignificat & θαλάθ,

י	10.	θ	9.
ם	40.	α	1.
		λ	30.
	50.	α	1.
		θ	9.
			50.

Confer de ἰσοψήφοις Muretum XIV. 13. var. lect. & quæ ad Gellium XIV. 6. viri docti, nec non Anthologiam Epigrammatum Græcorum p. 94. 244. 427. 562. ſq. edit. Wechelianæ. At θάλασσα ſunt 442. σελήνη autem 301. quomodo igitur ἰσόψηφα eſſe ait? Sed fortaſſe Chaldaice ſunt ἰσόψηφα. Ne ſic quidem: Et quo longius à ve-

δὲ μεθερμηνεύεται θάλασσα, κατὰ δὲ ἰσόψηφον Σελήνη. Οὕτως δὲ τῶν ὅλων συνεστηκότων, ἐπανελθόντα Βῆλον σχίσαι τὴν γυναῖκα μέσην, καὶ τὸ μὲν ἥμισυ αὐτῆς ποιῆσαι γῆν, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ οὐρανὸν, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ζῶα ἀφανίσαι.

nam refert. His ita conſtitutis, Belum redeuntem mediam diviſiſſe mulierem, & ex ejus quidem parte terram, ex alia cœlum compoſuiſſe, ac inde necem animalibus illatam.

Ἀλληγορικῶς δέ φησιν τοῦτο μὲν φυσιολογεῖσθαι. Ὑγροῦ γὰρ ὄντος τοῦ παντὸς, καὶ ζώων ἐν αὐτῷ γεγεννημένων, τοῦτον τὸν Θεὸν ἀφελεῖν τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν, καὶ τὸ ῥυὲν σῶμα τοὺς ἄλλους θεοὺς φυρᾶσαι τῇ γῇ, καὶ διαπλάσαι τους ἀνθρώπους. διὰ νοερούς τε εἶναι, καὶ φρονήσεως θείας μετέχειν. Τὸν δὲ Βῆλον, ὃν Δία μεθερμηνεύουσι, μέσον τεμόντα τὸ σκότος χωρίσαι γῆν καὶ οὐρανὸν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ διατάξαι τὸν κόσμον. Τὰ δὲ ζῶα οὐκ ἐνεγκόντα τὴν τοῦ φωτὸς δύναμιν φθαρῆναι. Ἰδόντα δὲ τὸν Βῆλον χώραν ἔρημον καὶ καρποφόρον, κελεῦσαι ἑνὶ τῶν θεῶν τὴν κεφαλὴν ἀφελόν-

τα

Figuraliter autem ad ſenſum rerum naturis accommodum hæc eadem traduci docet. Univerſa quippe mundi mole ex humida materia compacta, & animantibus ex ea formatis, Deus iſte caput ſuum abſtulit, tum corpus in terram dilapſum alii dii terræ commiſcuerunt, ac inde formati homines, qua de cauſa intellectu & Divina mente præditi. Belus inſuper, quem Jovem interpretantur, mediis tenebris diſſectis, terram & cœlum ab invicem diviſit, & mundum ordine compoſuit, animantibus lucis vim non ferentibus extinctis. Belus vero deſertam quidem regionem, at feracem conſpicatus, deorum cuipiam proprium ſibi caput amputare

præ-

à vero recedetur, eo propius ad nugas accedetur. Aut fortaſſe ἰσόψηφα hoc loco nihil aliud ſunt quam ἰσόστοιχα, ἀντίστοιχα, σύστοιχα, ὁμόστοιχα affinia atque invicem ſibi reſpondentia, notum enim reciprocationes æſtuum maris, lunæ tanquam cauſæ tribui à Philoſophis. Vide Plutarch. de placitis philoſophor. III. 17. & Gellium XIV. 1. ubi *Oceanus quaſi Lunæ comes, cum ea ſimul adoleſcens, ſeneſcensque.*

τι ἑαυτοῦ τῷ ἀποῤῥυέντι αἵματι φυρᾶσαι τὴν γῆν, καὶ διαπλάσαι ἀνθρώπους, καὶ θηρία τὰ δυνάμενα τὸν ἀέρα φέρειν. ἀποτελέσαι δὲ τὸν Βῆλον καὶ ἄστρα, καὶ ἥλιον, καὶ σελήνην, καὶ τοὺς πέντε πλανήτας. ταῦτα ὁ Πολυΐστωρ Ἀλέξανδρος (κατὰ) τὸν Βηρωσσὸν ἐν τῇ πρώτῃ φάσκει.

Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τοὺς δέκα βασιλεῖς τῶν Χαλδαίων, καὶ τὸν χρόνον τῆς βασιλείας αὐτῶν, σάρους ἑκατὸν εἴκοσι, ἤτοι ἐτῶν μυριάδας τεσσαράκοντα τρεῖς, καὶ δύο χιλιάδας, ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ. λέγει γὰρ ὁ αὐτὸς Ἀλέξανδρος, ὡς ἀπὸ τῆς γραφῆς τῶν Χαλδαίων αὖθις παρακατιὼν ἀπὸ ἐνάτου βασιλέως Ἀρδάτου ἐπὶ τὸν δέκατον, λεγόμενον παρ' αὐτοῖς Ξίσουθρον, * οὕτως. Ἀρδάτου δὲ ** τελευτήσαντος, τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ξίσουθρον βασιλεῦσαι σάρους ὀκτωκαίδεκα. ἐπὶ τούτου μέγαν κατακλυσμὸν γενέσθαι. ἀναγράφεσθαι δὲ τὸν λόγον, οὕτως. μέ-

præcepit, & stillanti ex se sanguini terram admiscere, ac homines & animantia quæ aerem sustinerent efformare: Ipse tandem astra, Solem, Lunam, & alios quinque planetas perfecit. Hæc Polyhistor Alexander Berosum sequutus *primo* libro refert.

Secundo vero decem Chaldæorum reges, regnique singulorum tempus, saros viginti supra centum, id est annorum myriadas quadraginta tres adjunctis duobus millibus ad diluvium usque recenset. Idem enim Alexander Chaldæorum monumentis eruditus a novo rege Ardate ad decimum Xisuthrum sermonis stilum convertens, hoc pacto narrat. Ardate defuncto filius ejus Saris octodecim regnum tenuit: Eoque regnante contigit diluvium. Hoc autem ordine refertur. Saturnus ei per somnum visus mensis Dæsii † decimo quinto homines diluvio prædixit extinguendos. Rerum itaque cunctarum princi-

* Magni istius sub Xisuthro sive Sisuthro diluvii ex Alexandro polyhistore & Abydeno facit etiam mentionem S. Cyrillus 1. in Julianum p. 8. Conferendus Syncellus p. 38. sq.

** Quæ sequuntur, exstant etiam apud Scaligerum in Græcis Eusebii p. 8. quod autem etiam Abydenum sua tradidisse ait ἐκ τῶν Βηρωσσοῦ, apud Syncellum non reperio.

† Maji vel Junii.

τὸν Κρόνον αὐτῷ κατὰ τὸν ὕπνον ἐπιστάντα φάναι, μηνὸς Δαισίου πέμπτη καὶ δεκάτη τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ κατακλυσμοῦ φθαρήσεσθαι. Κελεῦσαι οὖν διὰ γραμμάτων πάντων ἀρχὰς καὶ μέσα καὶ τελευτὰς ὀρύξαντα θεῖναι ἐν πόλει ἡλίου Σισπάροις, * καὶ ναυπηγησάμενον σκάφος ἐμβῆναι μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ ἀναγκαίων φίλων. ἐνθέσθαι δὲ βρώματα καὶ πόματα, ἐμβαλεῖν δὲ καὶ ζῶα πτηνὰ καὶ τετράποδα, καὶ πάντα εὐτρεπισάμενον, πλὴν ἐρωτώμενον δὲ ποῦ πλεῖ; φάναι, πρὸς τοὺς Θεούς. Εὐξάμενον ἀνθρώποις ἀγαθὰ γενέσθαι. Τὸν δ' οὐ παρακούσαντα, ναυπηγήσαντα σκάφος, τὸ μὲν μῆκος σταδίων πέντε, τὸ δὲ πλάτος σταδίων δύο. Τὰ δὲ συνταχθέντα πάντα συνθέσθαι; καὶ γυναῖκα, καὶ τέκνα, καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους ἐμβιβάσαι.

cipia media & extrema, litteris consignata, & in terram defossa in Solis urbe Sisparis reponi, tum navigium compingi jubet, eoque cnm amicis & consanguineis conscenso, alto mari se se credere. Obsequitur ille, commeatum omnem parat, cibos & poculenta congerit, animantia quoque volatilia & quadrupeda convehit: Mox cunctis ita dispositis, rogatus quo naviget? Ad Deos, inquit: Atque ita prospera hominibus precatus est. Divinis itaque monitis obsequutus fabrefecit navigium longitudinis stadiorum quinque, latitudinis duorum: Cuncta vero comparata imposuit, uxorem, liberos, amicos adjunxit.

Γενομένου δὲ τοῦ κατακλυσμοῦ, καὶ εὐθέως λήξαντος, τῶν ὀρνέων τινὰ τὸν Ξίσουθρον ἀφιέναι. Τὰ δὲ οὐ τροφὴν εὑρόντα οὔτε τόπον ὅπου καθίσαι, πάλιν ἐλθεῖν εἰς τὸ πλοῖον. Τὸν

Ingruente tandem diluvio, & confestim cessante, volucrum aliquas Xisuthrus emisit, quæ non invento cibo, nec loco quo consisterent, rursum in navim sunt reversæ. Spatio dierum aliquot interjectò Xisuthrus iterum dimit-

* Sgambatus p. 147. legit Σεπφάροισιν quasi *Sepharim*, Kiriath Sepher, Παντίβιβλα. Confer Bochartum p. 25.

τὸν δὲ Ξίσουθρον πάλιν μετά τινας ἡμέρας ἀφιέναι τὰ ὄρνεα. Ταῦτα δὲ πάλιν εἰς τὴν ναῦν ἐλθεῖν τοὺς πόδας πεπηλωμένους ἔχοντα. Τὸ δὲ τρίτον ἀφεθέντα, οὐκ ἔτι ἐλθεῖν εἰς τὸ πλοῖον. Τὸν δὲ Ξίσουθρον ἐννοηθῆναι γῆν ἀναπεφηνέναι. Διελόντα τι τῶν τοῦ πλοίου ῥαφῶν μέρος, καὶ ἰδόντα προσοκεῖλαν τὸ πλοῖον ὄρει τινὶ, ἐκβῆναι μετὰ τῆς γυναικὸς, καὶ τῆς θυγατρὸς, καὶ τοῦ κυβερνήτου· προσκυνήσαντα τὴν γῆν, καὶ βωμὸν ἱδρυσάμενον, καὶ θυσιάσαντα τοῖς Θεοῖς, γενέσθαι μετὰ τῶν ἐκβάντων τοῦ πλοίου ἀφανῆ. Τοὺς δὲ ὑπομείναντας ἐν τῷ πλοίῳ, μὴ εἰσπορευομένων τῶν περὶ τὸν Ξίσουθρον, ἐκβάντας ζητεῖν αὐτὸν ἐπὶ ὀνόματος βοῶντας. Τὸν δὲ Ξίσουθρον αὐτὸν μὲν αὐτοῖς οὐκ ἔτι ὀφθῆναι. Φωνὴν δὲ ἐκ τοῦ ἀέρος γενέσθαι, κελεύουσαν, ὡς δέον αὐτοὺς εἶναι θεοσεβεῖς, καὶ παρ' αὐτῶν διὰ τὴν εὐσέβειαν πορεύεσθαι μετὰ τῶν Θεῶν οἰκήσοντας. Τῆς δὲ αὐτῆς τιμῆς καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὴν θυγατέρα, καὶ τὸν κυβερνήτην μετεσχηκέναι. Εἶπεν τε αὐτοῖς. Ὅτι ἐλεύσονται πάλιν εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ ὡς εἵμαρται αὐτοῖς, ἐκ Σιππάρων ἀνε-

mittit aves; illæ verò pedibus luto infectis redierunt: Tertio vero exclusæ navim nullatenus repetierunt. Conjicit Xisuthrus terram aquis denudatam eminere: Tum rupta compagis parte navigium aperit, & ad proximum montem impelli se animadvertens, cum uxore filia & gubernatore exscendit, terram adorat, aram extruit, Diis immolat; quibus peractis, cum ipse, tum ii cum quibus exilierat, haud amplius in terris visi. Non redeuntibus vero Xisuthri comitibus, qui remanserant in navi exscendunt quærentes, & de nomine sæpius inclamantes. Xisuthrum quidem conspicuum oculis non habuerunt. Vocis tamen & ejus loquelæ sibi notæ sonum, erga Deos pietatem & religionem sedulo commendantem, seque ob suum erga Numen cultum cum eis deinceps moraturum, ejusdemque honoris uxorem, filiam & navarcham compotes futuros enunciantem clare perceperunt. His subjunxit ille, Ipsos rursus Babylonem profecturos, & ut in fatis est, litteras Sisparis excerptas cunctis hominibus deinceps tradituros, locumque tandem in quo consistebant Armenorum esse regionem. His auditis, victimas Diis obtulerunt illi, ac undequaque con-

ἀνελομένοις τὰ γράμματα διαδοῦναι τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ ὅτι ὅπου εἰσὶν, ἡ χώρα Ἀρμενίας ἐστίν. Τοὺς δὲ ἀκούσαντας αὐτὰ θῦσαί τε τοῖς θεοῖς, καὶ πεζῇ πορευθῆναι εἰς Βαβυλῶνα. Τοῦ δὲ πλοίου τούτου κατακλασθέντος ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ, ἔτι μέρος τι αὐτοῦ ἐν τοῖς Κορκυραίων * ὄρεσι τῆς Ἀρμενίας διαμένειν, καί τινας ἀπὸ τοῦ πλοίου κομίζειν ἀποξύοντας ἄσφαλτον, χρᾶσθαι δὲ αὐτὴν πρὸς τοὺς ἀποτροπιασμούς. ** ἐλθόντας οὖν τούτους εἰς Βαβυλῶνα, τά τε ἐκ Σισπάρων γράμματα ἀνορύξαι, καὶ πόλεις πολλὰς κτίζοντας, καὶ ἱερὰ ἀνιδρυσαμένους, πάλιν ἐπικτίσαι τὴν Βαβυλῶνα.

congregati confluxerunt Babylonem. Navigii porro in Armeniam impulsi reliquiæ hucusque temporis in ejusdem Corcyreis montibus perseverant; ex quibus nonnulli bitumen abrasum deportant, & expiandis quibusque infaustis eo utuntur. Illos vero Babylonem profectos, litteras Sisparis effodisse, urbes ædificasse, condidisse templa, ac iterum Babylonem ipsam reparasse dicunt.

Τούτων δὴ ἀπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Πολυΐστορος, ὡς ἀπὸ Βηρωσσοῦ τοῦ τὰ Χαλδαϊκὰ ψευδηγοροῦντος, προκειμένων. κ. τ. λ.

His ex Alexandro Polyhistore, nec non ex Beroso plurima de Chaldæis confingente, in medium propositis &c.

Flavius Josephus lib. I. in Apionem c. 19.

Λέξω δὲ νῦν ἤδη τὰ παρὰ Χαλδαίοις ἀναγεγραμμένα καὶ ἱστορούμενα περὶ ἡμῶν, ἅπερ ἔχει πολλὴν ὁμολογίαν καὶ περὶ τῶν ἄλλων τοῖς ἡμε-

τέ-

Nunc itaque sunt dicenda ea, quæ apud Chaldæos noscuntur esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata. Quæ multam habent concordiam cum nostris vo-

 Iu-

* Gordyæis.

** *Ad amuleta.* Eundem in modum etiam ex Beroso Josephus lib. I. Antiquitatt. c. 3. n. 6. Confer Bochartum p. 46.

πίοις γράμμασι. Μάρτυς δὲ τούτων Βηρωσὸς, (a) ἀνὴρ Χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γνώριμος δὲ τοῖς περὶ παιδείαν ἀναστρεφομένοις, ἐπειδὴ περί τε ἀστρονομίας, καὶ περὶ τῶν Χαλδαίοις φιλοσοφουμένων (b) αὐτὸς εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς. Οὗτος τοίνυν ὁ Βηρωσὸς ταῖς ἀρχαιοτάταις ἐπακολουθῶν ἀναγραφαῖς, περί τε τοῦ γενομένου κατακλυσμοῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ φθορᾶς τῶν ἀνθρώπων, καθάπερ Μωϋσῆς οὕτως ἱστόρηκεν, καὶ περὶ τῆς λάρνακος, ἐν ᾗ Νῶχος ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγὸς διεσώθη, προσενεχθείσης αὐτῆς ταῖς ἀκρωρείαις τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν. Εἶτα τοὺς ἀπὸ Νώχου καταλέγων, καὶ τοὺς χρόνους αὐτοῖς προστιθεὶς, ἐπὶ Ναβολάσσαρον (c) παραγίνεται, τὸν Βαβυλῶνος καὶ Χαλδαίων βασιλέα, καὶ τὰς τούτου πράξεις ἀφηγούμενος λέγει, τίνα τρόπον πέμψας ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ

luminibus etiam de aliis rebus. Testis autem horum est Berosus, vir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditionique congaudent: quoniam de astronomia & de Chaldæorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit. Igitur Berosus antiquissimas secutus historias, de facto diluvio, & hominum in eo corruptione, sicuti Moses, ita conscripsit: Simul & de arca, in qua generis nostri princeps servatus est, devecta scilicet ea in summitatem montium Armeniorum. Deinde scribens eos, qui ex Noë progeniti sunt, & tempus eorum adjiciens, usque ad Nabulassarum pervenit, Babyloniorum & Chaldæorum regem, & hujus actiones exponens, narrat: Quemadmodum misit in Ægyptum & ad

(a) Laudat hunc Josephi locum auctor Chronici Paschalis quod Alexandrinum vulgo appellant p. 23. ex libro primo ἀρχαιολογίας, hæc enim inscriptio librorum Josephi contra Apionem & Manethonem fuit, περὶ ἀρχαιότητος, de antiquitate gentis Judaicæ

(b) Per φιλοσοφούμενα intellige, quæ de originibus rerum & antiquissimis temporibus tradita ferebant Chaldæorum sapientes.

(c) Nabopollassarum.

ἐπὶ τὴν ἡμετέραν γῆν τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ Ναβουχοδονόσορον μετὰ πολλῆς δυνάμεως, ἐπειδήπερ ἀφεστῶτας αὐτοὺς ὑπέθετο, (d) πάντων ἐκράτησεν. καὶ τὸν ναὸν ἐνέπρησε τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις, ὅλως τε πάντα τὸν παρ᾽ ἡμῶν λαὸν ἀναστήσας, εἰς Βαβυλῶνα μετῴκισεν. Συνέβη δὲ καὶ τὴν πόλιν ἐρημωθῆναι χρόνον ἐτῶν ἑβδομήκοντα, μέχρι Κύρου τοῦ Περσῶν βασιλέως. Κρατῆσαι δέ φησι τὸν Βαβυλώνιον Αἰγύπτου, Συρίας, Φοινίκης, Ἀραβίας. πάντας δὲ ὑπερβαλλόμενον ταῖς πράξεσι τοὺς πρὸ αὐτοῦ Χαλδαίων καὶ Βαβυλωνίων βεβασιλευκότας. Εἶθ᾽ ἑξῆς ὑποκαταβὰς ὀλίγον ὁ Βηρωσσὸς, πάλιν παρατίθεται ἐν τῇ τῆς ἀρχαιότητος ἱστοριογραφίᾳ. Αὐτὰ δὲ παραθήσομαι τὰ τοῦ Βηρωσσοῦ οὕτως ἔχοντα τὸν τρόπον. (e) ἀκούσας δ᾽ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ναβολάσσαρος, (f) ὅτι ὁ τεταγμένος σατράπης ἔν τε Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς περὶ τὴν Συρίαν τὴν κοίλην καὶ τὴν Φοινίκην τόποις ἀποστάτης γέγονεν, οὐ δυνάμενος αὐτὸς

ad nostram terram filium suum Nabuchodonosorem cum multa potentia: Qui dum rebellantes eos invenisset, omnes suo subjecit imperio, & templum in Hierosolymis concremavit: cunctumque generis nostri populum auferens, migravit in Babylonem. Unde civitatem contigit desolari annis septuaginta, usque ad Cyrum regem Persarum. Dicit autem quod tenuerit Babylonius Ægyptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam, universos priores Chaldæorum & Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa vero verba, quæ Berosus protulit, hoc modo dicta, necessario proferenda sunt. *Audito autem pater ejus Nabulassarus, quod satrapa constitutus in Ægypto & Syria inferiore & Phœnicia rebellaret, cum*

(d) ἐπύθετο, legit V. C. Lamb. Bos.
(e) Eadem leguntur & lib. X. Antiquitatt. c. 11, (13.) atque inde apud Euseb. IX. præpar. c. 40. & Chronic. Græc. p. 48. Syncell. p. 220. Illustrantur à Scaligero ad calcem operis de emendat. temporum.
(f) Syncell. Ναβοπαλάσαρος. Adde Græca Eusebii Scalig. p. 46.

ἔτι κακοπαθεῖν, συστήσας τῷ υἱῷ Ναβουχοδονοσόρῳ ὄντι ἔτι ἐν ἡλικίᾳ μέρη τινὰ τῆς δυνάμεως, ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτόν. Συμμίξας δὲ Ναβουχοδονόσορος τῷ ἀποστάτῃ, καὶ παραταξάμενος, αὐτοῦ τε ἐκυρίευσε, καὶ τὴν χώραν ἐξ ἀρχῆς (g) ὑπὸ τὴν αὐτῶν βασιλείαν ἐποίησεν. Τῷ τε πατρὶ αὐτοῦ συνέβη Ναβολασσάρῳ, (h) κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀρρωστήσαντι, ἐν τῇ Βαβυλωνίων πόλει μεταλλάξαι τὸν βίον, ἔτη βεβασιλευκότι εἴκοσι ἐννέα. (i) αἰσθόμενος δὲ μετ' οὐ πολὺ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν Ναβουχοδονόσορος, καταστήσας τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον (k) πράγματα καὶ τὴν λοιπὴν χώραν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους Ἰουδαίων τε καὶ Φοινίκων καὶ Σύρων καὶ τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐθνῶν συντάξας τισὶ τῶν φίλων, μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ τῆς λοιπῆς ὠφελείας ἀνακομίζειν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, αὐτὸς ὁρμήσας ὀλιγοστὸς παρεγένετο διὰ τῆς ἐρήμου εἰς Βαβυλῶνα.

non valeret jam ipſe labores ferre, tribuens filio ſuo Nabuchodonoſori ætate valenti, partem quandam exercitus contra eum miſit. Nabuchodonoſor autem cum ſatrapa deſertore congreſſus, provinciam quæ ab initio eorum fuerat, ad propium revocavit imperium. Eodem vero tempore, contigit patrem ejus Nabulaſſarum, cum ægrotaſſet, in Babylonia civitate defungi, qui regnavit annis XXIX. Nabuchodonoſor autem non poſt multum tempus mortem patris cognoſcens, & negotia Ægyptiaca diſponens, reliquarumque provinciarum, & captivos Judæorum & Phœnicum atque Syrorum, qui in Ægypto fuerant, commendans quibusdam amicis, ut cum exercitu & impedimentis

per-

(g) Lib. X. Antiqu. ἐκ ταύτης τῆς ἀρχῆς. Sed Syncellus quoque ἐξ ἀρχῆς, denuo ut ab initio fuerat, Perizon. p. 423. Origg. Ægypt. ἐξαῦθις Euſeb.

(h) Nabopollaſſaro.

(i) Εἴκοσι ἓν lib. X. Antiquitatt. c. 4. & apud Euſeb.

(k) Nechao Rege Ægypti pulſo ac fugato. Vide Syncellum p. 220.

Καταλαβὼν δὲ τὰ πράγματα διοικούμενα ὑπὸ Χαλδαίων, καὶ διατηρουμένην τὴν βασιλείαν ὑπὸ τοῦ βελτίστου αὐτῶν, κυριεύσας ἐξ ὁλοκλήρου τῆς πατρικῆς ἀρχῆς, τοῖς μὲν αἰχμαλώτοις παραγενομένοις, συνέταξεν αὐτοῖς ἀποικίας ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῆς Βαβυλωνίας τόποις ἀποδεῖξαι. αὐτὸς δὲ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου λαφύρων, τό τε Βήλου ἱερὸν καὶ τὰ λοιπὰ κοσμήσας φιλοτίμως, τήν τε ὑπάρχουσαν ἐξ ἀρχῆς πόλιν, καὶ ἑτέραν ἔξωθεν προσχαρισάμενος, καὶ ἀναγκάσας (l) πρὸς τὸ μηκέτι δύνασθαι τοὺς πολιορκοῦντας τὸν ποταμὸν ἀναστρέφοντας ἐπὶ τὴν πόλιν κατασκευάζειν, ὑπερεβάλετο τρεῖς μὲν τῆς ἔνδον πόλεως περιβόλους, τρεῖς δὲ τῆς ἔξω τούτων, τοὺς μὲν ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου, τοὺς δὲ ἐξ αὐτῆς (m) τῆς πλίνθου, καὶ τειχίσας ἀξιολόγως τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας κοσμήσας ἱεροπρεπῶς, προσκατεσκεύακε τοῖς πατρικοῖς βασιλείοις, ἕτερα βασίλεια ἐχόμενα ἐκείνων, ὑπεραίροντα ἀνάστη-

perducerentur ad Babyloniam, ipse cum paucis iter aggressus per desertum Babylonem venit: Reperiensque cuncta a Chaldæis dispensari, servatumque regnum ab optimatibus eorum, dominus factus totius paterni principatus, captivis quidem advenientibus præcepit habitacula in opportunissimis Babyloniæ locis ædificare. Ipse vero ex manubiis templum Beli ac reliqua munificentissime excoluit: Et veteri urbi alteram extrinsecus adjecit. Et proviso ne posthac possent hostes fluvium convertere, & ad urbem accedere, tres interiori civitati per circuitum muros, totidem exteriori, hos cocto latere, illos addito etiam bitumine, circundedit: Tum sic communitæ portas quæ vel templum deceant, addidit. Ad hoc juxta paternam regiam, alteram sumptuosiorem multo ampliorem que extruxit,

Bb 3 cu-

(l) Ανακαινίσας, Scaliger: *reparavit*, Rufin. adde Bochartum. p. 264. Salmaf. ad Solin. p. 867.

(m) Palmer. ἐξ ὠμῆς Bochart. p. 48. ἀόπτης vel ἀνόπτης, ut in parte murorum cocti essent lateres in parte crudi. Vide Suidam in πλίνθος.

μα καὶ τὴν πολλὴν πολυτέλειαν, μακρὰ δ' ἴσως ἔσται ἐάν τις ἐξηγῆται. πλὴν ἵνα γε ὑπερβολὴν ὡς μεγάλα καὶ ὑπερήφανα, συνετελέσθη ἡμέραις δεκαπέντε. ἐν δὲ τοῖς βασιλείοις τούτοις ἀναλήμματα λίθινα ὑψηλὰ ἀνοικοδομήσας, καὶ τὴν ὄψιν ἀποδοὺς ὁμοιοτάτην τοῖς ὄρεσι, καταφυτεύσας δένδρεσι παντοδαποῖς ἐξειργάσατο. καὶ κατασκευάσας τὸν καλούμενον κρεμαστὸν παράδεισον, διὰ τὸ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐπιθυμεῖν τῆς ὀρείας διαθέσεως, τεθραμμένην ἐν τοῖς κατὰ τὴν Μηδίαν τόποις. Ταῦτα μὲν οὗτος ἱστόρησεν περὶ τοῦ προειρημένου βασιλέως, καὶ πολλὰ πρὸς τούτοις ἐν τῇ τρίτῃ τῶν χαλδαϊκῶν, (n) ἐν ᾗ μέμφεται ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν, ὡς μάτην οἰομένοις ὑπὸ Σεμιράμιδος (o) τῆς Ἀσσυρίας κτισθῆναι τὴν Βαβυλῶνα, καὶ τὰ θαυμάσια κατασκευασθῆναι περὶ αὐτὴν ὑπ' ἐκείνης ἔργα ψευδῶς γεγραφόσι. καὶ κατὰ ταῦτα τὴν μὲν τῶν χαλδαίων γραφὴν ἀξιόπιστον ἡγητέον. οὐ μὴν ἀλλὰ κἂν τοῖς ἀρχείοις τῶν Φοινίκων σύμφωνα τοῖς ὑπὸ Βηρωσσοῦ λεγο-

cujus ornatum exponere fortasse longum esset: Illud memoratu dignum, quod hæc adeo superba supraque fidem magnifica, quindecim dierum spacio perfecta est. In ea lapideas moles excelsas excitavit, aspectu montibus assimiles, omnique genere arborum consitas. Hortum quoque pensilem fecit, fama nobilem: Eo quod uxor ejus montanum aspectum desideraret, in Medorum regione educata. Hæc itaque retulit de prædicto rege, & multa super hæc in libro tertio Chaldaicorum: In quo culpat conscriptores Græcos, quasi vane arbitratos, a Semiramide Assyria Babylonem ædificatam, & mira opera ab illa circa eam fuisse constructa, falso conscripsisse dicens. Ipsam certe Chaldæorum conscriptionem fide dignam existimandum est, quando cum archivis Phœnicum concordare videntur, quæ ex Beroso conscripta sunt de rege Babylonio-

(n) Syncell. p. 221.
(o) Bochart. p. 263.

μένοις ἀναγέγραπται, περὶ τοῦ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως, ὅτι καὶ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Φοινίκην ἅπασαν ἐκεῖνος κατεστρέψατο.

Ioniorum: Quoniam & Syriam & universam Phœnicen ille subvertit.

Idem paucis interjectis c. 20.

Τὰ δὲ περὶ τοῦ ναοῦ προειρημένα τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ὅτι κατεπρήσθη μὲν ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων ἐπιστρατευσάντων, ἤρξατο δὲ πάλιν ἀνοικοδομεῖσθαι, Κύρου τῆς Ἀσίας τὴν βασιλείαν παρειληφότος, ἐκ τῶν Βηρώσου σαφῶς ἐπιδειχθήσεται παρατεθέντων. λέγει γὰρ οὕτω διὰ τῆς τρίτης. (p) Ναβουχοδονόσορος μὲν οὖν μετὰ τὸ ἄρξασθαι τοῦ προειρημένου τείχους, ἐμπεσὼν εἰς ἀρρωστίαν, μετηλλάξατο τὸν βίον, βεβασιλευκὼς ἔτη τεσσαράκοντα τρία. τῆς δὲ βασιλείας κύριος ἐγένετο υἱὸς αὐτοῦ Εὐειλμαράδουχος. (q) οὗτος προστὰς τῶν πραγμάτων ἀνόμως καὶ ἀσελγῶς, ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τοῦ τὴν ἀδελφὴν ἔχοντος αὐτοῦ Νηριγλισσοροόρου (r) ἀνῃρέθη, βασιλεύσας ἔτη δύο. μετὰ δὲ τὸ ἀναιρεθῆναι τοῦτον, διαδεξάμενος τὴν

Quæ vero de templo Hierosolymorum relata sunt, & concrematum esse a Babyloniis, & cœptum rursus ædificari Cyro tenente Asiæ principatum, ex dictis Berosi declaramus. Sic enim in tertio libro dicit: *Nabuchodonosor itaque posteaquam inchoavit prædictum murum, incidens in languorem, de vita migravit, cum regnasset annis tribus & quadraginta. Hujus regni Dominus effectus filius ejus* Evelmaradochus, *propter iniquitates & libidines passus insidias a marito sororis suæ Niriglissoroore peremptus est, quum duobus regnasset annis. Quo defuncto, sumens regnum qui ei fecit insidias* Nirighssoroor, *annis regnavit quatuor. Hujus filius* Laborosardochus, *principatum quidem*

(p) Etiam hæc Berosi repetuntur ab Eusebio IX. 40. præparat. & à Scaligero, citato loco erudite illustrantur.

(q) Euseb. Εὐειλμαλέρουχος.

(r) Id. Νηριγλισάρου.

ἀρχὴν ὁ ἐπιβουλεύσας αὐτῷ Νηριγλισσόροορος, ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα. τούτου υἱὸς Λαβοροσοάρχοδος (ſ) ἐκυρίευσε μὲν τῆς βασιλείας παῖς ὤν, μῆνας ἐννέα. ἐπιβουλευθεὶς δὲ διὰ τὸ πολλὰ ἐμφαίνειν κακοήθη, ὑπὸ τῶν φίλων ἀπετυμπανίσθη. ἀπολομένου δὲ τούτου, συνελθόντες οἱ ἐπιβουλεύσαντες αὐτῷ, κοινῇ τὴν βασιλείαν περιέθηκαν Ναβοννήδῳ (t) τινὶ τῶν ἐκ Βαβυλῶνος, ὄντι ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπισυστάσεως. ἐπὶ τούτου τὰ περὶ τὸν ποταμὸν τείχη τῆς Βαβυλωνίων πόλεως, ἐξ ὀπτῆς

dem tenuit puer existens mensibus novem: Insidias vero passus, eo quod nimis appareret malorum esse morum, ab amicis extinctus est. Hoc itaque perempto, convenientes hi qui fecerant insidias, communi suffragio regnum tradidêre Nabonido *cuidam, qui erat ex Babylone ex eadem gente. Sub hoc muri circa fluvium Babyloniæ civitatis ex latere cocto & bitumine sunt constructi. Cujus regni anno septimo decimo egressus* Cyrus *ex Perside cum magno exercitu, univer-*

(ſ) Id. χαβαεσοάραχος.

(t) Alio hic nomine *Balthasar*. S. Hieronymus in Danielis V. BALTHASAR REX.] *Sciendum est non esse hunc filium Nabuchodonosor, ut vulgo legentes arbitrantur: Sed juxta* Berosum *qui Chaldaicam scripsit historiam, & Josephum qui Berosum sequitur, post* Nabuchodonosor, *qui regnavit annis XLIII. successisse in regnum ejus filium qui vocabatur* Evilmarodach, *de quo scribit Jeremias* (cap. 52.) *quod in primo anno regni sui levaverit caput Joachim regis Judæ, & duxerit eum de domo carceris. Refert idem Josephus quod post mortem Evilmarodach, in regnum patris successerit filius ejus* Neglisar: *Post quem rursum filius ejus* Labosordach: *Quo mortuo* Balthasar *filius ejus regnum tenuerit, quo interfecto à Dario rege Medorum, qui Cyri regis Persarum avunculus fuit, & Cyro Persa, (quæ duo regna Isaias* (cap. 21.) *ascensorem bigæ cameli & asini vocat) destructum esse Imperium Chaldæorum. Quod quidem & Xenophon in Cyri majoris scribit infantia* (παιδείᾳ) *& Pompejus Trogus, & multi alii qui barbaras scripsere historias. Hunc Darium in Græcis voluminibus quidem Astyagea, alii Astyagis filium putant, & alio apud eos appellari nomine.*

πλίνθου καὶ ἀσφάλτου κατεκοσμήθη. οὔσης δὲ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτει, προεξεληλυθὼς Κύρος ἐκ τῆς Περσίδος μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ καταστρεψάμενος τὴν λοιπὴν Ἀσίαν πᾶσαν, ὥρμησεν ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας. αἰσθόμενος καὶ Ναβίννηδος τὴν ἔφοδον αὐτοῦ, ἀπαντήσας μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ παραταξάμενος, ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ καὶ φυγὼν ὀλιγοστὸς, συνεκλείσθη εἰς τὴν Βορσιππηνῶν πόλιν. Κύρος δὲ Βαβυλῶνα καταλαβόμενος, καὶ συντάξας τὰ ἔξω τῆς πόλεως τείχη κατασκάψαι, διὰ τὸ λίαν αὐτῷ πραγματικὴν καὶ δυσάλωτον φανῆναι τὴν πόλιν, ἀνέζευξεν ἐπὶ Βόρσιππον, ἐκπολιορκήσων τὸν Ναβίννηδον. τοῦ δὲ Ναβοννήδου οὐχ ὑπομείναντος τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' ἐγχειρήσαντος αὐτὸν πρότερον, χρησάμενος Κύρος φιλανθρώπως, καὶ δοὺς οἰκητήριον αὐτῷ Καρμανίαν, ἐξέπεμψεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίας. Ναβόννηδος μὲν οὖν τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου διαγενόμενος ἐν ἐκείνῃ τῇ χώρᾳ κατέστρεψε τὸν βίον.

versa Asia subacta, impetum fecit in Babyloniam urbem. Sentiens autem Nobonidus invasionem ejus, & occurrens cum exercitu suo, atque congressus pugna, victus & cum paucis fugatus inclusus est in Borsippensium civitate. Cyrus autem Babyloniam obsidens, & deliberans exteriores muros diruere civitatis, eo quod nimis videretur munita, & esset ad capiendum valde difficilis, reversus est ad Borsippum, Nabonidum expugnaturus. Nabonido vero oppugnationem non expectante, sed prius supplicante, usus clementia Cyrus, & dans ei habitaculum in Carmania, expulit eum a Babylone. Nabonidus itaque reliquo vitæ tempore in illa provincia exacto diem obiit supremum.

Julius Africanus libro Chronographiæ tertio apud Eusebium X. 10. præparationis Evangelicæ.

Τοῦ δὴ Ναβουχοδονόσορ μνημονεύει Βηρωσσὸς ὁ Βαβυλώνιος.

Nabuchodonosoris *Berosus* quoque Babylonius * meminit.

Flavius Josephus lib. X. Antiquitatt. cap. 1. n. 4.

Βηρωσσὸς δὲ ὁ τὰ χαλδαϊκὰ συγγραψάμενος, μνημονεύει τοῦ βασιλέως τοῦ Σεναχηρίβου, καὶ ὅτι τῶν Ἀσσυρίων ἐπῆρχε, καὶ ὅτι πάσῃ ἐπεστρατεύσατο τῇ Ἀσίᾳ καὶ τῇ Αἰγύπτῳ, λέγων οὕτως. † Ὑποστρέψας δὲ Σεναχήριβος ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων πολέμων ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα, καταλαβὼν ἐκεῖ τὴν ὑπὸ τῷ στρατηγῷ Ῥαψάκῃ δύναμιν, τοῦ Θεοῦ λοιμικὴν ἐνσκήψαντος αὐτοῦ τῷ στρατῷ νόσον, κατὰ τὴν πρώτην τῆς πολιορκίας νύκτα, διαφθείρονται μυριάδες ὀκτωκαίδεκα καὶ πεντακισχίλιοι σὺν ἡγεμόσι καὶ ταξιάρχαις. ὑπὸ ταύτης δὲ τῆς συμφορᾶς εἰς φόβον καὶ δεινὴν ἀγωνίαν καταστὰς, καὶ δείσας περὶ

Berosus autem Chaldaicarum rerum scriptor Senacheribi regis meminit, & quod apud Assyrios regnaverit, totamque Asiam atque Ægyptum bello infestaverit, his verbis narrat: *Senacheribus autem ab Ægyptiaco bello revertens offendit ibi exercitum, quem sub Rapsacis imperio reliquerat, peste divinitus immissa deletum, prima nocte, posteaquam urbem oppugnare cœperat, absumptis cum ducibus & tribunis centum. octoginta quinque millibus militum. Qua clade territus, & de reliquis copiis solicitus, maximis itineribus in regnum suum contendit adregiam, quæ Ninus dicitur. Ubi paulo post per insidias seniorum*

à fi-

* Nota Babylonium ab Africano sicut Tatiano quoque appellari Berosum, quem Chaldæum alii vocant. Similiter Athenæus in loco quem infra produxi, citat Berosum in Βαβυλωνιακοῖς, quæ Josepho & aliis scriptoribus sunt χαλδαϊκά, Syncello χαλδαϊκαὶ ἀρχαιολογίαι.

† Verba Berosi deesse existimant viri docti qui novissime Josephum illustrarunt: Sed cum videam Bochartum ea quæ sequuntur pro Berosi ῥητῷ per Josephum servato habere, illa quoque adjungere volui.

τῷ στρατῷ παντὶ, φεύγει μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν εἰς τὴν Νίνου προσαγορευθεῖσαν. καὶ διατρίψας ἐν ταύτῃ ὀλίγον χρόνον, δολοφονηθεὶς ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων παίδων Ἀδραμελέχου καὶ Σελεινάρου, τελευτᾷ τὸν βίον, καὶ ἀνετέθη, τῷ ἰδίῳ ναῷ Ἀράσκῃ λεγομένῳ. καὶ οἱ μὲν φυγαδευθέντες ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ πατρὸς ὑπὸ τῶν πολιτῶν εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἀπῆραν. διαδέχεται δὲ τὴν βασιλείαν Σεναχηρίβου Ἀσσαραχόδδας. καὶ τὸ μὲν τῆς Ἀσσυρίων στρατιᾶς τῆς ἐπὶ τοὺς Ἱεροσολυμίτας τέλος, τοιοῦτο συνέβη γενέσθαι.

è filiis suis, Adramelechi & Selennari, vitam amisit, occisus & in ipso sepultus templo Arasci, quem præcipuò cultu dignabatur. Quibus ob parricidium à popularibus pulsis, & in Armeniam fugientibus, † *Assarachodas minor filius in regnum successit. Atque hic fuit hujus expeditionis exitus.*

S. Hieronymus lib. XI. in Esaiæ XXXVII.

Pugnasse Sennacherib Regem Assyriorum contra Ægyptios, & obsedisse Pelusium, jamque extructis aggeribus Urbi capiendæ, venisse Turacham Regem Æthiopum in auxilium, * & una nocte juxta Hierusalem CLXXXV. millia exercitus Assyrii pestilentia corruisse, narrat Herodotus, ** & plenissime *Berosus* Chaldaicæ scriptor historiæ, quorum fides de propriis libris petenda est.

Flav. Iosephus lib. X. cap. 2. n. 2.

Μνημονεύει δὲ τοῦ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως Βαλάδα Βηρωσός.

Meminit & *Berosus* Baladæ Babyloniorum Regis.

Tatianus libro adversus Græcos cap. LVIII. p. 171. edit. Paris. & apud Eusebium lib. X. præparat. Evangel. c. 11. p. 493.

Βηρωσὸς ἀνὴρ Βαβυλώνιος, ἱερεὺς τοῦ παρ' αὐτοῖς Βήλου, καὶ Ἀλέξαν-

Berosus igitur Babylonius, Beli in Babylone Sacerdos, qui Alexandri

† Bochart. p. 18.
* Confer Usserium ad A. M. 4004.
** De Senacheribo Ægyptum invadente Herodotus lib. 2. c. 141.

δρον γεγονὼς, Ἀντιόχῳ τῷ μετ' αὐτὸν τρίτῳ * τὴν Χαλδαίων ἱστορίαν ἐν τρισὶ βιβλίοις κατατάξας, καὶ τὰ περὶ τῶν βασιλέων ἐκθέμενος, ἀφηγεῖται τινὸς αὐτῶν ὄνομα Ναβουχοδονόσορ τοῦ στρατεύσαντος ἐπὶ Φοίνικας καὶ Ἰουδαίους. ἅ τινα διὰ τῶν καθ' ἡμᾶς προφητῶν ἴσμεν κεκηρυγμένα, γεγονότα μὲν πολὺ τῆς Μωϋσέως ἡλικίας κατώτερα, πρὸ τῆς Περσῶν ἡγεμονίας ἔτεσιν ἑβδομήκοντα. Βηρωσσὸς δέ ἐστιν ἀνὴρ ἱκανώτατος, καὶ τούτου τεκμήριον Ἰόβας περὶ Ἀσσυρίων γράφων, παρὰ Βηρωσσοῦ φησὶ μεμαθηκέναι τὴν ἱστορίαν. Εἰσὶ δὲ αὐτῷ βίβλοι περὶ Ἀσσυρίων δύο.

dri ætate vixit, & Antiocho post Alexandrum tertio, Chaldæorum historiam tribus libris perscripsit, Regum gesta exposuit, cujusdam Nabuchodonosor nomine, qui Phœnicibus & Judæis bellum intulerit, mentionem facit: Quæ quidem à Prophetis nostris commemorata sic evenisse scimus, sed multò post Mosis ætatem, annis ante Persarum regnum septuaginta. Berosum certè locupletissimum esse testem, vel ex Jubæ de Assyriis scriptâ constat historiâ, quam se ab illo accepisse fatetur. Sunt autem hujus de rebus Assyriorum libri duo.

Tatiani insistens vestigiis Clemens Alex. I. Strom. p. 329. (Oxon. p. 391.)

Ἐν δὲ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς Σεδεκίου βασιλείας Ναβουχοδονόσορ πρὸ τῆς Περσῶν ἡγεμονίας ἔτεσιν ἑβδομήκοντα, ἐπὶ Φοίνικας καὶ Ἰουδαίους ἐστράτευσεν, ὥς φησι Βηρωσσὸς ἐν ταῖς Χαλδαϊκαῖς ἱστορίαις. Ἰόβας

In duodecimo autem anno regni Sedeciæ Nabuchodonosor septuaginta annis ante principatum Persarum adversus Phœnices & Judæos bellum gessit. Juba autem scribens de Assyriis, fatetur

* Antiocho θεῷ qui regnare cœpit anno ante CHristum 262. Confer Vossium de Hist. Græcis. Apud Eusebium X. 11. præparat. legitur, κατὰ Ἀλέξανδρον γενόμενος Ἀντιόχῳ τῷ μετὰ Σέλευκον τρίτῳ. Verba καθ' Ἀλέξανδρον laxius accipienda, ut Alexandro suppar, non diu post eum floruerit.

δὲ περὶ Ἀσσυρίων γράφων ὁμολογεῖ τὴν ἱστορίαν παρὰ Βηρωσσοῦ εἰληφέναι, μαρτυρῶν τὴν ἀλήθειαν ἀνδρί.

tetur se à Berosso sumsisse historiam, vera esse quæ ab eo dicuntur testificans.

Theophilus Antiochenus lib. III. ad Autolycum p. 400. edit. novæ Rev. nostri Wolfii.

Ὅτι δὲ περὶ ὧν φαμὲν χρόνων συνάδει καὶ Βηρωσσὸς, ὁ παρὰ Χαλδαίοις φιλοσοφήσας, καὶ μηνύσας Ἕλλησιν τὰ Χαλδαϊκὰ γράμματα, ὃς ἀκολούθως τινὰ εἴρηκε τῷ Μωυσεῖ, περί τε κατακλυσμοῦ, καὶ ἑτέρων πολλῶν ἐξιστορῶν. Ἔτι μὴν καὶ τοῖς προφήταις Ἱερεμίᾳ καὶ Δανιὴλ σύμφωνα ἐκ μέρους εἴρηκε. Τὰ γὰρ συμβάντα τοῖς Ἰουδαίοις ὑπὸ τοῦ βασιλέως Βαβυλωνίων; ὃν αὐτὸς ὀνομάζει Ἀβοβάσσαρον, * κέκληται δὲ παρὰ Ἑβραίοις Ναβουχοδονόσορ. Μέμνηται καὶ περὶ τοῦ ναοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις, ὡς ἠρημώθη ὑπὸ τοῦ Χαλδαίων βασιλέως. καὶ ὅτι Κύρου τὸ δεύτερον ἔτος βασιλεύσαντος τοῦ ναοῦ τῶν θεμελίων τεθέντων, Δα-

Verum quod attinet ad nostram computationem, bene nobis convenit cum Beroso, qui apud Chaldæos philosophatus est, & Chaldæas literas Græcis ostendit. Hic quoque quædam Mosi consona dixit de diluvio & de reliquis multis. Etiam quædam tradidit, in quibus non dissentit à prophetis Jeremia & Daniele. Nam conscripsit ea quoque, quæ Judæi perpessi sunt à Babyloniorum rege, quem ipsi Abobassarum vocat, Hebræi eum Nabuchodonosor nuncupant. Idem declaravit, quomodo Chaldæorum rex solo æquaverit Jerosolymitanum templum: Præterea ut secundo Cyri regis anno novi templi fundamenta sint jacta, ut secundo Darii regis anno, templum consumma-

 tum

* Apud Josephum & alios, ubi Berosi verba referunt, non Abobassari sed Nabuchodonosoris nomen diserte & plus simplici vice legitur. Occurrit vero etiam nomen Nabopalassari qui Nabuchodonosoris pater fuit, & pro quo editiones Josephi habent Ναβολάσσαρον. Suspicor igitur Nabopolassari nomen Theophilo in mente fuisse, & patrem acceptum filii loco.

ρὲῖ πάλιν βασιλεύσαντες δεύτερον ἔτος, ὁ ναὸς ἐπετελέσθη.

tum sit, satis magna claritate docuit.

Clemens Alex. protreptico p. 43. edit. Parif. (Oxon. p. 57.

Ἀγάλματα μὲν θεῶν οὐ ξύλα καὶ λίθους ὑπειλήφασιν ὥσπερ Ἕλληνες, οὐδὲ μὲν ἴβιδας καὶ ἰχνεύμονας, καθάπερ Αἰγύπτιοι, ἀλλὰ πῦρ τε καὶ ὕδωρ ὡς φιλόσοφοι. Μετὰ πολλὰς μέντοι ὕστερον περιόδους ἐτῶν ἀνθρωποειδῆ ἀγάλματα σέβειν αὐτοὺς Βηρωσσὸς ἐν τρίτῃ Χαλδαϊκῶν παρίστησι, τοῦτο Ἀρταξέρξου τοῦ Δαρείου τοῦ Ὤχου εἰσηγησαμένου, ὃς πρῶτος τῆς Ἀφροδίτης Ἀναΐτιδος.* τὸ ἄγαλμα ἀναστήσας ἐν Βαβυλῶνι καὶ Σούσοις καὶ Ἐκβατάνοις; Πέρσαις, καὶ Βάκτροις καὶ Δαμασκῷ καὶ Σάρδεσιν ὑπέδειξε σέβειν.

Etsi Persæ neque cùm Græcis ligna & lapides, neque cum Ægyptiis ibidas & ichneumonas, tamen cum philosophis ignem & aquam esse Deorum simulacra putaverunt. Quin & post aliquot sæcula deinde eos coluisse simulacra humanâ specie prædita, ostendit in tertio Chaldaicorum Berosus, eumque morem ab Artaxerxe Darii filio, Ochi verò patre, introductum fuisse: Etenim primus statuam Veneris Anaitidis quam Babylone, Susis, & Ecbatanis posuisset, Persis & Bactris & Damasco & Sardis exemplo suo præmonstravit esse colendam.

Agathias lib 2. Historiar. p. 62.

Ἀλλὰ Βῆλον μὲν τὸν Δία, τυχὸν, Σάνδην δὲ τὸν Ἡρακλέα, καὶ Ἀναΐτιδα τὴν Ἀφροδίτην, καὶ ἄλλως τοὺς ἄλ-

Sed Jovem quidem Beli, Herculem Sandis, Veneris Anaitidis alioque nomine alios Deos colebant

Per-

* Ita legendum pro Ταναΐδος ut ex Strabone Plutarcho aliisque notavit Bochartus in Phaleg IV. 19. & ante eum Julius Cæsar Bulengerus lib. 1. de licita & vetita Magia c. 4. p. 451. Vide sis etiam desideratissimi Viri Hadriani Relandi diss. Misc. parte 2. p. 118. sqq. Possit tamen videri Ταναΐδος scriptum pro τῆς ἀναΐτιδος, ut in loco quem ex 1. Stromatum Clementis supra produxi, ταλήθειαν pro τὴν ἀλήθειαν.

λους ἐκάλουν, ὥς που Βηρωσσῷ τε τῷ Βαβυλωνίῳ καὶ Ἀθηνοκλεῖ καὶ Σιμάκῳ τοῖς τὰ ἀρχαιότατα τῶν Ἀσσυρίων τε καὶ Μήδων ἀναγραψαμένοις ἱστόρηται.

Persæ, ut *Berosus* Babylonius, & Athenocles & Symmachus, qui antiquissimas Assyriorum Medorumque res conscripserunt, testantur.

Plinius lib. VII. Hist. Nat. c. 49.

Poscere videtur locus ipse sideralis scientiæ (*de ultima meta vitæ humanæ*) sententiam. Epigenes CXII. annos impleri negavit posse: BEROSUS excedi CXVII. Durat & ea ratio quam Petosiris ac Necepsos tradiderunt, & tetartemorion appellant, à trium signorum (*quibus quarta pars Zodiaci constat*) portione, qua posse in Italiæ tractu CXXIV. annos vitæ contingere apparet.

Censorinus lib. de die natali c. 17.

Epigenes in centum duodecim annis longissimam vitam constituit, *Berosus* antem in centum sedecim: Alii ad centum viginti annos produci posse, quidam etiam ultra crediderunt.

Athenæus lib. XIV. Dipnosophist. p. 639.

Βηρωσσὸς δὲ ἐν πρώτῳ Βαβυλωνιακῶν, τῷ Λώῳ (a) φησὶ μηνὶ ἑκκαιδεκάτῃ, ἄγεσθαι ἑορτὴν Σακέαν (b) προσαγορευομένην ἐν Βαβυλῶνι ἐπὶ ἡμέρας πέντε, ἐν αἷς ἔθος εἶναι ἄρχεσθαι τοὺς δεσπότας ὑπὸ τῶν οἰκετῶν, ἀφηγεῖσθαί τε τῆς οἰκίας ἕνα αὐτῶν ἐνδεδυκότα στολὴν ὁμοίαν τῇ

Berosus libro primo Babylonicorum scripsit, mensis Loi decimo sexto die, per quinque dies Babylone festum celebrari, Saceas nominant, cujus tempore mancipia dominis imperant, & ex servis unus quidam præest ædibus, vestem indutus regiæ simi-

lem

(a) Lous Mensis respondens Julio.

(b) *Saki* apud Persas pocillatorem & ministrum denotat. Vide Hadr. Relandi reliquias veteris linguæ Persicæ in voce *Sacæ* T. 2. Misc. diss. p. 222. sq. Et de simili more Romanorum in Saturnalibus servos honores in domo gerere & jus dicere permittentium, Ez. Spanhemium ad Cæsares Juliani p. 322. sq.

βασιλικὴ, ὃν καὶ καλεῖσθαι ζωγάνην. (c) Μνημονεύει τῆς ἑορτῆς καὶ Κτησίας ἐν δευτέρῳ Περσικῶν.

lem. Quam Zoganam vocant. Hujus festi meminit & Ctesias in Persicis.

Plutarchus lib. 2. de placitis Philosophorum c. 29. & ex eo Eusebius XV. 51. præparat. Evangelicæ.

Περὶ ἐκλείψεως σελήνης.

De Lunæ defectu, (quomodo ille contingat.)

Ἀναξιμένης τοῦ στομίου περὶ τὸν τροχὸν ἐπιφραττομένου. Βηρωσσὸς κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐπιστροφὴν τοῦ ἀπυρώτου μέρους. Ἡράκλειτος κατὰ τὴν τοῦ σκαφοειδοῦς συστροφήν.

Anaximenes, osculo rotæ obstructo. *Berosus*, obversa nobis parte ignis experte. Heraclitus, scaphæ inversione.

Vitruvius lib. IX. cap. 4.

Berosus qui à Chaldæorum civitate sive natione progressus, in Asia etiam disciplinam patefecit, ita est professus, lunam pilam esse ex dimidia parte candentem, reliqua habere cæruleo colore. Cum autem cursum itineris sui pergens subiret orbem Solis, tunc eam radiis & impetu caloris corripi, convertique candentem, propter ejus proprietatem luminis ad lumen. Cum autem ea evocata ad solis orbes superiora spectet, tunc inferiorem partem ejus, quod candens non sit, propter aëris similitudinem obscuram videri. Cum ad perpendiculum exstet, ad ejus radios totum lumen ad superiorem speciem retineri, & tunc eam vocari *primam*. Cum præteriens vadit ad Orientis cœli partes, relaxari ab impetu Solis, extremamque ejus partem candentiæ opido quàm tenui linea ad terram mittere splendorem, & ita ex eo eam *secundam* vocari. Quotidiana autem versationis remissione *tertiam*, *quartam* indies numerari. Septimo die Sol cum sit ad Occidentem, Luna autem inter Orientem & Occidentem medias cœli teneat regiones,

(c) Fallitur Dalechampius qui annotat ab hoc nomine ductam videri *fottanam* Italorum. Hæc enim est interula vestis, nomenque habet à *sotto* hoc est *subtus*. Zoganam autem conjicere liceat dictam potius à vocabulo ζὴχ vel ζίχ quod principem denotat in eclogis Menandri Protectoris p. 82. 83. &c.

nes, quod dimidia parte cæli ſpatio diſtet à Sole, item *dimidiam* candentiæ converſam habere ad terram. Inter Solem vero & Lunam cum diſtet totum mundi ſpatium, & Luna Orientis orbem Solis retroſpiciens, cum tranſit ad Occidentem, eam quod longius abſit; à radiis remiſſam, quartadecima die *plena* rota totius orbis mittere ſplendorem, reliquosque dies decreſcentia quotidiana ad perfectionem lunaris menſis, verſationibus & curſu, a Sole revocationibus ſubire totam, radiosque ejus etiam menſtruas dierum efficere rationes.

Heſychius:

Σαραχήρω, παρὰ Βηρωσσῷ ἡ κοσμήτρια τῆς Ἥρας.

Memoratur etiam à Photio Cod. 167. *Beroſus* inter ſcriptores quibus Joannes Stobæus fuit uſus; ſed in editis Stobæi nullum Beroſi locum annotare me memini.

Seneca Natural. Quæſt. III. 29.

Quidam exiſtimant terram quoque concuti; & dirupto ſolo nova fluminum capita detegere, quæ amplius ut è pleno profundant. *Beroſus*, qui Belum interpretatus eſt, ait curſu iſta ſiderum fieri, & adeo quidem id affirmat, ut conflagrationi atque diluvio tempus aſſignet: Arſura enim terrena contendit, quando omnia ſidera, quæ nunc diverſos agunt curſus, in Cancrum convenerint, ſic ſub eodem poſita veſtigio, ut recta linea exire per orbes omnium poſſit: Inundationem futuram, cum eadem ſiderum turba in Capricornum convenerit. Illic ſolſtitium, hic bruma conficitur: Magnæ potentiæ ſigna, quando in ipſa mutatione, anni momenta ſunt.

Vitruvius lib. IX. cap. 7.

Cætera ex Aſtrologia, quos effectus habeant ſigna duodecim, ſtellæ quinque, Sol, Luna, ad humanæ vitæ rationem, Chaldæorum ratiocinationibus eſt concedendum: Quod propria eſt eorum genethliologiæ ratio, uti poſſint antefacta & futura ex ratiocinationibus aſtrorum explicare. Eorum autem inventiones quas ſcriptis reliquerunt, qua ſollertia quibusque acuminibus & quam magni fuerint, qui ab ipſa natione Chaldæorum profluxerunt, oſtendunt. Primusque *Beroſus* in Inſula & civitate Co conſedit, ibique aperuit diſciplinam. Poſtea ſtudens Antipa-

tipater itemque Achinapolus, qui etiam non è nascentia sed ex conceptione, genethliologiæ rationes explicatas reliquit.

Idem eodem libro cap. 9.

Hemicyclium excavatum * ex quadrato ad enclimaque succisum *Berosus* Chaldæus dicitur invenisse, scaphem sive hemisphærium Aristarchus Samius.

Plinius lib. VII. c. 37.

Variarum artium scientiâ innumerabiles enituere, quos tamen attingi par sit florem hominum libantibus. Astrologia *Berosus*, cui ob divinas prædictiones, Athenienses publice in Gymnasio statuam inaurata lingua statuere.

Pausanias in Phocicis c. 12. *p.* 828. *edit. Kuhnianæ.*

Ἐπεγράφη δὲ καὶ ὕστερον τῆς Δημοῦς παρὰ τοῖς Ἑβραίοις τοῖς ὑπὲρ τῆς Παλαιστίνης γυνὴ χρησμολόγος. Ὄνομα δὲ αὐτῇ Σάββη. Βηρωσοῦ ** δὲ εἶναι πατρὸς, καὶ Ἐρυμάνθης μητρός φασι Σάββην. *** Οἱ δὲ αὐτὴν Βαβυλωνίαν, ἕτεροι δὲ Σίβυλλαν καλοῦσιν Αἰγυπτίαν.

Post Demonem Cumanam, in fatidicarum fœminarum numerum conscripserunt Hebræi qui supra Palæstinam sunt, Sabbam nomine, quam *Beroso* patre, matre Erymanthe genitam tradunt. Hanc alii Babyloniam, Ægyptiam alii Sibyllam vocant.

Suidas in Σίβυλλα

Ὁ πατὴρ Σιβύλλης τῆς Χαλδαίας Βηρωσσὸς ἐκαλεῖτο, ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς Ἐρυμάνθη.

Sibyllæ Chaldææ pater vocabatur *Berosus*, mater vero Erymanthe.

S. Ju-

* Ad horologii solaris usum.

** Nomen Berosi, Scaligerum si audimus, compositum ex duabus vocibus, Chaldaica & Hebraica, בור הושע *ber Hosea*, filius Oseæ. Chaldæi dicunt *ber*, quod Syri *bar*. vide Thisbi Eliæ. Scal. p. 408. ad Græca Eusebii.

*** Al. Σαμβήθη. Utrumque *ebriam* notat, ab Hebræo סבא *vino maduit*, ut V. C. Joach. Kühnio notatum.

S. Justinus Martyr Cohortatione ad Græcos c. 39. p. 34. edit. Paris.

Ταύτην δὲ τὴν Σίβυλλαν ἐκ μὲν Βαβυλῶνος ὡρμῆσθαί φασι, Βηρώσου τοῦ τὴν Χαλδαϊκὴν ἱστορίαν γράψαντος θυγατέρα οὖσαν κ. τ. λ.

Hanc (*Sibyllam*) Babylone ortam, *Berosi* qui Chaldaicam historiam * scripsit filiam: Eam in Campaniæ oras nescio quomodo profectam in urbe quadam cui Cume nomen est, sexto à Bajis, qui locus thermas Campanas habet; lapide, oracula edidisse. Vidimus nos, in ea urbe cum essemus, locum quendam, in quo ingentem basilicam, uno fabrefactam saxo contemplati sumus, rem profecto maximam & omni admiratione dignissimam, ubi responsa eam dedisse affirmabant illi, qui res patrias a majoribus suis accepisse profitebantur. In media autem basilica ostenderunt notis tria solia sive labra ex eodem excisa lapide, quibus aqua repletis lavare ibi eam, & stola sumta in penitissimam basilicæ ædem eodem saxo exstructam se recipere, atque in media ea æde super sublimiore gradu & throno considere solitam, & oracula ad eum modum promulgasse dixerunt. ταύτης δὲ Σιβύλλης ὡς χρησμῳδοῦ πολλοὶ τῶν συγγραφέων μέμνηνται, καὶ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ. Hujus Sibyllæ tanquam fatidicæ cum permulti alii meminêre scriptores, tum etiam Plato in Phædro

Hactenus de BEROSO, ejusq; fragmenta genuina ex priscis collecta scriptoribus, quæ præmittere volui dicturus de collectione altera notissima, verum jam pridem suspecta & convicta fraudis, quæ Romæ primum A. 1498. fol. prodiit curante *Joanne Annio* Viterbiensi, Ord. Præd. qui etiam Commentarios addidit, fidem illi facturos scilicet ex monumentis antea editis, & lucem allaturos obscuris & parum credibilibus scriptis,

 quæ

* Quoniam multæ fuere Sibyllæ, & Berosi etiam nomen pluribus commune esse potuit, nec Pausaniam nec Suidam erroris arguere facile est, quod Sibyllam Berosi filiam tradiderunt. Sed Justinum ab illo defendere difficillimum, quantumvis id conetur eruditissimus Vossius lib. 1. de Historicis Græcis p. 89. Nam & Berosum qualem designet, definit Justinus, auctorem nempe Chaldaicæ historiæ. Deinde Sibyllam eam diserte scribit à se intelligi; cujus Plato in Phædro meminerit. Quomodo igitur hæc filia potuit esse scriptoris qui centum post Platonem annis historiam suam digessit.

quæ sub venerandis vetustissimorum auctorum nominibus venditare non dubitavit. Sunt autem hæc:

1. ARCHILOCHI de temporibus epitome, in qua citantur *Maseas* Phœnix Damascenus libro XCVII. historiarum, Mochus & Annales *Teutei* Regis Assyriorum, atque *de octo Homeris* lepida texitur fabella, *Smyrnæo, Chio, Cumæo, Salaminio, Colophonio, Atheniensi, Argivo* atque octavo *Mæonio*. Ultimum hunc Homerum, inquit, *ætas nostra cernit, qui Olympiade XXIII. & a Trojæ excidio anno quingentesimo patria* Mæon, *Olympico certamine victor, judicio totius Græciæ eximius poëtarum est habitus, & ei soli jus tributum emendandi characteres & nomina & linguam Græcam, quæ ut ferunt* Cadmus Samothrax *fere barbara & plena ruditatis attulit sub excidium Trojanum, quum reversus esset à fuga quam inierat ob certamen quod illi Prisca uxor intulerat propter nuptias superinductæ Armoniæ. Sunt ergo nunc characteres ab Homero forma elegantiore. Nam primi barbariem quandam vetustam & non Phœnicam ferebant, quia nihil Phœnicum habent ut cernimus, sed Galatarum & Mæonum figuras retinent. Idem Homerus reformavit characteres, & Grammaticæ præcepta primus dedit, quum antea quisque sermone scriberet simul & loqueretur vernaculo. Quæ profecto etiam Italia, quæ & magna Græcia, suscepit.* Quam apertus in his sit commentitii scriptoris fucus, facile cognoscet lector si cogitet ætatem Archilochi hujus assignari Olympiadem XXIII. & à Trojæ excidio annum quingentesimum, ex loco Tatiani qui de Archilocho Poëta (quem Gygis tempore fuisse scribit etiam Herodotus lib. 1. cap. 12.) ita habet p. 109. edit. Oxon. (Paris. p. 167.) ὁ δὲ Ἀρχίλοχος ἤκμαζε περὶ Ὀλυμπιάδα τρίτην καὶ εἰκοστὴν κατὰ Γύγην τὸν Λυδὸν, τῶν Ἰλιακῶν ἔτεσι πεντακοσίοις. Et tamen Archilochus iste ex Poëta repente factus Historicus citat Mnaseam qui sub Ptolemæo Physcone scripsit hoc est annis post Olympiadem XXIII. amplius quingentis. Et pro Mnasea Maseam appellat Annius ex corrupto Latinæ versionis Antiquitatum Josephi Codice, ex quo etiam ridicule Mnaseam fecit Phœnicem Damascenum, cum fuerit ex Lycia Patarensis. Sed in Codice isto verba quædam exciderant, quod Annio fraudi fuit. Nam apud Josephum lib. I. Antiquitatum c. 4. est, Μνασέας δὲ καὶ ἄλλοι πλείους καὶ Νικόλαος δὲ ὁ Δαμασκηνὸς ἐν τῇ ἐνενηκοστῇ καὶ ἕκτῃ βίβλῳ ἱστορεῖ. *Mnaseas & alii plures, quin & Nicolaus Damascenus libro nonagesimo sexto narrat.* Hinc patet unde Mnaseas ex Pataren-

tarenſi illico Damaſcenus & librorum XCVI. auctor extiterit quos nunquam ſcripſit, licet compoſuit alia hiſtorica & Geographica de quibus Jo. Harduinus ad Plinium & Voſſius lib. I. de hiſtoricis Græcis c. 21. ubi etiam de Mnaſea Berytio ac Colophonio ſive Locrenſi pægniorum ſcriptore, qui per ludibrium dictus eſt ſalpes, quod eſt nomen piſcis vario colore, ut notat Athenæus VII. p. 321. Mnaſeæ Phocenſis mentio apud Ariſtotelem V. 4. politic. & Diodorum Sic. XVI. p. 437. Mnaſeam alium ſecum colloquentem inducit Juſtinus Martyr dialogo cum Tryphone p. 143. De Archilocho poëta dixi inter Lyricos lib. 2. c. 15. nec dubito falli eos, qui Hiſtoricum à Poëta diverſum ſtatuunt Archilochum. Nam in Chronico Euſebiano Hieronymi ad A. DCCCCIX. ubi de Homeri ætate diſſeritur, verba: *Licet Archilochus viceſimam tertiam Olympiadem & quingenteſimum Trojanæ verſionis annum ſupputet*, manifeſte expreſſa ſunt ex loco Tatiani quem attuli, ſed expreſſa parum accurate, cum apud Tatianum non Archilochus ita ſupputet, ſed Archilochi qua floruit ætas ita à Tatiano computetur. Neque error hic Euſebii fuit, ſed Hieronymi, quoniam Græca Euſebii apud Syncellum p. 181. ita leguntur: Καὶ ἕτεροι κατὰ Ἀρχίλοχον, alii ajunt Archilochi tempore Homerum fuiſſe περὶ τὴν κγʹ Ὀλυμπιάδα, μετὰ ἔτη φʹ που τῆς ἁλώσεως Τροίας. *Teutei* nomen ſumſit Annius ex Diodoro, vel Euſebii Chronico, ubi inter Aſſyriorum Reges numeratur, qui in Pontaci editione p. 1. eſt *Tanteus*, in Scaligeri p. 18. perinde ut apud Annium *Teuteus*. Sed Annales ab eo ſcriptos nemini opinor ante Annium in mentem venit.

2. XENOPHONTIS æquivoca, ſive de pluribus Diis, hominibusve eodem appellatis nomine, nec non de æquivocis temporum, ſive anni apud varias gentes diverſa magnitudine, ac de pluribus inundationibus. Semiramis in columna in urbe Nino poſita hæc traditur inciſiſſe: *Mihi pater Jupiter Belus, avus Saturnus Babylonicus, proavus Chus Saturnus Æthiops, abavus Saturnus Ægyptius, atavus Cælus Phœnix Ogyges, ab Ogyge ad meum avum Sol orbem ſuum circum luſtravit ſemel & tricies & centies. Ab avo ad patrem ſexies & quinquagies, a patre ad me bis & ſexagies. Columnam, templum, ſtatuam Jovi Belo ſocero & matri Rheæ in hoc Olympo Semiramis dicavi.* Ubi Homeros plures fuiſſe ſcribit, eximium Poëtarum ait ultimum fuiſſe omnium, poſtque Thalem Mileſium inveniri. Cadmos plures memorans quintum refert *redeuntem à Phœnicia detuliſſe in Græciam primum ſedecim*

cum numero litteras rudes non Phœnicias, sed Galatarum & Mæonum persimiles characteribus. Residuas, inquit, *retulerunt paullo post Palamedes & Simonides melicus. Fuit & ultimus* (Cadmus) *qui scribere docuit oratione soluta, cum ante litteras advectas atque post, vernaculo solum carmine uterentur.* Xenophontem hunc filium Gryphorum vocat Annius, mox Gryphi, volens Grylli filium dicere ut evidens est vel ex eo, quod ait eum floruisse Olympiade XCV. circa illud ipsum enim tempus celebris scriptor Xenophon Atheniensis duxit exercitum pro Cyro juniore adversus ejus fratrem Artaxerxem. Sed in levi ista de æquivocis farragine non majores potuerunt esse hujus quidem Xenophontis partes, quam cujusvis ex illo exercitu lixæ aut calonis.

3. BEROSI quinque libri antiquitatum, 1. de multis ante diluvium sæculis, de gigantibus, de ventura orbis perditione per prædicationes & vaticinationes lapidibus excisas præsignificata, de Noa ejusque navi instar arcæ cooperta, de regnis primis ante diluvium. 2. De genealogia primorum ducum post diluvium *ex Chaldæis atque Scythicis libris.* 3. De Noæ genere post diluvium aucto, duobusque conditis regnis Armeno & Kitim sive Italico, & de multis naturalium rerum secretis quæ mandavit litteris, & de *ritualibus* ejus *libris* deque Astrologia per ipsum tradita & agricultura usuque vini conficiendi, nec non de filio ejus Chamo, alio nomine Zoroast, magicæ studioso & veneficæ. 4. De conditis post multiplicatum genus humanum regnis, & Nimroto Babyloniæ Saturno primo Assyriorum Rege, qui assumto pro filio Jove Belo cum colonis furatus est *rituales* Jovis Sagi, & de Jano ab Armenia postremo omnium ut colonias per orbem seminaret egresso. *Hæc*, inquit, *nostri majores multis libris tradiderunt: Nunc de temporibus eorum ac posteritatibus dicemus juxta id quod in nostra Chaldaica & primordiali Scythica historia, fideli memoria conservatum est.* 5. De Nimroto Saturno ejusque filio Jove Belo & aliis sedecim Assyriæ Regibus, variisque circa illa tempora gestis & regnorum originibus.

4. MANETHONIS supplementum Berosi, ab Atpynte Assyriorum Rege & Ægypto à quo Ægyptus nomen accepit, usque ad tempora quibus Assyrii, Ægyptii, Tyrrheni delitiis enervati decreverunt, Latini creverunt, *ex quibus geniti sunt per quos Romani Imperium tenent.* Supplemento huic prologus à Manethone præmissus fingitur, qui ita se

se habet: *Berosus inter Chaldæos historicos probatior defloravit brevissimis annotationibus omnia Chaldaica, de potioribus regnis orbis à diluvio maximo quod eorum majores scribunt fuisse ante Ninum, usque ad præcipuum regnum Trojæ conditum. Nos quoque ubi ipse reliquit prosequamur ea quæ nobis ex nostris historicis vel eorum relationibus consequuti sumus, per nostros Ægyptios reges progrediendo, ut ipse egit sub Assyriis.* Sed qui potuit in mentem venire Manethoni ut supplementum Berosi componeret, cum ante Berosum scripserit, claruit enim ipse sub Ptolemæo Philadelpho, cui etiam inscripsit apotelesmatica, & Berosus Tatiano teste (supra p. 204.) suum opus dedicavit Antiocho θεῷ. Deinde nec Assyriis nec ulli alii genti vel antiquitate vel potentia cedebant Ægyptii, aut cedere eos voluit Manetho; * qui longe majora de illis sensit ac concepit animo, quam ut Ægyptiacam suam historiam faceret supplementum & appendicem Berosi, si vel maxime hujus Chaldaica ante libros Αἰγυπτιακῶν Manethonis in manus hominum data fuisse ponamus.

5. METASTHENIS Persæ libellus de judicio temporum & annalibus Persarum. *Qui de temporibus*, inquit, *scribere parant, necesse est illos non solo auditu & opinione Chronographiam scribere, ne quum per opiniones scribunt, uti Græci, cum ipsis pariter & se & alios decipiant, & per omnem vitam aberrent. Verum absque ullo errore fiet, si solos annales duarum Monarchiarum* (Chaldaicæ & Persicæ) *secuti cæteros omnes ut fabulatores rejicerimus. In his enim tam liquide atque vere digesta sunt tempora, Reges & nomina, quàm apud eos splendidissime regnatum est. Neque tamen omnes recipiendi sunt qui de his Regibus scribunt, sed solum* Sacerdotes illius regni, *penes quos est publica & probata fides annalium suorum, qualis est* Berosus. *Nam is Chaldæus omne tempus Assyriorum digessit ex antiquorum annalibus, quem solum vel maxime unum Persæ nunc sequimur.* Deinde post Assyriorum Regum seriem (ex Beroso ut ait) ad Sardanapalum breviter deductam, *Hucusque Berosus. Nos autem illum imitati, nullo alio auctore usi sumus quam publica* Susiana Bibliotheca, *in qua* annales Persarum *ferunt fuisse Belochum tertium, Sardanapali clandestinum hostem, qui ejus militiæ præfectus erat.* Tempus quo vixisse vult videri, inhuit in fine scripti, ubi post percursa Medorum Persarumque imperia magnumque Alexandrum, memoratur ipsi *Seleucus Nicanor, qui*

* Confer de Manethone dicta lib. 3. hujus Bibl. c. 20.

qui nun agit trigesimum annum, successit toti Asiæ ac Syriæ. Scilicet Seleuci hujus tempore vixit(Σελεύκῳ Νικάτορι συμβεβιωκὼς Clem. Alex. 1. Strom. p. 305.) celebris Indicorum scriptor *Megasthenes*, cujus nomen corrupto Eusebii Latini Codice deceptus Annius Metasthenem perperam appellat, ut pridem notatum præclaro Vossio lib. I. de Hist. Græcis capite undecimo. Megasthenem constanter vocant præter Strabonem aliosque scriptores a Vossio laudatos Phlegon extremo libri de mirabilibus, Ælianus hist. animal VIII. 7. XVI. 41. XVII. 39. & Syncellus p. 221. librum quartum ἰνδικῶν laudans ex Josepho. Obiter notare liceat, Caroli Josephi Imbonati errorem, qui in Bibliotheca Latino Hebraica p. 160. Matthiam Megasthenem ait Historiam Judaicam scripsisse, idque firmat auctoritate Eusebii in præparat. Evangelica. Sed Matthiæ nomen expungere, & pro Judaica Indicam reponere idem Eusebius docet.

6. PHILONIS Judæi breviarium temporum, in tres libellos divisum: de qua commentitia lucubratione, cum libro de Biblicis Antiquitatibus itidem Latine tantum edito & Philoni supposito non confundenda dixi lib. IV. c. 4. §. 2. n. 44.

7. *Joannis Annii* de primis temporibus & quatuor ac viginti regibus Hispaniæ & ejus antiquitate.

8. Ejusdem de antiquitate & rebus Hetruriæ liber, mira commentorum portenta complexus. Inter alia in his decretum *Desiderii* Regis Italiæ ex *Grimoaldo* Volturnæ sive Etruriæ præfecto, in excerptis quæ sub Rege Desiderio de Hetruria scripsit.

9. *Q. Fabii Pictoris* de aureo sæculo & origine Urbis Romæ, ac vocabulorum ejus ac de Romulo libelli II.

10. MYRSILI Lesbii de bello Pelasgico, quod scriptum Annius confinxit occasione petita ex iis quæ ex genuino Myrsilo Dionysius Halicarnasseus & Strabo retulerunt. Confer Vossium lib 3. de Historicis Græcis lib. 3. p. 391. sq. & Martinum Hanckium de Rom. rerum scriptoribus lib. 1. p. 299. sq. & lib. 2. p. 421. sq. Ex Dionysio etiam lib. 1. p. 22. repetitum quod personatus hic Myrsilus refert de *Xanthi* Lydi patria historia.

11. *M. Catonis* fragmenta de originibus. In his citantur *Antiochus* Syracusanus, *Hellanicus*, *Herodotus*, & *Timæus* quem fabulatorem appellat. Etiam hi ex Dionysio Halicarnasseo. De singulis hisce Vossius, de Antiocho etiam Meursius in Bibliotheca Græca, sed qui Antio-

tiochum Xenophanis a Syracusano perperam distinguit. De hisce fragmentis Catoni tributis, sicut de Fabii Pictoris vide eruditorum judicia ac censuras apud Hanckium lib. 1. de Rom. rerum scriptoribus p. 21. 27. sq. & libro 2. p. 198. 203. sq.

12. *Antonini Pii* itinerarium, commentitium * & diversum ab itinerario, quod sub Antonini fertur nomine, & de quo plura dixi in Bibl. Latina.

13. *C. Sempronii* de divisione & chorographia Italiæ. Etiam hujus fingendi ansam è Dionysio Halic. Annius arripuit, cui C. Sempronius cum M. Catone semel iterumque allegatur.

14. *Jo. Annii* liber de Etrusca simul & Italica emendatissima Chronographia.

15. Ejusdem responsiones ad fratris *Thomæ Annii* Ord. Præd. quæstiones XL. de Thuscia.

16. *Cl. Marii Aretii*, viri Patricii Syracusani de situ Insulæ Siciliæ libellus.

17. Ejusdem dialogus *Calipho*, in quo Hispania describitur, collatis recentioribus locorum nominibus.

18. *Jo. Annii* Commentarius super Vertumnianam *Propertii*, lib. IV. eleg. 2.

Hæc sunt quæ in famosa illa Annii A. C. 1502. ** defuncti collectione reperiuntur, quæ post primam editionem Romanam A. 1497. fol. commentariis ejusdem illustratam, sæpius recusa (non eodem semper ordine, & additis post Annii mortem Aretii lucubrationibus) lucem vidit:

Venetiis 1498. fol. ex Bernardini officina.
Parisiis 1510. 4. curante Godfrido Torino Biturico & ex Jo. Parvi officina 1512. fol. 1518. &c.
Basileæ 1530. 4. apud Jo. Bebelium.
Antwerpiæ 1545. 8. 1552. 8.

Ee Lug-

* Vide Cluverii Italiam & Benedicti Averani T. 2. Opp. p. 18.

** Sic recte Jacobus Quetif & Jac. Echard in Bibliotheca scriptorum Dominicanor. T. 2. p. 4. fallitur igitur Christophorus Hendreich, qui in pandectis Brandenburg. p. 199. ait obiisse A. 1492. Confer Diarium eruditorum Italiæ T. XX. p. 104. sq. Bælii Lex. in *Nannius*, Laurentii Arrhenii diss. de Annio, Upsal. 1727. 8. & Dan. Guilelmi Molleri, Altdorf. 1692. 4. Clariss. Jo. Hübneri nostri Bibl. Historicam Hamb. Centur. 1. p. 231. sq.

Lugduni 1554. 12. apud Jo. Temporalem, 2. Volum. & fine Annii commentar. in Dionysii Gothofredi antiquæ historiæ scriptoribus 1591. 12.

Apud Commelin. 1598. 8. addita censura Casparis Varrerii.

Witebergæ 1612. 8.

Coloniæ in Bibl. Patrum 1622. Tomo XV.

Italice ex Francisci Sansovini, Florentini versione & cum ejus notis: Le antichita di Beroso Chaldeo e d' altri scrittori. Venet. 1583. 4.

Gallice vertit libros V. Berosi Anniani Jo. Bonus, Medicus Cardinalis Guisii, teste Francisco à Cruce Cenomana, Bibl. Gallicæ p. 207.

Contra Annii Commenta.

Casparis Barreiros sive *Varrerii* Lusitani, Censuras sobre quatro libros intitulados em Marco Porció Catam de originibus, em Beroso Chaldeo, em Manethon Egyptio & em Q. Fabio Pictor Romano, Lusitanice Antwerp. 1557. 8. & Latine Rom. 1565. 4. Ex versione Andreæ Schotti in ejus Bibl. Hispanica p. 386. Francof. 1608. 4. & ad calcem editionis scriptorum Annianorum Commelinianæ. 1598. 8. & in Bibl. Patrum Colon. 1622. T. 15. & Lugd. 1677. T. 2. p. 529.

Jo. Goropius Becanus lib. IV. Origg. Antwerp. p. 340. & in jam dicta Bibl. Hispanica p. 356.

Gerh. Jo. Vossius & quos ille laudat lib. 3. de Hist. Lat. p. 609. itemque quos affert *Martinus Hanckius* libro utroque de scriptoribus rerum Romanarum, & quos ipse pridem in Bibl. Latina citavi lib. IV. c. 13. ubi etiam de Thomæ Reinesii aliorumque sententia, qui Annium in geunina fragmenta incidisse, sed illis varia ex ingenio suo addidisse suspicati sunt.

Francisci Sparavieri, JCti Romani castigationes ad Apologium Thomæ Mazzæ pro Jo. Annio.

Ejusdem Castigationes illæ vindicatæ & assertæ contra *Mazzæ* aucupium Ibis, & adversus responsiones Francisci à S. Augustino Macedi 1676. 4.

Francisci Tinto Veronensis, Berosó de Babylonia in Chaldea, distinguido de Beroso de Viterbo en Italia.

Pro Annio.

Thomæ Mazza Foroliviensis,* Ord. Prædl. A. 1688. defuncti, Apologia

* Quetif T. 2. p. 718.

gia per F. Giovanni Annio Viterbese, Veronæ 1673. fol. Giornale de letterati di Roma A. 1674. p. 17. & 1675. p. 12. Gregorii Leti Italia regnante T. 3. p. 206. & T. 4. p. 328. sq. 541. Idem scriptum Latine versum à F. Joanne Baptista Ettoreo, Ronchi 4. & Italice insertum libro ejusdem Mazzæ sub *Didymi Ropaligeri Liviani* nomine edito, cui titulus, i Goti antichi illustrati. Veron. 1679. fol.

Ejusd. Aucupium Ibis, h. e. confutationes objectionum elenchistæ anonymi (Franc. Sparavierii) in apologiam pro Annio F. Thomæ Mazza, autore *Didymo Leoclavico* Siviliano. Editum à Francisco à Sexto, Ord. Min. Capucin. Ronchi, 4.

Ejusd. Ad Franciscum Sparaverium plus æquo in Thomam Mazzam excandescentem parænesis. 1677. 4.

Francisci à S. Augustino Macedo, Ord. Minor. Observ. Lusitani adversus Sparavierium, responsio ad notas nobilis Critici, &c.

X. Nihil superest quam ut hoc loco, addita versione mea, subjungam nobile decretum de non adhibendis librorum suppositiorum testimoniis, publicatum A. 1721. 24. Sept. in Academia Regia Historica Ulyssiponensi, cujus Acta * scripta Lusitanice, atque Ulyssipone ab A. 1721. singulis per annos singulos voluminibus in majore folii forma luculentis typis edita, mecum pro sua humanitate communicavit eruditiss. & conjunctissimus collega meus Michael Richey, cui eo nomine gratias conceptissimas libenter persolvo.

Assento qve o Director e Censores da Academia Real da Historia Portugueza tomaraõ sobre o credito qve deviaõ ter alguns Authores.

O Director e Censores da Academia Real da Historia Portugueza, considerando o prejuizo qve se podia seguir ao adiantamen-

Decretum quod Director & Censores Academiæ Regiæ Ulyssiponensis, ad Historiam Lusitanicam perficiendam institutæ, considerunt de fide & auctoritate nonnullis tribuenda vel neganda Auctoribus.

Director & Censores Academiæ Regiæ ad Historiam Lusitanicam perficiendam institutæ, expenso secum quantum possit fraudi esse Aca-

* *Collecçaõ dos Documentos &c.* de his Acta Erud. 1727. p. 1.

to das composições dos Academicos, se alguns seguissem a Authores apocrifos, dandolhes a mesma authoridade, como se fossem genuinos, depois de se ponderar varias vezes esta materia, commettèraõ o seu exame a dous Academicos, qve disseraõ seu parecer por escrito, o qval he o segvinte.

Academicis, progressusque eorum remorari, si in lucubrationibus suis quidam ex illis sequantur auctores dubiæ fidei, eandemque illis tribuant auctoritatem ac si genuini & germani essent: Eandem rem etiam atque etiam considerantes, commiserunt examini duorum Academiæ sodalium, qui sententiam suam scripto consignatam nobis exhibuerunt hunc in modum.

Examinàmos por ordem dos Excellentissimos Senhores Censores da Academia Real da Historia os Authores, qve muitos atègora segviraõ, tendo-os por verdadeiros, e qve os mais doutos reconhecèraõ suppostos pelas razões e authoridades, qve largamente podem verse nas dissertações Ecclesiasticas do Marqvez de Agropoli, na Bibliotheca Hispanica de D. Nicolâs Antonio, qve imprimio em Roma o Cardeal Agvirre, e nos Concilios de Hespanha deste Eminentissimo Author, qve no segundo volume dissertaçaõ terceira, excurso 7. conclue com estas palavras: *Utinam ii, quorum interest, præsertim Domini Episcopi, Regii Consiliarii, Senatuum Justitiæ ac Fidei tam probrosas fictiones cum ipsis pseudochronicis exterminent, & similibus fabulatoribus frænum imponant, ut sæpe alias monui.* Gaspar Barrayros foy entre os nossos, e ainda entre os Estrangeros, hum

Jussu & auctoritate excellentissimorum Censorum Academiæ Regiæ Historicæ, examinavimus Auctores quos multi ad hoc usque tempus sunt secuti, & pro veris ac genuinis habuerunt, quos tamen viri doctissimi observarunt esse supposititios, ducti rationibus & testimoniis quæ copiose exposita videri possunt in diss. Ecclesiasticis March. Agropoli in Bibliotheca Hispanica veteri Nicolai Antonii, quam Romæ publici juris fecit Cardinalis Aguirre, qui Eminentissimus scriptor in magna collectione Conciliorum Hispaniæ Tom. II. diss. 3. excurs. 7. concludit his verbis: Utinam ii quorum interest, præsertim Domini Episcopi, Regii Consiliarii, Senatuum Justitiæ & Fidei tam probrosas fictiones cum ipsis pseudochronicis exterminent, & similibus fabulatoribus frænum imponant, ut sæpe alias monui. *Caspar Varrerius nostrorum & exterorum quoque unus ex primis fuit qui commenta Joannis Annii Viter*

dos qve primeiro conhèceraó os fingimentos de Joaó Anio de Viterbo; e Gaſpar Eſtaço a ſuppoſiçaó do Padre Higvera. Naó ſó vimos o qve eſtes, e outros muitos Authores dizem, mas deſcobrimos na Chronologia muitos anachroniſmos, na Geografia algumas faltas, na differença do eſtilo muita deformidade, e no ſilencio dos Authores contemporaneos, argumentos fortes, com outras regras da Critica ſegura, qve nos obrigaó a julgar ſuppoſtos os Eſcritores, de qve offerecemos o Catalogo, aſſentando primeiro em alguns principios, de qve nos pareceo preciſa a ſuppoſiçaó.

1. Naó fazemos memoria de muitos Authores ſuppoſtos, nem de obras falſamente attribuidas a Eſcritores verdadeiros, nem dos qve ſendo genuinos, eſcrivèraó com pauca averigvaçaó, quando todos eſtes naó pertencem propriamente ao inſtituto hiſtorico da Academia Real, ficando ſempre livre a cenſura aos qve qvizerem deſtas fontes apocrifas tirar as noticias, o que ſe naó ſuppoem da erudiçaó dos noſſos Hiſtoriadores.

2. Os Authores ſuppoſtos tiveraó muitos defenſores, como foraó Rodrigo Caro, Fr. Franciſco de Bivar, e outros igvalmente dou-

terbienſis agnita, ſicut Gaſpar Statius ſeu Euſtachius ſuppoſitos à Patre Higuera fœtus notavit. Neque vero vidimus tantum quæ & hi & multi alii ſcriptores de illis pronunciant, ſed & ipſimet in iiſdem deteximus anachroniſmos multos in temporum notatione, in Geographia errores, in dictione indignam nominibus quæ præferunt deformitatem, ſcriptorum qui circa eadem tempora vixerunt ſilentium, & argumenta fortiſſima, aliis etiam regulis Criticæ certis adhibitis, fidem ſcriptorum, quorum catalogum ſubjiciemus, convellentia. Sed præmittere principia quædam juvat, quæ ponenda ſectandaque e re inprimis eſſe ducimus.

1. *Non utemur teſtimoniis auctorum ſuppoſititiorum qui magno numero feruntur, neque citabimus ſcripta falſo attributa veris ſcriptoribus, neque genuinos ſcriptores qui veritatis exiguam rationem habuere, cum hæc omnia proprie ad inſtitutum hiſtoricum Academiæ Regiæ nullo modo faciant, ac ſemper cenſuræ obnoxios ſe reddant qui ex fontibus apocryphis notitias repetere non dubitant, quod ab eruditione hiſtoricorum noſtrorum exiſtimamus eſſe alienum.*

2. *Auctoribus ſuppoſititiis non defuere multi defenſores, ut Rodericus Caro, Fr. Franciſcus Bivarius aliique non minus eruditi, longeque plu-*

tos, e muitos mais qve fegvíraõ as fuas opiniones; porèm como para corroborar os fuecefsos, qve achàraõ neftes Authores fingidos, lhes foy precifo examinar muitas tradições, fragmentos, qve fe achavaõ em Efcritores verdadeiros, e outras memorias, com qvê lhes pareceo qve illuftravaõ a Patria, e qve adornavaõ com acontecimentos raros, milagrofos, e defconhecidos os feus livros, como os qve primeiro fingiraõ aqvelles Authores, eraõ tambem eruditos na antigvidade, en contràraõ os qve fizeraõ Apologias com os mefmos fundamentos, fobre qve edificaraõ, os qve fuppozeraõ os Authores, qve já naõ exiftiaõ nos feus livros, ou qve nunca os tinchaõ compofto: E affim nos parece qve fe naõ defprezem eftes Commentarios, e Apologias dos Authores fuppoftos, para defcobrir a verdade, ou a probabilidade de algumas opinioens, qve introduziraõ os qve os formàraõ entre a falfidade das qve novamente qvizeraõ inventar, e por efta caufa naõ diminuem muito a opiniaõ os homens doutos, qve fem examinar o qve no feu tempo eftava bem recevido, fegviraõ aqvelles Authores falfos, tendo-os por verdadeiros; e affim fica livre à erudiçaõ dos Academicos apurar com as Leys da boa Critica entre o falfo o verdadeiro, de-

plures eorum fectati opinionem: Illis tamen ut confirmarent res per confictos iftos fcriptores traditas, neceffè fuit examinare multas traditiones, fragmenta in genuinis fcripteribus obvia, monumentaque alia ex quibus res patrias illuftrare fe poffe fperabant., unde ornarunt commentarios fuos narrationibus variis, admirandis & antea incognitis, perinde ac fi illi qui auctores eos primitus confinxerunt, tam bene periti Antiquitatis fuiffent, itaque qui apologias compofuere hos quos habuere pro genuinis auctoribus ftatuerunt iisdem fundamentis fuperftruxiffe, quæ vel in illorum libris non exftant, vel quæ fcriptis aliis contineri nunquam noverant. Hinc vifum nobis eft commentarios illos atque apologias auctorum fuppofitiorum neutiquam negligendas nobis effe ad indagandam veritatem, & videndum quantum probabilitatis habeant opiniones nonnullæ quas introducere conati funt illarum defenfores, qui in falfis & commentitiis fcriptoribus recens deprehendere eas vifi funt: Atque adeo magis confulemus honori virorum doctorum, qui fine examine quod illorum tempore erat fatis receptum, auctores fuppofititios fecuti funt, quos pro veris fcilicet habebant. Integrum igitur eruditis Academicis erit fecundum regulas genuinæ Critices hæc difcutere, verumque à falfo difcer-

vendo os Escritores das memorias referir o qve se acha nos Authores suppostos para o refutar.

3. Ha outros Authores modernos, como Fr. Gregorio Argaes, D. Joaõ Tamayo de Salazar, muitos Hespanhoes, alguns Portugvezes, e poucos de outras Nações, qve naõ sò segviraõ enganados os Authores suppostos, mas accrescentàraõ novas conjecturas, com qve augmentàraõ as fabulas, introduzindo na Historia Ecclesiastica de Hespanha Concilios, Bullas, Bispos e Santos: E na Secular, Reys, Principes e successos, qve nunca huove. D. Joseph Pellecier conhecendo a supposiçaõ de muitos destes Authores, approvou outros tambem suspeitosos, e per naõ qverer costumarse a qve houvesse na Historia de Hespanha os tres tempos, qve com Marco Varraõ reconheceo, para qve o adelon, ou de todo ignorado, naõ ficasse occulto, e o mythico, ou fabuloso tivesse acções mais certas, bouscou nas fabulas dos Gregos, e nos Poëtas outros Reys, e historias mais eruditas, e igvalmente duvidosas.

4. Entre as obras dos Santos Padres, de qve se podem tirar docu-

scernere, scriptoribusque memoriarum erit fas illa quæ in supposititiis scriptoribus deprehendent referre eum in finem ut confutentur.

3. *Sunt & alii scriptores recentis ætatis, ut Fr. Gregorius Argaes, D. Joannes Tamayo de Salazar, Hispani plures, nonnulli Lusitani, pauci ex aliis nationibus, qui non solum decipi passi se sunt ut supposititios auctores sequerentur, sed etiam novas illis adtexuere conjecturas, fabulasque auxere fabulis atque eas adspersere Historicæ Ecclesiasticæ Hispaniæ, & Concilia, bullas Pontificum, Episcopos Sanctosque, nec minus in Histori sæculari, Reges atque Principes & res gestas, quæ nunquam fuere, confinxerunt. D. Josephus itaque Pellicerius considerata multorum ejuscemodi scriptorum mala fide, atque notatis aliis etiam pluribus non minus suspectis, ait videri sibi in Historia Hispanica discernenda esse tria tempora, qualia in omni historia Marcus Varro pridem distinguere se fuit professus, unum ἄδηλον sive ignoratum penitus, atque occultum, alterum mythicum sive fabulosum in quo narrationes certæ magis sed fabulis Græcorum & nostrorum Poëtarum obseptæ, Regesque & res gestæ docte magis sed non minus dubia fide expositæ.*

4 *Inter monumenta sanctorum Ecclesiæ Patrum, ex quibus documen-*

mentos para a nossa Historia, andaõ algumas qve se julgaõ apocrifas, e outras suspeitosas, porèm naõ interpomos nellas o nosso juizo, por naõ ser o qve agora se nos manda examinar.

5. Temos muitos Authores de boa nota, qve allegaõ outros qve se perdèraõ, ou qve alguns entendem qve naõ existiraõ, como succede a Juliaõ Lucas, allegado por Floriaõ da Campo, Laymundo Ortega, Angelo Pacense, Alladio e outros por Fr. Bernardo de Brito: E como naõ vimos estes livros, os naõ comprehendemos no Catalogo dos suppostos, e segundo o provavel do qve se tirou delles, ficaraõ os successos admittidos ou reprovados.

6. Naõ comprehendemos tambem nesta materia aqvellas historias, qve tem sò este nome, e com o de pessoas conhecidas saõ humas novelas, qve com alguns casos verdadeiros introduzem, como os poëmas, muitos fabulosos, e deste genero saõ Abulcasis, Author Arabigo, qve escreveo da perdiçaõ de Hespanha, parte da Chronica antiga del Rey D. Rodrigo, e outras daqvelle tempo, e mais modernas, qve causaràõ nos credulos grande confusaõ, naõ porqve approvemos o qve estes livros contèm, mas porqve he provavel qve

menta ad illustrandam nostram Historiam duci possunt, feruntur nonnulla quæ apocrypha censentur, alia suspecta ac dubiæ fidei: Eorum nullo utemur nisi judicio nostro interposito, ut adeo præsenti loco examinare illa non sit necesse.

5. *Sunt & multi bonæ notæ auctores in quibus alii deperditi allegantur, aut illi quos nonnulli nunquam exstitisse èxistimant, ut Julianus Lucas qui à Floriano de Campo citatur, & Laymundus Ortega, Angelus Pacensis, Alladius & alii à Fr. Bernardo de Brito. Hos cum nunquam oculis usurpaverimus, in Catalogo librorum supposititiorum præterimus, sed prout erit probabile quod ab illis ducetur, vel statuetur illis pretium, eorum auctoritatem amplectemur vel rejiciemus.*

6. *Neque in hoc Elencho illarum narrationum facimus mentionem, qui titulum solummodo historiæ gerunt & in fabulis suis personas notas inter veros quosdam eventus introducunt, ut in multis fit poëmatibus plenis fabularum, & cujusmodi sunt Abulcasis, scriptor Arabs, qui de Hispania amissa tradidit, partem historiæ antiquæ Roderici Regis, & nonnulli alii illius & recentioris ætatis, qui credulis hominibus facile imponunt: Non quod pro veris probemus quæ in illis continentur, sed quod videatur probabile consignata esse ab illis autoribus, quorum præ-*

saõ escritos pelos Authores, qve referem, e qve tem a antigvidade, qve se lhes attribue.

7. Ultimamente nos parece qve naõ fica offendida a piedade, ou a gloria da Patria, mostrando sinceramente qve se naõ admitte o falso, qve se naõ affirma o duvidoso, e qve se estabelece o verdadeiro, copiando neste lugar as palavras, qve no fim do prologo do Exame de antiguidades escreveo Diogo de Payva de Andrada, hũ dos nossos mais illustres Escritores.

Advirto mais, qve se se vir qve às vezes contradigo algumas opinioens, ou antiguidades, qve puderaõ honrar a nossa Patria, saybaõ qve o faço por mais honra sua, porqve alèm de ser cousa sabida, qve sempre o falso desacredita; jà qve ella tem grandezas taõ certas, qve a podem authorizar os naturaes, ou affeiçoados, ficalhe sendo abatimento attribuir lhe as duvidosas, de qve podem motejar os Estrangeiros e gloriarse os envejosos.

E naõ tratamos de muitas escrituras, inscripçoes, e outros monumentos qve se fingiraõ, porqve sempre se reservaõ para o sabio juizo dos Excellentissimos Senhores Director e Censores, e para a la-

præferunt nomen & tam remota ætate quam illis communitur tribuunt.

7. *Denique nihil videmur nos facere sive à pietate in Patriam alienum, sive gloriæ ejus inimicùm, si omni fide demonstraverimus nihil nos falsi admittere, nihil dubii affirmare, vera autèm stabilire ac tueri, quam in rem hoc loco repetemus quæ pridem scripsimus in prologo examinis Antiquitatum scriptoris inter nostros clarissimi Didaci de Paiva de Andrada:*

Monere præterea juvat, si interdum opiniones quasdam vel jactatas antiquitates oppugnemus, quæ patriæ nostræ gloriæ possint esse & honori, tenendum esse hoc ad majorem illius gloriam honoremque à nobis fieri, cum res constans ac testatissima sit, falsitatem semper honori fideique obesse: Sed & patria nostra tam multis abundat rebus certis maximisque, quæ auctoritatem illi addant atque civibus suis amicisque commendabiliorem faciant, ut ineptum sit dubias falsasque illi adscribere, exterisque ludibrium & invidis gloriandi materiam præbere.

Non jam dicimus de variis scriptionibus, inscriptionibus, aliisque monumentis fictitiis, quoniam semper hæc subjicientur sapienti excellentissimorum Virorum judicio, Directoris Censorumque, & diligenti

boriosa Critica dos Academicos, qve na facilidade de ver os Archivos, qve lhes permitte o seu Regio Protector, desempenharáõ facilmente a empreza, qve tomàraõ na imagem da Verdade. Lisboa Occidental 20. dè Agosto de 1721.

Conde da Ericeira.
Martinho de Mendoça de Pina e de Proença Homem.

censuræ Academicorum, qui pro facili ad Archiva inspicienda aditu quem potentissimus Protector Rex illis concedit, rem facile expedient, atque ad imaginem Veritatis component. Ulyssipone Occidentali 20. Augusti 1721.*

Comes de Ericeira.
Martinus de Mendoza Pina &c.

CATALOGO dos Authores suppostos.

Berozo Chaldeo.
Megasthenes Persa, e os mais qve publicou Joaõ Anio Viterbiense, excepto os fragmentos qve se conservaõ nos Authores antigos verdadeiros.
Santo Athanasio de Saragoza com os mais escritos do Monte Santo de Granada.
Caledonio Bispo de Braga, na vida de S. Pedro.
Gregorio Betico, Catalogo dos Martyres de Hespanha.
Lucio Flavio Dextro.
Marco Maximo.
Braulio, continuaçaõ de Maximo.
Luitprando.
Hauberto Hispalense.
Liberato.

ELENCHUS scriptorum suppostitiorum.

Berosus *Chaldæus.*
Megasthenes *Persa & cæteri quos publicavit Joannes Annius Viterbiensis, exceptis fragmentis quæ in scriptoribus antiquis genuinis servata exstant.*
S. Athanasius *Cæsaraugustanus & cætera scripta quæ in monte sancto Granatensi reperta traduntur.*
Caledonius *Episcopus Bragensis in vita S. Petri.*
Gregorii Bætici *catalogus Martyrum Hispaniæ.*
Lucii Flavii Dextri *Chronicon.*
Marci Maximi.
Braulionis *continuatio chronici Maximi.*
Luitprandus.
Haubertus *Hispalensis.*
Liberati *Chronicon.*

Au-

* Insigne hujus Academiæ, Veritas lucem affundens undique, cum lemmate: *Restituet omnia.*

Aulo Halo.
Servando.
Pedro Seguino.
Heleca.
Juliaõ Peres.

Aulus Halo *Poëta Toletanus.*
Servandus.
Petrus Seguinus.
Heleca.
JulianusPetrus *archipresbyter Toletanus.*

Naõ fallamos nos Authores, qve estes allegaõ, e naõ existem, pois saõ pela mayor parte suppostos. E assim se mandou imprimir este Catalogo, qve comprehende alguns Authores julgados por apocrifos, para qve nenhum Academico se valha da sua authoridade, como de Escritores, qve tem o credito, qve mereceriaõ estes livros, se fossem dos Authores a qve se attribuem; pelo qve declaraõ qve todos os Academicos se devem conformar com esta censura, para poderem ser approvadas pela Academia as suas obras. Lisboa Occidental 22. de Septembro de 1721.

Nec habemus pro nostris auctoribus qui ab his allegantur, neq; illis fidem tribuimus, utpote majorem partem suppositititiis. Quare etiam hicce elenchus typis imprimendus datus est, auctores quosdam quos apocryphos judicamus complectens, ne quis ex Academiæ sociis illorum auctoritate utatur tanquam dignorum fide quam mererentur scripta hæc si illorum quibus adscribuntur auctorum fœtus essent. Declaramus igitur, huic censuræ universos Academicos obsequi & conformare se debere, si scripta sua Academiæ probari voluerint. Ulyssipone Occidentali 22. *Sept.* 1721.

D. Manoel Caetano de Sousa.
Marqvez de Abrantes.
Conde de Ericeira.

Marqvez de Fronteira.
Marqvez de Alegrete.
Conde de Villarmayor.

XI. Antoninus Mongitor in Bibliotheca Sicula edita Panormi A. 1707. fol. T. I. p. 158. sq. de DIODORO Siculo differens refert sub ejus nomine, Italica lingua prodiisse *Epistolas LV.* in Petri Carreræ Historia Catanæ T. I. p. 457. Prodiit illa historia Italice, Catanæ 1639. fol. in qua notas nonnullas Carrera addidit, & p. 492. tradit Epistolas illas Latine

è Græco translatas A. 1470. à Cardinali *Bessarione* Nicæno. Italice vero ex Latino versas nonnullas ab *Octavio Archangelo*, Nobili Catanensi, qui circa A. C. 1600. floruit. Nec Græca hactenus in lucem protulit quisquam, nec Latinam quam Bessario dicitur concinnasse versionem. Quamquam vero idem Carrera dubitat sintne Diodori Siculi an THEOCRITI Chii, tamen neutrius videntur esse, cum nemini veterum memorentur, neque MStus illarum Codex usquam potuerit reperiri, ac minime obscura νοθείας & recentioris ætatis argumenta in ipsis deprehendantur Epistolas, unde Placidus Reyna pro recenti eas otiosi ingenii commento habet, & laudatus Mongitor T. 2. p. 107: *apocryphæ putantur à nasutioribus non sine rationum pondere.* Idem visum celeberrimo viro Gisberto Cupero Exerc. 1. de elephantis in numis, capite 9. T. 3. thesauri Antiquitatum Rom. Sallengriani p. 87. & Petro Burmanno, Viro eruditissimo qui præf. ad Tomum sextum thesauri splendidi scriptorum Siciliæ, editum ex officina nobili Petri van der Aa Lugd. Bat. 1723. fol. in quo cum Carreræ historia Catanæ recusæ Epistolæ illæ exstant Italice cum versione ex Italico Latina, antea inedita V. C. Abrahami Preigeri: *Addit deinde aliud argumentum* (Carrera) *quod nulli, credo, Critico placebit, ex Epistolis* Philanthropi, *Pontificis maximi Catanensium ad Cocalum*, *&* Catanensium *ad Dædalum, quas ex Græco vertit Bessarion Latine, & Diodori alicujus Siculi esse jactantur. Has enim spurias & recentioris alicujus Sophistæ esse quis non videt? Mentio ibi fit Julii mensis, & legionis, naumachiæ, & circi, quæ ipsa nomina diu post Cocali tempora invaluerunt. Has Epistolas, quarum auctoritate passim utitur & se decipi patitur, dicit versas ex Latino in Italicum sermonem ab Octavio Archangelo, & servari in primo volumine Chronicorum Catanæ: Ipsum tamen eas non potuisse Romæ, cum ibi A. 1636. esset, reperire.* Idem Burmannus p. 9. *Ut lectoribus æstimandi copiam Carrera dare posset, qua auctoritate fretus plurima inaudita eruditis tradat, Diodori illius Epistolas ab Archangelo Italice versas adjecit operi suo: Quod sane docet bona fide Carreram his fidem habuisse, cum e re sua consultius aliter fuisset eas æterno silentio premere: Manifestissimas enim fraudis & spuriæ ignobilitatis notas præferunt, quas hîc longo ordine exponere nihil attinet, cum nemo humanitatis & elegantiæ veteris studiosus non statim eas deprehendere queat. Lepidum vero est quod suspicatur non Diodori Siculi esse sed forte* Theocriti Chii, *quia Suidas ejus historiam Libycam* (*quam belli inter Libycos & Catanenses gesti esse credit*) *&*

*& Epiſtolas admirabiles memorat: Infirmo certe argumento, cum illæ Epiſtolæ θαυμάσιαι videantur argumenta rerum incredibilium * habuiſſe, ut eo titulo περὶ θαυμασίων Phlegon librum inſcripſit, quem in ſenſum ſi quis velit illas Epiſtolas referre, per me licet. Sed ſi ipſa ineptiſſimarum Epiſtolarum lectio eas falſitatis non ſtatim damnaret, quæſo videat an Theocriti Chii ævo, qui æqualis Ariſtoteli & Theopompo tempore Alexandri vixit, ** ut apparet ex Athenæo lib. XII. cap. 9. conveniat Marcellus & Lælius Metellus (ignorabilis homo) quorum Epiſtolas etiam hic producit. Certe Marcellum toto ſæculo, Alexandro juniorem fuiſſe conſtat.* Cæterum cum Epiſtolæ illæ, qualescunque ſint, Latine non niſi in magno illo & ſumtuoſiore opere ſemel vulgatæ reperiantur, exiſtimavi me rem non ingratam facturum ſtudioſis hominibus, ſi eas hoc loco, ut poſſint de illis ipſi ſuo marte ferre judicium, integras exhiberem.

EPISTOLÆ DIODORI SICULI EX ITALICA OCTAVII ARCHANGELI VERSIONE LATINE REDDITÆ, INTERPRETE V. C. ABRAHAMO PREIGERO.

Catanenſes Syracuſanis.

Epiſt. XIX. libri primi.

Ep. I.

Viciſtis, ac ſpoliaſtis credulos agricolas noſtros, perſuadendo eos Oratorum more, diripuiſtis frumentum Sacerdotum Cereris, confregiſtis obeliſcum noſtrum Chalcidicum, ut & inſcriptionis noſtræ, ad flumen Symethum, terminum, ex pacto nobis conceſſum, armiſ-

* Hoc minus veriſimile mihi videtur, nam ita dixiſſet Epiſtolas non θαυμασίας ſed περὶ θαυμασίων. Conſuetum autem Suidæ, Epiſtolas quas laudat, admirabiles nuncupare. Ita de Phalaride: ἔγραψεν ἐπιστολὰς θαυμασίας πάνυ.

** Confer lib. 3. hujus Bibl. c. 17. §. 4.

armisque vestris oppositum, ruptis legibus pacis, quam a nobis redemeratis, quo melius bellum iterum facere possetis. Nos in portu Megarensi duas naves vestras, eadem illa onustas præda, cepimus, & Nobiles vestros armatos prælio vicimus; navium altera, quæ nobis sese dedidit, mox autem exarmata fugam arripuit, & a nostra clementia ad vos sese recepit, una in captivitatem avexit nostrorum hominum ligones ac vomeres, in testimonium fugæ suæ, nostræque fiduciæ. Sint sane hi vobis Rhetorices vestræ atque rapinæ tropæum, arma vestra nobis victoriæ nostræ erunt. Quod Magrenses vestri in fidem nostram concessere, id armis nostris effectum est; nova autem ipsius Urbis deditio nobis facta, voluntaria fuit, non pacto ullo, aut earundem frugum pretio, ut per litteras nobis exprobatis, a nobis empta, cupientibus istius Urbis civibus a jugo tyrannidis vestræ liberari, inque nostræ libertatis societatem sub nostra protectione, recipi. Quare si pacis estis conservatores, aliis eam nolite eripere, quin vestro potius vivite contenti, neque in hominem liberum natum ullum, dominium vobis quærite, ne tutrices Nemeseos nostræ vires provocantes, ultrices Deæ iras in armis nostris experiamini.

Senatus Catanensium Chrysostrato, Rei Militaris Principi.

Epist. XX. Libri primi.

II. In homine, quantumvis honesto ac probo, semper aliqua reperitur imperfectio. Bello te strenuum aliisque virtutibus præditum novimus, sed valde hæc omnia obscurantur ab avaritia tua, ad quam plus semel jam certis de causis connivere placuit; nam judicem te ipsum constituens propriorum meritorum, ac nostra benevolentia nimium confisus, non solum non participes, secundum cujusque merita, totius prædæ, ut tibi scripsimus, fecisti prælii socios, ac pedites, quos regimini tuo commisimus, sed tibi eam, vel, ut irem excusas, Reipublicæ reservasti. Laboribus tuis pretium non pro tuo, sed nostro lubitu statuas, neque ab iis indebito modo exigas, quorum nos debitores multis nominibus fatemur. Justum est, ut ei, qui proprium sanguinem, corpus, aut vitam exposuerit, aut impenderit, sperata persolvatur merces, si non de nostro, saltem de spoliis, quæ nactus fuerit, deque honore. Turpissimum quæstus genus est, aliorum labores lucri

lucri facere, aut diripere. Dii prohibeant, ne unquam Ærarium nostrum divitiæ tam infames intrent, cum amicorum discordia. Distribue igitur inter illos omne illud argentum & aurum, omnemque illam prædam quam tibi, vel, uti dicis Reipublicæ reservandam arbitrabare: vere enim miser est, qui quum nummis sit ditissimus, amicorum, virtutum, & consilii inopia summa laborat; & ille tutissimus est thesaurus, qui bene donatur, beneque impenditur.

Psyllas Senatui Catanæo.

Epist. XI. Libri primi.

III. Siciliæ Civitates, dum imperare singulæ cupiunt, imperium omnes perdent, præcipites enim altera in alterius exitium ruentes, victæ omnes interibunt. Tutissima, imo felix illa demum est quæ alteri, cum possit, vim non faciat, neque, cum norit insidiari, insidietur tamen, neque cum habeat penes se aliena bona, ea usurpet, proprias vero res propriis viribus tueatur. Jacet Heraclea inde, quod alias destruxit Civitates, dumque alienis divitiis potitur, sæpius in captivitatem adducta, & ad inopiam redacta est. Sic in alias Civitates tyrannidem exercens urbs Syracusana perpetuam ipsa tyrannidem subiit. Hos infelices casus, ceu speculum inspicientes, o Catanæi, non dico prudenter, sed beate fortasse poteritis vivere. Probe scio, pacem vobis charam esse, qui diuturnorum jam dudum bellorum tædio laboratis. Ego hic obses a vobis sum, non tamen orator ad vos esse volui: nam pacis potius vestram, quam hostium nostrorum belli victoriam esse cupio. Nunquam in animum meum inducam, ut libertatem, nomenve Catanæum calamo meo commaculem, neque adeo auctor vobis ullo modo ero, ut contrahatis, nedum aliis cedatis antiquam vestram ditionem Transsymethicam, licet hostes horrendum in modum, ut hoc faciam, apud me instent, sive quod territi sunt classe Atheniensi, in auxilium nostrum vocata, sive quod tam anxio producendi imperii desiderio laborant. Hesterna die nunquam, ut ad vos hoc scriberet, adduci potuit manus mea dextra, amputata quidem ea de causa ab ipsis, sed non victa: Neque hodie, neque unquam id a se impetrabit sinistra, quæ pariter invicta, eidem securi Syracusanæ subjici haud metuit, quum & ipsum intrepidum hoc caput, subeundis pro Patria tormentis inexpugnabile prorsus, recipiendis istis ictibus paratum sit.

ſit. Certi eſtote, tam irrevocabilem eſſe fidem meam, quam vulnus ſit.

Catanenſes Megarenſibus, & Ennenſibus.

Epiſt. XL. Libri primi.

IV. Quum Zanclæi, Tauromenitani, Centuripini, & Hadranitæ miſerint nobis decem talenta, & arma, & pedites, & equites, & commeatum ad res bellicas, nullo nomine ad hæc obſtricti; quid non a vobis ſperandum eſt, qui manu propria ſæpius frontes noſtras condecoraſtis coronis obſidionalibus, a ſolo veſtro decerptis?

Senatus Catanenſis Charmopylo.

Epiſt. LXX. Libri primi.

V. Sæpius per Decuriones noſtros, & per litteras noſtras monitus es, ut tibi caveres a converſatione atque inſidiis, navium, non minus Athenienſium, quam Syracuſanarum, quæ rebus noſtris inhiantes, quotie cum mercibus ſuis frequentant portum Ongiam, & Saturniam Acidis, quam cuſtodiæ tuæ una cum omnibus publicis reditibus, qui ibi in manus tuas pervenere, commiſimus, atque credidimus; ſed tu aut dormis oculis apertis, aut vigilas oculis clauſis. Poteſtne autem non expergiſci quiſpiam, qui non dormiat? Trade ergo claves Arcis, * atque ærarii in manus Harmenidis, & veni injudicium.

Catanenſes Curioni Tetrarchæ †

Epiſt. LXXII. Libri primi.

VI. Virtutum potiſſimum theſauro ſecuritas publica conſiſtit. Noſtra hæc conſuetudo haud eſt, ut accumulemus opes, ut provide nos doces, unde militibus, ingruente neceſſitate, ſtipendia ſuppeditemus; ſed auro eos, atque argento captivo remuneramur, aut vulnerum, victoriarum, prædæ ſpoliorum hoſtilium, & honoris coronarum participes facimus. Hac omnium glorioſiſſima merces eſt, quam militibus atque ſociis noſtris diſtribuere ſolemus. Vale.

Se-

* In Italico, *le chiave della fortezza e del rame.*

† Principi ſive Rectori quartæ partis Provinciæ ſive regionis.

Senatus Catanensium Istriadæ, Duci Leontinorum.
Epist. XC. Libri primi.

VII. Moti precibus tuis potentibus, & amicitia veteri, imprimis autem virtutibus tuis, clementiæ ac gratiæ instrumentis, vitam una cum libertate donavimus Lupulo, nepoti tuo, cujus ex ore canes nostri Catanenses nobilissimam illam prædam eripuere Virginum Assorinarum, quæ Templum Cereris petebant, cui ab infantia sacratæ fuerant. Et quoniam tui, ob venerandam senectutem, ejus autem ob juvenilem ætatem, ad vitia proclivem, nos etiam miseret, restitue illum Matri suæ, quæ ante meritum mortis supplicium jam miseras ipsi facit exequias. Si eum in animi, ac fortunæ bona atque divitias successorem tibi optas, exhortare eum, ut bene vivat, teque viventem, & patrem suum Leonicum, virum probum, filium, natura tuum, moribus atque adoptione nostrum, pro libertate communis Patriæ nostræ mortuum, licet in perpetua apud nos ac viva recordatione superstitem, imitetur, ac probe sciat egregias illas Avi atque Parentis virtutes, contra solitum legum nostrarum rigorem, nos cogere esse clementes. Hasce ipsi litteras prælegas volumus, quod si compererimus tamen, Lupum mutare pilum, non omittere vitium, supplicii ipsum refrænet terror, & si inemendabilem videris, contemptoremque sui ipsius, tui, nostri, Deorum denique, statim tibi ejus pellem mittemus.

Catanæi Hieroni.
Epist. CXI. Libri primi.

VIII. Mittimus tibi Arrium Chlorionem, & M. Protionem, ad defendendam innocentiam inculpatorum istorum Juvenum Catanensium, qui a sorore tua necis Beryllii, nepotis tui accusantur. Aurem præbe justæ defensioni, & fidem habe veritati verborum nostrorum, quæ ex horum ore percipies, avunculum exutus, ac judicem indutus, ne quid apud te calumniæ valeant, quæ lachrymis tibi fæmininis propinantur; belli saltem occasionem quærere noli, habendo nos omnes, homicidii reos, & pacis ruptores, sicut facis, quoties aïs epibatas Catanæos, in Naumachiæ certaminibus, Nepotem tuum factiose occidisse, quum tamen hæc cædes præter voluntatem perpetrata fuerit. Animus homicidium, non manus invita facit. Fas autem non est, in

Senatu justissimo, carnificem fieri, tibive mactandos concedere innocentes, quos petis. Quamobrem ut homines te precamur, ut amici te hortamur, ut Judices tibi dicimus, noli dissentire a Judicio nostro, & acquiesce sententiæ Proagororum * nostrorum, tamque incorrupti Senatus; sin innocentia tibi forte supplicio, veritas contentione digna videtur, & ut a paucis iniquam sumas vindictam, omnibus nobis bellum intentas, fac quod lubet. Et si impatientia tua non sustinet audire defensionem linguæ inermis, sentiet forsan armatas in manibus nostris rationes, quibus tanquam Justitiæ propugnatricibus Dii invictis esse concedent.

Catanenses Phalaridi Tyranno Agrigentinorum.
Epist. CXII. Libri tertii.

IX. Quum non statuerimus, neque etiam satis expendere possimus, majorne misericordia, & clementia, senectus tua, & valetudo gravissima ac diuturna, an supplicio indigeat insanabilis ille morbus linguæ tuæ pestiferæ, cæterorumque vitiorum tuorum, armis te nostris adoriti, & in perpetuum tibi occludere maledicum illud os tuum supersedimus. Ut autem damnum, quod ab immissis a te incensoribus segetum nostrarum, occisoribus gregum innocentium, accepimus, ex parte vindicaremus, una cum Leontinis, hostibus tuis, jam terram tuam depopulati sumus, magna tamen usi continentia, & clementia, exercitum quoque tuum equitum peditumque nostrorum non viribus tantum, sed & terrore fudimus, & in fugam conjecimus, clementes non minus quam faciles ac misericordes nos exhibentes usque ad ipsum prælii ardorem, amissis nostrorum paucis, occisis autem mille tuorum una cum duobus tuis Nepotibus infelicibus, crudelitatis tuæ Ducibus, stultitiæ tuæ executoribus. Te vero, utriusque infortunii auctorem, ut humanum sanguinem sitientem, per Pentaurum tuum tibi a secretis, cui vitam ac libertatem, quam nihili æstimas, largiti sumus, ea conditione ut tibi vas, isto sanguine plenum, reportet, hujus nostræ victoriæ certiorem facimus. Eum itaque bibe, & infelicissimam hanc vitam, vive cum illo supplicio, cumque crudelibus illis mortis generibus, quæ singulis horis tibi infert Natura vindex, & invidia felicium nostrorum

* In Italica versione: *de' Preardi nostri*. Proagororum mentio apud Ciceronem in Verrinis. IV, 23.

rum ſucceſſuum; omni modo enim ab inquinandis vindicta tua manibus noſtris cavebimus, turpemque illam victoriam fugiemus, quam tua nobis miſeria afferret.

Catanenſes Steſichoro Himerenſi.

X. Veni; quandoquidem in civitatis noſtræ jura te jam recepimus, ſicuti carminibus pariter & epiſtolis a nobis petis, poſitoque omni metu ſub noſtra protectione nobiſcum frnere illa libertate, & tranquillitate, quam Muſæ tuæ deſiderant,! & accipe, quæ tibi in ſubſidium vitæ, ac Filiabus tuis in dotem, liberali manu aſſignat Senatus Populusque Catanenſis, ſoli aliquot jugera Epigrammatum tuorum ſylva celebrata, eaque, ſi non ut dona meritis tuis ingentibus digna, ſaltem ut primos honoris ac benevolentiæ fructus: Quippe certi ſumus, quæcunque non fecerimus nos, facile ea ſuppletum iri ampliſſimis illis corporis atque animi dotibus, quibus vel univerſas orbis terrarum divitias ſuperant. Duas Filias tuas vel noſtras potius, quas reditus tui veluti obſides nobis reliqueras, nuptum dedimus, alteram Clarioni, alteram Tetrachio, Sororis tuæ filiis. Publice itaque lauda, quæ ſecreto tibi placent, facile enim jam perſpicis, quam ampla hi Juvenes hæreditate a Parente ſuo, Patricio noſtro, quamquè egregiis moribus, atque ſcientiis locupletati ſint, amplexi quam cupidiſſime, non Senatus tantum gratiam illam, ut & ipſas imprimis ſponſas, verum & mediocrem harum conditionem, quippe quibus ſummæ dotis inſtar arridet quod ſint Steſichori filiæ. Hæc omnia tamen invita tua ſorore tranſacta ſunt, quæ majorem natu deſponderat Cteſiandro, Agonothetæ noſtro, qui forma ac moribus puellæ captus, in curia eam ſibi uxorem dari petebat, ſed repulſam a nobis tulit, non quod iſto connubio non eſſet dignus, ſed quod ærario noſtro aliquot ſeſtertium millia deberet. Recipe itaque Generos atque Nepotes tuos, & admitte juſtam hanc electionem, una cum fructibus tam egregiæ plantæ, qui inde ad te redeunt, cumque iis ad nos Catanam revertere, ſpectaturus Hymenæos, & ſpectacula, quæ adeo deſideras.

Catanæi Agrigentinis.

XI. Liberos vobis remittimus obſides, cumuniremi noſtra, quæ vobis in donum cedat; octodecim quoque talentorum debitum vobis remittimus, quod Senatui Populoque Catanenſi ex pacto ſolvere teneba-

bamini, pro impensis, ac damnis quæ bello fecimus, moti non solum Leontinorum, ac Messanensium * precibus, sed & ipsa quodammodo statua Proserpinæ, quam Templo nostro Lunæ donastis, nec non vasis aureis, & gemmis, quæ Ditis, divitiarum Dei, conjugem satis arguunt, cæterum prosperis nunquam successibus superbientes, sed in amicitiam quoscunque recipere soliti, qui eam apud nos ambiunt. Neque mors Phalaridis, qui & vivus & mortuus vobis nocuit, multisque vos calamitatibus affecit, alios nos fecit, quam fuimus ante; gaudemus prudentiores vos esse factos, nam homines, qui errorum suorum adeoque offensarum, quas ita proximis præbuerint, pœnitentia ducuntur, tantum non pro innocentibus habendi sunt.

Catanenses Zanclæis & Rheginis, amicis fidelibus. Epist. XIX. Libri quarti.

XII. Non usurarum, neque mercium beneficio divites facti sumus, sed fructuum, quos omnium nostrum universalis parens Terra procreat, ac Ceres largitur, quippe quibus indefesso quotannis studio labores nostros credimus, porro etiam spoliorum hostilium, queis terra marique potiti sumus: Denique continui exercitii, quod ut otii inimicos implicitos nos tenet. Nos illas non reputamus divitias quas Fortuna donare & auferre potest; eaque infima laus est, quam nobis tribuere potestis, ubi illud in nobis laudatis quod sub aliena potestate est. Isti demum stabilissimi sunt thesauri, qui in animi bonis consistunt, quosque non minus quam istos, majori ex parte adversus hostes consumsimus, sed ita, ut certo quodam modo nobis atque amicis nostris supersint; & hi invicti atque inexhausti manent, neque Fortunæ subjacent. Imo injuriam nobis facitis, qui istam nobis laudem, tam liberali calamo, adspergitis, quasi vero non alia vobis suppetiisset laudandi materia, qua benevolos vobis redderetis Catanenses amicos: Quanquam nobis propriarum laudum contemptoribus gratius acceptiusque fuisset silentium vestrum; vera enim laus non solis versibus, sed operibus consistit. Habeant igitur nudæ jejunæque Musæ Poëmatum vestro-

* Hi tunc nondum Messanenses, sed Zanclæi vocabantur. Messanensium enim nomen acceperunt demum à temporibus Anaxilai Messenii, & Messeniorum Peloponnensium in Siciliam adventu tempore Regis Hieronymi primi. Vide Thucydidem lib. VI. & Strabonem lib. VI.

ſtrorum in præſentia ſingulæ veſtem, cum ſextario frumenti, quæ munera haſce comitabuntur litteras, non in animi grati, ſed liberalitatis noſtræ ſignum: Si autem poſthac ſtylo hiſtorico vultis ſcribere, naves mittite, & frumenti modiorum millia ſexaginta vobis commodabimus, quæ a nobis, tum ut amici, tum ut homines, petitis, licet nobis nondum reddideritis, aut ſolveritis altera illa, quæ ob temporis longinquitatem oblivione jam dudum apud nos obliterata eſſe tamquam homines ingrati putatis. Sed probe perſuaſi ſumus, actionem debiti inter bonos neque temporis diuturnitate, neque alia quapiam cauſa unquam inveteraſcere, aut obduci.

Catanenſes Meſſanenſibus, * & Tauromenitanis.

Epiſt. XX. Libri quarti.

XIII. Reddite, quæ vobis commodavimus, talenta tredecim, vel dimidiam ſaltem partem: Reliqua quinque vobis non conceſſimus ſpe recipiendi ullo modo, quando quidem domum vocari nequit, quod petitur. Sed ſi tanta annonæ caritate laboratis, non ſolum non exacturi ſumus debitum, ſed & participes vos frumenti noſtri faciemus, quoniam hoc amicitiæ veſtræ merita poſtulant, in remunerationem laborum, ac damnorum, quæ noſtri amore, a Phalaride accepiſtis in navibus noſtris; & certi eſtote, promiſſis nos dona conjungère ſolere, neque pati, ut hæc ab illis unquam vicantur, in amicitia.

Senatus Catanæus Andropatro Poliarcho.

XIV. Vicimus te primo ratione (licet invicta maneret pertinacia tua) deinde armis; reliquum jam nihil eſt, niſi ut, nos ipſos vincentes, te vincamus clementia, & miſericordia noſtra gravitatem etiam delictorum tuorum præponderet. Quoniam autem Charyllius morum tuorum emendationem, tuo nomine, promiſit, ſuamque pro tua fidem jurejurando interpoſuit, veniam tibi conceſſimus, ab exilio te revocavimus, pœnam, & ſex talentorum debitum tibi remiſimus, inque caſtellorum tuorum, reliquarumque facultatum poſſeſſionem te reſtituimus. Redi igitur depoſito cadavere quod longo te tempore ſepultum habuit, novum veluti hominem indutus, ad caſtiſſimam tuam, præque cæte-

* Zanclæis. Vide ad Epiſt. XI.

cæteris fæminis omnibus pulcherimam Petroniam, divitiarum tibi ac salutis causam & effectricem, quæ a te ingratissimo marito fastidita est, præ amore libertæ, sterilis atque effœtæ meretricis apud Hadranitas, pecoris tui lupæ, opum tuarum dissipatrici, ministræ denique exitii tui, atque infinitas gratias referre memento simplicibus illis lachrymis, quibus a clemente Senatu tibi vitam recuperavit uxor tua, ac pro te, cum debitum, tum pœnam persolvit.

Catanæi Dionysio.

XV. Non minor victoriæ spes, quam pacis nos tenet desiderium, quam toties turbasti. Quod si autem Fortunæ in cujus manu sunt Regna, & Respublicæ, & Victoriæ, seu casu, seu vi, a te vincimur, hoc probro nobis non erit, quia tu præ reliquis omnibus tota Sicilia opulentissimus es, ac potentissimus. Verum si in res humanas Fortuna dominetur, cogita non minus Virtutem pollere, modo virtus sit, quæ ab illa vinci non potest. - - - - - Cæterum non stamus armati in damnum tuum, sed ad conservandos Penates, Patriam, ac Libertatem avitam, nobis hæreditariam factam. Si tu arma sumis in vindictam ac stragem contra illos, qui quod suum est justo tutari præsidio laborant, quid illis facies, o Rex, qui quod tuum est, (dummodo tuum est) pacem, ac salutem usurpatorie invadunt?

Dionysius Tyrannus Syracusanorum Catanæis.

XVI. Dum vestra vos nimis abuti antiqua libertate patimur, dissimulantes sæpius culpas vestras, ex vestra clementia nata est arrogantia vestra, atque eo iterum audaciæ processistis, ut nominis nostri socios atque amicos, non modo, verum & nostros ipsos, incursionibus, insultibus, prædationibus, aliisque injuriis haud paucis, infestare non dubitaveritis, &, excitantes iras nostras sopitas, experiri cupiatis, quid arma nostra valeant. Restituite igitur confestim nobis per hunc tabellarium trecentos equos captos, eorumque armaturam; nostrorumque necem supplicio luite eorum, a quibus perpetrata est, quos justa sententia ad mortem damnavimus, nisi eam per gladios nostros gustare universi velitis.

Catanæi Dionysio.

XVII. Clara tibi res esse deberet, si Philosophus esses, eum qui Ra-

Rationi ſerviat, libertate non poſſe abuti. Nos omni ſervili timore vacui, legibus voluntatis noſtræ ſubjecti ſumus, & a natura docti, voluntaria ſervitute Rationi obedire, quæ animi affectuum nobis moderatrix eſt, idque nullo mortalium cogente; hac una re liberi ſumus, quod neque te Judicem, neque alios, præterquam nos nobismet ipſis ſuperiores agnoſcamus; & ut tales, qui nos ipſos cognoſcere, ſuperare ac regere novimus, alios quoque non minus vincere & caſtigare, quam venia proſequi, ac regere ſolemus. Quodcunque bonum, in aliis rigor legum armatarum, ac metus, id ipſum in nobis Ratio, Pudor; & Natura operantur. Quumque Judicem & actorem in cauſa magis tua quam tuorum, agas; cognoſce, quæſumus, noſtrorum illam, qui ter ad pugnam a tuorum avaritia provocati ſunt; incidehres enim in turmam equitum tuorum, quum per vim (licet incaſſum) extra omnem belli prætextum, nulla eorum ope aut ſocietate in præliis uſi, ſollicitarentur ab illis ut prædæ ſeſe participes facerent, quam de Barbarorum ſpoliis captivis, armata manu, non ſine noſtrorum ſanguine victores conſecuti fuerant, atque ut erant defeſſi ac vulnerati, ſed invicti, novo hoc prælii genere impeterentur, ab effrænata iſta inſolentia alteram victoriam, ſpolia præclariora, dupliceſque coronas reportarunt. Qui panem Balearicum eſurit, * funda eum petat, ſicuti fecere noſtri, non autem rapiat labores noſtros, eorumque honorem ac gloriam, quippe quæ cuncta in haſtarum mucronibus gladiorumque aciebus portamus. Ad minas tuas reſpondere nihil attinet, quæ pueros terrent, non homines, eosque viros. Audivimus modo, idque ex te ipſo, nondum ſenſimus armorum tuorum potentiam: nos te exſpectamus; tu autem certus ſis, ubi apud te nihil juverint juſtæ excuſationes, ac rationes, Juſtitiæ tandem miniſtros gladios noſtros amputaturos omnem calumniam.

Catanæi Leontinis, & Megarenſibus.

Epiſt. I. Libri ſecundi.

XVIII. Promiſſa, quæ ſæpius nobis tempore pacis dediſtis, quæque ut amici nominis noſtri, ac vi ſocietatis noſtræ, nobis etiam debetis, nunc, ut certo quidem nobis perſuademus, præſtabitis, quum omnibus Syracuſanorum, eorumque fœderatorum copiis obſideamur, & Athe-

* Vide ad Florum lib. 3. c. 8.

Athenienſium exſpectemus. Dii immortales, qui animos nobis invictos dedere, arma quoque ſuppeditabunt, quibus hoſtem vincere, eive reſiſtere ſaltem poſſimus, & vires, quas in veſtra experti eſtis defenſione. Reddite nobis dimidium ſaltem iſtius commeatus, quem defenſor veſter, quem vobis miſimus, veſtri cauſa abſumpſit, ac mittite nobis illos pedites & equites, quos ab hoſtibus veſtris, atque adeo a morte, noſtrorum ſanguine, copiarumque noſtrarum terrore liberavimus. Quoniam vero Terias amnis, ac viæ publicæ pluviis valde difficiles factæ ſunt, mittimus vobis Nardinam, & Adramedontem Centuriones, cum duabus navibus onerariis, & duabus quinqueremibus, iisdem illis, quæ vobis milites noſtros ſæpius in auxilium transvexere.

Catanenſes Dionyſio.

Epiſt. IV. Libri ſecundi.

XIX. Iterum ecce, cum per litteras. tum per nuncios, dicendi licentia nimium quantum inſolentes, & bella & cædes, & ignem, aliaque id genus mala nobis denuncias. Nos quod toties jam noſtris interminatus es, tuis haud ſemel jam fecimus, vel laceſſendi gratia, ut ſemel potius vindex tandem fieres, quam millies minator.

Catanenſes Dionyſio.

Epiſt. XIII. Libri ſecundi.

XX. Nunc ſane, poſtquam, amiſſo imperio Syracuſano, ſecurius atque tranquillius imperio in te ipſum frui potes; nunc inquam, tam vere tui dominus es, quam non es aliorum tyrannus. Recuperaſti libertatem, quam in captivitatem tibi eripuerat ac retinebat tyrannis tua: nunc merito Regem te poſſumus dicere, quod tui ipſius Rex es: Ac tuus iſte animus, quem totus terrarum orbis non adimplebat, nunc circa ſolum microcoſmum tuum * verſatur. Non opus eſt igitur ut conſolemur eum, qui ſalutem pariter, ac libertatem, quin & dominationem a ſeipſo recuperavit. Enimvero gaudemus, quod ereptis tibi Fortunâ bonis quæ ſibi eripueras prius, reſtituerit tibi animi ea, quæ longo tempore neglexeras, ac tantum non plane amiſeras.

Senatus Catanenſis Phillatradi.

Epiſt. XXVII. Libri ſecundi.

XXI.

* Corpuſculum.

XXI. Nocte dieque, temerarie ac prodige tu, interque quotidianas rapinas semper egene, Oppida ditionis nostræ ad res novas excitare, dormientes hostes nostros expergefacere, ac nummos coacervare laboras, quos a jam notis, ac viribus nostris despectui habitis, inutiliter prorsus ac turpiter mendicas, ad conscribendos milites adversus clementem illam Civitatem, cui triplici nomine vitam, ac libertatem debes, ter veniam ab ea consecutus, & ab inimicis tuis defensus, ter quoque in Principatum Patris tui Transhadranium restitutus, deinde exiguum id, quod reliquum tibi est, disperdis, unde ad eam paupertatem delapsus es, ut stultitiæ solum paternæ, animique ingrati hæres relictus sis, ad recuperandum tibi illum agrum nostrum, quem quo tempore bellis occupati eramus, Parens tuus usurpatorie occupaverat. Quod clementia usi simus erga Juventutis tuæ furorem, id factum est ad dissimulandas, imo deridendas, tanquam telas aranearum, vanas tuas in damnum nostrum machinationes. Veruntamen ne apud vulgum crescere sinamus tuam existimationem, Senatus autem vilescere auctoritatem, jubemus te Turres Xiphoniæ, atque Arcem Scopuli Cyclopei tradere Carneadi nostro, & confestim ab harum litterarum receptione, ditione nostra excedere, nisi cum omnibus tuis conjuratis ab iisdem pinnis vis pendere, de quibus Pater tuus cum reliquis suis præcipitatus est, ne salutem tuam aliorum precibus aut viribus amplius credas, quum sis inemendabilis: Neque etiam Arcis munimento, quum arma Catanensia alas habeant.

Catanenses Syracusanis.

XXII. Veniam concessimus Hyblensibus Ætnæis, quod linguâ atque armis vestris insidiosis decepti, a nobis defecere: Nec minori clementia, quam misericordia usi sumus erga veterem eorum urbem patriam, opus Avorum nostrorum, & turres reparavimus, ac muros reædificavimus, adhibitis ad hoc opus iisdem illis mille Libycis, sociis vestris, qui una vobiscum eos effregerant, ac deturbaverant, nunc autem a nobis ibidem præsidio relicti sunt: Vestris porro eorumque clypeis captis, ad calcem apportandam. Et quoniam ea Catanensium est indoles, ut prosperis successibus non superbiant, sed vincentes ignoscere, ac prodesse soleant, dimittimus vobis liberos, ac donamus non vobis sed sibi ipsis, & venerandæ senectuti, ac Musis Stesichori, sup-

plicis ipsorum Patris, * nominis, atque pietatis Catanensis celebratoris Celtum Syracusium, præfectum præsidii, & tres ejus Filios cum Nuru, quinque talenta a vobis ac Patre pro ipsis oblata cedant in augmentum dotis Virgini Sponsæ, & liberalitatis nostræ donum.

Catanæi iisdem.

Epist. XLI. Libri secundi.

XXIII. Multis jam annis, cum per litteras, tum per internuncios, consuetæ misericordiæ nostræ bellum minamini, poscentes Hyblam, eique vestrum rursus imponere præsidium. Manus invictarum domitrices, rebellium vero castigatrices ferro campos purgare solent, neque radices agere sinunt zizania, ac spinas Syraçusanas in solo Catanensi. Id ipsum, quod inique vos minati estis, nos Megarensibus vestris juste fecimus, & victoriam adepti sumus.

Catanenses Lythreo Duci, Hellespothii filio.

XXIV. Monarchia est Oligarchia nostra, sicuti semper fuit, concordes uno omnes oculo cernimus, una lingua loquimur; quemadmodum omnium nostrum una est voluntas, sic unum omnibus patrimonium est: Unus nos Deus agitat, unus Briareus, sed optimus Centimanus movet. Multi sunt rami, sed universorum una radix est. Ne spera, te alligato linguæ tuæ catenis ** uno alterove membro, totum unquam in tua potestate habiturum corpus; Boni Medici membrum corruptum amputant, ne totum corpus perdant. Dactylum jam corruptum familiaritate EK - - - tuisque promissis ac donis in perpetuum exilium ejecimus, castissimamque ejus uxorem Hegesiam, proditionis revelatricem, propterea que necatam, Sepulcro ac Statua auro coronata in foro nostro Lunari honoravimus. Denique Calliandram cum universis opibus paternis in matrimonium concessimus Tiryntho, rivali tuo, Dactyli inimico, idque propterea, quod invidiæ etiam tormento te castigari oportet.

Phi-

* Patroni.

** Confer quæ Lucianus in Hercule Gallico.

Philanthropus Pontifex Maximus Catanensium Cocalo * Regi.

Epist. LII. Libri secundi.

XXV. Elapsus jam est septimus dies Metagitnionis, ** & illuxit ejusdem ultimus, necdum tamen advenere legiones tuæ, quas per litteras nobis promisisti, in auxilium nostræ, imo tuæ veteris Regiæ, Avorumque tuorum Patriæ. Tu nihil curas, perque socordiam ac somnum inter uxorum tuarum illecebras, & concubinarum tuarum delicias ætatem ducis, tanquam tua nihil referat, quæ damna, quam ruinam patriatur hæc Urbs, quæ non semel tibi mater ac nutrix tantum fuit, sed semper & consors, & socia fidissima. Num credis, capta a Libycis, aliisve hostibus urbe Catana, tutum tibi mansurum regnum, quod parvulo inclusum triangulo, propter bella hoc tempore civilia, ac Tyrannos incertum ac turbulentum tenes a Barbarorum potentibus armis, aliove belli genere? Crede mihi, erras. Tibi dico: Neque tu neque Reginæ tuæ, aliæque concubinæ, neque filii ac servi tui, qui tecum genio indulgent, neque horti tui, toto anno florentes ac frugiferentes, neque ingentia peristylia, neque Regia tua, cum sellis argenteis, solio subselliisque auratis, neque divitiæ tuæ, deliciæ aliæque res cariores, pretiosioresque, quas in ea Urbe non minus incertas possides, neque adeo libertas, neque vita tua, neque titulorum longa series, nec honor, tecum manebunt; sed aut vituperatus, aut profugus vives, singulis horis moriens, aut, in duram servitutem abductus inexorabilibus victoribus Barbaris servies, perimens tua negligentia Majorum tuorum gloriam, quæ in te vivit, verum in te morietur, si dormias auxilii tempore; & amicos tuos indemnes præstare negligas; nihilque inferiora erunt damna tua infamia. Præveni itaque, o Rex (si hoc tibi nomen carum est) exspectationem sollicitudine, ipsisque rebus confirma promissa regia, & fidem Deorum, & leges amicitiæ, & advola, ac defende muros & templa sacra, quibus Parentum tuorum ossa cineresque venerandi, sanctæque reliquiæ, Deorumque aræ continentur.

* De Cocalo vide ad Ovid. 8. Metamorph.
** Maji secundum Fazellum lib. 2. c. 3. decad. 2. Maurolycum, Mirabellam aliosque. Sed præstat Julium vel Augustum cum Carrera intelligere.

Catanæi Cocalo Regi.

Epist. LIII. Libri secundi.

XXVI. Quæris ab obsessis, quo loco res sint obsidionis, quæ hostium vires, quinam boves illi Libyci, * qui in perniciem nostram adducti sunt; faxint Dii, ut necessitas fiat, si hæc tua est curiositas, ad maturandas cohortium tuarum suppetias. Nobis vix tempus reliquum est non dico capiendi cibum, aut ullam requiem super oppugnatis muris, sed vel respirandi, ob continuas hostium irruptiones, quibus multis de partibus interdiu & nocte infestamur certi vita potius, quam Patria, cumque Patria honore simul cedere. Hisce non obstantibus inter saxorum, sagittarumque tempestates, & inter sanguinis imbres, inter ipsas mortes denique raptim rescribimus successus nostros, quæque scire desideras, in sordidis hisce, atque incultis tabulis inceratis, ** quippe quibus hoc tempore non ita præ manu sunt pelles, corticesque papyri. Legis si non ut vis, at ut potes, tua nostraque damna, & cladem quam nobis obsidio infert. Trium epistolarum suprema, quam Ephethræ, exploratori nostro, ad te perferandam dedimus, ideo tibi reddita non est, quod captus ille ab hostibus extemplo chartam de industria deglutivit: Vivus autem exenteratus ab hostibus, sua ipsis viscera nostraque secum per litteras communicata secreta manifestavit coactus. Nepotes tui Chilocrates, & Triparchus, pleni gloriosis vulneribus, sed non indefleti aut inulti occubuere; ille, dum muros defendit, hic extra urbem una cum trecentis aliis nobilibus in primo congressu; scias autem, tantam esse gloriam, ut mortis damnum superet. Trinympha mater, doloris impatiens e muro sese præcipitavit super occisum Filium, cumque lachrymis effudit sanguinem & vitam suam, quæ & ipsa jam volatilia facta Elysios campos petebant. Nos ad incitas redacti sumus, & omni ferme spe destituti, nisi tu adsis. Quod si integrum unquam foret animis invictis, ac mortis contemptoribus, pro liberorum, ac conjugum salute, Patriam deserere, nunc tempus adesset, eoque magis, quod hostis sub Conditionibus nobis securitatem spondet, & viam fugæ aperit: verum honoris defensio, sacrorum Templorum reverentia, Deorumque immortalium religio id prohibent. Impia res est sepulcra relinquere aperienda, Patrum nostrorum cineres spar-

* Elephantes. ** Cera obductis.

ſpargendos, aras ſacras profanandas, ut infami ſalute profanemus animos noſtros. Non permittant Penates, ut haſce abominationes oculi Catanenſes aſpiciant ſuperſtites. Commeatus omne genus inopia jam premimur: Miſſilia nobis tela vix ſuppetunt, imminutæ ſunt vires defenſionis, fractæ debilitatæque baliſtæ, catapultæ, cæteræque omnes machinæ, eminus jaculantium: Solus noſtrorum animus in perpetuum manet infractus. Exercitus hoſtilis tam numeroſus nos urget, ut vulnerum abſorbeat numerum, & haſtatorum jactus fruſtrare quodammodo videatur, & operiat non ſolum arenas littorum, verum & campos & colles, qui nobis circum jacent; neque unum aliquem exercitum, ſed totam Libyam in perniciem noſtram, concurriſſe dicas: Neque tamen hæc expaveſcimus, quoniam, quemadmodum hoſtibus numerus ac potentia accreſcit, ſic defenſoribus animus, tantoque magis amore Patriæ incendimur, quanto nos vires atque ſpes deſtituunt. Verum quum animus, absque virium ope, parum aut nihil juvet; aut veni, aut ſaltem ne tarda copias mittere auxiliares. Claſſis hoſtilis tanta eſt, ut triginta naves quinqueremes, centum quinquaginta triremes Liburnicas * roſtratas, ducentas rates, inter militares onerarias, & hippagogeas, ** & lintres, *** & hemilias, † & ſpeculatorias, †† in univerſum ad numerum ſeptingentarum, & amplius contineat. Primo adventu ad anchoras conſtitere in Cajetongia noſtra, ac tredecim Turres, quæ commeatui ac mercibus reponendis nobis inſerviunt, expugnavere: Mox occupata mole, tam prope Urbem acceſſere, ut ſaxa, ac tela miſſilia catapultarum, balliſtarumque ſuperne e turribus jactæ ſubmerſerint quinqueremem Prætoriam. Claſſis majori ex parte jam ſtat ſubducta ſupra Urbem, loco, ubi lædi non poteſt. Boves Libyci quadraginta duo ſunt numero, & bini copulati unam turrem ligneam in dorſo portant, quæ pluribus hominibus telorum jaculatoribus, occupatur. Beſtiæ ſunt ferociſſimæ, quadruplo & quintuplo noſtris bobus majores, roſtro, ſeu naſo (proboſcidem vocant) longiſſimo inſtructi, quem quaquaverſum flectunt, & circumagunt vi magna, & quo manus inſtar utuntur, militibusque clypeos & arma de manibus eripiunt. In ore

Hh 3 duos

* Vide Suidam in λιβυρνικαί.

** Naves tranſvehendis equis.

*** Parva navigia *barchette*. Proprie linter truncum arboris denotat, quo excavato veteres flumina trajiciebant.

† *Le tartane.* †† *Le fregate.*

duos dentes gerunt candidos, multumque prominentes; ceu duo cornua magna, & tam hisce quam proboscide illa nocent, stragemque ferunt hominibus & equis tam validi ac terribiles, ut in nostros irrumpant, atque ordines & agmina confundant,. neque quo iis resistamus, quicquam reperimus; huc accedit quod equi nostri, qui (inter occisos ferro, laboribus, ac fame) vix mille nobis supersunt, ad primum horum monstrorum conspectum territi, in fugam convertuntur, neque fræno ullo aut virga retrahi eo possunt, adeoque inutiles nobis ad prælium facti sunt. At Polichius, & Theodorides, inter nostros animosissimi juvenes, re ipsa nos docuere, rostrum illud haud difficulter præscindi, viamque nobis aperuere, qua non modo resistere hisce animalibus, verum & ea ulcisci queamus; posthabitis enim mortis periculis adeundis, cum trecentis ex omni Juventute Catanensi lectis sociis, in summo ardore prælii, non minori vi, quam audacia, confertissimos hostes penetrarunt, & illas bestias cominus aggressi sunt, duabusque ex illis promuscidem præcidere, duas alias trucidarunt, adacto in ventrem vulnere, quia reliquis corporis partibus non poterant vulnerari, sive ob corii duritiem, sive quod laminis osseis, vel thoracibus impenetrabilibus obtectæ essent. Theodoridi tamen nimius ardor, dum ad majores adspirat honores, mortem conscivit; reliqui juvenes partim ab hostibus cæsi, partim reversi sunt, gloria non minus, quam vulneribus pleni. Sicanorum decem millia, ab hostibus secum contra nos militare coacta, præsto jam sunt cum arietibus suis, aliisque machinis bellicis, ad effringendos muros hujus Urbis, quam campi ipsorum haud semel propugnatricem experti sunt: Et plus jam damni accepimus ab Insulæ hujus incolis, quam exteris nationibus hostilibus. Universi autem Naumachiam occuparunt, & Circum Maximum, & hisce ceu scalis uti conantur, ad conscendendos muros nostros, sed frustra ab hac parte; mœnia quoque ab alia parte Urbis perforarunt, perque primum murum, sanguinolentum sibi introitum consecuti sunt, & secundum jam tentant, sed inutili labore, ob resistentes defensores. Polemarchus reposcit Uxorem & filias suas, obsidionis nostræ causam, quas quinqueremis nostra ex mari Africo huc advexit captivas, ipse autem nudius tertius pila quadam, de catapultis suis missa, cujus casu diffractum tectum, ubi asservabantur, eas obpressit. Nos jurejurando earum mortem causamur, cujus ille incredulus autorem sese ipsum esse minime credit, easque animo suo vivas sibi repræsentas, a nobis flagitat, additisque

mi-

minis, & mactatis ante oculos nostros captivis Catanensibus, tam crudelibus quotidie spectaculis efferatur, tamque crebris assultibus obsidionem urget, ut nulla temporis intermissione alii aliis succedant. Lege itaque o Rex, quibus procellis in horas nos impetat Fortuna nostra, tibique & nobis prospice, & succurre, antequam manus hostiles solo æquent triplices nostros muros, quos sæpius Regni tui coronas dicis, & paullulum illud spei quod nobis adhuc superest, prorsus exstinguatur.

Salius Catanæus Salio Syracusanorum.

XXVII. Frustra tu & obtestationibus & precibus, & hostiis Lares, atque Penates nostros revocare laboras extra mœnia Catanæa, intra quæ ad nos confugere, Genii vestri & auguralibus indiciis propitios sese monstrant. Nos, qui Urbem jam lustravimus, Pæanas cecinimus, Amburbium celebravimus, Ambarvalia promisimus, cæteraque quæ libri sacri & Sibyllini docent, speramus quam primum mactare victimas. Ego ab hisce aris, & ab hoc propitiatorio nunquam dimovebor, neque tuæ mihi litteræ persuadebunt, ut a solemnibus abstineam expiationibus.

Catanæi Dædalo Architecto.

Epist. LXX. Libri secundi.

XXVIII. Monuisti nos, fabricas Naumachiæ nostræ, ac Circi Majoris, quod vicinæ nimis, ac tantum non contiguæ sint Mœnibus nostris, scalarum & arcis usum contra Urbem nostram hostibus præstare posse. Ingenium illud unicum tuum, quod veterum Architectorum in hisce errorem nobis monstravit, quem tot sæculis nullus Architectus assequi potuit, nedum emendare, monstret nobis quoque modum, quo salva operum tam præclarorum magnificentia, vitiis illis mederi, Patriam præstare securam, & in Propugnaculum ea nobis convertere queamus: Aut veni, ut hoc nos doceas, simulque intersis sacrorum Ludorum, & Epibatarum spectaculis, conscensa navi nostra, cui alas tuas posuisti: Aut rescribe, quid tuum illud fallere nescium judicium tota de re statuat. Interim in argumentum nostræ erga te benevolentiæ accipe duo talenta; huic autem desiderio tuo circa præstandam illam securitatem

tem Civitati nostræ, consentimus, non nostri ipsorum causa, sed ut illam conservemus adversus insidias: non enim tam angusto circulo includi sese patiuntur animi magni, non crassi, non triplices muri, sed viri fortes ubique & constituunt & armant civitates. Probe nosti, canes Catanenses intra ovilia haud temere obsideri a lupis; neque personæ nostræ, neque arma, otiose post muros latent, sed præcurrere adversarium solent, quoties prævenire sibi conatur.

Catanenses eidem.

Epist. XCV. Libri secundi.

XXIX. Sæpius nos hortatus es, sollicitus de publica, imo tibi nobiscum communi securitate, sicuti etiam in nostris necessitatibus amicum, in utraque fortuna fidissimum socium te præstitisti, ut vel omnes facultates nostras (si alio modo fieri non posset) perficiendis & resarciendis triplicium murorum nostrorum structuris antiquis impenderemus. Nos, ne videremur prodigi, aut securitatem nostram in reparandis crassis muris turribusque immanibus, antiquissimorum fabrorum nostrorum Cyclopum opere, multis ab hinc sæculis inchoato, collocasse, plures annos, a perficiendis iisdem supersedimus. Verum ne & operum antiquorum tamque celebrium adeo, ac nobilium fundatorum, aut persuasionum tuarum, ingeniosissimi inter omnes mortales viri, contemptores arguamur, in præsentia centum ac tredecim talenta veterum turrium reædificationi, ac novi muri instaurationi, ad designatæ a te ichnographiæ modulum, destinavimus, impensam sane, quæ si vires nostras, non tamen animos superat, præter drachmarum myriades, a Majoribus nostris expensas, chiliadum enim vix ratio habita.

Catanenses eidem.

Epist. XCVI. Libri secundi.

XXX. Ad opinionem falsam, quam de nobis Cocali Regis parasiti stulte coram eo conceperunt, dicentes tibi, ut Lampirius nobis scribit, non minus timiditatis nos esse suspectos, quam superbiæ, ac prodigalitatis convictos, propter impensam, & Urbis communitionen, quæ tibi cæterisque sapientibus visa est necessaria, ad patriæ nostræ conservationem, atque decus; nos responsi loco nihil aliud ipsis reponi volumus,

lumus, quam publicam litterarum tuarum exhibitionem cum Urbis ichnographia. Quis autem Dædalo peritior est? Verum tu, qui paucos nos multis congressos sub Megarorum mœnibus, ter manus conferentes, ter victores in campis Agrigentinis præsens vidisti, tu, inquam, pro nobis respondere, quantum satis est, poteris. Adde autem, nos esse prodigos earum opum, quas sanguinis nostri pretio nobis a Dea Victoria comparavimus, ac liberales earum, quas Ceres & mater Idæa de nostris sudoribus nobis reddunt.

Catanæi Arthoo.

Epist. XVI. Libri tertii.

XXX. Dolorem nequaquam minuit dissimulatio; fingis & cupis, te non sentire injurias, ac damna, quæ a nobis accepisti, neque te ipsum noscere illo speculo quod noster, vel tuus potius tibi exhibuit Protoiatrus. * At specimem hoc puerilitatis tuæ, non volumus dicere stultitiæ est quam malitiæ tuæ superinducis. Quod ad vitia tua & delicta Meapsiodæ tui connivens, te tibi persuadeas videri a nemine. Sed negare non poteris, etiamsi ab oculis excludantur, per aures tamen penetrare dolorem atque invidiam.

Agathocles Rex Phthiandro Catanæo.

Epist. XXIII. Libri tertii.

XXXII. Ocius dispone angustæ domui tuæ, & veni homo homini Deus, angustè enim mecum præeris unus.

Agathocles Tyrannus Syracusanus Phthiandro Catanæo.

Epist. XXIV. Libri tertii.

XXXIII. Scire a te vellem, o Phthiander, num Theognidis Sophistæ adhuc hortulanus sis, & num merces tibi sufficiat sustentandæ pauperrimæ vitæ tuæ Philosophicæ, qua Regiam, divitias, atque amicitiam meam, optimi Tyranni, negligis?

* Archiater.

Phthiander Catanæus Agathocli, Tyranno Syracusarum.

XXXIV. Operibus servilibus ingenue libertatem meam conservo, & voluntario cultu hortorum Theognidiorum, qui meo ac Domini mei corpori pariter atque animo fructus ferunt. Tuum meumque exteriorem sperno, & (licet externe pauper) eo contentus vivo qui hominem interne ingenuum, & Deos spectat. Sias, me propriis manibus, quibus res terrestres colo, metiri cœlestes & conscribere Historiam, hominumque celebrium & Heroum laudes, nec non miseriam Tyrannorum. Experientia enim jam didici, raro aut nunquam tyrannidem ac probitatem, aut opes atque amicitiam eodem loco consedisse.

Catanenses Phalaridi salutem, ac pacem, si velit.

Epist. XXVI. Libri tertii.

XXXV. Scribimus tibi, & loquimur, ut Legislatores: Respondemus, ut Judices. Agrum Agyrinum & Assorinum, quem utrumque armata manu, ac justo titulò in potestatem nostram redegimus, a parte Reipublicæ, ac populo Catanensi adjudicamus. Quod ad Symethum fluvium attinet, tibi de eo non competit judicare, & jam provisum a nobis est, ut agri nostri sit terminus, & camporum Leontinorum, nobis communium nostrique census. Si tibi forte suspecta sunt arma nostra, eaque de causa, milites, arma ac munimenta paras, dicimus tibi, nos esse conservatores non minus quam amatores pacis. Caveat itaque sibi a manibus nostris ultricibus lingua tua semper armata: Non enim verbis mortuis bellum gerere consuevimus, sed factis vivis. Quod si bellum vis, excepturi te sumus armis justæ defensionis, & speramus victores fore ignoscendo. Vanæ suspicioni (nolumus dicere metum) sive tuæ sive tuorum sedandæ publice & in universum hæc charta inserviat, & scias ab ejusmodi persuasionibus pendere, ut aut miser tibi aut felix videare, ac revera sis. Ille locus, quem tu exilium vocas, fortibus habitatoribus patriæ instar est.

Catanenses Phalaridi.

Epist. XLV. Libri tertii.

XXXVI. Misisti Albionem cum octingentis equitibus & sexcentis

tis peditibus, præter triginta currus falcatos, ut Agyra, atque Afforo, & Chrysæ fluvii limitibus nos spoliares. Nos cum septingentis viris in campo aperto, sæpius ipsi pugnæ copiam fecimus: Verum ille cautior, sive perdere tot hominum salutem metueret, sive ne iterum captivus in manus nostras incideret, satius duxit, non obedire unius avaritiæ, & rabiei tyrannicæ, desertisque, cum suscepto munere, curribus præda onustis, clam noctu, non dicimus aufugit, sed abiit. Campi victoria, ac spolia Catanensibus ab hoste, non nisi sanguinis ac vitæ profusione, eripiuntur.

Catanenses Phalaridi.

XXXVII. Vere dicis, te in animo habere, bellum nobis inferre, cum propter te ipsum (qui semper sudoribus, & lachrymis, & sanguine tuorum, qui odio te habent, tuamque tyrannidem, inebriatus es) tum propter Numina, quæ tibi sunt Crudelitas, & Avaritia, nobis ignota. Nos idem quoque in te statuimus, qui trahendus nobis es captivus ante Aras Pietatis, Honoris & Justitiæ, Numinum Catanensium, Phalaridis inimicorum, ad placandas eorum iras tuo holocausto, sicuti Ætnæo igni sacrificavimus tuos illos triginta, qui portas æreas Templi nostri Vulcani, antiquissimum & nobile opus Cyclopum, tibi tantopere laudatum, cremaverant, ut & lucum sanctarum Hamadryadum, quocum hæ natæ fuerant, & stridentes in flammis jam exstinguebantur. Exspecta igitur a nobis, istorum Numinum ministris, & a Numinibus ipsis vindictam, neque enim pias magis, aut honorificas iis Hecatombas facere possumus, quam si tua morte eas placamus.

Catanenses Syracusanis.

XXXVIII. Quod vobis concedere noluimus, ut per proditionem mitteretis ignem in classem Atheniensem, quæ in Cajetongia nostra sub incorrupto Medio Fidio * nostro hybernat, & in utramvis aurem otiose, quod ajunt, dormit, interminamini nobis bellum & mortes, aut Latomias Syracusanas. Nos autem, qui hisce sæculis a victimis humanis, antiquissimo illo sacrificandi genere abhorremus, armata manu vos aggressi, non in victimam aut hostiam holocausticam, vos mactare constituimus ante Aras Hecates nostræ, a vobis prædatoribus toties offensæ, sed experiemini solummodo, quam grave sit supplicium, in per-

* Medius Fidius jurandi formula non Dei nomen.

petuum ad metallicas noſtras fodinas Cyclopeas damnatos eſſe, ne nimia clementia erga vos crudeles ſimus.

Catanæi Himerenſibus.

XXXIX. Preces excipi ſolent exhortationibus, haſce ſequuntur fere minæ, ultimo demum ad arma concurritur: Et hunc ordinem in actionibus humanis paſſim obſervare licet. At vos Himerenſes, viribus veſtris majora auſi, contrarium feciſtis, primo enim armis nos tentare cœpiſtis & inſidiis in obſcuro: Deinde minis & exhortationibus in publico; poſtremo autem ad preces a vobis in ſecreto ventum eſt, poſtquam nempe jam ſatis experti eſtis noſtras ad reſiſtendum vires. De veſtris autem viribus, æque ac de ſubſidiis Phalaridis deſperatis, qui iram atque arma Catanenſium laceſſere noluit, quippe qui probe norit, eos, qui primo, atque iterum injuria nos affecerint, tertio tale quid haud quaquam auſos, vel viribus ad id ſatis inſtructos fuiſſe. Fortitudo ratione carens leges atque ordines turbat, metus obſervat: Jam ſi altera vobis damnoſa fuit, alter erit inutilis. Is erat ordo, ſed ſive eum obſervaretis, ſive non, nihil vobis prodeſſe poterat ad obtinenda a nobis oſſa Steſichori, nativitate veſtri quidem, verum patriæ electione noſtri. Ea vera demum patria eſt, quæ eligitur, non ubi quis naſcitur, Nos in noſtra hac civitate, donis vivum, & magnifico ſepulcro porphyretico mortuum eum honoravimus. Et jam cernimus, vos litteris veſtris, repetitiſque minis provocare denuo homines, qui, & vivos & mortuos veſtros honorant. Nos ordinem turbare nolumus, ſed a verbis mortuis exordiemur, eaque deinde factis vivis excitabimus. Igitur vobis dicimus, ne moleſtum vobis ſit, velle quod ille voluit, & virum illum divinum honorare Templo veſtro, e longinquo, quemadmodum nos e propinquo, ſepulcro noſtro; nam quum tota Himera, dum infans eſſet, vix ipſi pro cunis ſufficeret, adultæ autem ætatis eum non caperet in vita: Quomodo vultis, ut poſt obitum locus tam exilis ſepulcrum ſit tanto Viro, quem ne tota quidem Europa, nedum Sicilia capit? Quid igitur, o Himerenſes, tanto opere a nobis petitis veneranda illa oſſa, quibus moriens ipſe hanc Urbem conlocupletare voluit? Ille relicta Himera Catanam venit, quam vivens ſibi in patriam elegit, moriens in ſepulturæ locum: Si non potuiſtis penes vos retinere Virum illum liberum in vita, neque juris aut dominii quicquam vobis erat in vivos veſtros, qui fieri poteſt, ut jam in mortuos, voluntarie factos

factos nostros, habeatis? Solus Pluto hoc habet imperium. Si itaque hoc precamini, nolumus; si jubetis, non potestis; si minas additis, temerarie facitis; si denique vi, & via belli rursus, quærere mortuum in animum inducitis, universos vos vivos perdituri estis; & ubi aliena ossa quæritis, vestra relinquetis, vestræque invenietis sepulturæ locum, quem ne hostibus quidem negare solemus.

Senatus Catanæus Thichnæ.

XL. Haud levibus de causis Triumviratus honore dignus fuisses judicatus, in eumque forsan cooptatus, nisi apud Senatum per precum intercessiones, quodque pejus est, per pretii infamis oblationem, id efficere studuisses, ambitiosum detegens animum tuum, quem oculis, obstinatione non minus, quam simulatione tua deceptis, celasti. Qui magistratus emit, necessario Justitiam vendit. Injuria haud levi Patres Patriæ, teque ipsum, affecisti, dum per vias tam turpes ausus es affectare illam dignitatem. Prohibeant Penates, horum mœnium custodes, ne quis unquam tribunal, ubi nunquam injustum, aut venale Judicium fuit, conscendat, nedum ibi sedeat tam corruptus, & impune inde exeat. Imo secundum Majorum nostrorum decreta & ordinationes, cavendum duximus, ne quispiam tuo post hac exemplo inductus, iterum hæc scelera tentare audeat, adeoque ex Senatusconsulto non modo ab universis honoribus ac dignitatibus arcere te visum est, verum etiam in perpetuum exilium damnare.

Anaphormachus Catanensis Tibi, Alexandro Philippi Regis F.

XLI. Ridet Apollo Abderitam Anaxarchum, qui, dum nostra Chaldæorumque vaticinia despectui habet, mortem tibi accelerat, o Alexander fili non Hammonis, sed Philippi. Si Babylonia, fatali tibi urbe, abstines, tranquille ad ultimos victurus es climatericos. Quæ Diis clara sunt, haud penitus a nobis mortalibus ignorantur. Quum itaque immutabile sit Fatum, & ab æternitate profluat, irrevocabile quoque telum mittat necesse est, & irreparabile vulnus inferat ei qui sciens ac prudens illud incurrerit. Vive autem tu tibi, nobisque Catanæis, victoque a te terrarum orbi, si vis quoniam potes, quum jam scias: At nescis, neque potes, si non vis.

Anaphormachus Sophiimitræ *

XLII. Infaustus influxus cœlestis adeo maritum tuum urget ad oppetendam mortem in aquis, quibus tantopere delectatur, ut ab iis avelli nequeat: Amat itaque rem, in qua latet, ac paratus est ipsi interitus: Et comitem habet inimicus hic influxus immodicum divitiarum suarum amorem, quæ profecto, si ad vitæ inæstimabilem illum thesaurum comparentur, ne tantillum quidem valent. Horreo ejus mala, quæ mentis acie perspicio, nam cæcus est, oculis nihil cernere valet, adeoque nec timeat. Doleo vicem tuam, tuæque Matris, quod quum ad opes ejus avare attendatis, personæ negligentes sitis ac prodigi, & in charitate crudeles. Deos precare pro me, qui timeo ac precor, proque eo, a quo tua tuorumque Filiorum vita pendet: Ac perdere noli tempus, quin assiduam facias salutis ipsi consultricem, vitæque medicam, linguam tuam.

Catanæi Topatreo Ariarcho. **

XLIII. Infinitis mendaciis, ac dolis persuadere conatus es Ennæis, Himerensibus, & Syracusanis, ut bellum facerent, hisce tanquam ob jus in Agrum nostrum, illis, ob ossa Stesichori, & statuam Cereris Victricis, quam a multis jam sæculis possidemus; verum neutros, utpote pacis conservatores, ab amicitia nostra removere potuisti: Neque enim Reipublicæ suæ tranquillæ summam eos in manum Fortunæ rursus tradere oportet, ac novo experimento discere, quam probe nos, cùm lingua tùm manibus, defendere noverimus. Dux tamen Ennensium, atque Himerensium, a tumultuante plebe electus, ut timidus plane atque indignus, recusasti illud onus, excedens nimirum vires tuas, nostrarum haud ignaras, causatus metum ob Filiorum tuorum salutem, qui leones facti, a te, tanquam fugitiva, atque astutissima vulpe, degenerarunt, adeoque a redeundo ad te abhorrent, nolentes fugæ tuæ, rapinarumque tuarum socii, atque participes fieri, & in manus nostras denuo incidere: Hanc autem Patriam sibi, nosque Parentes elegerunt. Jam vero cessante excusationis causa, arma (si tantum tibi est animi) in nos cape, & infelicissimum percipe fructum, ut pendeas ex iisdem illis Minervæ oleis, quas cremasti, & e quibus, vita illa, quam tibi ob conjugis tuæ, & supplicum Antistitarum preces donavimus, indignissimus

* Filiæ.

** Summo Principi.

ſimus, ſemimortuus ablatus es, & veni, quandoquidem jam corvi, reliquæque aves rapaces cadaveri tuo inhiant.

Catanæi Mamerco Catanarcho, * & Tyranno.

XLIV. Revocamus te a Templo, & Luco Vulcani Ætnæi, ubi toto die ſtas otioſus, ac mœſtus. Tanto ſane Tyranno indigna res eſt, ſuper mortuis inutiles fundere lachrymas. Num. hiſce ab Elyſiis revocari poſſe credis? Sepulcro ſuo conditum relinque Polipuli tui cadaver, factum jam putridum ac peſtilens, in ipſo enim prælii ardore mortuus glorioſe vivit, tu vero gloriam ejus lugere videris. Veni itaque ad ſpectacula noſtra, & Tragœdiam, non tam ut voluptatem ex moleſtia, quam nobis affers, capias, quam ut cognoſcas rerum humanarum Tragœdiam, Tyrannorumque in hujus vitæ ſcena miſeriam, & ab hiſtrionibus, alienas perſonas indutis, intelligas, quæ adulatores tui te celant, amici vero, & nos in hac fortuna circa noſtram tuamque ſalutem, tibi detegere non audemus. Parce tibi, nam qui nimiis luctibus indulget, quemadmodum tu facis, immerito ſibi nomen Philoſophi arrogat, quod tibi ſumis: Quippe Philoſophi, ut Dii, neque lætantur, neque triſtantur.

Hermilia, Cereris Catanææ Sacerdos, Tibi Phalaridi, Agrigentinorum Tyranno.

XLV. Vana ſuſpicio, quam de Senatu, Populoque Catanæo concepiſti, maximo tibi nocumento eſt, tibique turbat exiguam illam quietem, quæ reliqua tibi eſt, quamque decerpis a convictu Sapientum, qui in vanum te circumſtant, hortantes te ad deponendam tyrannidem, ſine qua ſuſtentare neſcis, imo neque vis, vitam tuam, plenam non minus crudelitatis, quam mortis terroribus, atque periculis, aſſiduis propriæ conſcientiæ (proh dolor!) ſubjectus tormentis, licet abſque fructu. Cave itaque tibi, tuæque ditioni ab altera eorum vindicta; at certus ſis, Cererem, ut opera manuum Cyclopum fundatrix vetuſtorum horum mœnium, atque ita Domina eorundem atque Regina fuerit, ſic opere manuum Catanenſium terribilem ſemper ſeſe præſtitiſſe propugnatricem, immittendo cùm morbos inſanabiles, ut alias hominibus ſceleratis, tum Erinnyas, ut tibi in præſentia, quod per incendiarios

* Principi Catanæ.

rios tuos, qui omnes jam interiere, fruges suas, per sacra Catanæa rura, mille facibus nefandis cremasti; &, hæ fuere resplendentes istæ stellæ errantes, quibus te exornare somniabas imaginem Cereris Catanææ. Faxit Apollo, ut falsa, somniorum tuorum, tam infausta omina portendentium, interpres sim. Scias autem, cineres segetum, igne a tuis hominibus vastatarum, sive Naturæ fuerit hæc benignitas, sive universalis matris Terræ in te prodigæ, erga nos liberalis, fertilissimos reddidisse campos exustos frugibus; te autem invidia. Morere itaque, o profane, in horas, intra propium tuum cadaver, morborum tuorum portatile sepulcrum, in fœtore ac sceleribus tuis, & consumere supra terram sensim in lecto doloris tui, quippe haud dignus es, qui recipiaris a sancta illa Dea matre Terra, quam igne ac sanguine humano toties fœdasti.

Hermilia Eidem.

XLVI. Valde litteris tuis gloriaris, potentem te esse divitiis tuis; Qui oculis captus non est, nihil in te præter Fortunæ bona videt: Animi bonorum supra omnem miseriam pauperrimus es. Quænam miserior sors mendicitatis reperiri potest, quam ut quis alienas emendicet divitias, idque per tyrannidem ut tu facis, qui supra omnes homines ditissimum te appellare posses, si parvo, eoque bono contentus esses, nec non virtutum thesauro, quæ a te exulant? Nunc ab ultricibus Cereris ac Proserpinæ, iris graviter percussus, & in perpetuum a conscientiæ propriæ morsibus vulneratus atque cruciatus, nummis & donis earum gratiam tanquam venalem & mercenariam, redimere conaris. Abominantur sanctæ illæ Deæ placamenta auri tui, atque argenti obscurissimi, lachrymis & sanguine humano fœdati. Certus sis, gratissimum quod ipsis offerre possis, sacrificium futurum, si teipsum victimam sistas, licet immundam, & tuo sanguine, tuaque humano generi salutifera futura morte eas places.

M. Marcellus Senatui, ac Populo Catanensi.

XLVII. Solus Archimedes ille ingenii sui armis pro Syracusis totis depugnat, & nobis earum expugnationem remoratur. Catanæi vestri, socii nostri, in obsidione, nocte dieque, strenue sese gesserunt, nihil otii sibi unquam concedentes: Unde præ omnibus mortalibus inde fessos

fessos eos reputavimus. In ardore prælii ter muros Urbis conscendere, ter ibi vexillum posuere, ter ab obstinatis defensoribus, ad desperationem eadem de causa redactis, depulsi sunt. Bona eorum pars, in impressionibus faciendis, periit, ut vivat eorum semper in nobis amicitia, ipsorumque Patriæ memoriæ mittite quam primum reliquos, in obsessorum spolia inque coronas ipsis successuros: Cum iisdem expectamus quoque reliquas illas catapultas, arietes majores, cæterasque machinas, atque tormenta muris oppugnandis. Si in tempore, reliquo frumento conseveritis castra Romanorum, amicorum vestrorum, qui urbem, paci ac libertati vestræ perniciosam evertere nituntur, reddent vobis centuplum.

Catanenses Hyblæis.

XLVIII. Iisdem illis testudinibus, arietibus, & tormentis bellicis captis, quæ fusus a nobis excercitus Syracusanus reliquit, quum Hyblæ urbis oppugnationem aggressus esset; Megarenses muros evertemus, & cum M. Marcello jam cœpimus Syracusanos concutere.

Senatus Catanæus Gymnophilo.

XLIX. Non quod es Comarchus, * &, uti re ipsa satis probas, ab antiquis Heroibus Catanæis originem ducis, neque etiam quod jure successionis multa possides, sed ob exiguum illud, quod multa pugnando, haud semel victoriam quantumvis arduam, adeptus, in potestatem nostram redegisti, Ducem te creavimus legionum nostrarum, & hoc tanti momenti munere, unde Patriæ pendet salus, te ornavimus, quippe quod nemini nisi valde probo ac strenuo contingit. Adde, quod in te repræsentari agnoscimus imaginem fortissimi Gymni, avi tui, qui tormentis ab hoste subjectus, ne Patriæ secreta revelaret, linguam sibi dentibus præmordit, & una illa perpetuum tenuit silentium, quod universis deinceps linguis semper celebraretur: Tandem membratim ab eodem hoste discerptus, atque exenteratus, pro libertate, proque amore communis tibi nobiscum Patriæ mortuus est. Recipe itaque hastam, cæteraque insignia Imperatoria a Philandro Meapsia, & dic ei, nos ipsum constituisse Ducem classi nostræ, a quo exspectatur jam dudum in Portu Ongiæ. Tu cum exercitu prosequere victoriam, quam mors

Kk Hic-

* Κώμης sive pagi princeps.

Hieronis nobis attulit, contra Erythræos, & Syracuſanos, Urbe pulſos, * & arma noſtra tam longo tempore ſepulta, nunc autem eorum ſanguine reſuſcitata, fugientes. Obſidione Ennoſiam cinge, cujus turribus, & arcibus omnem ſalutem ſuam concredidere. Tu fac, ut ad illuſtriorem te reddendum, non ſolum generis origo, verum, & fortitudo cateræque virtutes tuæ concurrant, & ab expugnatione exſpectata coronas, ac triumphum non modo, ſed & ſpolia.

Catanæi Ducibus Claſſis Lacedæmoniorum.

L. Nihil Fortuna, Victoria, cæteriſque rebus bellicis mutabilius, nihil quoque Regnis, atque Imperiis, quippe quæ in earum manu, ſede omnino incerta, ſunt, minus tutum; Virtutes autem, animi nimirum illæ, inexpugnabiles. Vos Lacedæmonii, qui Spartæ aliquando, Tragicæ atque impiæ Catanenſium Fortunæ deriſores, et hiſtriones & mimi fuiſtis, hodie ab eadem victi, atque expugnati, fabula eſtis, & Comœdiæ Comicis extraneis & nobis in ſcenis Theatrorum Catanæ (non enim ſatis fuit vobis arridere ſolum, neque etiam ſuo tempore nos irriſiſtis) ut ſemper derideamini; At non a nobis, qui ne hoſtibus quidem etiam venia indignis clementiam, ac miſericordiam negamus, & crebro ignoſcendi uſu, quod ſummum genus victoriæ eſt, habitum jam in naturam, naturam in neceſſitatem convertimus. Pro uno Ptiphſamo, machinarum architecto noſtro, captivo veſtro, quem liberum nobis, ſed nudum remiſiſtis, remittimus vobis togatos Chreſpothiam, & reliquos undecim nobiles veſtros, quorum, apud nos obſidum, obliti eratis, neque, quum nudi eſſent, ullam curam habebatis. Res ſane vobis Ducibus indigna eſt, Architectum tam præclarum, machinarum veſtrarum ruinam, non dicam male acceptum, ſed plane incognitum vobis fuiſſe. Corpus quidem Viri ſpoliaſtis, at ne univerſa quidem Græcia, nedum Sparta, cum unquam ſpoliaverit virtutum ſuarum decore, partæque in damnum veſtrum gloriæ ſuæ purpura.

L. Cæcilio Metello, & Q. Flaminio COSS. Lælius Metellus. S. D.

LI. Neſcio, quo pacto litteræ meæ, quas vobis conſcripſi in Sicilia,

* Confer Diodorum Siculum libro XI.

cilia, tam brevi tempore Romam in manus vestras pervenerint, tot maria nimirum, ac terras circumvectæ. Nunciatum enim mihi est, navem speculatoriam, quacum Romam mittebantur, captam esse a Piratis Libycis, Libycos illos a Palæstinis rursus, ac Cæsaream tandem in manus P. Cassii Prætoris delatas, inde demum in vestras pervenisse. Non opus esse puto ut me excusem de tarditate mea in perscribendis ad vos rebus Siciliæ, ubi cum imperio sumus Proconsulari. Scripsi nudius tertius, verum quoniam audio alteram illam quoque navem, quacum alteras hasce litteras ad vos perferendas dedi, naufragium passam, tertias nunc adornare visum est cum Euthymio Cinna, qui Patriæ causa Catanensium Legatus ad vos venit, vir nobilissimus, cùm virtutum scientiarumque splendore, tum rerum per liberas non modo Civitates, verum & Regna procurandarum, usu. Jam mensis elapsus est (neque novum quid Romæ, opinor, apportabit hoc nuncium) tremere tota cœpit Sicilia, Ætna primo gemere, mox mugire, demum in aëra fumos, flammas, ac cinerès densissimos eructare, postremò torrentes sitos igneos evomere. Catana ubi hodie adsum, terræ motu concussa, actaque longa, sed angusta ac profundissima, voragine superne deorsum, usque admare in duas partes scissa est: De vastata majori ex parte, ac tantum non omnia ejus decora, veterumque ibi monumenta, cineribus etiam oppressa. Prolapsa mœnia Borealia cum Turribus, Cyclopum invento atque opère, nec non vicinum hisce Templum Cybeles Magnæ. Ruinam minantur Amphitheatrum & Gymnasium; projecit autem templum Cereris, ac prorsus perdidit celebrem suam testudinem nobile illud hemisphærium. Pergusa lacus vicinus, Proserpinæ sacer, a terra absorptus est; Spelunca Ditis per quindecim dies flammas eructavit, subsedere magna ex parte ripæ ejus marinæ, & terra sub mari, flammis effervescente, dehiscens majorem partem molis prope Urbem absorpsit, adeo ut non nisi Pharus ejus Pyramidalis in mari, & obeliscus ejus Hieroglyphicus in ripa supersit, conquassatum tamen utrumque. Amasenus in ipsa Urbe, per dies complures multis fontibus sanguinem putridum vexit. Hasce calamitates passa est Civitas, Romani nominis tam amans; ex statuis aliisque, quæ in ea sunt, simulacris, Romam mitto Statuam Matris Terræ, sive Naturæ, mamillatam, opus Mamurii; Statuam Veneris Homicidæ, pedibus mutilam, alteram Galateæ cum Delphinis; & concha marina, & Statuam Acidis bicornis mysteriose absque brachiis elaboratam, cum altissima illa Cybeles,

ſed confracta, ita tamen, ut reconcinnari queat. Opera Muſeo, eoque Romano haud indigna. Cum hiſce una etiam obeliſcus ille mittitur; quæ cuncta Senatus recipiat acceptaque habeat, loco tributi iſtius, quod nondum perſolvit Civitas, vel ex parte adhuc debet. Luxere Catanenſes religioſi, rebus ita chariſſimis ſpoliati damnum ſuum licet voluntarium. Decernat Senatus remunerare eorum lachrymas tributorum in annos decem remiſſione, ut ruinas reſarciant: Ceſſet interim Quæſtura. Immania ſunt portenta ac monſtra, nuper in Sicilia conſpecta, Coloſſus Zancloti marmoreus Meſſanæ primum noctu, cœleſti quadam ſalſugine opertus, inſequenti die totus in calcem diſſolutus eſt, ut ne ulla quidem pars amplius reſtet. Taurus, Promontorium, ſive ſcopulus, arte in formam tauri elaboratus, ſub Tauromenio, a continenti avulſus, & inſtar ſulphuris, aut bituminis ardens a mari abſorptus eſt, cum bona ipſius continentis parte. Syracuſis Statua Solis vitrea ter ſponte in duriſſima ſaxa, pavimenti prolapſa, neque ullam fracturam paſſa eſt, ne digitis quidem, qui æris inſtar flectebantur: Collocata autem loco ſecuro, ſponte in partes minutiſſimas diſſiliit. Materiam hæc auguriis præbebunt, Romanis autem neque admirationi erunt, neque terrori.

Chryſeus Dux Catanenſium, Nithriæ Præfecto.

LII. Numquid credebas, oculos noſtros charopos * non deprehenſuros, vel de nocte, Nithriæ inſidias? Tu retrocedebas, ut majorem ſaltum faceres, nobisque abblandiebare, ut morderes, ſed in vanum; cecidiſti in foveam, quam copiis noſtris præparabas. Stultus eſt ille, o Nithria, qui ſuo non contentus, in pace belli anſam quærit: Præprimis ſi opibus ipſe & honoribus pollet, & tamen aliena involat, incerta enim res eſt, & omni difficultate major. Armis arma repellimus, & pacem bello inviolatam ſervamus. Catanæ cervix indomita jugum neſcit, attamen cæteris juga tractat.

Cedria Thapſo.

LIII. Coacta, uti ſcis, ab Ephoris, † & Populo Athenienſi, tutoribus meis teſtamentariis nubere marito, de tot Principibus, parvulum

* Acutos.

† Magiſtratibus Lacedæmoniorum.

lum te ad generosum Regulum elegi, tuique, summi Sacerdotis Cereris, amore consumpta magis, quam inflammata sum. • Ad hasce res sola inter nos eloquens paranympha papyrus fuit, falacissimus pronubus, calamus; neque jam præcurrenti calcaribus, nec prævolanti alis opus erat; flexisti volentem: Et hæc per te magis, quam per nos efficere norunt Superi. Ego, inter Vestæ steriles, summe jam contenta beneficio tuo magis, quam Patriæ, ad Nuptias adacta sum; neque, quum Regina essem Ephyræorum, aversata tamen fui te Regulum, Regem mihi constituere ----- Dicebas mihi, o ficte, ac mercenarie amator, quod in me minime pulchrum esset, omnium aliarum superare pulchritudinem; quod minime esset opulentum, esse opulentissimum, & quod minime nobile esset, a nobilissima Heraclidarum prole oriundum. Verum aut tu non amplius te ipsum præstas, aut ego non sum eadem, quoniam ab eodem te, unde profecta laus est, natum etiam est vituperium. Tuus ignis nihil modicum habuit, sed statim in te exarsit, quemadmodum ----- ac potius deferbuit, meus non item, semel enim in me accensus inextinctus ardet. ----- Qua ego volo, tu non vis; neque misera ego a te abstinere scio, neque si sciam, possim: Voluntas enim mea a tuo non-velle magis voluntaria redditur, magisque vivax; sicut tuum non-velle a meo nimium-velle. Alcibiades, mortuus, in perpetuum vivit penes me per fidem illam conjugalem; quia, infelicibus auspiciis, ad preces tuas nos conjunxit, a te una cum amore interemptam. Athenas venisti Legatus Catanensium, fuitque dubium, utrum linguæ magis dulcedine, an oris pulcritudine, dum mandata exponis, animas rapueris, me autem hac sola rapuisti. Animus meus, qui crebro alias, & in præsentia, una cum hisce litteris, ad te excurrit, meliorem totius mei systematis partem secum fert, brevi reliquam exspecta. Si venire cessas, veneno mihi mortem accelerabo, extremam eamque certissimam vulneribus amoris medicinam, supremum infelicibus refugium, licet eam sibi ipsis vel optantes consequi Dii nequeant. Exspecta igitur me umbram denuo tecum in Elysiis Catanæis victuram; si modo verum est, animas post mortem iterum in sempiternum vivere.

Liburno Dextratori † cæterisque Delatoribus, ac Eleuthrioni Scurræ, cæterisque Palatinis parasitis, Archon Catanensium.

Epist. XII. Libri tertii.

LIV. Si Lacedæmoniis, ac Syracusiis ----- secum in bellis transferre licet, num Catanæis sine erubescentia ----- Inter Orgia sobrii, castique sumus, Trieterica Libero patri, & Deæ Voracitati * nostris Penatibus ignotæ, cui delubra construxistis, nec ulla damus libamina. Quarto vicimus, si quinto surrecturi cedimus. A Diis bellatoribus pro nobis patratæ victoriæ facinora tripodes, candelabra, patinasque aureas trilibres, coronasque tetrapondo aureas Jovi Deorum Deo, Cererique, Liberæque filiæ Victricibus, cæterisque Diis immortalibus, etiam inferis, nostris manibus consecravimus. Arantur Catanensia rura captivis hostium bobus, captivaque juga Punica præbent nostris colla cultoribus; hostium fortuna præceps vires; non fortitudinem Catanensium vicit.

Hiero Rex Phyltro Quæstori.

LV. Strenuus contra Syracusios propugnator Camestrius Catanæus patrissans, insignia, præclaraque facinora, Patria suâ, non diuturna obsidione, non mortalium armis (fatemur) sed Numinum ope divinitus subjugata patravit. Noster autem Dux Hylon, infandum nostri dedecus exercitus, terque quaterque terribilem hostis frontem sustinere nequiens, trepidus terga dedit, quo longiori supplicio, necisque genere sontem ad expiandam mortis iram puniamus: Sed quæ longior quæ atrocior invidiæ cruciatu? quod non unico brevique exitu vitam obtruncat, sed quotidianis suum semper necibus cor enecat. Inserviat igitur Hylon Camestrio, Hylonis Prætura Camestriis decoretur, legioni ejus imperet; stipendia, cæteraque ducalia ab Hylone auferantur. Ga-

† Aurigæ.

* Templi Voracitatis meminere Ælianus lib. I. Var. c. 25. & Athenæus lib. X. p. 416. D. Vincentius Mirabella in tabulis veterum Syracusarum n. 66. templum Saturitatis vocat, cujus & Carrera in Syracusis illustratis lib. I. meminit. In dictis factisque Catanensium notabilibus bis quoque memoratur Dea Voracitas, ejusque quod Syracusis fuerit templum.

Camestrio olim hosti, captivo nunc, ob patrata de se benemerenti hæc omnia de regia nostra dabis tres speciosiores mulieres Siculas ex captivis, epicrocis, & muricatis auro, elatisque vestibus in deliciis, ancillasque tres, mundumque muliebrem cum polymitis versicoloribus. Dabis & subsericam coccineam vestem unam annuam, diploides villosas militares duas annuas, bardocucullum unum, ephestrides * purpureas annuas tres, peplum roseum palmatum argento, pro Epiniciis ** nostris annua palliastra: Pro mancipiis decem, interulas, &, paragaudas † decem annuas, lineæ telæ brachia centum annua ac cubitalia: Cypella †† quatuor; annuos hordei modios quatuor millia, frumenti tria millia, generosi vini veteris sextarios totidem, olei selecti Hadranitici sextarios mille, cereos viginti quinque, tentoria duo, equos sex, mulosque decem, molossios canes bellicosos tres, vasa argentea decem, patinas totidem pondo sexaginta, scyphum, & cantharum, & phialas argenteas, auratas & gemmatas pondo XXXV. argenteos nostra cusos effigie quinque millia, aureosque totidem pro strenis. Hyloni aureus baltheus effigiatus, quadrigemmis annulus aureus, libralis torques gemmatus auferatur, eisque Camestrius decoretur, insignitusque sit inaurata capside chirographata scite, duabus Herculeanis lanceis, oculeata lorica auro limbata, & subarmali serico murice purpurato. Dentur huic quoque villosa cuculla duo cum sago, chlamyde, & lato clavo. His superadjicies ad decorem pacis, & majestatis, togam auro fimbriatam: Quæ omnia si tantorum meritorum orbem non complent, nostra munificientia feliciori omine ampliorem circulum intendit.

Catanenses Platoni.

LVI. Salvus hic jam inter nos versatur Dio, sub tua, nostraque fide, & armis defensa, & animo custodita. Archontem eum creavimus, ea apud nos dignitas suprema est, ipso non inferior. Ille quod a Dionysio non longe abest, omnia tuta timet, semperque vicinas sibi, imo ingruentes Tyranni sibi insidias imaginatur, quas inter neque ipse secu-

* Exterioris vestis genus, paludamento simile, quod armaturæ superinduitur.
** Ludis festisque.
† Femoralia linea.
†† Pocula. Confer dona quæ enumerantur apud Trebellium Pollionem in vita Claudii, & Vopiscum in vita Aureliani Probique.

ſecure dormis. Perſuaſio ſæpius, quam res ipſa nocet interdum, & necat; nos perſonam tueri novimus, ſecurum reddere metum, non item.

Catanenſes Platoni.

LVII. Crater Ætnæus in vomitus ſuos erupit. Veni, ut ea conſideres, quæ cæteris terrores, ac ſtuporem inducunt, tibi vero ac nobis philoſophandi materiam. Simulacrum Cereris noſtræ, quod aliorum oculis vetitum eſt, tuis illis religioſis concedetur luſtrandum.

Plato Catanæis.

LVIII. Bene feciſtis, Catanæi, quod Dionem a Dionyſii furore ſalvaſtis, multo melius quod Archontem eum creaſtis; ea demum tutiſſima eſt Reſpublica, in qua aut regunt Philoſophi aut Rectores philoſophantur. Optime facietis, ſi majoris ſecuritatis gratia in locum remotiorem, aut tutiorem amandaveritis; quanquam quis homo aut quod Aſylum a Tyranni inſidiis ſecurum eſt? Plena multo majoribus periculis mihi Regia ipſius eſt quam Ulyſſi antrum Cyclopeum; mihi perniciosior eſt amicitia ipſius, quod ſuſpicax, quam quod infirma eſt. Quam primum potius ad mirandum veniam divinum in vos veſtrum id, quod ab eo intra totum intus eſt, quam ad viſenda Ætnæa miracula.

Catanenſes Hieroni Regi.

LIX. Argentum & aurum, quod e ſudoribus atque lachrymis ſtillat, ſemper liquidum, ſalſum, & obſcurum eſt.

Hiero Rex Catanæis.

LX. Mea nihil refert, modo ab humido illo hauriam, quod ſitio, a ſalſo ſalutem meam, ab obſcuro ſplendorem.

Senatus Catanæus Thymbro, Duci, Praſagoræ Filio.

LXI. In juvene, qui factis maturis præcurrit, non exſpectanda eſt ætas cana: Virtus non conſiſtit ſolum in barba promiſſa, & albeſcente. Mirabere, quod Ducem conſtituerimus magnæ cujusdem partis

tis exercitus nostri juvenem imberbem, contra tuam sententiam, & militare nostrum decretum: Verum mirari desines, ubi in mentem tibi revocaveris egregia strenui Juvenis facinora, qui ter vicit Præfectos veteranos non armis solum modo, verum & consilio. Nos non nisi nomen ejus præclarum; personæ ipsi conforme spectavimus. Huic dabis præter salarium triplum, quod tibi scripsimus honoris gratia, tres coronas vallares, unam civicam, tria vexilla paria, quinque hastas puras quatuor armillas aureas, aureum torquem unum, duarum cum semisse librarum, & pateram sacrificalem unam duodecim librarum. Hæc merentur fortitudo ac virtus ejus, majoris honoris instrumenta, quoniam junioris hujus Alcidæ humeris grave onus Reipublicæ nostræ sustentatur: Bis enim turbatis ac tantum non fusis bis mille & quadringentorum armatorum ordinibus, a ducentis sexaginta Syracusanis, de salute desperantibus, hic cum viginti novem Nobilibus Catanæis Victores illos profligavit, & vacillantes Reipublicæ honores restauravit. Disce itaque vincere, & ad exemplum generosæ hujus Adolescentiæ ætatem tuam virilem componere, quæ probe armatorum numero, ac propriis viribus nimium confidit.

Hybris Naxius Hermocrati, Hermonis Syracusani Filio.

LXII. Nisi nos Siculi, habitu jam in naturam verso, foveremus discordias, Respublicæ nostra semper, non dico in summa (quod Deus avertat) sed in ascendente rotæ parte forent, majoribusque donis & expiationibus Templum Catanææ pariter ac Syracusanæ Fortunæ amplificare & condecorare potuissemus: Sed discordia, & sententiarum diversitas communem quietem turbant, & Civitatibus nostris introducit Penates; ac Lares extraneos. Ambitio vestra, o Syracusani, & cupido regnandi, mater est insolentiæ, & hæc bellum vobis domesticum & peregrinum parit. Exercitus vester, sub Urbis nostræ mœnia fusus ac cæsus est ab armis Atheniensibus, & Catanæis sociis, & Patria vestra languet moribunda; quæ si tibi cara esset, nunc tempus foret, ab interitu eam vindicandi, restituendo campum Symethium, & urbem Megara, quæ pacis tempore Catanensibus amicis furtim abstulistis, & occupastis, ejiciendo inde præsidium, & libertatem Leontinis, in propria sede reparando: Nisi malo vestro ipsorum Palladem vi-

ctricem velitis experiri & iram Hecates, ipsorum ultricis, denuo irritare. Si cessatis aliena restituere, ac Deas illas placare, nec Hecatombæ vobis, nec Hecatonphoniæ * proderunt. Si desiderium vos tenet, æternum statuendi Syracusis Templum Pacis, & avertere Eumenidas Catanenses, tractate res pacis. Me (si vobis ita placet) rescripto vestro Caduceatorem arcessite, ut Atticas, & Catanenses olivas in muris vestris plantem.

Hermocrates Syracusanus Hybridi Naxio.

LXIII. Falleris, Hybri, si credis, Syracusanos ob Fortunæ tempestatem despondere animos. Non ab Hostibus victi sumus, sed a propria conturbatione fusi. Grave damnum nobis attulit ducum nostrorum multitudo, & imperatorum turba. Nam si pauci, iique rerum bellicarum periti forent, tropæum, quod in Agro nostro Catanenses, ab Atheniensibus adjuti, plantarunt, æternum statuissent Syracusani. Probe scit Sicilia universa, quem in modum alterum illud tropæum in via Helorina erectum fuerit. Gloriosiorem certe centum sexaginta nostri in prælio occisi sepulturam nacti sunt, quam hostes victoriam. Si generosa Syracusanorum fortitudo decentem ordinem conjunctim habuisset, quæ tandem vires Syracusis resistere poterant? Refer autem Senatui Catanæo, ac Niciæ Atheniensium Imperatori, me ducem electum a Syracusanis, adeoque imperium per me ipsum habere; Tanto fastidio ab hostium perferendo imperio, Patres Patriæ abhorrent, ut sibi Hermonis filium potius, cui id crederent, elegerint. Ardor pro libertate patria, potestatem patriam retardat. Tu qui caduceum Syracusanorum desideras, alterum tibi lituum compara fundandis muris alterius Civitatis, aut sedis, Naxiis, Catanensibus, & Atheniensibus.

Euagrius, Megarensium Princeps Timoleonti.

LXIV. In gloriæ tuæ communionem lubens concedo, verum non admodum victoria ac felicitate tua lætor; lætior atque securior futurus si ea uti scires. Utere ergo pacis occasione, quo magis enim irritati, aut victi fuerint Catanenses, eo majori gravitate, ac terribiliori impetu resurgunt: Tam facile, apud eos, vepres bellorum progerminant. Si solum Trinacrium purgare cupis, hi funditus eradicandi sunt.

* Sacrificii genus ob centum hostes occisos.

ſunt. In captivitatem abduxiſti Ducem eorum profectæ jam ætatis, at non eripuiſti ipſis arbitrium eligendi alterum meliorem, aut ſimilem, qui cum aliorum viribus, tum ſua ipſorum Nemeſi adjuti, contra nos, & te bellum parant. Mitto cum Zerinthio noſtro palmam e ſmaragdinis, opus Poliadriæ meæ, ad ſtatuam Felicitatis Syracuſanæ: ſed adornatam eam mallem unico ramuſculo fertilium olivarum Catanenſium, quas Minerva Catanæ plantavit, quam multis palmis ſublimibus, quæ per Siciliam infœcundæ ſunt, aut fructum auſterum ferunt.

Senatus Populusque Catanæus Mamorco.

LXV. Gratias tibi non paucas agit Catanæa Reſpublica, quod ab exercitibus & claſſe Syracuſanis, nec non a conjuratis ſeſe liberaſti. Per te divites facti ſumus præda, gloria, aliisque rebus quibus humana creſcit felicitas. Recipe itaque pro hoc tempore in partem præmii, ob res a te tam præclare geſtas, hoc nequaquam exiguum decus, titulum Archontis, ac Tyranni Auguſti, * cum decem equis, ſeptem ſellis chalybeis, auro virgatis, tribus autem eburneis, haſta una aurea, argenteis vero duabus, tribus coronis vallaribus, duabusque muralibus, duabus civicis, & una navali, bilibri, aurea: Et a rebus non minori fortitudine in poſterum gerendis, cum bonis avibus exſpecta Triumphum, Arcum, & Statuas, prout libri fatales, & oracula nobis promittunt.

Dicta & Facta Veterum Catanenſium notabilia.

Sollicitati Catanenſes a Civitatibus Populisque fœderatis, Syracuſani nominis inimicis, ut ſtabilitam pacem quam cum Syracuſanis habebant, rumperent, & ſeſe ob veteres quaſdam offenſas vindicarent, ac de nocte ipſorum Urbem adorirentur & per proditionem occuparent, dum poſitis neglectisque armis inter Orgia Bacchi, ſolitaque apud ipſos celebrari feſta Voracitatis †, divinos honores, ac Templum primo ibi conſecutæ, crapula ac ſomno involuti jacerent, hoc reſponſum dedere: Nos arma Syracuſana vicimus, auro atque argento iisdem in captivitatem a nobis conceſſo: Pacem autem, quam longo ipſi dubioque bello quam cariſſime a nobis emerunt, arbitrio Fortunæ nolumus remittere. Miſerum ſane victoriæ genus, quod turpiter obtineas,

* Nullius Auguſti illis temporibus uſquam mentio.

† Supra Epiſt. LIV.

neas, ut ſemper in armis eſſe cogaris, metu, ne quando rebellent ſubjugati hoſtes; præterquam quod injuſta atque impia res eſt, propriæ libertatis tutricibus manibus diripere alienam.

Cum *Crocius Pollio,* Leontinorum Dux, præcipiti, atque attonito valde calamo, Senatum Catanenſem per litteras aliquando monuiſſet, ut parati at arma eſſent, Dionyſium enim infeſtum Catanenſium inimicum, Syracuſanorum Regem ſalutatum, ac proclamatum: Senatores nihil commoti rei novitate aut nuncio, contempta nimia Pollionis anxietate, Bono animo eſſe reſpondent, verùm diceret, num & homo ſalutatus eſſet.

Poſt longa, ac ſanguinolenta bella ſuperati tandem Catanenſes, cum pertinaciæ ac temeritatis inſimularentur, a Petronio, & Publicio Caſpio, exercitus Syracuſani, & Carthaginienſium ducibus, coram victore Hierone: Quaſi melius ſibi conſuluiſſent, ſi ſupplices cedere, neque armis tanto, tamque potenti Regi reſiſtere in animum induxiſſent ſuum, quando nimirum non fuiſſent cæſi, occiſi, ac victi: intrepide reſponderunt, præſente eodem Rege: Vires ac Fortuna Catananenſium ſuperatæ ſunt, at ipſi Catanenſes a nemine unquam victi. Ad quæ mox Hiero: Et quidnam amplius diceretis, ſi exſtitiſſetis victores? Reſponderunt illi: Quod magnanimos, clementes, neque rebus proſperis ſuperbientes, victores argueret.

Quodam tempore cum Syracuſani gravibus infeſtarentur ac debilitarentur morbis, ſive ab intemperie aëris, quem vitæ ſpiraculum nonnulli dicunt, ſive a crapula, utpote qui primi Templum ædificarunt Deæ ſuæ Voracitati, aliis Civitatibus atque locis terræ, fæculis ſuperioribus prorſus ignotæ: Sive ab Orgiis, quæ frequenter celebrare ſolebant, ſive ab alia cauſa; cognoſcerent autem, Catanenſes multa frui ſanitate, neque medicorum ope indigere, idque peculiari cuidam artis medicæ ſecreto, aut naturæ beneficio, tribuendum ſibi perſuaderent: Legatos ad Catanenſes miſerunt qui in morborum quibus affligebantur, curationem, Syracuſas ſibi mitti peterent medicos, qui Catanæ otioſi degerent, neque quæſtum ſuum ibi exercere poſſent: Sin minus, edocerentur ſaltem quibus medicinis Catanenſes uti ſolerent ad morbos ſuos curandos, ac ſanitatem conſervandam? Quibus Catanæi, ſubridentes, breviſſima hac epiſtola reſponderunt.

„ Catanæi Syracuſanis ægrotantibus S.

„ Conſervatrix noſtræ ſanitatis eſt victus & coitus parſimonia, me-

„medicina nobis exercitium, medicus autem animus tranquillus.
„Valete.

Celebrabrantur Catanæ, urbe Siciliæ, Ludi Sæculares, præ cæteris omnibus ſolemnes: Ibi cum immodice, nec ſine reliquorum circumfluentium contemptu, ſeſe efferret Portumnus, Dux Erycinus, verum atque immerentem patrem negans, & inſigni in matrem, caſtiſſimam atque honeſtiſſimam fœminam, injuria, publice nothum ſeſe dictitans neſcio cujus Dei Hadrani, Hadranitarum Numinis: gloriaretur etiam, ſeſe cæteris omnibus in ſtadio curſoribus velocitate palmam facile præripere, vel armatum imo onuſtum ænea immodici, & iniqui ponderis armatura: Reſponſum ipſi a Terpſindro, juvene ſtrenuo, Catanæo: Plus currit cervus, ac portat mulus quam vel multi ſimul leones. Legitur hoc in egregio, atque artificioſo tetraſticho, in *Volumine* quodam *Epigrammatum Græcorum*, a variis Auctoribus conſcriptorum.

Scribit *Agatharchides*, in parvulo quodam tractatu ſuo de Herbarum natura, & virtutibus, ubi de Helleboro agit, cum Catanæi ducem ſibi exercitus ſui creaſſent Arthemium, valde brevi ſtatura, ac deformi facie hominem, ſed multis ornatum virtutibus, ſtrenuum imprimis, & rerum bellicarum uſu exercitatiſſimum: Exprobratam ipſis, vituperatamque hanc electionem, tamquam parum conſultam, ac cæco impetu factam, ab Agathocle, ambitioſo homine, qui ad illam dignitatem, ac rerum moderationem ipſe adſpiraret, hoc ſigno, quod Senatui Catanenſium manipulum herbæ Chelidoniæ mitteret, nulla addita ſcriptura alia: At çui ex tempore ſtatim nihil aliud etiam reſponderunt, quam quod ipſi faſciculum Hellebori remitterent.

In libro, qui *dicta ſapientum, Hominumque illuſtrium notabilia* continet, legitur, Catanæos à Drauchillida Regulo ſæpius interrogatos, quot ſoli ſtadia ipſorum ditioni ſubjecta eſſent? Reſpondiſſe: Quot gladio menſi ſumus.

Rogatus *Laertiades*, Catanæus, Poëta argutus ac facetiſſimus, ſed haud parum mordax, a victorioſo Hierone Syracuſano, per viam belli jam Regnum, ſive Tyrannidem in Catanam, & Ætnam, adepto: Quænam Catanæ inſcriptio, quique ex arcubus triumphalibus ejuſdem Urbis nobiliſſimi, ac maxime memoratu digni eſſent? Reſpondit abſque ulla hæſitatione: Symmithrii, Phtiphonis ac Phaſanidis, quod hi tres tyrannidis Catanææ exſtinctores fuiſſent, uti in antiqua inſcriptione legitur. Quare Hiero, ira in Laërtiadem percitus, linguam ipſi juſſit

præcidi; At Poëta, intrepido prorſus ad hæc animo: Falleris, inquit o Rex, nam e lingua mea truncata mille aliæ progerminabunt linguæ non modo, ſed & mille manus calamis armatæ. Cautior itaque factus, & ſibi providus, revocavit illam ſententiam, & donis eum proſecutus eſt.

Hactenus Epiſtolæ Diodoro Sic. tributæ, & apophthegmata Catanenſium.

XII. Libro quarto hujus Bibliothecæ c. 3. p. 94. ſq. dixi de ſcriptis ſuppoſitis *Dioſcoridi* Anazarbeo, nec non Judæo *Philoni* c. 4. p. 116. Deinde c. 5. p. 172. ſeq. de ſcriptis variis quæ ſub *CHriſti* vel *Apoſtolorum* nomine jactata falſo ſunt, quæque recenſui proprio opere, quod *Codex Apocryphus Novi Teſtamenti* inſcribitur, ac lucem vidit Hamb. 1703. 8. Huic recuſo in eadem urbe A. 1719. 8. novum volumen addidi, in quo *liturgiæ* ſub Apoſtolorum venditari ſolitæ nominibus & alia in priori omiſſa editione acceſſerunt, quorum elenchum habes volumine ſuperiori XIII. p. 833. ſq. Illis obſervatis tunc à me licet in præſenti adjungere, quod *Protevangelio Jacobi* ſimilis narratio Germanicis expreſſa verſibus, ſcriptaque Ulmæ A. 1492. ſervatur in Bibliotheca illuſtris Viri Raymundi de Kraft, ut didici ex præclari Schelhornii amœnitatibus litterariis T. 3. p. 110. Protevangelium ipſum Germanice verſum exſtat in Jo. Ottonis Gluſingii erſten Tempel GOttes in Chriſto, Hamb. 1720. 8.

De *Evangelio Infantiæ*, quod Germanicè interprete H. A. v. R. publici juris factum eſt ſine loci notatione A. 1699. 8. non omittendus Vincentii Bellovacenſis locus, prologo ad ſpeculum Naturale c. 9. *Quædam reputantur apocrypha quia veritati adverſantur, ut ſunt libri hæreticorum: Quædam vero quia auctores eorum ignorantur, licet puram veritatem contineant, ut eſt Evangelium Nazaræorum. Quædam etiam quia de veritate eorum dubitatur, ut eſt liber de ortu & infantia beatæ Virginis Mariæ, & liber de Infantia Salvatoris, liber quoque de aſſumtione beatæ Virginis &c.*

Evangelium Nicodemi: Prologo & epilogo auctius, MS. Francofurti ad Mœnum in Bibl. Nobiliſſimi Uffenbachii, ut in ejus catalogo notatum reperi T. 2. p. 14. Editionibus adjungi poſſunt Veneta A. 1522. 8. & altera A. 1538. 12. cui titulus: *Geſta Salvatoris noſtri JEſu CHriſti*

sti secundum Nicodemum, quæ invenit Theodosius magnus Imp. in Jerusalem in prætorio Pontii Pilati. Prodiit & Germanice 1676. 4. Ad locum cap. 22. hujus pseudevangelii respicit vetus passionale Latinum sive Legendarium quod MS. servatur in Bibl. templi S. Petri hujus Urbis, de quo erudita industria Rev. nostri Nic. Staphorstii, Pastoris ad S. Johannis ædem disertissimi T. 3. Hist. Ecclesiasticæ Hamburgensis p. 199.

De *Actis Pilati* conferendus Jo. Bollandus T. 1. Act. Sanctor. Januarii p. 363. iisque jungenda quæ ex Judæorum traditione fabulis & commentis absurdis ac blasphemis permixta retulit Agobardus libro de Judaicis superstitionibus, T. XIV. Bibliothecæ magnæ Patrum Lugd. T. XIV. p. 258. *Nam & in doctrinis majorum suorum legunt, Jesum juvenem quendam apud eos fuisse honorabilem, & magisterio baptistæ Joannis eruditum, quamplures habuisse discipulos, quorum uni propter duritiam & hebetudinem sensus, Kephæ id est Petræ nomen imposuerit. Et cum expectaretur à populo ad diem festum, quosdam ei de schola sua pueros occurrisse, qui illi ex honore & reverentia magistri canerent, Osanna filio David. Ad extremum vero propter plura mendacia accusatum, Tiberii judicio in carcerem retrusum, eo quod filia ipsius, (cui sine viro, masculi partum promiserat) lapidis conceptum intulerit. Inde etiam veluti magum detestabilem, furca suspensum: Ubi & petra in capite percussum, atque hoc modo occisum, juxta quendam aquæductum sepultum, & Judæo cuidam ad custodiam commendatum, noctu vero subita aquæductus inundatione sublatum, Pilati jussu per duodecim lunas quæsitum, nec usquam inventum. Tunc Pilatum, hujusmodi ad eos promulgasse legem:* Manifestum est, *inquit*, resurrexisse „ illum sicut promiserat, qui & a vobis per invidiam peremtus est, & ne- „ que in tumulo neque in ullo alio invenitur loco. Et ob hanc causam „ præcipio ut adoretis eum. Quod qui facere noluerit, partem suam in „ inferno futuram esse cognoscat.

Præter *Epistolam Pilati* ad Tiberium, quam T. 1. Codicis Apocryphi N. T. dedi ex Florentinio, & quam genuinam esse non nisi melioribus usus argumentis persuadebit eruditis qui sub *Mystagogi* nomine dissertationem de illa edidit Lond. 1720. 8. aliam ex Codice Bodlejano Taciti eruit, atque in præfatione ad præclarum illum scriptorem nova cura & certantibus eruditissimorum hominum studiis illustratum vulgavit Lugd. Bat. 1721. 4. vir nobilissimus Abrahamus Gronovius, quam hoc loco pace Illius juvat cum Lectore communicare.

Pon-

Pontius Pilatus Judææ Procurator, Tiberio Cæsari Imperatori S. P.

De JEsu CHristo, quem Tibi plane postremis meis declaraveram, nutu tandem populi acerbum me quasi invito & subnitente supplicium sumtum est: Virum hercle ita pium, ita severum nulla ante ætas habuit nec habitura est. Sed mirus exstitit ipsius populi conatus, omniumque Scribarum & Principum ac Seniorum consensus, suis Prophetis more nostro Sibyllis contra monentibus, hunc veritatis legatum crucifigere, signis supra naturam apparentibus, dum penderet, & orbi universo Philosophorum judicio lapsum minitantibus. Vigent illius Discipuli, opere & vitæ continentia Magistrum non mentientes, immo in ejus nomine beneficentissimi. Nisi ego seditionem populi prope æstuantis exoriri pertimuissem, fortasse adhuc Vir ille nobis viveret: Etsi tuæ magis dignitatis fide compulsus, quàm voluntate mea adductus pro viribus non restiterim sanguinem justum, totius accusationis immunem, verum hominum malignitate inique, in eorum tamen, ut Scripturæ interpretantur, exitium venundari & pati. Vale V. Kal. April.

Pseudo Abdiæ censura erudita legitur in Davidis Blondelli libro de papissa Johanna p. 118. sq. atque circa A. C. 910. vixisse qui libros istos viro Apostolico suppofuit, disputat Casimirus Oudinus T. 2. Commentariorum de scriptoribus Ecclesiasticis p. 418. sq. Proferuntur quædam ex historia illa Apostolica à Vincentio Bellovacensi, qui circa A. C. 1250. scripsit, lib. VIII. speculi Hist. c. 4. 5. & IX. 12. nec non ab Antonino ArchiEpiscopo Florentino in summa Historiali parte 1.

Epistolam Paulo tributam *ad Corinthios*, quam in Guilelmi Whistoni gratiam ex Armenico vertit vir eruditissimus *Maturinus la Crose*, præmissa illa quam *Corinthii ad Paulum* exarasse traduntur, hoc loco afferre cum bona Lectoris venia licebit.

Versio litteralis Epistolarum Corinthiorum ad Paulum & Pauli ad Corinthios fere verbo ad verbum Latine redditarum ex Armenico à V. C. M. V. la Crose.

Epistola Stephani Presbyteri ad Paulum Apost. *à Corinthiis.*

Stephanus & qui cum eo Presbyteri Nemenus, Eubulus, Theophilus & Nomeson, Paulo fratri salutem. Homines quidam Corinthum

thum venerunt, Simon nomine & Clobeus, qui nonnullorum fidem vehementer commovent persuasoriis & corrumpentibus verbis, quibus tu per temet ipsum obviam venire debes. Nos enim neque abs Te, neque ab aliis Apostolis, hujusmodi verba audivimus. Sed id unum scimus: Quicquid à Te & ab aliis accepimus, id constanter servavimus. At ea in re Dominus nostri valde misertus est, quod dum corpore adhuc inter nos es, iterum Te audituri sumus. Quam primum igitur ad nos scribe quid certum & tutum sit, vel Tu ipse ad nos venire propera. Credimus in Dominum, se eum tali manifestatione ostendisse, eaque eundem Dominum nos liberasse è manibus iniqui. Jam vero eorum verba erronea sunt, dicunt enim sic: Nihil esse opus legere Prophetas, Deum non esse omnipotentem, nullam esse carnis resurrectionem, hominem nullo pacto à DEO esse creatum, JEsum CHristum carne non esse genitum à Virgine Maria, Mundum non esse à DEO creatum sed ab aliquo (e numero) Angelorum. Jam vero, Frater, da operam sedulo ut ad nos venias, ut sine scandalo stet Civitas Corinthiorum, & eorum amentia coram omnibus opprobrio exposita * ejiciatur. Vale in Domino.

Accepere & tulere hanc Epistolam Diaconi in urbem Phœniciæ, Threzus & Thechus. Paulus accepta Epistola, etiamsi ipse in vinculis detineretur propter uxorem Antistii Apollophanis, quasi vinculorum oblitus lugere cœpit propter hos sermones quos audiverat, & lacrymabundus dixit: Melius mihi fuisset prius mortem obire & cum Domino versari. Nam in hac carne existens & hæc verba perversæ doctrinæ audiens, en moeror supra moerorem me apprehendit, & immensa consternatio vinculis meis accedit, cum video & lego ejusmodi Satanæ machinationes. Inter hos plurimos animi cruciatus; scripsit Paulus responsionem ad hanc Epistolam.

Pauli Epistola in vinculis, ad lectionem Epistolæ Corinthiorum.

Paulus vinctus JEsu CHristi, fratribus Corinthiis, variis compunctionibus a) exagitatis, Salutem. Ego nihil valde miror, adeo celeriter concurrere persuasores improbitatis: Nam cum cito Dominus JE-

 sus

* Explodatur.

a) Sive *Confessionibus*, pro quo descriptor indoctus substituit *Confessionibus*.

ſus perfecturus ſit adventum ſuum, propterea quidam permutant & adſpernantur ejus mandata. Ego vero ab initio id ipſum vos docui, quod ipſe accepi à prioribus Apoſtolis, qui per omne tempus cum Domino converſati ſunt. Itaque nunc dico Dominum JEſum natum eſſe ex Maria Virgine, quæ erat è ſemine David, ut nunciaverat Spiritus Sanctus à Patre è cœlo in eam miſſus, ut Dominus JEſus conſolaretur (b) & liberaret omnem carnem carne ſua, noſque à mortuis ſuſcitaret: Quemadmodum & ipſe ſe (illius reſurrectionis) exemplar oſtendit. Et ut manifeſtum foret hominem à Patre natum eſſe; homo in perditione ſua non manſit derelictus; ſed perquiſitus eſt ut vitam per adoptionem filialem obtineret. DEUS enim qui eſt omnium Dominus, Pater Domini noſtri JEſu CHriſti, cœlum & terram creavit, miſit primum Prophetas ad Judæos, ut eos a peccatis abſtraheret, & adduceret ad juſtitiam ſuam. Nam cum vellet liberare domum Iſraëlis, de Spiritu ſuo largitus eſt, & miſit in Prophetas nulli errori obnoxium DEI cultum, & nativitatem (CHriſti) prædicaturis per diuturnum tempus. (c) At ille qui dominator impius erat, eum Deus haberi vellet, manum in eos injecit, & omnem carnem peccatorum vinculis devinxit, propterea quia prope erat judicium Mundi. DEUS omnipotens cum juſtitiam inducere vellet, noluit adſpernari opus ſuum: Quod cum videret miſeriis & anxietatibus ſubditum, miſeratus eſt, & miſit ante finem temporum Spiritum Sanctum in Virginem jam prius deſcriptam à Prophetis: Quæ ubi ſancta mente ſua credidit, digna effecta eſt quæ conciperet & pareret Dominum noſtrum JEſum CHriſtum, ut perditio carnis quæ ſuperbiâ inflata ſe extulerat in malum, ejus carne convicta palam argueretur. SI non fuit DEus, quomodo in carne ſua JEſus CHriſtus vacavit & liberavit carnem perditam, & eam per fidem ad vitam æternam attraxit, ut caro ejus ſancta templum Juſtitiæ in futuris temporibus pararet, in quem & nos cum crediderimus, ſalutem adepti ſumus. Itaque ſcitote eos non eſſe filios Juſtitiæ, ſed filios iræ. Evacuant (d) in ſe ipſis viſcera miſericordiæ DEI, cum dicunt neque Cœlum neque Terram eſſe DEI opificia, qui DEUS eſt omnium Pater: Sunt ergo maledicti in ſe ipſis. Vos vero virtute DEI ab iis longe diſcedite, & totam illo-

(b) Sic habet codex MS. in hac voce ab editis diverſus.
(c) Huc usque edita. Quæ ſequuntur, verſa ſunt ex MS.
(d) Sic lego.

illorum doctrinam à vobis amandate: Non enim filii estis contumaciæ, sed liberi (e) dilectæ Ecclesiæ DEI. Propterea & tempus resurrectionis apud omnes prædicatum est. Itaque qui dicunt nullam esse resurrectionem carnis, ipsi non resurgunt ad vitam æternam, sed ad damnationem & judicium, carne resurgent increduli: quia caro quæ dicit resurrectionem non esse, non habebit resurrectionem vitæ, deprehenduntur enim resurrectionem negâsse. At vos Corinthii, certe scitis semina tritici & aliarum plantarum. Si granum unum nudum decidat in terram & ad huc inferius, priusque moriatur, postea resurgit voluntate DEI eandem carnem indutum, nec efficit nudam & solam eam carnem, sed DEI benedictione valde plenum multiplicatur. Nos vero solummodo è semine producti sumus in utero alterius carnis humanæ, (f) honorabilis (& pretiosæ.) Nostis Jonam, filium Ematthiæ; quod cunctatus esset prædicare Ninivitis, inde deglutitus (latuit) per tres dies & tres noctes, & post triduum DEUS ejus preces exaudivit: Nihil autem periit ex ejus carne, ne supercilium quidem neque capillus consumtus est, ita ut deflueret, quia non fuit incredulus. Si ergo vos creditis in Dominum JEsum Christum, vos etiam suscitabit, quemadmodum & ipse resurrexit. Si ossa Elisæi Prophetæ, cum in mortuum incidissent, eum suscitaverunt, quanto magis vos qui in carne estis, & sanguine CHristi fulcimini, eo die efficiemini omnibus membris integris carne redivivi! Elias Propheta filium viduæ in sinu amplexus (g) suscitavit e mortuis: Quanto magis JEsus CHristus vos integris membris redivivos suscitabit, sicut & ipse resurrexit? Ergo nihil aliud deinceps temere admittatis. Nemo mihi laborem facessat, quia afflictiones CHristi in corpore meo porto. Gratia Domini nostri JEsu Christi sit cum spiritu vestro, fratres, Amen.

Hactenus illæ Epistolæ, quas eruditus interpres non dubitat ex actis apocryphis S. Pauli fuisse descriptas. *Id ostendit*, inquit, *narratiuncula illa quæ sequitur Epistolam Corinthiorum ante Epistolam Pauli, in qua ea dicuntur de generatione hominis quæ ad refutandos Manichæos spectant.*

Epistolam quæ fertur sub *S. Mariæ* nomine *ad Ignatium* cum duabus pseudo-Ignatii ad Mariam Epistolis refert etiam Engelbertus Abbas

(e) *pueri.*
(f) Hæc videntur dicta contra Manichæos.
(g) Sinu complexus.

Admontensis qui circa A. C. 1280. scripsit, in parte altera libri de gratiis & virtutibus B. Mariæ, in thesauro anecdotorum viri celeberrimi Bernardi Pez, Monachi Benedictini T. I. p. 571. sq. In Epistola *ad Florentinos* pro verbis *roborare patientia*, alii legunt *robora te patientia*, ut Salvator Vitalis præf. ad Annales Sardiniæ in tomo XV. thesauri Antiquitatum Siciliæ quem ex Belgio nuper accepimus. Epistolam *ad Messanenses*, quam è Græco Latine A. 1467. Constantinus Lascaris traditur vertisse, pseudo Dexter ad A. C. 430. scribit in tabulario Messanensi repertam Hebraice exaratam: Memoria ejusdem (il festo di Maria della lettera) publice solemni ritu quotannis Messanæ ab A. 1636. colitur die 3. Junii, de quo Placidus Reyna in notitia urbis Messanæ p. 65. sq. itaque in subscriptione Epistolæ legendum: *Anno Filii nostri XLII.* 3. *Non. Junii*, non *Julii*, ut in Codice Apocrypho N. T. p. 850. perperam excusum est. In templo S. Sepulchri Hierosolymis inter cimelia & anathemata donativa servantur quatuor urnæ argenteæ destinatæ floribus & imago crucifixi ex argento elaboratissimi operis, quæ à civitate Messanensi dedicatæ sunt in memoriam ejusdem Epistolæ, ut notavit Jo. Franciscus Gemelli Carreri, Neapolitanus itinere per orbem, T. I. edit. Gallicæ p. 173. Ecquis autem referat omnia scripta, laudes, panegyricos, apologias quæ ad illam Epistolam commendandam typis exscriptæ exstant, & à Reyna in notitia Messanensis Urbis T. 9. thesauri Antiquitatt. Siciliæ p. 29. ad 61. & 243. 249. ad 266. recensentur. Speciminis caussa sola illa scripta hoc loco nominabo, digesta ordine litterarum, quæ aliunde mihi innotuere.

Francisci Alibrandi, Messanensis, discorso in memoria della sacra lettera. (In libro primo prosarum Academiæ Messanensis della Fucina, Monteleoni 1667. 4.)

Andreæ Castroregalensis, l' imparadisata Maria, predica della lettera. Messanæ.

Anonymi Messanensis Consilium in, quo cujusdam dissertationis vanitas adversus Virginalis Epistolæ immemorabilem traditionem evidenter ostenditur, ad calcem Placidi Reynæ parte 2. Messanæ 1668. fol. p. 537. sq. & T. 9. thesauri Antiquitatt. Siciliæ Lugd. Bat. 1726. fol. p. 166. sq.

Dominici Arganantii S. I. pompæ festivæ à Civitate Messanensi celebratæ insolennitate Epistolæ Dei paræ. Messanæ 1659. 4.

Fa-

Fabii Ascensi, Motycensis, S. I. la torre dulla palla d'oro. Panegyrico. Messanæ 1692. 4.

Ignatii Balsami S. I. oratione per la solennità della lettera 1653. 4. Lettera di nostra Signora alla Citta di Messina, canzone. 1653. 4.

Hieronimi Basilici discorso Academico, inter dissertationes Academiæ della Fucina Messanensis: inter prosas hujus Academiæ typis exscriptas Neapoli 1669. 4.

Pauli Bellini, S. I. gloria Messanensicum, sive diss. Epistola Mariæ Virginis ad Messanenses. Messanæ 1647. fol.

Seraphini à S. Bernhardo, Messanensis, Ord. excalceatorum S. Augustini, la carta geografica, Oratione penegyrica in lode della sacra lettera. Messanæ 1683. 4. il Sole allegorico d' Ezechia, ibid. 1702. 4.

Franciscus Bivarius Cisterciensis ad pseudo Dextri Chronicon ad A. C. 86. p. 177. sq.

Francisci Bracciolini affectum poëma de hac Epistola, quod postea perfectum à *Benedicto Salvago* memorat Antoninus Mongitor T. I. Biblioth. Siculæ p. 103.

Xaverii Castelli l' oroscopo della sede Messinese, discorso in memoria della lettera, recitato nella Academia della Fucina.

Nicolai Petri Chillei, Messanensis Sacerdotis, de triumpho nobilis & exemplaris urbis Messanæ, quando primum accepit sacram Epistolam à B. Virgine Maria. Libri IV. carmine. Messanæ 1660. 8.

Cyrilli Thermitani Ord. Carmelit. l' insaticabile Sole Maria, predica della lettera. Ibid. 1656. 4.

Augustini Danati Ord. Clericorum regularium commentationem ineditam de Epistola B. Mariæ Virginis memorat Mongitor T. I. p. 86.

Jacobi Fusca, raguaglio della pomposa festa di N. S. della lettera, brieve relazione de' trionfi Mamertini nella solennità della sacra lettera Virginale, celebrata à 3. Giugno 1664. Messanæ 1664. 4.

Josephi Genovesa, discorso per la solennità della lettera, inter prosas Academiæ della Fucina.

Mantissa de Epistola Mariæ ad Messanenses in tomo secundo commentariorum *Gregorii Valentiani* Marsalensis, Capucini, Messanæ 1649. fol.

Georgii Gualtheri judicium de Epistola B. Mariæ ad Messanenses, post præfationem tomi VI. thesauri Antiquitatum Siciliæ p. 34. sq.

De *Melchioris Inchoferi* S. I. veritate Epiſtolæ S. Mariæ ad Meſſanenſes vindicata, dixi in Codice Apocrypho N. T. p. 844.

Leopoldi à S. Joanne Baptiſta, Carmelitæ panegyricus, la Cabala ſacra per la ſacra lettera ſcritta da Maria Vergine a Meſſaneſi. Meſſanæ 1701. 4.

Octavii Balſami Juſtiniani diſcorſo ſacro ſupra la favorita lettera. Meſſanæ 1646. 4.

Marcelli Lauri, Catacenſis, S. I. predica della lettera, Meſſanæ 1641. 4.

Franciſci Mariæ de Leone, S. I. la carta di navigare, diſcorſo nella ſolenne feſta della lettera. Meſſanæ 1658. 4.

Franciſci Mariæ Joan Grandis Muſarræ, Meſſanenſis, il Sole in Vergine, diſcorſo Academico ſopra la ſacra lettera. Inter diſſertationes Academiæ della Fucina, quæ Meſſanæ floret.

Flaminii Paté Meſſanenſis cenſura ſopra d' un ſcritto promulgato dall' Abbate Don *Rocco Pirro* * contro l' antica traditione della ſacra lettera. Venet. 1652. 1658. 8.

Bartholomæi Piſa la lettera provata, o ſia riſtretto degli argomenti che provano la B. Virgine vivendo fra mortali, havere da Geruſalemme ſcritto la ſacra lettera. Meſſanæ 1670. 4. Ejusd. raggionamento fatto nell' Academia della Fucina, celebrandoſi in eſſa la feſta della ſacra lettera. Inter proſas Academiæ Officinalis ſive della Fucina editis Neapoli 1669. 4.

Hieronymi Raguſæ, Siculi S. I. ſub nomine *Parthenii Graphiophili* latentis animadverſiones in caput XXII. pſeudiſagoges ad hiſtoriam Siculam ſacram. *P. Octavii Cajetani S.* I. Syracuſani, ſeu everſiones fraudum carpentium adventum D. Pauli Meſſanam, ac Meſſanenſium legationem ad B. Mariam Virginem ipſo duce ſuſceptam. Meſſanæ 1712. 8. Confer Diarium eruditorum Italiæ T. XIII. p. 476.

Thomæ de S. Raymundo, la deſtra favoreggiante, diſcorſo ſopra la ſacra lettera, Meſſanæ 1651. 4.

In libro Franciſci Baronii, cui titulus: Vindicata veritas Panormitana, Venet. 1629. 4. exſtat *Jo. Antonii Reitani*, Panormitani Theologi,

* *Rochi Pirrhi* diſſ. qua fidem Epiſtolæ ad Meſſanenſes oppugnat, inſerta legitur ejus Siciliæ ſacræ, libro I. notitiæ 2. Eccleſiæ Meſſanenſis, Meſſanæ 1633. fol. & theſauri Antiquitatum Siciliæ Tomo III. Lugd. Bat. 1726. fol.

logi, de adventu Pauli Apostoli Messanam, de Bacchylo eis a D. Paulo imposito Episcopo, deque Epistola quam à S. Virgine scriptam autumant, censura & judicium.

Josephi Mariæ Salomonii, Panormitani, S. I. la nuova fata morgana delle Grazie, che tra l'aure Messinesi nella lettera di Maria Virgine riflette tutte le bellezze del' empireo. Panegyrico sacro, Messanæ 1702. 4.

Benedicti Salvagi apologia pro pietate Messanensium ex traditione repromissæ protectionis in Epistola B. Maria Virginis: Adversus *D. Rocchum Pirrum*. Messanæ 1634. 4.

Josephi Spatafoda predica della lettera, Messanæ 1645. 4.

Antonii de Vincentio nuova lege di Grazia, promulgata singolarmente a favor di Messanesi. Panegyrico. Messanæ 1704. 4.

Valentini Vitalis, Messanensis, il fato Mamertino, panegyrico sopra la sacra lettera. Messanæ 1694. 4.

Jo. Baptistæ Vizzasi Ord. Minor. la Regata de' secoli, panegyrico per le glorie della dolcissima lettera di N. S. Messanæ 1693. 4.

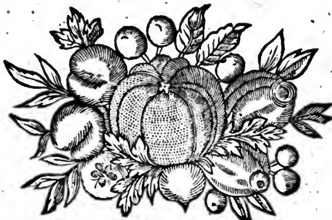
XIII. Quæ sub falso *Encolpii* nomine de rebus Alexandri Severi jactata sunt à Thoma Elioto, notare me nemini lib. IV, c. 10. §. 15. & quæ *Plutarcho*, *Galeno* & *Luciano* præter rem tribui ab eruditis existimantur, c. 11. 16. & 17. Suppositum *Democrito* fragmentum de sympathiis exstat c. 29.

XIV. Libro *quinto* hujus Bibliothecæ, longe uberrimam supposititiorum monumentorum segetem suis quæque locis proscripta videbit Lector. Capite primo statim quæ sub *Clementis*, *Dionysii Areopagitæ* & aliorum Apostolicorum virorum nominibus: vel quæ inter genuina *Justini* Martyris, *Methodii*, *Hippolyti*, aliorumque Patrum secundi vel tertii sæculi scripta ferri solent, ubi nulla res magis videtur vel oportuna ad fallendum, vel etiam non volentibus decipere fraudi fuisse, quam multitudo eodem nomine gaudentium scriptorum longe diversa ætate, autoritate, meritis, quos distinguere vel non potuere præ ignoratione, vel non voluere qui illis usi sunt. Suffecerit igitur hoc loco meminisse per universos libri quinti tomos recensentem me *Athanasii* v. g. *Epiphanii*, *Chrysostomi* aliorumque Doctorum Ecclesiæ scripta, non omisisse necessariam illam

illam genuinorum à dubiis & manifeste suppositis monumentis distinctionem. Nusquam autem major copia hypobolimæarum & confictarum sub antiquis & venerandis nominibus lucubrationum notata occurrit quam lib. V. capite 32. ubi vitas Sanctorum & Martyrum elogia refero.

XV. Libro *sexto* denique c. 1. dictum est inter alia de Epistolis decretalibus, venditatis sub specioso vetustissimorum Pontificum nomine, de Canonibus ad Apostolos & ad Antiochenam Apostolorum synodum relatis, atque de aliis hujuscemodi Ecclesiasticis sublestæ fidei monumentis. Præcipue autem nescio quomodo placuit chemicis Græcis scriptoribus, qui auri conficiendi artem promittunt, & quorum notitiam exhibui libri VI. cap. 7. omnibus propemodum monumentis suis falsos auctores præfigere, & sub antiquissimis celebratisque nominibus imponere credulitati lectorum: perinde ac si nulla in re fidem præstandam exspectare debeas ab iis qui fumum vendunt, cum nullos minus pudere vel pigere debuisset nomina sua scriptis suis præmittere, si quod pollicentur docere, hoc rebus ipsis fraude procul repræsentarent.

F I N I S.

INDEX
GENERALIS SCRIPTORUM,
In Quatuordecim hujus Bibliothecæ volumina.

Ubi littera p. occurrit, Volumen ejusque pagina indicatur; in cæteris notatur Liber, librique caput & capitis sectio.

Abron

ACRO-

Adal-

Ædesia

Ælius

Afri-

Age-

Alca-

Alcon

 Alexan-

Alexius

Aly-

 Amyn-

Ana-

An-

Ange-

An-

Anti-

An-

M.

Apollo-

Apol-

p. 431.

Aræ

Archi-

Ari-

Ari-

Ari-

Ar-

 Aſcle-

Atha-

Ato-

B.

Bach-

Ban-

Begnius

Βιβλίον

Bita-

Bolus

Ca-

Cal-

Cal-

Cana-

Carolus

Caſſio

M. Ca-

Chæ-

Cha-

Chi-

Chry-

Cinna

Cle-

Cli-

Con-

Cor-

Cte-

Cy-

D.

Da-

Da-

DE-

DE-

Di-

Di-

Dioge-

Dio-

Dio-

Do-

DO-

Ecclo-

Elias

Epho-

Es-

Eu-

Evo-

Eu-

Eusta-

Excerpta

Felix

Filius

Fla-

G.

Gabriel

GAZA

 Geor.

Geor-

Geor-

GLY-

GRE-

Ejus

Guisius

H.

Hege-

Hel-

He-

HE-

Her-

Her-

Hiero-

Hip-

 Hol-

Hybri-

Jam-

Ico-

Ilius

In-

ββ

* Græcæ litteræ indicibus singulis additæ notant ordinem eorum & numeros ad quos refertur index indicum edendus cum supplementis in hanc Bibl. Græcam.

ϑα Pa-

ζλ Theo-

IV.

JO-

Ioannes

Joan-

Ior-

Ior-

Josua

Julius

K.

L.

Lao-

LEO

Ejus

Lon-

Lupercus

Mabal

M.

Ma-

Ma-

Marcus

MAU-

IX.

Me-

Me-

Me-

Mi-

Mnevis

Moſes

Myrti.

N.

Nean-

Neo-

NI-

Ni-

Nico-

Ni-

No-

O.

Obri-

One-

Orno-

Otto

Pa-

Panæ-

S. PAU-

Pau-

Pere-

PE-

Phe-

Phi-

Phi-

Phi

Phti-

Pli-

Po-

Po-

p.

Pro-

Qua-

Rha-

Ria-

Ruel-

S.

Sa-

Sa-

Scri-

Se-

Si-

Ste-

Sui-

T.

Tha-

17.

Theo-

THE-

Theo-

Ejus

The-

Ti-

Tro-

V.

W.

War-

X.

Xe-

FINIS.

